

קלקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת בשלח

לקראת שבחת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 310

פגנים לפרשת בשלה

הגיע רבי אלחנן וסרמן זצ"ל לבית הכנסת ועלה לדרוש, שפך 'אש וגופרית' על החילונים המסלפים את מהות היהדות, והוקיע את שותפיהם ואת המת'יחסים אליהם בסלחנות. התחוללה מהומה. אנשים קמו ומחו. בדרכנו חזרה אמר לי: "הגעתי ללונדון כדי לאסוף כספים עבור הישיבה. לשם כך הלכתי לבית הכנסת, ונשאתי דרשה. לבסוף קוממתי עלי חלק נכבד מהקהל והפסדתי את תרומותיהם. מדוע עשיתי זאת?! כי ההצלחה - ממרום. לא אני מביא את הכסף, אלא הקב"ה!"

ראב"ד העדה החרדית, הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א, על ההשתדלות ברוחניות ובגשמיות

"הַגְּנִי מִמַּטִּיר לָכֶם לָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם" (שמות ט"ז, ד')

בן ישיבה ביקש ברכה להצלחה בלימוד התורה וביראת שמים. אמר רבינו: "רבי אלחנן וסרמן זצ"ל לא ברך על עניינים רוחניים, באמרו ששמע מרבו ה'חפץ חיים', שעל כך אמרו (ברכות לג ע"ב) שהכל בידי שמים, חוץ מיראת שמים. על כך יש לעמוד לבד... פעם ביקשה ממנו אמי ע"ה שיברכנו להצלחה בלימוד, סרב לברך. 'על כך עליו לעמוד בעצמו', אמר.

"התעקשה ואמרה: 'אני אלמנה, ואני דורשת מכם!' "נענה רבי אלחנן וברך, אבל ברך!..."

"ואילו אנו רואים עולם הפוך, הפרנסה היא מן השמים, ואנשים מרבים עבורה בהשתדלות בלי סוף. והרוחניות תלויה בנו, ומבקשים בה ברכות..."

וסיפר: "כשהגאון רבי אלחנן וסרמן היה מגיע לאנגליה לאסוף כספים עבור ישיבתו, היה מתארח בביתנו. הואיל ולא ידע את שפת המדינה, הייתי מלווהו למחוזות חפצו. באחת השבתות ליוויתי אותו בדרכו לדרוש עבור ישיבתו באחד מבתי הכנסיות. בדרך, חקר אותי לאופי

בית הכנסת שאליו מועדות פנינו, מי המתפללים בו. סיפרתי שהם נוטים ברובם לחוגי הפשרנים, לשיטת המזרחי. "הגיע לבית הכנסת ועלה לדרוש, שפך 'אש וגופרית' על החילונים המסלפים את מהות היהדות, והוקיע את שותפיהם ואת המת'יחסים אליהם בסלחנות.

בשיעור שאני אומר בליל שבת, השתתף יהודי מבוגר שמיד כשמגיע הוא מתיישב ונרדם. שאלתי אותו: "האם אתה נהנה מהשיעור?", והשיב: "אני לא שומע בכלל את השיעור, כי מיד אני נרדם!". שאלתי אותו: "אם כן מדוע אתה בא לשיעור? אתה יכול לשכב במיטה זה יותר נח!". והוא השיב: "בבית אני לא נרדם, וכאן אני נרדם מיד!", הרי שאני 'הרב המרדים'...

הגאון רבי בן ציון פלמן זצוק"ל, בלימוד מיוחד כיצד מוכיחים ילדים

"וְהַיֵּשֶׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה" (שמות ט"ו, כ"ו)

כשרצה להוכיח את ילדיו - והלא ילדים זקוקים לתוכחה - כיצד עשה זאת ר' בן ציון?

בסעודות שבת מנהגו היה בדרך כלל, לפתוח 'משנה ברורה' וללמוד (ואחר כך אומר גם דברי אגדה), לימוד ה'משנה ברורה' לא היה על פי סדר מסוים. בדרך כלל למד הלכות שבת - מבשל או מוקצה ועוד. אבל לפעמים פתח הלכות אחרות ב'משנה ברורה'. לדוגמא, ליל שבת אחד למד את ההלכה המדברת בחומרת איסור דיבור בשעת התפילה. מי יכול לעמוד על סודו, מדוע בחר דווקא הלכות אלו?

אבל מי שהיה צריך לדעת, ידע!

כי ר' בן ציון הבחין שאחד מבני המשפחה דיבר בתפילה בליל שבת. בעת התפילה וגם לאחריה לא העיר לו, אבל בסעודה פתח ולמד את ההלכה...

כך במקרה נוסף, כשאחד מבני הבית הדליק בשבת אור בטעות ואיש לא הבחין בכך, הוא למד אז הלכות הבערת אש בשבת, ללא כל תוספת הערה. והמדליק הבין. כאשר הבחין פעם שאחד הילדים עבר על ספק איסור בורר, פתח אחר כך הלכות בורר ולמד את ההלכות.

אבל היו כמה פעמים, שלא יכול היה להמתין לאחר כך. לפתע ראו שנתקף ברעד. הוא ראה שאחד מהיושבים בשולחן נכשל ממש ב'בורר' - והוא החל לרעוד. גם במקרה זה בלם את פיו, ולא העיר דבר מפורשות, אלא שאחר כך למד הלכות בורר, בפנים חיוורות...

אחד מבניו הגיע פעם מהשיבה, ביום שיש בצהרים, עיין בספרים הישנים (שעברו בירושה מהסבא) ורצה שאביו ייתן לו את אחד הספרים במתנה. הבן הפציר מאד, אך אבא סירב ולא פירט מדוע. הבן הפציר שוב.

למחרת בבוקר בסעודת שבת, פתח הגרב"צ כהרגלו ספר כדי להקריא הלכה. הפעם בחר ללמוד הלכה רחוקה מספר שמירת הלשון סוף חלק ב', בחתימת הספר פרק ד', והקריא את לשונו של ה'חפץ חיים':

"עוד אמרתי לעורר על דבר אחד, שנכשלים בו בני אדם. הנה ידוע שעוון גזל הוא גם מקרוביו, ואפילו אביו ואמו כדאיתא בבא קמא, ופשוט דהוא הדין הלאו ד'לא תחמוד' שייך גם כן לכל... וכן כל כהאי גוונא מתנות של רשות, שאין בליבו של הנותן לתת, כי אם לאחר הפצרת רעים, יש בזה משום לא תחמוד" וכו'.

לאחר מכן סיפר עובדה נאה מה'בית הלוי', בענין 'לא תחמוד', "ורק אני הבנתי היטב מה היה טמון בציטוט ההלכה, ומאז ידעתי כי לבקש ולהפציר לקבל משהו מאדם, ואפילו מאבא, יש בכך חשש לאו דאורייתא. הדברים נכנסו לליבי", סיפר בנו שיחי'.

"השתתפתי בחתונה של גביר גדול, שהחזיק את הכולל שבו למדת" - סיפר אחד הילדים - "היתה זו חתונה יוקרתית, וכאשר באתי אחר כך באותו לילה לבקר את ההורים, תיארתי באוזני אמא את החתונה ואת 'נפלאותיה' - המאכלים והתפאורה, ופירטתי בתיאורי צבע עזים את האירוע הנדיר והמיוחד, והתבטאתי (כדי לתאר במקסימום): 'זה היה משהו מעין עולם הבא'..."

"אבא זצ"ל שהיה בחדר הסמוך, כנראה שמע את שיחתי. הוא לא נשאר בשתיקה. קם ממקומו, ניגש אלי ואמר לי: 'ענקל, אבל אתה יודע ש'אמן יהא שמיה רבא' אחד, שווה הרבה יותר מכל מה שהיה שם בחתונה!', חייך ונפטר ממני לשלום..."

סגנון של תוכחה

כסלק, כפשוטו ללא גוזמא! - העיד המעיד.

היהודי המדבר הבחין בכך, והשתתק.

במשך כל השבת חש אותו יהודי תחושה מרה, ומיד במוצאי שבת הגיע לבקש סליחה, "על כך שהרב כועס עלי". ר' בן ציון פרץ בחיוך רחב: "ממני אתה מבקש סליחה?! בי לא פגעת כלל, אתה פגעת ברב ... ממנו אתה צריך לבקש סליחה. בי לא פגעת מאומה!", והחיוך שב למקומו.

"במשך חיי ייסרו אותי בהרבה תוכחות, גם השמיעו שיחות מוסר על דיבורי לשון הרע, אבל תוכחה כזו, בלי מילים, לאחר מכן חיוך רחב פנים, השפיעו עלי יותר מכל התוכחות שקיבלתי" - אמר האיש, "וריסנתי מעט את פי מכאן ואילך..."

במשך שנים רבות, מסר ר' בן ציון שיעור בביתו בליל שבת לאחר הסעודה, לבחורים משיבת פוניבו'.

לפעמים לאחר השיעור יצא ועלה איתם לכיוון היכל הישיבה, ובדרך היו דנים ומלבנים את העניינים שנאמרו בשיעור. לאחר מכן שאלו הבחורים שאלות נוספות, בהלכה שהתעוררה להם במשך השבוע, כך שהדרך מביתו ברח' סעדיה גאון לישיבה, שאמורה היתה לארוך כמה דקות, נמשכה למעלה משעה. ההליכה היתה ברוגע ובנעימות, עד שהגיעו למרגלות הישיבה, שם נכנס ר' ב"צ ללמוד עם חברותא, עד השעות הקטנות של ליל שבת.

סיפר אחד הבחורים: "באחת הפעמים כאשר צעדנו יחד, שאל אותי אחד הבחורים שאלה, ובתוך דבריו הזכיר - שלא לצורך - שם של אחד הבחורים שהזיק לו וגרם לו עוול גדול.

"ר' בן ציון נעמד על עמדו. לא יכול היה להמשיך והחל לרעוד. פניו נעשו אדומות והוא לא אמר דבר, אבל אמר הכל!

"אנחנו, הבחורים שהלכנו איתו, נבהלנו מאד ממראה פניו, אחד מאיתנו התעשת ותיכף שאל שאלה אחרת, כדי להסיח את הדעת לנושא אחר. יראה גדולה נכנסה בנו על העוון הגדול של לשון הרע."

(מתוך הספר 'ללא שם')

גם בתפקידו כ'ראש כולל', כמעט לא העיר לאברכים (הדוגמא האיטית כראש כולל, היתה הברוכה ביותר). בכל זאת קרה לפעמים שלא היתה ברירה והיה הכרח להוכיח, מה עשה? העיר בעקיפין.

כך היה מנהגו, חוק ולא יעבור, לא להעיר בצורה ישירה, אלא רק בעקיפין. דיבר בשיעור באופן כללי על הענין הזקוק לחיזוק ותוכחה.

"אספר לכם" - אמר פעם בפתאומיות בעיצומו של שיעור בכולל. "בשיעור שאני אומר בבית הכנסת 'אור החיים' בליל שבת, השתתף יהודי מבוגר שמיד כשמגיע הוא מתיישב ונרדם. שאלתי אותו אחרי השיעור: 'האם אתה נהנה מהשיעור?' והשיב: 'אני לא מצליח ולא שומע בכלל את השיעור, כי מיד אני נרדם', שאלתי אותו: 'אם כן מדוע אתה בא לשיעור, אתה יכול לשכב במיטה זה יותר נח!', והוא השיב: 'בבית אני לא נרדם, וכאן אני נרדם מיד!', הרי שאני הרב המרדים..."

האברכים שנרדמו באותו שיעור - הבינו את תוכחתו, ולא חשו נפגעים בעקבות החיזוקים והענווה.

קרה שניגש לקבוצת אברכים שעמדו יחד, שח איתם על ענין הצריך חיזוק - והדברים היו מכוונים לאחד מהעומדים. ההערה העקיפה היתה מזועזעת אליו.

בסוף הזמן בחודש אדר, היה פעם רפיון בכולל בשמירת הזמנים, הוא אמר אז מתוך חיוך כדרכו, בסוף אחד השיעורים: "בגמרא במגילה כתוב: 'בזמניהם, זמנו של זה לא כזמנו של זה' - אותם אברכים שמגיעים מאוחר לכולל, מקיימים את הפסוק בזמניהם, כי זמנם הוא לא כזמן שאר האברכים - זמנו של זה לא כזמנו של זה..." המאחרים הבינו היטב.

תוכחה מאדימה ומחייכת

ר' בן ציון השתתף ב'שלום זכר' בשכונת 'רמת אלחנן'. בשולחן מולו ישב יהודי שהחל לדבר לשון הרע במילים בוטות, על תלמיד חכם מגדולי הדור. ר' בן ציון לא הגיב מילולית, אבל יישר את ראשו והסתכל עליו ישירות בעיניים כעוסות: "פניו של הרב פלמן האדימו

למעמד הסיום העולמי
על 'הדף היומי בהלכה'
הצטרפו עוד היום לעשרות אלפי
הנבחרים משתתפי תוכניות 'דרשו'

ימים 28

לפרטים ולהצטרפות: 02-5609000

נסעתי פעם במונית עם רבי עזרא ברזל זצ"ל. פנה הרב לנהג ואמר לו: "אתם נהגי המוניות, צריכים להיות הגדולים ביותר בביטחון בה', כי אין לכם עבודה מסודרת. כל מי שרק מגביה את היד לסדר את מגבעתו, אתם חושבים כי הגביה יד לעצור מונית... כל כך אתם מצפים ותלויים בחסדי אחרים, ממילא, קל לכם לתלות עיניים למרום ולזכות לביטחון בה'!"...

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל, על אמונה ובטחון

"ובני ישראל הלכו בַּיַּפְשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם" (שמות י"ד, כ"ט)

שנינו במשנה באבות (ה, ד): "עשרה נסים נעשו לאבותינו על הים".
הברטנורא (שם) מונה אותם:
הראשון - ויבקעו המים.
השני - נעשה הים כמין אהל ונכנסו ישראל לתוכו.
השלישי - קרקעית הים היתה יבשה, בלא חומר וטיט.
הרביעי - קרקעית הים שדרכו בה המצרים שהיו רודפים אחרי ישראל, נתלחלה ונעשתה חומר וטיט.
החמישי - המים הנקפאים בקרקע הים, לא היו חתיכה אחת אלא חתיכות קטנות, כעין לבנים ואבני הבנין מסודרים זה אצל זה.
השישי - נתקשו המים הנקפאים ונעשו למצרים קשים כסלעים.
השביעי - הים נגזר לשנים עשר גזרים, כדי שיעברו כל שבט ושבט בדרך אחת לבדו, והיינו דכתיב (תהילים קלו): "לגוזר ים סוף לגזרים".
השמיני - המים קפאו כספיר ושוהם וזכוכית, כדי שיראו השבטים אלו את אלו, שעמוד האש היה מאיר להם.
התשיעי - היו יוצאים ממנו מים מתוקים, ואותם היו בני ישראל שותים.

מפרשים על דרך הרמז: כאשר בני ישראל הלכו בתוך הים, והמים ניצבו כחומה מימנם ומשמאלם, הם הבינו שהליכתם היא בדרך נס, ותלויה בכל רגע ורגע בידי ובחסדיו של הקב"ה, שהרי בכל רגע יכולים המים להסגר עליהם! כן צריכה להיות הרגשתו של כל אחד בעת שהוא הולך על היבשה, בצורה הטבעית - שהוא תלוי אך ורק בקב"ה, שמוליך אותו ושומר עליו!

הבה נתבונן! וכי על היבשה כל כך פשוט ללכת? וכי לא יתכן שניפול לתוך מים? והרי "רוקע הארץ על המים"! התשובה היא: גם הטבע נתון רק בידי של השם יתברך. רק מכוחו אנו חיים, נושמים והולכים. אנחנו בידיים של אבא!

אנחנו לא יכולים להסתדר לבד. ריבוננו של עולם, שמור עלינו! בצל כנפיך יחסיון!"

הנביא (ירמיהו טז, יט) אומר: "ה' עזי ומעוזי ומנוסי ביום צרה", פרוש: בעת צרה, רחמנא ליצלן, להיכן יש לאדם לנוס? רק אל ה'!

רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל סיפר, כי בהיותו בלונדון, בזמן מלחמת העולם השנייה, הפציצו הגרמנים את בית הדין בו ישב. באותה שעה הוא היה בעיצומו של דין תורה. הוא לא זז מהמקום, אלא נשא עינו למרום ואמר: "ריבוננו של עולם! הכתוב אומר 'ובני אדם בצל כנפיך יחסיון' (תהילים לו, ח), הריני מעוטף בטלית קטן, חוסה, בצל כנפיך שמור עלי!" ובחסדי שמים אכן ניצל.

העשירי - לאחר ששתו מהם כמה שרצו, היו הנותרים מהם נקפאים ונעשים ערמות.

ה'תוספות יום טוב' מקשה על הנס החמישי, לאיזה צורך הוא נעשה? מה היה חסר אילו היתה קרקעית הים נשארת חתיכה אחת ישרה, ולא הופכת לחתיכות קטנות כעין לבנים?

הוא משיב דבר נפלא מאד: "ונראה לי, שהיה לנוי ולתפארת ישראל, כמו הנס השני שנעשה הים כמין אוהל. ובלא אהל נמי תסגי להם בהבקעו לבד! ואם להאחיל עליהם מפני החמה או מפני הגשמים - הרי בלי ספק ענני הכבוד לא סרו מהם, אף כאשר הלכו בתוך הים. אלא לכבודן של ישראל בלבד הוא, שנעשו להם אלו שני הניסים".
פלאי פלאים! לא רק שהים נבקע - אלא הוא נבקע בחן, באהבה, ביזיף מיוחד. כל זה לכבודם של ישראל!

בקריעת ים סוף נאמר: "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים". יש

כך כתב ב'נפש החיים', שכאשר אדם מתמסר כולו לקב"ה, ומרגיש באמת כי הכל בא ממנו, אף לא אחד יכול להזיק לו, אך גם אף לא אחד יכול לעזור לו, והוא נתון כל כולו בידיו של הקב"ה. זהו המקלט הטוב ביותר שיש לאדם, הוא בידיים של אבא, והטוב בעיניו של אבא - הוא יעשה.

סיפר הרב'ה רבי שלום שבדרון זצ"ל:

"פעם אחת נכנסתי למשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, וראיתי שמחה על פניו. בדרך כלל פניו של המשגיח היו רציניות מאד, ויראת שמים היתה נסוכה עליהם, ועל כן תמהתי: "ולשמחה מה זה עשה?" המשגיח נטלני בידי ואמר לי: "בשנים הראשונות שלאחר חתונתי לא היה לי טוב. מדוע? כי היו פה ושם 'שטעלעס' [משרות], השתלבת באחת מהן, קיבלתי כל חודש משכורת, ושכחתי מהקב"ה. אחר כך הגיעה המלחמה. א מחיה! אין משרה. אין משכורת. כמה טוב: לחיות עם הקב"ה! 'רבנו של עולם! אין לי לאן לפנות אלא אליך!'... עברה המלחמה, שוב נהייתי משגיח, שוב קיבלתי משכורת קבועה, שוב שכחתי מהקב"ה. עננה כבדה עלתה על פני! "והנה היום מלאו שמונה חדשים מאז שהרב מפוניבז' שילם לי בפעם האחרונה, אין לו כסף, ושוב יכול אני לחיות עם הקב"ה, ויטער רבנו של עולם! אין מתיקות גדולה מזו! לכן אני שמח!"...

נסעתי פעם במונית עם רבי עזרא ברזל זצ"ל. באמצע הנסיעה פנה הרב לנהג ואמר לו: "אתם נהגי המוניות, צריכים להיות הגדולים ביותר בביטחון בה', כי אין לכם עבודה מסודרת. כל מי שרק מגביה את היד לסדר את מגבעתו - אתם חושבים כי הגביה יד לעצור מונית... כל כך אתם מצפים ותלויים בחסדי אחרים, ממילא, קל לכם לתלות עיניים למרום ולזכות לביטחון בה'... ומי כמוכם רואים, בסופו של דבר, כיצד מגיעה פרנסתכם?"...

נענה הרב מבריסק ואמר לו: "אם היה בא עשיר מלונדון להציע לי חמשת אלפים דולר - לא הייתי נוטל ממנו את הכסף! לא שווה 'למכור' את הבטחון תמורת חמשת אלפים דולר"

לרב מבריסק זצ"ל היה כולל בירושלים, בו למדו גדולי עולם. כל ערב ראש חודש הוא היה משלם ללומדים את המילגה. אם היה לו כסף - מה טוב, ואם לא - הוא היה לווה, ובלבד שהלומדים יקבלו את כספם באותו יום.

והנה בערב ראש חודש אחד לא היה לו כסף לשלם, וגם לא עלה בדעתו ממי יכול הוא ללוות.

אחד מתלמידיו שראה את המצב, אמר לו: "כמה טוב היה לו היה בא עשיר מלונדון, ונותן לכם חמשת אלפים דולר, וכך ניתן היה 'לחיות שקט' משך חצי שנה!"...

נענה הרב מבריסק ואמר לו: "אם היה בא עשיר מלונדון להציע לי חמשת אלפים דולר - לא הייתי נוטל ממנו את הכסף! לא שווה 'למכור' את הבטחון תמורת חמשת אלפים דולר. כשאין לי את הכסף, אני פונה כל ערב ראש חודש לקב"ה, ואומר לו: 'רבנו של עולם! תעזור לי! אני זקוק לכסף', ואם יהיה לי כסף לא אצטרך להתפלל!"...

(לקט מתוך 'חי ראובן' - הגדה של פסח)

חדש!
שיעורי משניות מבוארות למסכת שביעית להאזנה
מפי הרב אריה זילברשטיין שליט"א
עכשיו בקו השיעורים של 'דרשו'
077-2222-666
שלוחה 5

באחת משיחותי עם פסיכולוג בכיר בבית הספר לרפואה, הוכחתי לך את מידת רחמנותו של הקב"ה על עמו ישראל, וכיצד דאג בעת צאתם ממצרים, לסלק מהם את כל הטראומות שנשארו בהם לאחר שנים כה קשות של עבודת פרך

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על הישועה והיד הגדולה של הקב"ה

״יִרְאָ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' בְּמִצְרַיִם״ (שמות י"ד, ל"א)

ה'חפץ חיים' פרש, שלקב"ה יש, כביכול, יד גדולה וארוכה, ולפעמים לוקח זמן רב עד שרואים את 'היד הגדולה'. לא תמיד ניתן לראות באופן מידי את הכוונה האמיתית במעשיו של השם יתברך, וכדי לזכות לכך צריך להתאזר בסבלנות רבה.

יש בדברים אלו כדי להרגיע את האדם, המתבונן על אירועי החיים החולפים עליו, אינו מבין את פשרם ואת מהותם, ואינו יודע למה באו עליו כל הדברים הללו.

אבל, בדיוק כפי שקרה לעם ישראל במצרים, שבהיותם בבור הגלות סבלו והתענו עד מאד, ורק כאשר הגיעו לים סוף וראו את הניסים הגדולים - ראו "את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים", והבינו את כל התהליך, כך גם קורה בעולמו הפרטי של כל יהודי.

גם כאשר הנך מתייסר וכואב, ואינך מבין כלל מה קורה, דע וזכור שלקב"ה יש 'יד גדולה', ולפעמים התהליך הוא ארוך מאד, ועשוי להמשך זמן רב וכדי לראות ולהבין את הכל - צריך להמתין באורך רוח עד לסיימו של כל ההשתלשלות.

מעשה שהיה בשני חברים בלב ונפש, ראובן ושמעון, שעברו יחדיו קורס בהנהלת חשבונות, וסיימו בהצלחה. ראובן התקבל מיד לעבודה במפעל, שחיפש מנהל חשבונות מוצלח, ועבד שם כמה שנים, בשלב מסוים חיפשו במפעל מנהל חשבונות נוסף, וראובן המליץ בחום על חברו הטוב, שמעון. המנהל אכן השתכנע וקיבלו לעבודה.

עברו כמה שנים נוספות. מנהל היחידה של הנהלת החשבונות עזב את משרתו, ומנכ"ל המפעל חיפש איש מוכשר שימלא את מקומו. שני החברים הטובים חפצו במשרה המכובדת, שגם משכורתה היתה פי שלוש מהמשכורת הנוכחית שלהם.

והנה, ראובן, שהיה זה שהמליץ בזמנו על שמעון, היה בטוח שהוא יזכה במשרה. אבל גם שמעון פרש בפני המנכ"ל את יכולותיו וניהול היחידה, ו... זכה במשרה המכובדת.

ראובן שהיה בטוח שהמשרה תפורר עבורו, וציפה לה בכליון עיניים, התרגו על כך מאד אבל חשק את שפתיו, ולא הגיב במאום. הוא אמנם לא הצליח להירדם כמה לילות על מיטתו, וכליותיו יסרוהו קשות, אבל למרות הכל לא הגיב ולו במילה אחת, ולא הסתכסך עם שמעון.

הוא הרבה ללמוד ולשנן לעצמו פרקי אמונה, והכניס אל לבו את הידיעה שהכל משמים, ובודאי שהכל הכל לטובה, ואין 'חבל' בעולם כלל...

חולפות כמה שנים נוספות, וראובן נמצא בתקופת שידוכי ילדיו. בנו הבכור הגיע לפרק 'האיש מקדש', והוא בחור מצוין וירא שמים גדול. יום אחד מתדפק על דלתם שדכן, ואומר שיש לו עבור בנם הצעה מיוחדת של בת מעולה המתאימה מאד לבנם המוכשר, ואביה מציע לחתן שיזכה בה דירת ארבעה חדרים בבני ברק!

כשהתעניין ראובן אצל השדכן על משפחת הבת, מתברר לתדהמתו שאביה הוא לא אחר מאשר חברו הטוב, שמעון... "כבר דיברת איתו?" - שואל ראובן את השדכן. "בודאי, והוא אומר לי שאת כל הכסף שיש לו, אסף עבור חתן כמו הבן שלך, והוא מוכן לתת לו את הדירה!" - לא חלפו ימים מספר, ונשברה שם צלחת בארוסי ילדיהם של ראובן ושמעון...

עכשיו נעשה חשבון פשוט: מה היה קורה אילו היה ראובן מגיב בחריפות למול המינוי הבכיר של שמעון? הרי היה מאבד בידיו את השידוך המעולה, וגם את הדירה שהציעו לבנו המצוין! בזכות זה שהתאפק ולא הגיב, זכה לכל העושר והאושר הזה!

הגאון רבי אשר וייס, בהקדמה לספרו על מסכת פסחים, כותב דבר נאה מאד:

והנה לפתע הקשה הילד החכם שאלה: "אמור נא לי אבי, מדוע אנחנו כל כך מתפעלים מקריעת הים, הרי פשוט וברור הוא שהקב"ה שברא את הים, יכול גם לקרוע אותו לחצאים! מה ההתפעלות הגדולה שלך?!"

באחת משיחות עם פסיכולוג בכיר בבית הספר לרפואה, הוכחת לו את מידת רחמנותו של הקב"ה על עמו ישראל, וכיצד דאג בעת צאתם ממצרים, לסלק מהם את כל הטראומות שנשאר בהם לאחר שנים כה קשות של עבודת פרך.

זכורני, שבעת מלחמת המפרץ, ראיתי יהודי אחד שכאשר שמע את האזעקות פרץ בצעקות: "הגרמנים באים! הגרמנים באים!". העומדים מן הצד הביטו עליו כעל אחד שנטרפה דעתו, אבל הסיבה לכך הייתה פשוטה מאד:

יהודי זה חווה את כל מוראות השואה על גבו. הטראומות נותרו בו כצלכת פתוחה, וכששמע את האזעקות התעוררו בו כל החששות והפחדים של אז, עד שהיה בטוח שהגרמנים נכנסו לעיר.

והנה, ה'אור החיים' הקדוש בפרשת שלח מוכיח שבעת שעם ישראל יצא ממצרים, דאג הקב"ה לסלק מהם את כל הטראומות שהיו להם. דבר זה מוכח ממה שהקב"ה הביא לכך, שכל יהודי ויהודי הכיר את המצרי שהשתעבד בו, ואמר לו: "מדוע עשית לי כדבר הזה?", וציווה על כלבו לאכול את היד שהשתעבדה בו וכו'.

גם לאחר מכן מובא, שהים פלט את המצרים המתים, כדי שעם ישראל יראה שלא נשאר מהם אחד.

וכל זה היה כדי לסלק מעם ישראל את הטראומות משנות העבודה במצרים, כי הדברים האלה - כאשר המשעבד מכה את מכהו ונוקם בו - מוציאים ממנו את כל הזיכרונות הלא טובים, כידוע בתורת הפסיכולוגיה.

הגר"א דינר, דומ"ץ לונדון, מוסיף על כך ואומר שיתכן שזו הסיבה שאומרים בשירת הים את הפסוק: "זה א-לי ואנוהו", ודרשו חז"ל: "התנאה לפניו במצוות" (סוכה יא ע"ב). דהרי לכאורה יש לשאול,

כיצד נכנס כאן, בשירת הים, ענין ההידור במצוות?

ותרץ, שעם ישראל משיב כאן אהבה לקב"ה: מה הקב"ה הצילו בהידור, ולא התיר בו זכר לטראומה, אף אנחנו נשתדל לקיים את מצוותיו באהבה ובהידור, ולא נחסיר מהן פרט כלשהו.

(לקט מתוך 'חשוקי חמד' - הגדה של פסח)

ישב לו פעם ילד יהודי בליל הסדר, ואביו סיפר לו ניסים ונפלאות על קריעת ים סוף, תוך שהוא מתאר את חמישים הניסים שנעשו שם לאבותינו, כפי שמובא ב'מעם לועז'.

והנה לפתע הקשה הילד החכם שאלה: "אמור נא לי אבי, מדוע אנחנו כל כך מתפעלים מקריעת הים, הרי פשוט וברור הוא שהקב"ה שברא את הים, יכול גם לקרוע אותו לחצאים! מה ההתפעלות הגדולה שלך?!"

האב לא איבד את עשתונותו למשמע השאלה, והמשיל לבנו משל: אמון שהתמחה בפיסול אמנותי, פיסל פעם דמות של סוס, ובשל האמנות היתרה שהיתה באותו פֶּסֶל, הצליח לעשות את הסוס בצורה כזו שאף אחד לא ראה הבדל בינו ובין סוס אמיתי. הוציא האמן את סוסו לחוצות קריה על מנת שיתבוננו בני האדם ביצירתו המופלאה.

יושב הפסל יום ויומיים, ואיש אינו ניגש להביט במראה המופלא, ואף לא טופחים לו על השכם ומשבחים אותו על עבודתו. עד שניגש הוא עצמו לאחד העוברים והשבים ושאל אותו: "אמור נא לי, מדוע אינך מתבונן בסוס היצירתי המיוחד הזה? הלא הוא נראה כסוס אמיתי לכל דבר!". השיב האיש מיניה וביה: "הוא אשר דיברת! משום שיצירתך נראית כסוס אמיתי, אין היא מעניינת אף אחד, שהרי כמה סוסי איכא בשוקא...".

החל הפסל להרהר בקול: "נו, אם כן לשם מה הקדשתי שעות על גבי שעות ליצירה זו? הרי אם רוצים שאצור סוס שיהיה נראה כלא אמיתי, אין צורך לשם כך להשתלם בכל ההתמחויות והקורסים שעברתי, עד שהגעת לרמה של פסל בינלאומי?..."

השיב לו חכם אחד: "אני אייעץ לך מה לעשות: חתוך את הסוס שלך לשני חלקים, והעמד האחד ליד השני. המראה הלז ימשוך לבטח המוני אנשים, שיבואו להתבונן במראה הנדיר של סוס אמיתי החצוי לשני חלקים...".

כך, ממשיך הגר"א וייס, השיב גם האבא לבנו החכם: "אם היינו זוכים להתפעל מעצם יצירתו של הים, ומכל הניסים המתרחשים לנגד עינינו מידי יום ביומו, בזריחת השמש ובשקיעתה, ובכל יתר יצירותיו המופלאות של הבורא יתברך, לא היה צריך הקב"ה לקרוע את הים, אבל כיון שבני אדם לוקים במחלת ה'מלומדה' ואין הם מתרגשים כבר מהניסים הרגילים, לכן יש צורך לקרוע את הים, על מנת שנתעורר ונלמד מהניסים הגדולים על הניסים הקטנים, כפי שכותב הרמב"ן בסוף פרשת בא: 'שאיין באף אחד מהם טבע ומנהגו של עולם כלל, אלא הכל בגורת העליון'".

זה גם פרושה של ההבטחה על ימי הגאולה: "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים". שהרי בתקופה ההיא נזכה לראות עין בעין את השגחת ה' על בראיו, וכל ההנהגה תהיה בנגלה, וממילא לא נזדקק לנס המיוחד של קריעת ים סוף, כדי לעורר את הרגשותינו, במצב של "כמים לים מכסים", גם ללא קריעת הים, נגיע לתכלית האמיתית.

"הגיע רגע שבו היה מי שלקח את היתר ה'גרמא' אל הקצה, ויצרו 'קלנועית' שבת. רבי ניסים יצא בחריפות רבה נגד זה. הוא אמר שהנוסעים בזה הם מחללי שבת בפרהסייה, ובכלל יצא בתקיפות נגד כל ממציאי ומשתמשי היתר ה'גרמא', שהתחיל בחולים וצרכי ביטחון - ומהר מאוד הגיע גם לצורך 'עונג שבת'..."

הגאון רבי אליהו בייפוס שליט"א, העומד בראשות 'משמרת השבת', על החותם הגדול שטבע מרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל בכל ענייני ההתחדשות הטכנולוגית בימינו

"שַׁבְּתוֹן שִׁפְתַי קִדְשׁ לַד' מְחַר" (שמות ט"ז, כ"ג)

"כשבאנו למרן פוסק הדור הגר"נ קרליץ זצוק"ל, הוא הקדים ואמר לנו, שאי אפשר לומר שעיקר המטרה היא למצוא פתרונות, אלא לברר את האסור והמוותר. כי לכל דבר יש פתרונות, וגם למה שאין פתרון - צריך לדעת האם וכיצד מותר להשתמש בו.

"באופן כללי, מרן הגר"נ זצוק"ל הורה הלכה למעשה, כפי העקרונות שקבע מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, שכל שינוי חשמלי ורישום דיגיטלי אסור. כך למשל בדיון על 'גלאי מתכות', הקריאו לו מה שכתב אחד שרצה להתיר, ובין הדברים נכתב שם שזה דומה למכשירי שמיעה, ואמר מרן הגר"נ זצוק"ל שהרי מרן הגרי"ש זצוק"ל אוסר גם מכשירי שמיעה.

"כך", מסכם הגר"א בייפוס, "התגלגל העניין עד שפנו אליו, ואמרו שצריך מישהו שייקח את הנושא לידי, והסכמתי להצטרף. מאז זכה דורנו לפסיקותיו הבהירות של רבי ניסים בעניינים אלו שאין להם הכרעה לא באחרונים, ובוודאי לא בראשונים, ורק גדולי דורנו נדרשו להם לקבל הכרעה בהם. רבי ניסים בגאונותו הגדולה ובראייתו הרחבה הכריע והאיר בפסקיו את כל העניינים לכל העולם היהודי."

חשש מהרס השבת רח"ל

כיום זה נראה מובן מאליו, אבל רק לפני שנים ספורות צצה ההתחדשות הזו של 'החשמל הדיגיטלי'.

"השבת אינה זקוקה להיתרים". זה היה המסר באותה אספת יסוד היסטורית, בה התכנסו רבני 'משמרת השבת', העוסקים בבירור דיני והלכות השבת בעניינים המתחדשים בדורנו. מי שהיה לאחד ממאורי הדרך שהתוו את דרכו של הארגון, היה פוסק הדור מרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל.

"עיקר התפקיד של הרבנים", חזר ואמר רבי ניסים באותה אסיפת יסוד משמו של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, "הוא לברר את האסור ואת המותר ולמצוא פתרונות כשאפשר, אבל גם כאשר לא מסתייעא מילתא, עליכם לברר את מציאות הדברים, את האסור ואת המותר."

מי שנכח באותן שיחות הדרכה, הוא אחד מרבני בית ההוראה של מרן הגר"נ, העומד בראשות 'משמרת השבת', הלא הוא תלמידו, יבלחט"א הגאון רבי אליהו בייפוס שליט"א. בשיחה מיוחדת, חוזר הגר"א אל שנות הבראשית של ייסוד הארגון:

"הראשון שליבו התעורר לעסוק בשאלות השבת המתחדשות - היה הגאון רבי נחום מנדלבוים זצ"ל, מדייני רחובות. הוא ראה שיש אברכים ובני תורה שמשתמשים במקררים דיגיטליים ללא הכשר, וכן על זו הדרך. הדבר הטריד את מנוחתו, והוא אף פרסם על כך מאמר כדי לעורר על זה.

"אבל במאמרים לא היה די. הרב מנדלבוים פנה אלי, וביקש ממני לנסות ליצור שיתוף פעולה בעניין עם הבד"ץ של העדה החרדית. כך הגענו לחדב"נ, הגאון רבי מנדל לובין שליט"א, שהוביל את העיקרון ההלכתי שקיבלנו מרבנותינו, שכל הפונקציות הדיגיטליות וכל החיישנים יהיו מנותקים ביום השבת. עיקרון שעד היום מנחה את 'משמרת השבת'.

"הגר"מ לובין גם ניסה לפעול ולהגיע אל החברות המייצרות את אותם מכשירים בחו"ל, להסדיר את העניין כבר בשעת הייצור. אבל מנהלי החברות לא הסכימו להתייחס לכך. הם טענו שאין לדבר ביקוש כלכלי, ושכל המוצרים נמכרים בלי שום בעיה. לכן גוועה היוזמה כבר בשלב זה.

"נדרשה הכרעה, מה בדיוק ההגדרה של זה. היו שטענו שהדיגיטלי קל יותר מחשמל מכני, שיש בו חיבור של פרקים, אבל רבי ניסים ושאר גדולי הדור, מרנן ורנבן הגרי"ש אלישיב, הגרא"ל שטיינמן, הגר"ש וואזנר זצוק"ל ובלחט"א מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א - דחו את הטענות האלו בהכרעה ברורה שכל חשמל, אפילו יש בו רק הגברת זרם ופעילות דיגיטלית, אסור הוא באיסור גמור בשבת!".

"השורש של הדברים שקיבלנו ממרן זצוק"ל". מבהיר הגר"א בייפוס, "והיסוד שהנחה אותנו בכל דרכנו היה אחד: אין לעשות שום היכי תמצוי ושום תחבולה של גרמא בשבת, ולא משנה לדון איך עובד ואיך פועל, ככל שהאדם עושה מעשה בשבת - כשהתוצאה היא פעולה חשמלית בשבת - הדבר אסור! אבל גם אם יהיה היכי תמצוי שאין איסור מדינא, בכל זאת יש לאסור כדי שלא יבואו להתיר באופנים שמוותר מדינא, וכך עלול לצאת מכך הרס השבת רח"ל".

כבר בשנת תשמ"ה כתבו רבי ניסים ובית דינו מכתב: "הננו להודיע לכל שומר שבת, כי ההמצאות הטכנולוגיות במלאכות שבת שנתפרסמו - אינן מועילות להיתר שום תוצאה של מלאכה איזו שהיא, והדברים אסורים, ומלבד זה הרי הדבר מהווה הרס לכל שמירת השבת, ואוי לדור שכך עלתה בימיו, ובזכות שמירת שבת כהלכתה נזכה לראות בגאולתן של ישראל".

עד כדי כך הגיעה מעורבותו, למרות שבדרך כלל היה מופנם מאוד ברגשותיו - לגבי שבת, גילה את צפונות ליבו, וכך כתב לפני כמה שנים בהקדמת ספרו: "יש להתעורר, שחוץ ממה שאנו רואים שהאדם מחויב במצוות והאיסורים שמצוות שבת כוללת, יש עניין מהעבודות שבלב להרגיש שהשבת היא מתנה טובה שהקב"ה נתן לישראל, ולדעת 'כי אני ד' מקדישכם', והבחינה על זה לדעת מהי הרגשתנו בקדושת השבת, היא באיזו מידה אנו משתוקקים ומשתדלים להוסיף עוד שהות זמן לשבת, אחר שניתנה לנו אפשרות להוסיף מחול על הקודש מפלג המנחה, כך אנחנו מורגלים בדקדוק הלכה, אולם יש להשתדל שתהא עם כל ההדגש וההיקף לקיים מצווה כמאמרה".

והנה עניין נוסף שיש רבי ניסים בדורנו: "גם האיסור להשתמש במוני מים דיגיטליים בשבת, תקף גם אם מדובר בבית שבו מתארחים ולא רק כאשר מדובר בבית הפרטי".

סערת ה'אינוורטר'

בשנים האחרונות, התרבו מזגני 'אינוורטר', ושוב עלתה הטענה כביכול השימוש במזגן אינוורטר קל יותר מכל מזגן רגיל שפועל בשיטת 'און - אוף' (on - off). שוב יצא רבי ניסים במכתב נחרץ, שחדר שפועל בו מזגן אינוורטר המושפע על ידי פתיחת דלת או חלון, יש להימנע משימוש בו בשבת. וכן מי שנקלע לחדר שפועל בו מזגן אינוורטר בשבת, שימנע מפתחת חלון או דלת. למכתב הנחרץ הצטרפו גם שאר פוסקי גדולי הדור.

הגר"א בייפוס מספר, שבאחד הימים הוא הופתע לקבל טלפון מראש ישיבת 'תפרח', הגאון רבי אביעזר פילץ שליט"א, שהתקשר בבהילות ל'משמרת השבת' לאחר שנודע לו שהמזגנים בישיבה הם

אינוורטר.

בקיץ הלוהט של הנגב, אי אפשר להשאיר את הבחורים בלי מזגן, ומאידך להפעילם ללא התקן שבת גם בלתי אפשרי. לכן הגיע לישיבה באופן מיוחד טכנאי מטעם 'משמרת השבת', עשה שם 'משמר' בליל שישי וסידר התקן לכל המזגנים.

"ככלל", מוסיף הגר"א בייפוס, "לא אחת, כשנכנסנו למעונם של גדולי הדור, לברר ולקבל הכרעה בנידונים מסוימים, שלחו אותנו גדולי הדור לרבי ניסים, שברוב גאונותו וחכמתו יכריע ויורה את הדרך ילכו בה. ובאמת זכינו לכמה הכרעות מרבי ניסים בעניינים אלו, שדורשים הכרעה של פוסקי ומנהיגי הדור, שבעיניהם הרחבות יכולים להכריע להיתר או לאיסור, ולהורות היכן לגדור גדרים וסייגים.

"זכינו במשך השנים, שמרן הר"נ זצוק"ל נשא אותנו על לוח ליבו ממש, וקירבנו בקרבה מיוחדת, כשיצא מגדרו בכל עת לעזור ולסייע לכלל פעולות 'משמרת השבת', וגם הטריח עצמו לבקש מנדיבי העם להטות שכס וכתף לפעילויות נשגבות אלו, כל זאת עקב כך שראה צורך גדול בדברים אלו, בכדי לעמוד על המשמר ולגדור גדרים, שח"ו לא יהיה הרס השבת".

מחאה על כבוד השבת

פרק מיוחד ניתן לכתוב, על המלחמות שניהל רבי ניסים נגד כל ההמצאות וההיתרים של 'גרמא' בשבת.

הוא הביע את דעתו הנחרצת כמה וכמה פעמים, שלא לעשות שום היכי תמצוי ושום תחבולה של 'גרמא' בשבת ולא משנה באיזו דרך וצורה. כל עוד האדם עושה איזשהו מעשה בשבת, שהתוצאה שלו היא פעולה חשמלית בשבת - זה אסור!

הוא היה מוסיף ואומר, שלמרות שבדרך כלל יש איסור מדינא, אבל גם אם יהיה היכי תמצוי שאין איסור מדינא, יש לאסור את הדבר בתכלית האיסור, כדי שלא יבואו להקל בכבוד השבת.

"הגיע רגע שבו היה מי שלקח את היתר ה'גרמא' אל הקצה, ויצרו קלנועית שבת. רבי ניסים יצא בחריפות רבה נגד זה. הוא אמר שהנוסעים בזה הם מחללי שבת בפרהסיא, ובכלל יצא בתקיפות נגד כל ממצאי ומשתמשי היתר ה'גרמא', שהתחיל בחולים וצרכי ביטחון - ומהר מאוד הגיע גם לצורך 'עונג שבת' (כלשון המפרסמים על הקלנועית), ועמד להביא חורבן רח"ל על שמירת השבת בעולם היהודי.

"היה פעם יהודי תושב בני ברק, שרכש בתמימותו את הקלנועית. רבי ניסים - שעל מידותיו התרומיות ורחמיו הכבירים אך למותר להאריך - הורה ללכת ולמחות בפניו עד שיפסיק את השימוש בקלנועית בשבת ברחובות בני ברק".

בעניין המצלמות הנפוצות היום בכל פינה, השאיר רבי ניסים חותם גדול, כשהורה לדינא להתיר ללכת במקומות בהם מותקנות מצלמות. למעשה כל בית ישראל נוהג היום על פי ההיתר הזה. "אך יש לזכור", מסייג הגר"א בייפוס, "שבספרו: 'חוט שני' סייג את דבריו, שכל ההיתר היא רק כשאין צורך של ההולך במצלמות, לא

אמרה לי הרבנית קנייבסקי ע"ה: "יודע אתה כמה הרב השקייע בילדים? עם כל ילד הוא גמר ש"ס!". שאלתי: "ש"ס משניות?", והיא 'נעלבה' ואמרה: "מה פתאום, ש"ס גמרא!! עם האחד הוא סיים בגיל חמש-עשרה, עם השני בגיל שש-עשרה ועם השלישי לבר מצוה. עם כל אחד סיים ש"ס שלם!..."

הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א, על התורה היקרה מפנינים

"אם שמוע תשמע לקול ד' אלקיך" (שמות ט"ו, כ"ו)

על התורה הקדושה נאמר בפסוק: "יקרה היא מפנינים" (משלי ג, טו) ואמרו חז"ל (הוריות יג, א), שיקרה היא מכהן גדול הנכנס לפני ולפנים [לקודש הקדשים].

והקשה רבי שלום שבדרון זצ"ל, מדוע הוציאו חז"ל את הפסוק מידי פשוטו, שהתורה יקרה יותר מפנינים?

ובאר זאת במשל: אדם רצה לקנות לאשתו יהלום ענק במתנה. "תן לי את היהלום הגדול ביותר בחנותך", ביקש מהמוכר. מחיר היהלום היה מאות אלפי דולרים. שילם ויצא. והנה, רואה הקונה בחלון הראווה יהלום גדול יותר!

שב על עקביו, וביקש להחליף את היהלום שזה עתה רכש. "יהלום זה", הסביר המוכר, "עשוי זכוכית, ומחירו דולרים בודדים, והוא מונח כחלק מתפאורת חלון הראווה".

רכש הקונה גם את 'יהלום' הזכוכית.

כשהגיע לביתו, אמר הקונה לאשתו: "יש לי עבורך שני יהלומים, אחד מהם יותר יקר מהשני".

האם כך ניתן לתארם?!

כשכתוב: "יקרה היא מפנינים" - האם יתכן לומר שהכוונה שהתורה יקרה יותר מפנינים?! האם הם כלל בני השוואה?!

לכן אמרו חז"ל שהיא יקרה יותר מכהן הנכנס לפני ולפנים!

כדי להמחיש את הדברים, נצייר לעצמנו את הציור הבא: משיח בא [בעזרת ה', בקרוב בימינו] ולקראת יום כיפור כולנו נוסעים לירושלים, לחזות בעינינו במחזה המרהיב של עבודת הכהן הגדול. לא רק אנחנו נהיה שם. תהיה תחייית המתים וכל העם היהודי, גם אלו שחיו לפני אלפי שנים, כולם יבואו. יהיה צפוף, אבל לא נורא, עומדים צפופים ומשתחווים רווחים.

ואז רואים כולם את הכהן הגדול, מלאך ה' צבאות, עומד שם בקדושה ובטהרה, וברקע נראית הלשון של הזהורית כשהיא אדומה לגמרי, פחד פחדים.

אחרי כמה רגעים נפרס סדין של בוץ, והכהן הגדול יורד לטבול, מתקדש קדושה על קדושתו, לובש בגדי לבן, וכעת נראה ממש כמלאך אלוקים, זקן לבן, בגדי לבן, כולו לבן!

הוא כבר אוהז בידו האחת את המחתה עם הגחלים הלוחשות, ובידו השנייה כף מלאה קטורת, עוד רגע קט והוא נכנס לקודש הקדשים.

או אז, יראו כולם כיצד הלשון של הזהורית הופכת להיות לבנה. אפשר לנסר את המתח שבחלל האוויר!

לפתע פתאום, לפני שהכהן הגדול נכנס פנימה, הוא קורא למישהו ואומר לו: "אתה סיפרת לי אתמול שאביך חולה, היית רוצה שאזכיר את שמו בקודש הקדשים? אם כן, אמור לי מה שמו ושם אמו!..."

מה כל אחד היה עונה? "ודאי, מה השאלה, כמה נפלא!". ששמו של החולה יוזכר על ידי הכהן הגדול בתוך בית קדשי הקדשים - אין לך דבר גדול מזה!!

והנה תארו לעצמכם, שעל שאלה זו של הכהן הגדול, אם הוא רוצה שיזכיר את שם אביו בקודש הקדשים יענה אותו יהודי: "בסדר, למה לא... האמת שזה לא כל כך חשוב לי. כי עוד מעט אני הולך ללמוד בבית המדרש, ושם אזכיר את שמו על דף גמרא שאלמד..."

הרי למשוגע יחשב בעיניו!!!

אבל חז"ל מגלים לנו את האמת: "יקרה היא מפנינים, יותר מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים", לדף הגמרא יש יותר כח מברכת הכהן הגדול בבית קדשי הקדשים!!!

שמעתי פעם מרבי אליעזר שמחה וסרמן זצ"ל, באור נפלא על ברכת התורה, וכה היו דבריו:

"כיבדו אותי היום לעלות לתורה. ניגשתי אל הבימה וראיתי שם את ספר התורה, אז ברכתי 'אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו'. ברכתי, כי הבנתי שצריכים לומר תודה על המתנה שקיבלנו מהבורא.

והנה תארו לעצמכם, שעל שאלה
זו של הכהן הגדול, אם הוא רוצה
שיזכיר את שם אביו בקודש
הקדשים יענה אותו יהודי: "בסדר,
למה לא... האמת שזה לא כל כך
חשוב לי. כי עוד מעט אני הולך
ללמוד בבית המדרש, ושם אזכיר
את שמו על דף גמרא שאלמד..."

של רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, סיפרה לי פעם בהתפעלות על
התמדתו של אביה: "אבי אף פעם לא ישן אחרי השעה 2:00 בלילה!
בשעה 2:00 בדיוק הוא כבר יושב ולומד ליד הגמרא, בקביעות!
"יותר מזה" היא אמרה, "כשהיינו ילדים, הוא לא הכיר אותנו כלל.
לא דיבר איתנו מטוב ועד רע. רק פעם אחת בשבוע, בשבת אחרי
הצהרים כאשר לא יכול היה ללמוד מתוך ספר, כי היה חשוך והוא
לא השתמש בחשמל, היה יוצא לטייל, ואז היתה תורנות בין הילדים
מי ילווה את אבא..."

"ואז", היא מסבירה, "שלא תחשבו שהכוונה שהוא דיבר איתנו.
הוא עצמו חשב כל העת בלימוד, אבל היה זה כבוד לילד ללכת עם
האבא".

שאלתי אותה: "ורבי חיים, האם הוא מכיר את הנכדים?".
והיא ענתה: "אינני יודעת אם הוא מכיר את כולם בשמות, אבל אני
חושבת שהוא מכיר את כולם. ובנוסף, יודע אתה כמה הרב השקיע
בילדים? עם כל ילד הוא גמר ש"ס!". שאלתי: "ש"ס משניות?", והיא
'נעלבה' ואמרה: "מה פתאום, ש"ס גמרא!! עם האחד הוא סיים
בגיל חמש-עשרה, עם השני בגיל שש-עשרה ועם השלישי לבר
מצוה. עם כל אחד סיים ש"ס שלם!".

(מתוך 'ומתוך האור' - הגדה של פסח)

"לאחר שסיימתי לברך קראו בתורה, ואז ברכתי שוב. הפעם 'אשר
נתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו'; ואינני מבין: מדוע צריכים
לומר תודה פעמיים? הרי כבר אמרתי תודה לפני שתי דקות?!

"אך הבאור בזה הוא: יהודי נתן לי מתנה ארוזה בקופסא העטופה
בנייר צבעוני. אינני יודע מה יש בתוך הקופסא, ואם בכלל זקוק אני
לדבר הנמצא שם. בכל זאת אמרתי לו תודה, מפני שנתנית המתנה
לי, מראה שהוא אוהב אותי ומקדיש לי תשומת לב.

"באתי הביתה, הסרתי את העטיפה, פתחתי את הקופסא ואז
ראיתי את המתנה הנפלאה. זהו חפץ שאני מאד זקוק לו! כל חיי
ישתנו בזכות מתנה זו! או-אז צלצלתי לידידי ואמרתי לו תודה פעם
נוספת.

"לא אמרתי לו תודה מיותרת! שכן, בפעם הראשונה הודיתי לו על
היחס המיוחד שהעניק לי, ובפעם השניה הודיתי לו על המתנה
עצמה.

"כך", אמר רבי אליעזר שמחה וסרמן זצ"ל, "כשניגשתי לבימה
וראיתי שם את ספר התורה, הודיתי לה' שבחר בנו מכל העמים ונתן
לנו את תורתו, הודיתי לו על כך שנתן לנו את התורה, לנו ולא לכל
העמים. היתה זו הודאה על הנתינה, שיש בה ביטוי לאהבת ה' את
ישראל.

ונתן לנו את התורה

"אבל לאחר שקראו בתורה ושמעתי וראיתי מה שקיבלנו, אז הודיתי
שוב פעם לה', שנתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו. הודיתי
לו על התורה עצמה ועל החיים שהעניק לנו בנתינתה".
ודברי פי חכם - חן!

הרבנית קנייבסקי ע"ה, אשת רבי חיים קנייבסקי שליט"א ובתו

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"שמעתי מעשה נפלא מפיו של אחד האדמו"רים, ששמע את המעשה מפיו של גאב"ד 'העדה החרדית', רבינו רבי יצחק טוביה וייס שליט"א, שסיפר שפעם הגיע יהודי אחד, מצאצאי רבינו ה'חתם סופר', אל מרן האדמו"ר בעל ה'בית ישראל' מגור זצ"ל, ובעודו ממתין לקראת כניסתו אל הרבי, פנה לגבאי המיתולוגי רבי חנינא שיף, וביקש ממנו שלפני שהוא מכניס אותו, יאמר ל'בית ישראל' שעתה עומד להיכנס אל החדר נין ונכד של מרנא ה'חתם סופר'..."

שיחה מרתקת מפיו של מגיד השיעור הנודע, ועורכו של העלון הפופולארי 'מתיקות הדף היומי', רבי אברהם ישעיה קובלסקי שליט"א

אליעזר (לייזר) רוט

"זה קלי ואנוהו אלקי אבי וארממנהו" (שמות ט"ו, ב)

וברש"י: "אלוקי אבי - לא אני תחילת הקדושה, אלא מוחזקת ועומדת לי הקדושה ואלקותו עלי מימי אבות".

לכבוד צאתו לאור של הגיליון ה-100 בעלון הפופולרי 'מתיקות הדף היומי', אשר רבים משחרים לאורו מדי שבוע בשמחה והתלהבות גדולה, שוחחנו עם עורכו של העלון, רבי אברהם ישעיה קובלסקי שליט"א, מגיד שיעור ותיק ב'דף היומי' זה עשרות בשנים, וביקשנו לשמוע מעט מדברותיו הידועות בטעמן הערב, על ענייני הפרשה. בחר הרב קובלסקי לפתוח את דבריו בפסוק "זה קלי ואנוהו", ובדברי רש"י המובאים לעיל: "לא אני תחילת הקדושה, אלא מוחזקת ועומדת לי הקדושה ואלקותו עלי מימי אבות".

"שמעתי מעשה נפלא מפיו של אחד האדמו"רים בדורנו, שהעיד באוזני ששמע את המעשה מפיו של גאב"ד 'העדה החרדית', רבינו הגאון הגדול רבי יצחק טוביה וייס שליט"א, שסיפר שפעם הגיע יהודי אחד, מצאצאי רבינו ה'חתם סופר', אל מרן האדמו"ר בעל ה'בית ישראל' מגור זצ"ל, ובעודו ממתין לקראת כניסתו אל הרבי, פנה לגבאי המיתולוגי רבי חנינא שיף, וביקש ממנו שלפני שהוא מכניס אותו אל הרבי, יאמר ל'בית ישראל' שעתה עומד להיכנס אל החדר נין ונכד של מרנא ה'חתם סופר'..."

"רבי חנינא שיף התלבט מאוד בעניין. זה לא היה מקובל להציג אנשים כך לפני הרבי, והרי לכל אחד יש ייחוס כזה או אחר, וכי ילך כרוכל ויזכיר את כל המיחסים???

"אבל אין מיחס זה כשאר המיחסים, שהרי הוא מבקש שיזכירו את ייחוסו, ותהיה לו נחת רוח מיוחדת אם הרבי ידע מכך, ואם כן למה שלא יעשה זאת כדי להיטיב עם יהודי ולגרום לו לנחת רוח?

"החליט רבי חנינא שיף להיענות לבקשה, וכאשר הגיע תורו של אותו יהודי להיכנס אל הקודש פנימה, הוא אמר לרבי: 'עומד להיכנס כאן יהודי, שביקש שהרבי ידע שהוא נכד של רבינו ה'חתם סופר' זיע"א".

"כששמע זאת הרבי ה'בית ישראל', מספר הרב קובלסקי, "נדרך כל גופו לשמע הדברים. הוא הניף את ידו ושאל בקול גדול: 'מי צריך לדעת שהוא נכד של ה'חתם סופר'? זה אני שצריך לדעת זאת, או שהוא צריך לדעת ולזכור שהוא נכדו של ה'חתם סופר'?!...!"

"כלומר, ייחוס אבות אינו עניין של מה בכך, זה משהו שאנחנו צריכים לזכור כל הזמן, אנחנו לא סתם אנשים פשוטים ונבזים חסרי ערך וחסרי מעמד. לא ולא! אנחנו נכדיהם של אברהם, יצחק ויעקב, הסבא שלי היה צדיק פלוני, עוד סבא היה רב בעירייה פלמונית, יש לי כאלו אבות קדושים, גאונים וצדיקים, זה מחייב אותי!!! זה מאלץ אותי להתאים את עצמי אל השושלת המפוארת הזאת.

"אם אתה נכד של ה'חתם סופר', אתה צריך לדעת את זה! אתה

"מִרְן ה'שִׁפֵּעַ חַיִּים' אָמַר, שְׂגָם אִם יִשְׁלְמוּ לוֹ כָּל הוֹן שִׁבְעוֹלָם הוּא לֹא מוֹכֵן 'לְמִכּוֹר' אֶת הוּאֲרֵט הַזֶּה, הוּא הַחֲשִׁיב אֶת זֶה כְּאַחַד מִדְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַכִּי חֲזָקִים שֶׁהוּא אָמַר בְּכָל יְמֵי חַיָּיו"

אני מרגיש מחויב, הקדושה מוחזקת לי מימי אבותי לא רק מצד אבי מורי זכר צדיק לברכה, אלא גם מצד מורי ורבי הקדוש והטהור, הוא אבי הרוחני, ומדי דברי בו זכור אזכרנו ודמעת על לחיי, מרוב געגוע אליו ואל הרגעים הנשגבים שחוויתי במחיצתו, כשהיה מדרבן ומעודד אותי כמלאך המכה על העשב ואומר לו 'גדל'...

"צריך לדעת שאנחנו תלויים ברבותינו, כל אחד ואחד ברבי שלו שלמדו תורה והליכות חיים, ואני אגיד בעניין זה ווארט עצום ששמעתי משמו של מרן הגה"ק בעל ה'שפע חיים' מצאנו זיע"א.

"אמר הרבי מצאנו: הרי הגמרא בסוף 'פסחים' מספרת, שרבי שמעון בר יוחאי ביקש מרבי עקיבא שילמד אותו תורה בעת שהיה ר"ע כלוא. סירב רבי עקיבא ללמדו מחשש פן יבולע לו על ידי המלכות, אמר לו רשב"י: 'אם לא תלמד אותי תורה, אני אומר זאת ליוחאי אבא, והוא ימסור אותך למלכות' - כלומר רשב"י ממש איים על מורו ורבו, קדוש ישראל איש האלוקים רבי עקיבא בן יוסף!

דברים נוראים, איך אפשר להבין גמרא כזאת???

"אלא אמר הרבי מצאנו, שרשב"י אמר לרבי עקיבא דבר כזה: אדם שאינו לומד תורה מפי רבו, הולך ויורד במדרגות, עד שמגיע לשפל המדרגה, הוא מגיע למקום הכי נמוך שיהודי יכול להגיע אליו, ומה הוא המקום הכי נמוך? להיות מוסר! אומר רשב"י, אם אתה רבי עקיבא לא תלמד אותי תורה, מה יצא ממני? אני עלול להיות מוסר חלילה וחס... מי יודע לאיפה אני מסוגל להתדרדר, ולכן אתה חייב ללמד אותך תורה!

"מרן ה'שפע חיים' אמר, שגם אם ישלמו לו כל הון שבעולם הוא לא מוכן 'למכור' את הווארט הזה, הוא החשיב את זה כאחד מדברי התורה הכי חזקים שהוא אמר בכל ימי חייו, כי בווארט הזה אנחנו רואים כמה עצום וגדול כח לימוד התורה מפי הרבי. ולמה באמת זה כל כך חשוב? כי מוחזקת אני מימי אבותי הרוחניים, אדם הדבוק ברבותיו, זוהי לקבל כוחות גדולים לקיום מצוות התורה הקדושה!"

צריך לזכור את זה בכל רגע נתון!!! אתה לא יכול להרשות לעצמך לפטפט באמצע הלימוד, או להסיח דעת מהתפילה לעניינים אחרים. אתה נכד של ה'חתם סופר'!!!

"ואותו הדבר גם לכיוון ההפוך: לפעמים אדם מקיים מצווה ולאחר מכן מרגיש גבהות הלב. הוא מרוצה מעצמו, תראו איזה צדיק אני, נתתי סכום כסף גדול לצדקה, למדתי שלוש או חמש או 16 שעות רצופות, כל אחד לפי דרגתו ומצבו הרוחני, אני טרחת ועמלת והתייגתי למען הזולת, עשיתי מעשה חסד...

"אדם עלול להגיע לגאווה חס ושלום, אבל הפתרון לזה הוא מאוד פשוט: תזכור מי היו אבותיך!!! תגידי לי, אתה חושב שלנכד של ה'חתם סופר' זה מספיק ללמוד ארבע שעות ביום??? אתה חושב שיהודי מבני בניהם של אברהם, יצחק ויעקב יכול להרשות לעצמו לדבר בזמן הלימוד, חלילה וחס??? אתה עושה מעשים, שאי אפשר לצפות שתעשה אותם לפום גודל דרגתך והיחוס הגדול שלך!!!

"כשישבנו על אבי מורי הגאון הצדיק רבי שמואל צבי קובסלקי זצ"ל, רב ביהמ"ד סוכוטשוב ומחבר ספר 'אנא עבדא', בא כ"ק מרן אדמו"ר מסטריקוב זצ"ל לנחם אותנו. ישב אחי בכורי רבי חיים דוד שליט"א, ראש בית המדרש 'מאורות הדף היומי', וסיפר סיפורים אודות גדולתו של אבינו זצ"ל. נענה הרבי מסטריקוב ואמר: 'שוין שוין, ס'איז גענוג, ד', זה מספיק, זה רק מחייב אתכם מאוד מאוד...'. כשיש לך אבא גדול, אתה חייב להתאים את עצמך, אם לא הצלחת - אוי ואבוי לך, ואם כן הצלחת אין בזה שום סיבה לגאווה, כי את הכוחות קיבלת מאבותיך...

"השבוע, אני מצטט גם בעלון 'מתיקות הדף היומי' את לשונו הזהב של הרבי ה'שפת אמת' מגור זיע"א, שכותב: 'כל עובדא טובה או רעה, נראה שנמצא מזה שורש באבות, רק שיצא עתה בזרעם לפועל, אבל בכח נמצא הכל בהאבות'.

"כלומר, כל פעולה טובה שיהודי עושה, זה לא מכוחו אלא מכוח האבות הקדושים. כל מחשבה טובה, כל דבר, הכל נמצא באבות שלנו.

"לא אני תחילת הקדושה', כך אומרת כנסת ישראל, 'מוחזקת לי מימי אבותי' - מצד אחד אני יכולה וצריכה להגיע למקום גבוה מעל גבוה, ומצד שני אין לי סיבה להרגיש גבהות הלב מהמצוות שאני מקיימת..."

אמסור אותך למלכות

"דברים אלו נכונים לגבי האבות הביולוגיים שלנו. אבא, סבא, סבא רבא, למעלה בקודש, עד אברהם יצחק ויעקב שהם האבות הביולוגיים שלנו, אבל נכונים הדברים גם לגבי האבות הרוחניים שאין לנו קשר דם אליהם, ושנחנו לא מיוצאי חלציהם.

"חז"ל הקדושים אומרים שמי שמלמד את בן חברו תורה, כאילו ילדו. כלומר הקדושה מוחזקת לנו מימי רבותינו ורבותיהם של רבותינו, כמו שיש השתלשלות הדורות בקשר הדם הביולוגי, יש השתלשלות הדורות גם בהורות הרוחניות. אם אני הייתי תלמידו של מורי ורבי המובהק, הרה"ק בעל ה'באר יעקב' מנדבורנה זצ"ל,

הסגולה של רש"י הקדוש

"מספרים שאחרי פחות משנה, אותו בחור נבחן בעל פה על שלוש ה'בבות', בבא קמא, בבא מציעא ובבא בתרא!!!..."

להוריד חתיכת בוץ!

"ואם הזכרנו את רבותינו לבית סוכטשוב, אני רוצה לחתום את דברי בווארט של רבינו ה'שם משמואל', שאומר בשם אביו ה'אבני נזר':
"כתוב בפסוק 'אם תשיב משבת רגליך', אומר השם משמואל בשם אביו, ש'רגלך' זה מלשון 'רגילות'. אדם צריך לשוב מההרגל, לא לעשות דברים בדרך של מצוות אנשים מלומדה, כי ככה הוא רגיל לעשות, חלילה וחלילה. מצוות צריך לעשות עם 'חיות', עם התלהבות, עם חשק!

"זה נכון לכל דבר שבקדושה, וגם לדברים אחרים. כל דבר שנעשה בצורה 'בשוישית', בלי להתאמץ, בלי להשקיע מוח ומחשבה ולב - דבר כזה לא יכול להצליח בגשמיות, ועל אחת כמה וכמה שברוחניות אי אפשר להצליח ככה.

"אתן דוגמה מהתחום שבו אני עוסק. ניקח מגיד שיעור ב'דף היומי' שאינו אומר את השיעור בהתלהבות וחיות, מגיד שיעור שאינו חי את הסוגיא, ולומד רק כי אין ברירה והוא חייב לעשות את זה, מי ירצה לשמוע בכלל את השיעור שלו??? לעומת זאת, מגיד שיעור שחי ומתלהב מהגמרא ומהסוגיא, מגיד שיעור שמשקיע את הלב בלימוד, ולאחר מכן גם בשיעור עצמו, אנשים 'בואו גם ממרחקים כדי לשמוע אותו!

"וכשמדברים על לימוד גמרא, צריכים לדעת שהוא שווה כל מאמץ שבעולם! זו תורת ה', זה מועיל ברוחניות ובגשמיות ובכל בחינה שהיא. ה'שם משמואל' אומר בפרשת שמות על הסבא שלו, השרף מקוצק, שהיה חמיו של ה'אבני נזר': 'דיבוריו האחרונים קודם הסתלקותו אמר: כל מי שיניח את ראשו בתורה, הנני ערב בעדו שיהיה ממנו בזה ובבא'. להניח את הראש בגמרא! להניח את הראש בתורה!!!

"כעין זה מביא ה'שמח ישראל' בשם הרה"ק רבי איציק'ל מוורקא זיע"א: 'די גמרא איז די גרעסטע טהרה', הגמרא היא הטהרה הגדולה ביותר. אין שום דבר שמטהר את האדם יותר מדף גמרא, או במילותיו של הרה"ק רבי שמואל מקמינקא: 'כל דף גמרא מוריד עוד חתיכת בוץ מנשמתו של היהודי'..."

"השבוע יחול יום חמישה עשר בשבט, ראש השנה לאילנות", אומר הרב קובלסקי. "אנחנו יודעים שזה לא יום פשוט, והגם שאינו יום טוב - היחס אליו הוא כאל יום מיוחד.

"אנחנו מגיעים ממשפחה של חסידי סוכטשוב מדורי דורות, אבא וסבא ואביו של סבא שהיה מבאי ביתו של רבינו ה'אבני נזר', ושהוריש אחריו את הרגש המיוחד שיש למשפחה שלנו, לכל מה שקשור לבית סוכטשוב. כשאבי מורי זצ"ל היה לומד 'שם משמואל', הקירות רעדו!!! הוא מסר מדי שבוע שני שיעורים ב'שם משמואל', ובכל פעם היה מה לראות.

"בכל אופן, רבינו ה'אבני נזר' כתב שכל שנה אחרי חמישה עשר בשבט, הוא מרגיש שינוי בחידושי התורה שלו! זאת שנה חדשה של חידושי תורה, וזה אומר שצריכים להתפלל על זה בחמישה עשר בשבט, צריכים לשפוך דמעות בתפילה ותחנונים לפני בורא עולם שאנחנו נזכה ללמוד, שהילדים והנכדים שלנו יזכו ללמוד תורה ולחדש בה חידושים!

"אני אספר כאן סיפור מופלא, שאירע עם הרבי הקדוש ה'דברי יואל' מסאטמר, שפעם בא אליו בחור שלמד ב'שיבה', והלין באוזניו של הרבי שהוא לא מצליח לזכור כלום. כל מה שהוא לומד, הוא שוכח מיד.

"נענה הרבי מסאטמאר ואמר לבחור, שעליו לעשות את הסגולה של רש"י הקדוש... סב הבחור על עקבותיו, יצא מהחדר, ניגש לראש הישיבה שלו ושאל אותו מה היא הסגולה של רש"י הקדוש לשיפור הזיכרון. ראש הישיבה לא ידע, הלכו לשאול עוד תלמיד חכם ולא ידע, וכך עברו מאחד לשני ואף אחד לא ידע.

"בסופו של דבר הגיעו לאחד מגדולי ירושלים, שאמר שזה חייב להיות רש"י במסכת 'עבודה זרה', ואכן רש"י בדף ח' אומר: 'אם היה משכח תלמודו, מאריך בחונן הדעת'.

"קיבל על עצמו הבחור את הסגולה, ומני אותו יום החל להאריך ב'חונן הדעת', כל תפילת שמונה עשרה נמשכה אצלו רבע שעה, כשעיקר ההשקעה היתה ב'חונן' הדעת. הוא התפלל ברגש, בהתלהבות, בבכי ובתחנונים, הוא שפך לבו בפני שוכן מרומים שיחונן אותו בחכמה, בינה, דעה, השכל וזיכרון טוב שיוכל לזכור את התורה כולה.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

אבא, ראש הישיבה רבי ישראל גרוסמן זצ"ל, שהיה מקורב לשני הגדולים, היה תמיד משנן באוזנינו: "קינדערל'ך, כשלומדים תורה לשמה - זוכים גם לקיים את מצוות ה' וגם שלא תצא תקלה תחת ידיכם". שימו לב! הקב"ה סובב את כל הסיבות, שהאיש יעזוב את רוסיה ויעלה לארץ הקודש, יתקשה בפרנסה ויחפש אחר הרב מטעפליק

הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א, על הסייעתא דשמיא להולכים בדרכי ד'

Yehuda Haim/Flash90

"וְהַיֵּשֶׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו" (שמות ט"ו, כ"ו)

בהפרש של חודשים ספורים עלו שני אריות מן הגולה הרוסית: אוקראינית: רבי שמשון אהרן פולונסקי, הרב מטעפליק, שעלה ארצה באמצע שנת תרפ"ה; ורבי שלומק'ה מזוועיהל, שהגיע אחריו בתחילת שנת תרפ"ו. שניהם התיישבו בירושלים של מעלה. באותם ימים פנה הרבי מזוועיהל לגאון מטעפליק, וביקש ממנו ללמוד יחדיו בחברותא. סיכמו ביניהם ללמוד בשטיבלך של השכונה. למחרת היום התייצבו הצדיקים ב'רבי לייבל'ה שוהל' והחלו ללמוד. "מה נלמד?", שאל הרב מטעפליק, והרבי מזוועיהל הציג: "חושן משפט". שקעו השנים בסוגיה ושכחו מהסובב אותם. תוך כדי לימוד, נפלטה באחד הימים גניחה מכיוונו של הרבי מטעפליק. הרב מזוועיהל הרים את עיניו וראה את החברותא פוצח בבכי, ומעיניו זולגות דמעות רותחות. "מה קרה?", שאל הרבי, והחברותא השיב: "לפי הסמ"ע הוא כן צדק. ויי לי!", התייפח הרב מטעפליק, וכל ניסיונות ההרגעה לא עלו יפה. לאחר דקות ארוכות, סיפר על דין תורה שהיה לו בטעפליק לפני שנים ארוכות, שבו חייב את החייב וזיכה את הזכאי. עכשיו, לאחר לימודו, מתברר כי לשיטת הסמ"ע לא היתה כל חובה על בעל הדין לשלם, ונמצא שהוציא כסף מאדם שלא כהלכה. רבי שלומק'ה נענה ואמר: "אי אפשר להחזיר לו". הוא הציג לרב מטעפליק שיפריש בכל חודש מעט כסף לקופה סגורה, וכך יוכל לפצות את האיש על הנזק שנגרם לו. "אבל הוא ברוסיה! איך אגיע אליו?", הקשה הרב מטעפליק, והרב מזוועיהל חיך כמרגיע: "הוא עוד יבוא, הוא עוד יבוא!".

בחוקותי, שהיא עסק התורה, צריכים שתלכו ממקומכם אחריה. גם כדי שתהיו פנויים, אין נכון ללמוד והוא בביתו, כי יטרדוהו בצורכי הבית, לכן יעזוב איש את אביו ואת אמו, וייסע ממקומו ללכת אחריה".

וכל כך למה דווקא בתורה נצטוונו להרחיק נדוד? התשובה לכך היא בהמשך דברי המשנה: "רבי נהוראי אומר: הווי גולה למקום תורה, ואל תאמר שהיא תבוא אחרריך, שחברריך יקיימוה בידך ואל ביתך אל תישען". התנא מונה שתי סיבות לגלות: "ואל תאמר שהיא תבוא אחרריך, שחברריך יקיימוה בידך" - התורה לא תרוץ אחרריך, וגם החברים שנוסעים ללמוד לא יעזרו בידך. "ואל ביתך אל תישען" - אל תישען על הבינה העצמית שלך, אלא קנה תורה מפי חכמים וסופרים.

נמצאנו למדים שהגלות נועדה לכך שהתורה תבוא לידי מעשה, ולא תישאר רק בלימוד גרידא; כי כשהאדם במקומו ולומד רק מתוך הספר, אין הוא יודע כיצד לנהוג למעשה; אבל מי שלומד מרבותיו גם מבין איך מיישמים את ההלכה והמצוה.

בכך מפרש 'האור החיים' את הכתוב: "אם בחקתי תלכו" - לצאת לגלות אחרי התורה; ולא די בכך, כי אם "ואת מצותי תשמרו" - שלומד לשמה כדי לדעת לקיים את מצוות ה' - אז "ועשיתם אותם", מובטח לו שלא יכשל בדבר הלכה ויקיים מצוות ה' כראוי.

המשך בעמוד 29

בפרשת בחוקותי מתייחס רבינו חיים בן עטר בעל 'האור החיים' הקדוש, לענין ההליכה בתורה - מה שלא מצינו כן בשאר המצוות. "עוד ירצה על דרך אומרים ז"ל (אבות ד, יד) הווי גולה למקום תורה, שצריך לכתת רגליו ממקום למקום ללמוד תורה. וצא ולמד דבריהם ז"ל בגמרא (חגיגה ה, ב) כי כולם היו גולים ללמוד, ויש שהיה הולך שישה חודשים וחוזר כמו כן לעסוק ביום אחד. והוא אומר: 'אם

ומשונועים במיוחד לשים כך, שקיות מתאימות וממותגות עם סמל הסיום עומדות הכן, ואפילו בקבוקי המים כבר הוזמנו. רק עוגות הבוקר שיצורפו לשי עדיין לא טופלו, והן כמובן תצטרפנה ברגע האחרון, כשהן טריות וטעימות!

מילון המושגים ב'דרשו'

כמה דפים בשבוע לומדים משתתפי 'הדף היומי בהלכה'???

אחד העניינים שהיוו חלק יסודי ומהותי מאוד, בהקמתה של תוכנית הלימוד 'הדף היומי בהלכה', היה זה שקבע שהלימוד צריך להיות שווה לכל נפש, בהספק שמתאים לכולם, הן לבחורים צעירים ואפילו ילדים מתחת לגיל בר מצווה, הן לאנשים מבוגרים ובאים בימים, וגם לאלו שבאמצע.

התוכנית מתאימה גם לאברכי כולל, שכל עיסוקם בלימוד התורה, וגם לבעלי בתים ששולחים במסחר או במלאכה את ידם, וקובעים עתים לתורה לעת ערב, אחרי יום עבודה מפרך ומעייף.

בהתאם לכך נקבע, כי משתתפי התכנית ילמדו חמישה עמודים חדשים בכל שבוע, בימים ראשון עד חמישי, ובימי שישי ושבת הם חוזרים על תלמודם.

כך נוצר מסלול לימוד שווה לכל נפש, עם קצב המאפשר לסיים את ה'משנה הברורה' כולה מתחילת הכרך הראשון ועד סוף הכרך השישי...

ואכן התוכנית הפכה לחלק מסדר יומם של רבבות יהודים מכל רחבי העולם, והלימוד בה מתבצע בלמעלה מאלף שיעורים הפזורים בארה"ק ובתפוצות ישראל בכל אתר ואתר, כשיותר ממספר המשתתפים בשיעורים, גדול מספרם של הלומדים לבד או עם חברותא, דבר יום ביומו, וזוכים לדרגות מופלאות של ידע בהלכה, על כל חלקיה של ה'משנה הברורה'.

ועכשיו טיפ קטן...

כדי להקל על הנבחרים המעוניינים להצטרף ללימוד ה'דף היומי בהלכה', נהוג ב'דרשו' שאין חובה להירשם לפני שמתחילים להיבחן. כל אדם יכול להיכנס לכל אחד ממוקדי הבחינה של הארגון, בלי שום הודעה מוקדמת, להיבחן ולהפוך באופן מיידי לחבר פעיל ב'דרשו', וזאת, בתנאי שימלא את פרטיו הנכונים והמדויקים בטופס המבחן הראשון.

עם זאת, הארגון מעודד הרשמה מראש, שמסייעת להיערכות ולכבד כל נבחן כראוי, וכמובן שהדבר מסייע לתכנון כמויות המבחנים במוקדים השונים.

בשבועות האחרונים כבר החלה הרשמה מוגברת של נבחנים חדשים, שמבקשים להצטרף ל'דרשו' עם סיומו של מחזור הלימוד השני של 'הדף היומי בהלכה', ותחילתו של המחזור השלישי.

ועכשיו טיפ קטן: אנו ב'דרשו' תמיד ממליצים להיכנס למסלול הלימוד באופן מיידי, ולא להמתין להתחלות חדשות. הניסיון מלמד שמי שהתחילו להיבחן לפני סיום המחזור הקודם, החזיקו מעמד באחוזים גבוהים יותר במחזור הלימוד החדש, ולכן כל אחד ואחד מוזמן להצטרף לנבחנים, גם אם נותר רק עוד מבחן אחד בלבד למחזור השני!

מכינים את המתנות

ההכנות לסיומי 'הדף היומי בהלכה' נמצאות בעיצומן. כמיטב המסורת, דואגת הנהלת 'דרשו' שכל אחד ואחד מהמשתתפים בסיום ההיסטורי של המחזור השני של 'הדף היומי בהלכה', לא יצא מהאירוע בידיים ריקות. חבילת שי עם מזונות, שתיה, חומר קריאה, דברי הסבר על התוכנית, וכן ספר מתנה, יינתנו לכל אחד ואחד מהמשתתפים בסיומים. התכנון של המתנות נמשכת כבר חודשים, ספרים הודפסו

החלה סדרת כינוסים מיוחדים לאחראי מקומות המבחן של 'דרשו' בכל רחבי הארץ

מתכוננים ומתרגשים לקראת פתיחת המחזור החדש של ה'דף היומי בהלכה'

המבחן, לשמירה על השקט בזמן ביצוע המבחן. הוא צריך לעמוד על הכללים כדי שכל אחד מהנבחנים יוכל להתרכז, ולהיות בשיאו בזמן ביצוע המבחן.

”כמו כן, אנחנו מדברים הרבה על האחריות המוטלת על אחראי מקום המבחן, לנהוג בזהירות מקסימלית בטפסי המבחן לאחר שהנבחנים מחזירים לו אותם. הוא צריך לאסוף אותם בקפידה, שלא יתפסס לו חלילה אף מבחן, לארוז אותם בצורה מסודרת, ולהעביר את החבילה בזמן המיועד בצורה תקינה. לוודא שהיא אכן מגיעה ליעדה, וכך כל השרשרת חייבת להיות מאוד מאוד אחראית. אם חלילה תיאבד חבילה אחת, יהיה זה צער ועוגת נפש נוראית לעשרות ואפילו מאות נבחנים, אנחנו בשום אופן לא יכולים להרשות שדבר כזה יקרה!”

נציגי 'דרשו' בכינוסים, מדגישים באוזניהם של אחראי מקומות המבחן גם את הזכות העצומה שנפלה בחלקם, להיות חלק בלתי נפרד מהמפעל האדיר שזוכה ומזכה את הרבים, ושהביא את אור התורה לרבות בתים בישראל, כשכל נבחן שמגיע להיבחן חצי שעה או שעה אחת בסוף החודש, התייגע והשקיע בלימוד שעות רבות במשך החודש כולו, ולכל מי שיש חלק במערך הלוגיסטי, שאיפשר את קיום המבחן בעתו ובזמנו, יש גם חלק בזכויות העצומות של לימוד התורה, של כל אחד ואחד מהנבחנים.

”יש פתגם שאומר ש'כגודל הסמכות כך גודל האחריות', והפתגם הזה נכון ומדויק ממש בכל הקשור לאחראי מקומות המבחן. יש להם זכות עצומה! בידיים שלהם אולי אין סמכות לקבל החלטות, אבל יש להם בידיים זכות אדירה, ובהתאם לכך גם גודל האחריות שלהם, שאכן הכל יתנהל כשורה ושהמבחנים יגיעו ליעדם בשלמות, על מנת שהנבחנים יוכלו לקצור את פירות עמלם ויגיעתם במשך החודש כולו”, מסכם הרב כהן.

בימים האחרונים יצאה לדרך סדרת כינוסים, שמקיימת הנהלת 'דרשו' למאות האחראים על מקומות המבחן בכל רחבי הארץ, כחלק מההיערכות לקראת תחילתו של מחזור הלימוד השלישי של ה'דף היומי בהלכה', בסייעתא דשמיא.

הכינוסים נערכים לאחראי מקומות המבחן במספר מוקדים ברחבי הארץ, בצפון הרחוק, באזור השרון, בגוש דן, ירושלים, השפלה, הדרום, וכן כינוסים לאחראי מקומות מבחן ברחבי העולם, ב-25 מדינות הפזורות על פני חמש יבשות. ”במפגשים הללו אנחנו יושבים יחד, ומתרגשים לקראת פתיחת המחזור החדש. כמובן שאנחנו מחדדים נהלים, מרעננים הנחיות, מבהירים עניינים הטעונים הבהרה ו'מיישרים קו', כדי שכל מקומות המבחן יתנהלו בצורה אחידה, על מנת שהטיפול יהיה רציף וללא תקלות”, מסביר אחראי מקומות המבחן ב'דרשו', הרב אהרן כהן.

”אחד הנושאים החשובים ביותר שעליהם אנו עומדים בכינוסים הללו, הוא הדגשת העניין של הארת הפנים של אחראי מקום המבחן, לכל אחד ואחד מהנבחנים.

”מגיע אברך, אדם מבוגר או בחור צעיר, כל נבחן באשר הוא, כשהוא בא למוקד הבחינה ביום חמישי אחה"צ או ביום שישי בבוקר, הוא מגיע אחרי חודש תמים של עמל ויגיעה”, מסביר הרב כהן, ”זה לא סתם מקום שאנשים באים לענות כמה תשובות ולהמשיך הלאה, אנשים באים כדי לקצור את פירות העמל שלהם במשך חודש ימים, הם למדו ושיננו וחזרו ושיננו אינספור פעמים את הגמרא או המשנה ברורה, סיכמו וחזרו ושאלו את עצמם שאלות לחזרה, ולבסוף הם באים למבחן.

”הסברנו כמה חשוב החיוך שהם יקבלו מאחראי מקום המבחן, היחס האדיב, קבלת הפנים הנעימה והנחמדה. יש לזה חשיבות רבה, ואנחנו מלכתחילה משתדלים לבחור אנשים חביבים ולבביים ככל האפשר.

”כמובן, שלא פחות חשובה היא הדאגה של אחראי מקום

איך נראה מבחן 'דף' היומי בהלכה' של דרשו

לנוכח הפניות והשאלות הרבות המתקבלות ב'דרשו' לקראת תחילת מחזור חדש בלימוד 'דף היומי בהלכה', מצד אלפי נבחנים חדשים שזאת הפעם הראשונה שהם צפויים להיבחן ב'דרשו', אנו מביאים בפניכם הסבר מפורט ומומחש, שיסייע לכם לגשת למבחן בקלות רבה יותר

איך נקבע הציון?

במקביל להכנת השאלות למבחן מכינים כותבי השאלות גם לוח ציונים, וקובעים כמה אחוז שווה כל תשובה. יש שאלות עם פרטים רבים ויש שאלות פשוטות יותר, וכמובן ששאלה מורכבת שווה יותר אחוזים בציון מתשובה פשוטה שיש בה רק פרט אחד.

האם אפשר להסתכל בתוך המשנ"ב?

המבחן בספרים סגורים, חל איסור מוחלט לשוחח עם אחרים בכל דרך שהיא וכן אין לעיין בשעת המבחן בסיכומים או באמצעי עזר אחרים.

המבחן כולל 30 שאלות

25 שאלות על דברי השו"ע וה'משנה ברורה' וחמש שאלות על ספרי החפץ חיים. בנוסף ישנה שאלת רשות אחת.

כמה זמן ניתן למבחן

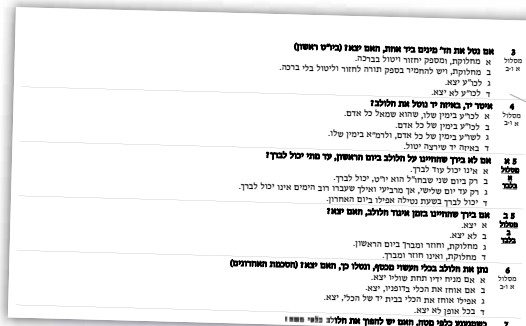
הזמנים משתנים בכל מקום מבחן אך באופן כללי נעים סביב שעתיים. עיינו בפרסומים ובדקו כמה זמן יש לכם במקום המבחן שלכם

בסדרים
לימוד של יותר מחצי שעה בתוך סדרי הלימוד נחשב כלימוד בתוך הסדרים

מס' קוד
אם עדיין לא נרשמתם במשרדי דרשו ואין ברשותכם קוד, גשו בבקשה לאחראי 'דרשו' במקום המבחן שלכם ובקשו ממנו טופס הרשמה לנבחן חדש, מלאו את הטופס והגישו אותו לאחראי בתום המבחן, את הקוד שלכם תקבלו לאחר כשבוע ימים.
התקשרו למוקד 'דרשו' 02-5609000 ולאחר מכן לחצו כוכבית, בהקשת מספר זהות תקבלו מענה אוטומטי עם מס' הקוד שלכם, שישימש אתכם לכל סוגי המבחנים של 'דרשו'.
אין צורך בקוד נפרד לכל מבחן, הקוד שלכם הינו כללי ומתאים לכל סוגי המבחנים

הציון
תוכלו לקבל מידע על הציון שלכם במוקד הציונים במספר 02-5609000 שלוחה 1 בהקשת מספר זהות. הציונים מתפרסמים במוקד כשבוע וחצי לאחר עריכת המבחן כמובן כל נבחן יכול לראות את הציונים שלו על 24 המבחנים האחרונים, באמצעות מכשיר 'קהילות', או 'דרים פלוס' בכניסה לבתי הכנסת.

מבחן
המבחן נערך בסגנון 'מבחן אמריקאי' כשכלל שאלה ארבע תשובות אפשריות, ועל הנבחן לסמן את התשובה הנראית לו כנכונה. שים לב! אפשר לסמן רק תשובה אחת שהיא נכונה (לעולם אין לסמן 2 תשובות) סימון של שתי תשובות יגרם לפסילת התשובה

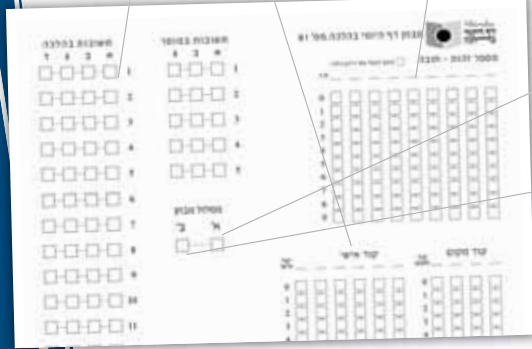

מבחן
בקרו: עשרות אלפים מסביב לעולם ישתתפו במבחן הראשון של 'דרשו' עם תחילת המחזור החדש בלימוד ה'דף היומי בהלכה'

אופן מילוי המבחן
מבחן זה עובר בדיקה ממוחשבת הקפד לכתוב X ולא V

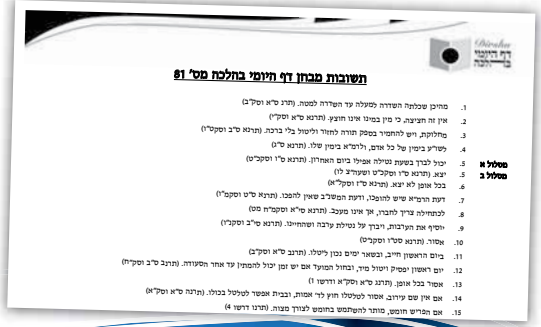
סימון מס' ת.ז.
יש לרשום את מס' הת.ז. בשורה העליונה משמאל לימין.

מסלול א'
שו"ע ומשנ"ב. (ללא 'ביאור הלכה' ושערי הציון) וספרי החפץ חיים

מסלול ב'
מסלול נרחב - שו"ע ומשנ"ב, 'ביאור הלכה', 'שערי הציון' וספרי החפץ חיים

כך תוכלו לבדוק אם עיתכם נכונה
עם סיום המבחן גשו לאחראי למסירת המבחן ובקשו ממנו דף תשובות שנכתבו ע"י רבנים ת"ח, בעיונכם בדף התשובות תוכלו לקבל כיוון האם עיתכם נכונה על השאלות שלכם. כך תוכלו להעריך במשווער מה יהיה ציונכם.

אורה

סיבורת כדאיות

להצטרף ללימוד 'הדף היומי בהלכה' ב'משנה ברורה'

1 כדי לדעת איך להיות כיהודי - לדעת את הלכות 'אורה חיים'!

כל הרוצה להיות כיהודי אמיתי, עליו לדעת את המשנה ב. וכבר כתב מרנא 'החפץ חיים' בהקדמה ל'משנה ברורה' שעיקר לימוד האדם צריך להיות בלימוד המביא לידי מעשה, ומי שאינו לומד הלכות שבת לא ימלט שלא יעבור על איסור שבת החמורים. לדעת 'משנה ברורה' זה הכרחי!!! ואם לא עכשיו אימת...

2 כדי ששמך יוזכר ב'ספר הגיבורים'!

'ספר הגיבורים' עם שמות הלומדים והמצטרפים ללימוד יונח על הציון הקדוש של 'החפץ חיים'!

3 כדי לזכות להיות בן עולם הבא!

הבטחת חו"ל: כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא, הצטרף ללימוד 'הדף היומי בהלכה' דבר יום ביומו ב'משנה ברורה' - כדי לזכות בהבטחת חו"ל להיות בן עולם הבא!!! * אפשר גם להבחין במבחני 'דרשו' החודשיים ולקבל מלגה.

4 כדי להשתתף בארועי הסיום!

לומדי 'הדף היומי בהלכה' והמקבלים על עצמם את הלימוד יזכו לעדיפות בקבלת כרטיס כניסה לאירועי הסיום הגדולים שיתקיימו א"ה בארנה בירושלים ביום חמישי ט' אדר א' ובמוצש"ק י"א אדר א'.

ראדין!!! רבי, תורתך אנו לומדים!

התפילה	הסגולה	השמות לתפילה
משלחת רבנים מגדולי וצדיקי הדור שליט"א יעלו על ציונו של מרנא 'החפץ חיים' ויתפללו על כל לומדי 'הדף היומי בהלכה' ב'משנה ברורה'.	מובא בחו"ל ובספרים הקדושים ענין הסגולה הגדולה לעלות על קברו של הצדיק שאת תורתו לומדים "מתניתא דמר קא מתנינן" והצדיק עצמו יורד להצילו מכל דבר. וגדולה תהיה התפילה והישועה לכל לומדי תורתו של 'החפץ חיים' והמקבלים על עצמם להצטרף ללימוד היומי של 'הדף היומי בהלכה'.	כל המקבלים על עצמם להצטרף ללימוד 'הדף היומי בהלכה', יכולים לשלוח את שמם לתפילת הרבנים בראדן ושמום יכנס ל'ספר הגיבורים' אשר יונח בצמוד לציונו הקדוש.

מסירת שמות לתפילת הרבנים: באימייל: dirshu@dirshuglobal.org - לכתוב בשורת הכותרת ראדין בעמודות 'נדרים פלוס' 'דרשו' - סיום 'הדף היומי בהלכה' בפקס: 077-318-39-69

קו המידע של 'דרשו':
072-380-9292

קו השיעורים:
פקס: 077-2222-666
077-318-3969

לקבלת לוח 'הדף היומי בהלכה' (לרשום בנושא לוח):
dirshu@dirshuglobal.org

מידע על תכנית 'הדף היומי בהלכה' (לרשום בנושא מידע):
dirshu@dirshuglobal.org

לפתיחת שיעור ב'דף היומי בהלכה' (לרשום בנושא שיעור חדש):
dirshu@dirshuglobal.org
או 052-7110206

בוקר אחד, כאשר נכנס להיכל הישיבה לקראת תפילת שחרית, הורה לו באצבעו ראש הישיבה, מרן הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל, שיתקרב אליו. לפליאתו, כשניגש אל ראש הישיבה שמעו אומר כביכול לעצמו: "אוחזת בי צמרמורת... אוחזת בי צמרמורת..." התלמיד נבהל כהוגן. "קרה משהו?", שאל את רבו בבהלה. "אולי ראש הישיבה אינו חש בטוב?", הוסיף לשאול בחשש...

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"אז ישיר מִשֵּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות ט"ו, א')

שמעתי פעם מעשה נפלא מאחד מרבני ישיבת פוניבז' בבני ברק: בוקר אחד, כאשר נכנס להיכל הישיבה לקראת תפילת שחרית, הורה לו באצבעו ראש הישיבה, מרן הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל, שיתקרב אליו. לפליאתו, כשניגש אל ראש הישיבה שמעו אומר כביכול לעצמו: "אוחזת בי צמרמורת... אוחזת בי צמרמורת..." התלמיד נבהל כהוגן. "קרה משהו?", שאל את רבו בבהלה. "אולי ראש הישיבה אינו חש בטוב?", הוסיף לשאול בחשש. רבי דוד השתיקו באצבע על שפת פיו ואמר לו: "תקשיב לרגע מה אני שומע מחדרו של המשגיח!"

כשהשקט השתרר בהיכל הישיבה, נשמע לפתע קול נעים מחדרו של המשגיח, הגאון הצדיק רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל. הקול בקע ועלה בנעימות מופלאה, בעודו אומר 'אז ישיר'. "בכל מילה שלו", מספר התלמיד, "חשנו את ה'בשמחה הגדולה ובנעימה' בהן יש לומר את 'שירת הים'!". "אני מקבל צמרמורת", אמר רבי דוד, "מלהוכח כיצד יהודי יכול לומר בכזו צורה מרוממת את 'שירת הים'!"

"דקות ארוכות", סיים התלמיד את סיפורו, "היה רבי דוד דרוך להקשיב לכל הגה ולכל צליל והברה של המשגיח. הוא התפעל עמוקות כיצד נאמרת 'שירת הים' בכזו רוממות ובכזו התרגשות!". הגאון הצדיק רבי בנימין פינקל שליט"א, מראשי ישיבת מיר, ספר כי שמע מהגאון רבי אברהם שמואלביץ שליט"א, כי בעת לומדו בפוניבז' ניגש פעם למשגיח בעיצומו של זמן חורף, בסביבות חג החנוכה, והתבטא בפניו כי הוא חש קרירות מהקבלות אותן קיבל על עצמו בימים הנוראים.

המשגיח ענה לו בהתרגשות: "בודאי שנופלים! היודע אתה מדוע? מפני שמקבלים קבלות גדולות! צריך לקבל קבלות קטנות!... הנה דוגמא לקבלה קטנה", הוסיף המשגיח לומר: "לומר כל יום 'אז ישיר' בכוונה ובשמחה! אך לצורך זאת, יש ללמוד קודם התפילה את פסוקי השירה, עם פרוש רש"י ושאר מפרשי הפשט היסודיים.

משום שכאשר מכוונים ב'אז ישיר', הברכה של 'שתבח' כבר נראית אחרת, וכן שאר כל התפילה נמשכת בהתעלות אחרת!..."

רבינו השל"ה זיע"א מביא בכתביו (יומא, פרק דרך חיים) כמה סגולות כיצד לזכות בדין. בין הדברים הוא כותב כך:

"יכוון בשירת הים שאומרים בכל יום, לאמרה בקול ובשמחה רבה, כאילו אותה שעה יצא ממצרים. שהרי אמרו במדרש 'ויסע משה את ישראל מים סוף' (שמות טו, כב) - שהסיעם מעוונותיהם, שנמחלו על ידי השירה שאמרו. שכל מי שנעשה לו נס ואומר שירה, מוחלין לו על כל עוונותיו. והנה אחר שציוונו השם יתברך לומר שירה זו בכל יום, כדכתיב (שם א) 'ויאמרו לאמר', וכפי שנאמר בזוהר הקדוש (ח"ב דף נד עמוד ב) שרוצה לומר, שנאמר אותה בכל יום בשמחה רבה כשעה ראשונה שאמרנו אותה. ודאי כוח סגולת כל יום כשעה ראשונה שאמרנו אותה!"

כעין זה מציינו בזוהר הקדוש (פרשת תרומה, קל"ב): "בזמן שישראל אומרים שירת הים, מעטרין לכנסת ישראל בעטרה שעטרה לו על

ליום שכלו טוב, ליום שכלו ארוך, ליום שצדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה, ויהי חלקנו עמהם".
זוהי בקשה נשגבה, שאין אנו מזכירים אותה במשך כל עתות השנה; ובכלל, בכל ימות השנה אין לנו כלל עסק עם עניינים טמירים ונעלים כעין אלו, בתפילה ובברכות. מה המיוחד כל כך בליל הסדר שמבקשים בו בקשה נשגבת זו?

אלא, אמר הרב שטיינמן, אמנם נכון שמושגים טמירים כשל ענייני עולם הבא, והשכר הצפון לנו לעתיד לבוא, אין לנו עסק עמהם כל השנה. הרי על זה נאמר (ישעיהו סד, ג): "עין לא ראתה אלוקים זולתך". אך בליל הסדר, הלילה הכי מרומם של השנה, שכולו רווי אמונה והתרוממות רוח - זוהי העת בה יש לנו את הזכות והיכולת אף לדרוש בנסתרות, ולבקש גם על דברים המופלאים מבינתנו ורחוקים מהשגתנו!

עלינו מוטלת, אפוא, החובה לדעת ולנצל את אותן מרגליות טובות ואבנים יקרות, המתגלגלות דרך קבע לפתחנו. הרגעים הנדירים והסגוליים הללו שווים לאין ערוך. בנקל יכולים אנו לזכות בימים אלו להתרוממות שבכוחה לשנות את כל מהלך חיינו לטובה. אשרי החכם המבין זאת, ומשכיל לנצלם כראוי.

"וישלק אל המים - וימתקו המים"

בין השיטין, משני מקומות שונים בפרשתנו, נוכל להאיר נקודה נפלאה שיש לשים עליה דגש:

נתחיל בדוגמה מצויה המוכרת לנו היטב מבין כתלי בית המדרש, כמעשים שבכל יום ויום. אברך ניצב על משמרתו בכלל בבוקרו של יום, לפניו ניצבות ארבע שעות תמימות של סדר א', שאמורות להיות מוקדשות אך ורק ללימוד התורה ברציפות וברצינות.

פעמים רבות חש האדם בחוסר משיכה ללימוד. סימני עייפות מכריעים אותו. עול כזה או אחר טורד את מנוחתו, וכל אלה ועוד גוזלים ממנו את החשק להתחיל במשימה שלפניו - לשקוע בלימוד הסוגיא.

לכאורה, כיצד ניתן להתגבר על כך? מה העצה נגד תופעה כה מוכרת?

חז"ל אומרים (שיר השירים רבה ה, ב) שהקדוש ברוך הוא מצפה ומבקש מאתנו - "פתחו לי פתח כחודו של מחט, ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם". כלומר אין מוטלת על האדם חובה לפעול ולעשות אלא מה שבגבול היכולת והכוחות שלו. מכאן ואילך, הקדוש ברוך הוא ישלים ויעשה את שלו להשפיע סיעתא דשמיא. אך בכדי שהסיוע יגיע מלמעלה, צריך שתבוא מצדו התעוררות אישית שלו - לפתוח פתח כחודו של מחט, ולהראות מבחינתו את ההשתדלות, את הרצון, כדי שיד ההשגחה העליונה תהיה לו לעוזר וסיוע להשלים את הדבר בכי טוב; גם אם על פי דרך הטבע אין ביכולותיו המוגבלות של אותו אדם ובסגולותיו האישיות להשלים זאת בכוחות עצמו.

כעין זה אומרים חז"ל גם במסכת יומא (לט, א): "תנו רבנן, 'והתקדשתם והייתם קדושים' - אדם מקדש עצמו מעט, מקדשין

הים. וכשמגיעים לישתבת, אז נוטל הקדוש ברוך הוא את הכתר ההוא ומניחו לפניהם, אז כנסת ישראל מתעטרת בשלש עשרה מכילין דרחמי, ולזה תקנו שיר ושבתה הלל וזמרה וכו', עד ומלכות". וכך אמרו חז"ל (סנהדרין צא, ב): "אמר רבי יהושע בן לוי, כל האומר שירה בעולם הזה זוכה ואומרה בעולם הבא".

אדם אינו מודע לאוצרות הטמונים בתפילה שלו. הוא אינו יודע מה כוחו לפעול ב'שירת הים' כשהיא נאמרת בכונה והתבוננות. בידי למשוך משמים שפע של ברכה וישועה לו ולכל הנלווים אליו. אולם לדאבון לב, 'אדם ביקר ולא יבין נמשל כבהמות נדמו'. האדם נוהג בבטלנות ואינו מתבונן בדברים העומדים ברומו של עולם. כפי שהיה אומר המשגיח מפוניבז': "כאשר ישר מהמיטה הולכים להתפלל, התפילה היא המשך של השינה"!!!

"המצה יוצרת ועושה מהאדם בריאה חדשה"

בספר 'דעת חכמה ומוסר', הכולל את תורתו של מרן הגאון הצדיק רבי ירוחם ליוואויץ זצ"ל, משגיח ישיבת 'מיר', מצאתי שיחה בלתי מוכרת מהעתק לשונו הזהב של המשגיח עצמו.

לפני שנביא את הדברים, נציין כי אחד מגדולי תלמידיו של רבי ירוחם היה מורי ורבי, מרן הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז'. זכורני כיצד היה מרתת ופחד להזכיר את רבו הגדול בשמו, וכינה אותו רק בתואר 'המשגיח', מבלי להזכירו בשמו. כמו כן כשהיה אומר 'הער זאגט' (- הוא אומר), היינו יודעים שכוונתו לרבי ירוחם. עד כדי כך היתה אימת רבו עליו.

סיפר לי בנו, יבדל לחיים טובים, ראש הישיבה הגאון רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א, ששמע מסבתו הרבנית עליה השלום, רעייתו של רבי ירוחם, שאמרה לו בזה הלשון: "אינני יכולה לפרט, אבל בטוחני שהוא היה מלאך"!!!

בשיחה, מתאר רבי ירוחם בהתפעלות מיוחדת את גודל עניין אכילת מצה, סגולותיה הנדירות והשפעותיה על נפש האדם. למתבונן מפליא להיווכח עד כמה אנו דומים להולכים בחושך, כעיוורים המגששים באפילה, ואיננו יודעים לנצל את הרגעים העצומים והנפלאים המתגלגלים לפתחנו כל העת. זה לשונו:

"המתבונן במצוות מצה, האם לא יראה שמצה אינה מצוה מעלמא הדין? אינה מעולמנו? האם לא רואים שהמצה היא מהרקיע השביעי? הרי אין מצב בעולם, בשום אופן, תרופה מהעולם הזה. הרי מצה ממש מחייה מתים, יוצרת ועושה מהאדם בריאה חדשה! אין ערך ואין תרופה מהעולם הזה, שיכולה לשנות את טבעי האדם, ורק מן השמים היא, ומי שהוא, זולת יוצר האדם, אי אפשר שייצר כזה כלי, שמייצרת יצירות ובוראת ומחדשת מציאות חדשה כמו המצה!"

ובספרו 'דעת תורה' (פרשת צו) כותב רבי ירוחם: "מה שהפילוסופים לא הצליחו לשכנע את החניכים שלהם בעשרות שנים, בא לילה אחד של ליל הסדר, ונותן לאדם השקפה של אמונה!"

על פי זאת, האיר מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, הארה נפלאה: ב'ליל הסדר' מבקשים אנו בברכת המזון: "הרחמן הוא יזכנו

כצפוי, במחלקת המציאות בחברת התחבורה הגיבו בביטול, לא שמעו על תפילין כאלה שהגיעו לאף סניף בארץ. לך תחפש תפילין שאבדו בין עשרות אלפי אוטובוסים המשוטטים בישראל, וכל מהותם נדודים ממקום למקום... בני המשפחה החליטו לשנות כיוון: חדלו מלחפש ומלהתקשר, ופשוט החליטו להודות לאבא שבשמים שהעלים מהם את התפילין!

וגם כיצד כמה מילים פתחו שבילי הבנה בלימוד הגמרא למשפטן הממולח?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"אז ישיר" (שמות ט"ו, א')

כל יהודי ויהודי, באשר הוא, משורר, מודה ומשבח לבורא עולם על הניסים אשר גמל עמו, על חסדיו הרבים. אנו מקדישים חלקים גדולים מהתפילה הקבועה, מברכת המזון ומתפילות מזדמנות כדי להודות, ואינספור פעמים ביום נושא יהודי את עיניו השמימה, ואומר 'תודה, תודה אבא שבשמים!'

כל אדם שמתבונן, ולו לשעה קלה, לבו מתרונן בקרבו ונפשו עולצת מאליה בשירת ההודאה לבוראה. מהרגע בו היהודי פוקח את עיניו בבוקר במילים 'מודה אני', ועד הרגע בו הוא עוצם אותן בשירת השבח 'אדון עולם'. הן בכל רגע ורגע, בכל צומת בחיים ובכל התמודדות שגרתית, הוא חש את יד בורא עולם המלווה אותו ומנווטת את דרכו, ועל כך לבו מתרונן בשיר ושבח.

כשהכל מצליח, נחמד ופורח, קל לו לאדם לשורר ולהודות. אבל גם כשהמצב מסתבך, כשמתחילה התמודדות, כשצפים קשיים - לא רק שאף אז חייבים להודות, אלא שהאנשים המודים לה' בעת הקושי, המעצימים הודאה בשעת צרה, אלו שליבים מתרונן להודות על הקושי עצמו - מספרים כי ההודאה הזו נותנת להם כוחות, מעצימה אותם, מאפשרת להם להתמודד טוב יותר, וגם פותחת להם שערי שמים לפתור את המצוקה ולקרב את הישועה הנכספת.

וכאן גואה השאלה: האומנם? וכי אפשר להודות גם בעת הקושי? האם ניתן לשורר תודה לאבא שבשמים גם כשלא חשים בטוב ובנעימים?! מנין הכוחות להודות מעומק הלב על מה שנראה כה סבוך וחשוך? ומה באמת עוצמת ההודאה, ככח עוצמתי במיוחד לפתוח את שערי השמים ולהרעיף ישועות בלתי נתפסות?!

התשובה היא, שההודאה בעת הקושי מטמיעה באדם אמונה, ביטחון חזק. אדם שמודה לה' על הקושי - מבטא בכך שהוא בטוח שזה מתוכנן, שהוא מאמין שיש לו מטרה טובה, שהוא יודע שהדבר אינו טעות או תקרית בלתי צפויה, אלא שאבא שבשמים תכנן את הנסיון לפרטי פרטי, והוא בוודאי לטובתו. ולכן, ההודאה מעצימה בו כוחות של אמונה וביטחון, מאפשרת לו לצלוח את הקושי

בקלות יחסית - כי הוא חש בטוח ומלווה בידי בורא עולם... את הגילוי הזה חושף הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע, במילים 'אז ישיר' שבפרשתנו, בהן הוא מגלה נופך נוסף: 'אז' - הוא בזמן שעמדו ישראל על שפת הים, המצרים מאחוריהם ממטירים עליהם חיצים ואבנים, והים הסוער לפניהם. הם מבינים כי נקלעו לצרה צרורה, שונאיהם הגדולים ביותר סוגרים עליהם מכל עבר, הים עומד לפנייהם כחומה בצורה שאינה מאפשרת מעבר, הם נושאים עיניהם השמימה בתפילה ו...'

אז עולה בליבם לשיר שירה. אז הם מחליטים להודות. כי הם מבינים שאביהם שבשמים הביא אותם למצוקה הזו, והם מאמינים בו יתברך, למרות האתגר אותו הוא מציב בפניהם, ובטוחים בידו החזקה ובזרועו הנטויה שהביאתם עד הלום - אל הקושי הזה. והאמונה הזו הביאה אותם אל הצורך לשיר שירה ולהודות מעומק הלב!

ובסופו של דבר, זה מה שהביא להם את הישועה הנכספת, בנס פלאי שאין שני לו, כאשר הים נבקע ובני ישראל הלכו בתוך הים - ביבשה. זהו נס ייחודי ונדיר, נס שעצר את הנשימה בעולם כולו, נס שיכול לקרות רק כאשר יהודים מודים מתוככי הקושי, מעומק הכאב!

מתברר, שדווקא כשהעמיד נראה מסובך, דווקא כשהקשיים

**אפס, כי דבר אחד עמד בדרכו,
מכשול משמעותי מאוד. לימוד
הגמרא. השפה הארמית, מבנה
הגמרא, המחלוקות הנפוצות - כל
אלו לא הצליחו להיכנס ללבו,
שנותר אטום וחתום. מוחו שהיה
גאון בלימודי משפטים, התברר
כסתום לחלוטין בלימוד הגמרא**

ועדיין האדם מודה להשם - הוא חש כי כוחותיו הופכים רעננים,
קירבת אלוקים יקרת ערך כובשת את לבו. ההודאה היא מגנט רב
עוצמה שמחבר את היהודי לאביו שבשמים, מטעין אותו בכוחות
חדשים לצלוח את כל האתגרים שבפניו' - אמר החבר בעיניי
נוצות...

רוני שמע, התבונן, למד עוד על כח ההודאה, ובכל זאת חש שאינו
מתחבר. האומנם? הניתן להודות לה' גם על מה שנראה רע? היתכן
לשורר תודה כשהכל נראה כה מסובך? האם שייך שיהודי יתרונו
בשבח לאבא שבשמים גם כשהכל כה חשוך?! איך עושים את זה,
האם זה עובד?! - שאל את עצמו פעם אחר פעם...

ויהי באחד הימים, שוב התיישב רוני לנסות ללמוד גמרא. הפעם
הצטייד בספר חדש שזה עתה יצא לאור, יחד עם חברותא מקצוען
בהסברה. שוב הקדיש שעתיים ללימוד שורותיים, ושוב חש כי
הגמרא הכתובה בארמית - נראית לו כיפנית או סינית עתיקה. הוא
פשוט לא מבין כלום!

רוני קם מהכסא בזעף, ויצא לרחוב להתאוורר. הוא חש מחנק
שחוסם לו את האוויר, חש כמעט זקוק להחייאה... שוב הנסיון
הזה, שוב האכזבה, שוב התסכול. די, הוא כבר לא מסוגל, מרגיש
אבוד במערכה!

הוא עומד ברחוב, רגליו מוליכות אותו אנה ואנה, משוטט לאטו,
מגיע אל קצה השכונה, ועומד על צוק גבוה, ממנו נצפה נוף מרהיב
של הרי ירושלים. הערב כבר ירד, שמייכה קטיפתית כהה עוטפת
את היקום כולו, והנה הוא ניצב כאן לבד, רק רוני ואבא שבשמים,
ולב מרוסק מבפנים...

הוא רצה להתפלל, שאף לבקש, אבל לא הצליח להוציא הגה. הוא
חש שהוא רוצה להשתפך בדמעות תפילה לאבא שבשמים, אך אינו

גדלים, דווקא כשהאופק חשוך - דווקא אז ההודאה פותחת פתח
ייחודי, מי שזוכה להודות ברגעי הקושי - פותח לעצמו עתיד חדש,
קסום ופלאי. אבא שבשמים מצפה לראות כי בניו מודים לו, וכשהם
עושים זאת - הוא מעניק להם סיבות טובות מאוד להמשיך להודות
לו מכל הלב!

הבה נאמץ את המסר העולה מפרשת השבוע, משירת ההודאה שעל
שפת הים. גם כשנראה שהכל אבוד, הקשיים מצטברים, הכל סוגר
מכל הכיוונים - דווקא אז נודה ונשבח לה' על כל חסדיו עימנו, ניתן
לעצמנו את הזכות להתחבר אליו בדברי שבח ושירה. כך נטעין את
עצמנו בכוחות לשרוד את הקשיים, ובעיקר - לצאת מהם מחוזקים
ומאושרים!

רגע שפתח את השער...

סיפורו של רוני, הוא סיפורו של נער צעיר שלא זכה להתחנך
על ברכי התורה והמצוות, והעביר את שנות נערותו בין כתלי
הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב, עד שהפך לעו"ד
מן המניין במשרד עורכי דין נחשב. כשהגיע קרוב-קרוב לפיסגת
שאיפותיו עד אז, גילה לפתע את בורא עולם והוקסם מהיכולת
של בני האדם להתחבר אליו...

עד מהרה זנח רוני את עיסוקיו הקודמים, והתמקד בלימוד התורה.
הוא עבר לכולל ירושלמי נודע, עזב את כל תענוגות ומאוויי העולם
הזה, והניח את כל כובד משקלו על לימוד ההלכה וספרי מוסר,
התחזקות ביראת שמים, ורצון להתקרב עוד ועוד לבורא עולם.
הוא ישב ולמד בשקיקה, משתדל להתעלות ככל יכולתו.

אפס, כי דבר אחד עמד בדרכו, מכשול משמעותי מאוד. לימוד
הגמרא. השפה הארמית, מבנה הגמרא, המחלוקות הנפוצות - כל
אלו לא הצליחו להיכנס ללבו, שנותר אטום וחתום. מוחו שהיה
גאון בלימודי משפטים, התברר כסתום לחלוטין בלימוד הגמרא,
דברי הגמרא לא מצאו מסילות ללבו.

שנים חלפו. רוני התחתן והקים בית בישראל, את ההלכה הכיר על
בוריה, גידל ילדים בשמחה ובטוב לבב, ורק תחום אחד נותר מחוץ
להישג ידו, נשגב מבינתו: הגמרא הקדושה. לבו חישב להישבר,
הן זהו הלימוד בו עוסקים כל בני ישראל בכל הדורות, האם נגזר
עליו להתנזר מלימוד זה? האם אינו זכאי לחוות את צוף מתיקות
הגמרא?!

הזמן שחלף לא הקהה את הכאב, אלא העמיק אותו. הוא כמעט
נשבר, מדי יום ביומו שב וניסה, אך כבר החל להתייאש. לא פעם
ישב מול הגמרא ובתום שעה ארוכה של נסיון נוסף שאיכזב - זלגו
עיניו דמעות כאב טהורות, על העובדה כי גם הפעם המאמץ לא
צלח. שינויי חברותות, ספרי עזר, אבחונים מקצועיים, שיעורים
פרטיים - את כל אלה ניסה והתאכזב, הכאב הגדול שהלך והצטבר
בלבו הפך לגוש תסכול מחניק, ואין לאל ידו להושיע...

באחד הימים, בשיחה סתמית עם אחד מידידיו, סיפר לו החבר על
כח ההודאה. 'יש קסם פלאי שטמון בהודאה' - סח החבר - 'קסם
שאי אפשר להסביר אותו. ככל שהמצב יותר מסובך ויותר קשה,

גיליון שהוביל למשפחתון...

הסיפור הבא מתחיל דווקא בגיליון זה, 'פניני פרשת השבוע', גיליון 198 - חג הסוכות תשע"ט. מסתבר, שהגיליון האמור הגיע לביתו של ידידי הרב אבא חייא רייזמן שליט"א בדיוק ברגע הנכון... ומעשה שהיה כך היה:

עד לפני כחצי שנה, התגוררה משפחת רייזמן בשכונת רוממה בירושלים. צרכי הפרנסה גדלו, והמשפחה החליטה לפתוח משפחתון בבית, כשהאם תהפוך לעקרת בית ונד בבד תטפל בתינוקות בבית בשעות היום. לצורך כך הוצרכה המשפחה לעבור לדירה גדולה ורחבת ידיים, עלויות השכירות האמירו מהישג ידם, אך הכל היה שווה כדי להגיע לרגע בו יפתח המשפחתון, צהלת התינוקות תמלא את החלל, והמשכורת הנשאפת תיכנס מדי ראשון לחודש...

המשפחה עמדה בכל הדרישות, ההתאמה היתה מושלמת, נדרש רק שהמרכז תבוא ותאשר וחישי קל המשפחתון יפתח. אלא שהיא דוחה את ביקורה יום אחר יום, שבוע אחר שבוע. בינתיים משולם הון עתק עבור שכירות, החובות הולכים ותופחים, ולא נראה כי יש מוצא. מה עושים עכשיו?

ואז, בהשגחה פרטית מופלאה, מישהו בישר להם כי בירושלים תם הביקוש, אבל בבני ברק הדרישה למשפחתונים גבוהה מהצפוי. 'אם תעברו לבני ברק, אזי יש סיכוי לפתוח את המשפחתון בקלות ובמהירות', אמר הלה, והמשפחה, בלב כבד ולאחר התלבטות לא פשוטה, החליטה ללכת על המהלך. בחופשת חודש אב תשע"ח ארזה המשפחה את מיטלטליה, ועברה לבני ברק. המאמץ לא היה קל, אבל התקווה היתה גדולה...

אלא שגם כאן לא היתה הדרך סוגה בשושנים. שוב ניסתה האם לקבל רישיון מתאים להפעלת משפחתון, ושוב גילתה הררי בירוקרטיה, טפסים, אישורים, המלצות ומבחנים, עד לאישור המיוחל. בכוחות נפש אדירים הסתערו בני הזוג על המשימה, התאימו את הבית, חתמו על המסמכים, הסדירו את כל התנאים, ושוב המתינו לאישור שבושש מלבוא...

היתה זו תקופה קשה, קשה מאוד. לאחר שהמשפחה הוציאה הון עתק בירושלים על שכירות וציוד, ושוב בבני ברק הוצאת ענק על התאמת הבית וציוד, עדיין לא נראה האור בקצה המנהרה. חברים וידידים כבר החלו להעיר על התבונה שבמהלך, לעזוב את העיר המוכרת והחביבה לטובת הרפתקאה מוזרה שכזו. השבועות עוברים ביעף, החובות עולים ומשתרגים עוד ועוד, והישועה אינה נראית באופק...

ואז, בתום חודש אלול רווי מהמורות וקשיים, הגיע חג הסוכות, ובהשגחה פרטית מופלאה, הגיע לידיהם גיליון זה - 'פניני פרשת השבוע', שגיליון חג הסוכות שלו עסק בנושא כח ההודאה. בני המשפחה החליטו שבמקום לחוש את החסר ולהתמודד עם כל מה שלא הולך, יש לשנות את השיטה לטובת העצמת רגשות הודאה על כל מה שיש וגם על מה שחסר, לעורר בלב תודה נרגשת לבורא עולם על מה שטוב, וגם על מה שנראה בינתיים פחות טוב...

מסוגל, התסכול חזק ממנו. ואז, נזכר בכח ההודאה, ומפיו פרצה שאגה אדירה: 'רבנו של עולם, תודה!' - - -

איש לא שמע אותו, איש לא הבחין בו. האופק היה חשוך, רק כוכבים נצנצו מרחוק. הוא לבד, ולבו נפתח כמעייני נובע: 'אבא שבשמים', - לחש בעיניים דומעות, 'תודה! תודה על שנתת לי את הכח לגלות אותך, תודה על שנתת לי כל כך הרבה הצלחות בחיים. ותודה, תודה על הקושי בהבנת דברי הגמרא. אינני מבין למה זה טוב, אבל אני בטוח שאתה עושה לי רק טוב, אז אני מודה לך מעומק הלב על השעות בהן אינני מתקדם, על המאמצים שלי שאובדים לשווא, על האנרגיות הרבות שאני משקיע ללא הצלחה. תודה על הקושי הזה, תודה על שדברי הגמרא חסומים וחתומים בפניי. ואני מבטיח שאמשיך לנסות בכל הכח, וגם אם לא אצליח - אשוב ואודה לך על הקושי הזה!'

שעה ארוכה ישב על סלע במרומי הצוק הגבוה והודה לאבא שבשמים, על הקושי הבלתי נסבל המלווה את חייו. הוא חש כי גוש המחנק והתסכול מתרופף לאטו, מפנה מקום לרגשות קירבת אלוקים ויד טובה של אבא שמלטפת, מלווה, בונה ומנווטת. הוא חש כי כל הקושי היה שווה כדי לחוש את הרגע הקסום הזה, בו הודה לאבא על הקושי, כן, על הקושי הכי מאיים בחייו. עתה חש כי הוקל לו, ויש בו את הכוחות לשוב ולנסות מחר מחדש...

ביום המחר שב רוני להיכל בית המדרש, ופתח שוב את הגמרא. הוא חש כי שיחת התודה אמש עם אבא שבשמים רוממה אותו, קירבה אותו ליעדו. לראשונה בחייו, באותו יום הצליח ללמוד ולהבין כמה שורות שלימות, הוא הפך למאושר באדם, וכמובן - הודה על כך לבורא עולם בשמחה ובטוב לבב, בנפש משתפכת ובלב מתרונן.

ומאותו היום, נפתחו לו שערי החכמה, לפתע הצליח ללמוד ולהבין. עם הזמן הלכה הבנתו והשתפרה, והוא הצליח לזכור, לנתח, להקשות ולתרגן. כיום הזה, מסופר בספר 'האמנתי ואזמרה' המביא את סיפורו המרגש, הוא כבר עמל על הוצאת ספר בהלכות שבת לאור עולם, מבוסס על דברי הגמרא ומפרשיה, שקנו שביתה בלבם...

מתברר, שקושי להבין לימוד, או להתחבר לתורה, התמודדות במציאת שיעור או חברותא ראויה, וכל קושי אחר הכרוך בחיבור וקשר אמיתי עם התורה - כל אלה ניתנים לפיתרון ואפילו די בקלות. ההודאה לה' על ההתמודדות, נשיאת העיניים השמימה בתודה על כל מה שעובר עלינו ובפרט על הקשיים להבין ולהשכיל בדברי תורתו - פותחת את שערי החכמה ומעניקה את החיבור לדברי תורה.

וככל שנקדים להודות לבורא עולם על חסדיו עימנו וגם על הקשיים, ככל שנשפר את כח ההודאה שבליבנו על מה שטוב וגם על מה שנראה פחות טוב, ככל שליבנו יתרונן ופינו יביע שיר ושבחה לאבא שבשמים על כל העובר עלינו לטוב או למוטב - כך נזכה שבורא עולם יפתח את ליבנו בתורתו וישים בליבנו אהבתו ויראתו!

וככל שנכביר בהודאה, ככל שנרבה בה, ככל שנוסיף ונקנה לה מעמד ומקום בליבנו - כך נזכה שהיא תעצים את הקשר שלנו עם בורא עולם, את החיבור אתו, וגם נפתח לנו שערי שמים, לשפע של ישועות נכספות, ברכה והצלחה!

תפילין צפוניות ששבו...

כל המאמצים עלו בתוהו, החיפושים העלו חרס. בני משפחה ירושלמית חיפשו אחר עקבות התפילין של הבן, שפשוט אבדו בלי להותיר כל סימן וזכר. לפתע נזכרו כי כנראה נשכחו באוטובוס, אי שם, הרחק הרחק ממקום מגוריהם, והיטב הבינו כי מדובר במאמץ אבוד מראש....

כצפוי, במחלקת המציאות בחברת התחבורה הגיבו בביטול, לא שמעו על תפילין כאלה שהגיעו לאף סניף בארץ. לך תחפש תפילין שאבדו בין עשרות אלפי אוטובוסים המשוטטים בישראל, וכל מהותם נדודים ממקום למקום... בני המשפחה החליטו לשנות כיוון: חדלו מלחפש ומלהתקשר, ופשוט החליטו להודות לאבא שבשמים שהעלים מהם את התפילין!

במשך חודשיים נמשכה שירת ההודאה על אובדן התפילין, פשוט כך. ואז, בהפתעה מוחלטת, התקשר מישהו ובישר כי מצא תפילין אי שם בצפון הארץ, נהג אוטובוס הגיש לו אותן והוא מבקש לקיים 'השבת אבידה'... אז התברר, כי כל החיפושים היו למעשה אבודים מראש, חסרי סיכויים. אבל להודאה יש כוחות אחרים, והם יכולים להביא תפילין מהצפון הרחוק אל המשפחה הירושלמית, נגד כל הגיון...

סיפור נפלא זה, שפורסם בקו 'קול תודה' מפי בעל המעשה, מוכיח עד כמה ההודאה היא כח עוצמתי, שמצליח לפעול גם כשנראה שאין סיכוי. המטרה של הקושי היא לגרום לנו לשאת עיניים השמימה, הבה נעשה זאת בשמחה ובהודאה, מכל הלב והנשמה, ונזכה לראות את הישועה בקרוב!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

ומאז, הפך ביתם למקהלה של הודאה נרגשת לה' בכל עת מצוא. תודה אבא שבשמים על החובות, תודה על הקשיים. תודה על הפרנסה שאיננה, ותודה על כך שאיננו מבינים. תודה, מכל הלב, מעומק הנשמה, תודה אבא!

וזה לא קל. יום אחר יום לחוש אבודים במערכה, מול הררי חובות ופרנסה מובטחת שנעלמה, ובכל זאת לשיר תודה, למרות הקושי. ולפתע, חשו כי ליבם מתחדש בתחושה מרוממת של קירבת ה', של קשר קרוב לאבא שבשמים. הקושי לא הלך לשום מקום, הבעיה לא נפתרה, אבל הלב השתנה, משהו בנשמה התעלה, לפתע הם הרגישו קרובים כל כך לאבא שבשמים, נתונים בידו, מחוברים אליו באמת!

ובכל זאת, הזמן חולף והישועה לא נראית באופק. בחוסר ברירה החליטה האם כי תנסה להתקבל לעבודה אחרת, וכבר החלה להתקדם בכיוון הזה. לפתע, ללא כל התראה וללא כל השתדלות, בלי כל לחץ או תחנונים ובקשות, פתאום זה קרה:

המרכוז העירונית התקשרה ובשורה בפייה: האישור המיוחל הגיע, והמשפחתון יכול להיפתח תיכף ומיד!

עיניה של האם נקרעו בהפתעה, היא לא היתה בטוחה שהיא שומעת נכון... הנה כי כן, ברגע הכמעט אחרון, ידו של בורא עולם שהיתה עימם, הביאה להם את האישור לו נכספו כל כך. חלום המשפחתון המלווה אותם מזה כשנה וחצי קם והפך למציאות, ואת הנס הגדול היה ניתן למשש בידיים:

כן, כח ההודאה הוא ששינה את התמונה. המצב נראה היה כאבוד, הסחבת נמשכה ללא הרף, הבריקורטיה לא נגמרה. אבל כח ההודאה יצר להם חיבור עמוק עם אבא שבשמים, העצים את ליבם והעניק להם כוחות לעמוד באתגר, ולבסוף - גם הביא את הישועה הנכספת...

הסיפור המופלא, אותו שמעתי מידידי גיבור המעשה, חושף בפנינו את עוצמת ההודאה בעת הקושי, הכוחות שהיא מעניקה, העוצמות שהיא מטעינה. יהודי יקר, אם אתה מתמודד, אם קשה לך - התחבר נא לכח ההודאה, תטעם את המתיקות שטמונה בהתרפקות על אבא שבשמים בשמחה ובטוב לבב, בהודאה ובדברי שבח מעומק הלב.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

אחרי מחשבה חוזרת, הודיע לי שהמבחן יחכה לי תלוי על דלת ביתו מבחוץ באמצעות מגנט, כדי שלא ניפגש פנים מול פנים, ואחרי שאני יחזיר את זה, אעדכן אותו טלפונית, והוא ישלח את זה חזרה ל'דרשו'...

שאלון נבחני ה'דף היומי בהלכה' לקראת הסיום הגדול חורף תשפ"ב

הרב אהרן כהן

האווירה מתחילה להתחמם, הפטיר לי אחד מרכזי 'דרשו' המסורים ביום חורפי בד"קא. ואכן הדבר מורגש כבר באוויר. עצם הדיבורים והפרסומים על מעמדי הסיומים מעלים את המודעות על המציאות הברוכה בה רבבות יהודים זוכים לסיים את לימוד המשנה ברורה. כשללא ספק עיקר התועלת היא שזה גורם ומביא לעוד ועוד לחשוב מחדש על הרעיון אולי יזכו גם הם להיות מלגיגונו של מלך יודעי ההלכה המובטחים לעולם הבא.

השבוע פנינו לשיחה עם הרב מיכאל רוטנר מכולל תפארת שלום קרית הרצוג ב"ב הנמנה אל אחד מאלפי הנבחנים שלא פספס שום מבחן מתחילת המחזור הנוכחי. וביתר פירוט להבין הדבר לנכון, נפרט, שמדובר על; קרוב לשבע שנים, מעל לשמונים חודשים, של לימוד סיכום שינון וחזרות כולל עמידה בכור המבחן, בלי ויתור או פספוס. כך שבהחלט שווה לקורא ולהחכים מפרי ניסיונו העשיר והמאושר.

מתי הצטרפת ללימוד הדף היומי בהלכה?

ברוך השם, נשמע הוא מרוגש, זכיתי מיד בתחילת המחזור הנוכחי להצטרף ללימוד וכן למסגרת המבחנים המיוחדת מדי חודש.

מה גרם לך להצטרף ולהבחן על ה'דף היומי בהלכה'?

המעמדים הגדולים והייחודים ש'דרשו' מארגנת ומשקיעה בהם מלוא הכח והרבה מוח בהחלט מוכיחים את עצמם. מתבטא הוא מאושר. גם אני אישית, בעקבות המעמדים מעוררי ההוד שהתקיימו עם סיום המחזור הקודם לכבוד לומדי ומסיימי המשנה ברורה, נתעורר בליבי רגש רב וחשק עצום שגם אני אזכה להיות מהמסיימים המאושרים.

כמובן, שבהמשך עם הצטרפותי ללימוד, החשק רק התגבר, בשילוב שיחות עם חברים ומכרים שגם הם הצטרפו להשקיע בלימוד וידיעת הלכה, לצד הפרסומות המדרבנים בהתחלת כרך חדש וכדומה, שגם הם מוסיפים התחדשות ודרבון.

מהו סדר לימודיך במשך החודש, לפני המבחן החודשי?

במהלך החודש יש לי לימוד יומי קבוע עם חברותא, כך אנו מתקדמים באופן מסודר וקצבי במשך כל החודש בלימוד רגוע בהבנה ברורה מלא טעם וסיפוק.

בהמשך, בימים האחרונים שלפני המבחן החודשי, אני מוסיף חזרה מקוצרת על כל החומר הלימוד החודשי מתוך ה"תמצית" העלון הידוע לסיכום לימוד המשנ"ב בסדר ה'דף היומי בהלכה'.

זכור לך איזה סיפור מיוחד של השקעה בלימוד/השתתפות במבחן וכדומה?

כל חודש זה סיפור שמח מחדש. מגיב הוא בטבעיות. אך בהחלט זכור לי משהו שנכנס לי חזק בראש. היה זה בימים האלו שכולנו מעדיפים לא להיזכר בהם, היה זה בימי ערב פסח תש"פ. העולם כולו היה מושבת בעקבות הווירוס המסתורי, מצב ואווירה של פחד שרר בקרב הציבור שחשש לצאת מהבית או להיפגש עם אנשים. כך או כך; הגיע זמן המבחן החודשי, כשב'דרשו' כמובן מוצאים פתרון לכל בעיה, הזדרזו לפרסם על מבחר האפשרויות להשתתפות במבחן, כשאחד מהם היה הדפסת ומילוי המבחן בבית ושליחתו חזרה למשרדי דרשו.

לי לא היה מדפסת בבית, אך טלפנתי לחבר שיש לו ובקשתי ממנו שידפיס לי את המבחן, ואחר כך ישלח עבורי חזרה את המבחן. הבעיה הייתה שהוא ישב סגור בביתו, ופחד להיפגש עם אנשים, נסיתי להעביר לו את הרגשתי שמדובר על מקרה של 'פיקוח נפש', כי אני חייב להישאר בתוך המסגרת, יהיה מה שיהיה.

אחרי מחשבה חוזרת, הודיע לי שהמבחן יחכה לי תלוי על דלת ביתו מבחוץ באמצעות מגנט, כדי שלא ניפגש פנים מול פנים, ואחרי שאני יחזיר את זה, אעדכן אותו טלפונית, והוא ישלח את זה חזרה ל'דרשו'. כך שבסופו של דבר ברוב סייעתא דשמיא זכיתי לעשות את המבחן גם במצב הלא פשוט ולשמור על רצף המבחנים.

מה תוכל לציין כטיפ כנבחן וותיק?

מהניסיון שלי, אני חושב שכדאי מאוד להשקיע לחפש חברותא ללימוד קבוע בסדר ה'דף היומי בהלכה'. חוץ מהמחויבות שזה יוצר,

המשך בעמוד 28

לשמוע ולחשמיע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקיאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאט או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

דבר שבקדושה. שאלו האם הוא קובע עתים לתורה ונענה באנחה. פעם היתה התורה משוש חייו, אבל עתה אין לו פנאי, העסקים בולעים את כל עתותיו...

סיפר לו רבינו, שבשעה שהאויבים הקיפו את ארץ ישראל והמצב היה מסוכן מאד, הגיעה משלחת מחוגי המזרחי אל הרב מטשעבין זצ"ל, וטענו שהם מבינים שיש להניח לבני הישיבות ולא לגייסם, אבל בעת חרום כזו חייבים לגייס כל אדם.

ענה להם הרב בפקחותו: "פעם נסע עגלון והעגלה נכנסה לביצה. הסוס הכחוש לא עלה בידו לחלצה. פרק העגלון את המשא, ולא הועיל. חשב ומצא מוצא: פרק את הגלגלים מהעגלה הרי הם מחושקי ברזל, ומשקלם רב. אם יסירום תתנהל העגלה בקלות..."

"אמרו לו: 'שוטה שבעולם, הלא דברים קל וחומר! אם העגלה לא זזה עם גלגליה, בלעדיהם ודאי לא תזוז...'"

כך אמר הרב מטשעבין: "אם המצב קשה כשבני הישיבות שוקדים על תלמודם, ו'מי גרם לרגלינו שיעמדו במלחמה? שערי ירושלים - שהיו עוסקים בתורה' (מכות י ע"א). אם תגייסם על אחת כמה וכמה!"

הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, שלח לגיסו הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל, שהמצב הרוחני בישיבה מעולה, בני הישיבה לומדים בהתמדה ומתעלים מיום ליום, מאידך גיסא המצב הגשמי עגום, המאפיות מסרבות להקיף, ואין לחם לאכול, פשוטו כמשמעו. הוא נצרך לצאת לחו"ל לגייס כספים, אבל הוא חושש שאז ייפך המצב. היעדרותו תיצור רפיון בישיבה ויצא שכרו בהפסדו.

ענהו רבי חיים עוזר שיסע, ויראה לקצר שהותו בחו"ל ככל האפשר. באותם ימים נקלע משגיח הישיבה, הגאון הצדיק רבי יעקב ישראל לובצ'אנסקי זצ"ל, לבית רבי חיים עוזר. נשאל על מצב הישיבה, ואמר שבגשמיות הוא טוב מאד, אבל ברוחניות אינו במיטבו, וצריך רחמי שמים. תמה רבי חיים עוזר ואמר: "מגיס, ראש הישיבה, שמעתי הפוך. שבגשמיות המצב קשה מאד, וברוחניות המצב נפלא!"

ענה משגיח: "אכן בגשמיות המצב קשה. אבל זה רצון הקדוש ברוך הוא, ואין לנו טענות. לכן אמרתי שהמצב טוב מאד, כי כל מה דעביד רחמנא, לטב. אבל ברוחניות המצב תלוי בנו, כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ובוה חוששני שאין אנו עשים דיינו ואין אנו יוצאים ידי חובתנו..."

(לקט מתוך 'ויגד משה' - הגדה של פסח)

"אמר: 'הן עם לבדד ישכן, ובגויים לא יתחשב'. 'עם' הוא קבוצת אנשים החולקים ענין מסויים כשפה או עבר משותף. ואילו 'גוי' הוא עם היושב בארצו. עם ישראל, הוא 'עם לבדד ישכן' - כי מה המקשר בין יהודי ממרוקו, יהודי מרוסיה ויהודי מתימן? לא שפה, לא תרבות, לא עבר משותף, רק האמונה והתורה! 'ובגויים לא יתחשב' - אין לנו מדינת לאום, וכל שאיפותינו להגיע לארץ הקודש, רק כדי לקיים את המצוות התלויות בה..."

"התחוללה מהומה, אנשים קמו ומחו, ורבים יצאו מבית הכנסת, נשאר קומץ בלבד לתפילת מוסף..."

"בדרכנו חזרה, אמר לי, והרי ילד הייתי, איזו ענווה! וכך אמר: 'הרי הגעתי ללונדון כדי לאסוף כספים עבור הישיבה. לשם כך הלכתי לבית הכנסת, ונשאתי דרשה. לבסוף קוממתי עלי חלק נכבד מהקהל והפסדתי את תרומותיהם. מדוע עשיתי זאת?!"

"כי ההצלחה - ממרום. לא אני מביא את הכסף, אלא הקדוש ברוך הוא. אמנם מוטלת עלי החובה להשתדל, אבל עיקר ההשתדלות היא ברוחניות, ואם צריך לעורר ולחזק בענייני השקפה - זו חובתנו הראשונית!"

"בענין זה שמעתי בהזדמנות אחרת, מפי הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, שפרנסתו של אדם קצובה לו, ואין בכח ההשתדלות היתרה להוסיף מאומה. אמנם 'בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו', ואם ישתדל יותר ירוויח יותר, אך יש לקדוש ברוך הוא דרכים רבות ליטול את הכסף שירוויח בדרך זו. וכדברי המדרש (תנחומא מטות ה') שהחוטפים מתנותיהם - יאבדון.

"הקדוש ה'חפץ חיים' זצ"ל, המשיל את הדבר לאדם שקנה חבית יין כדי למכור יין לקידוש ולהבדלה, ולהתפרנס מכך. יעצו חברו לקבוע בחבית ברז נוסף, ועל ידי כך יוכל למכור כפליים. אמר לו בעל החבית: 'אמנם אמכור כפלים, אבל היין יגמר במהירות כפולה. תן לי עצה איך להוסיף על היין שבחבית, ואודה לך...'"

"כך תוספת השתדלות לא תרבה את הקצבה שנגזרה בראש השנה. אבל אם יקדיש מעתותיו לתלמוד תורה, יוכל להוסיף לאותה קצבה, כמו ששנינו (עבודה זרה יט ע"ב) ש'העוסק בתורה נכסיו מצליחין'..."

רבינו שוחח עם גביר אחר, בן תורה שנסחף לעסקים וליבו פתוח לכל

צריך רק לרצות באמת חזק ועקביות רצינית. וכמוכן, ממחר הוא לציין, לא להשתכנע אף פעם מה'יצר הרע' שלפספס רק מבחן אחד זה לא נורא... כי זה שקר. ביטול מבחן אחד גורר ביטול נוסף וכך הלאה. הרבה הצלחה לכולם.

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

כשהיה חולה ולא הרגיש טוב, קיבל אותנו כדי לחתום על מכתב לנדיב, כדי לעזור למצוקה הקשה של 'משמרת השבת'. הוא הרגיש שמשמרת השבת שייכת לכלל ישראל, ושנחנו שלוחי דרבנן. "היתה ברשותנו רשימת פסקים שאמר לנו, אבל רבי ניסים הורה לתלמידו ומו"ל ספריו, שלא יכניס את הפסקים לספר 'חוט שני', מכיוון שמה שנכתב שלא בעיון כל הצורך, אי אפשר לקבוע הלכה לדורות. כך היה אצלו, הכל שקול בפלס, לעזור ולפתור- אבל להיזהר בהלכה. זה נותן לנו עד היום את הכיוון. "זכינו שחתניו יבדל"ח הגאונים רבי שריאל רוזנברג שליט"א ורבי מנדל לובין שליט"א, עומדים לימינו בעצה ותבונה, ופוסקים לנו עד היום בשאלות המתחדשות ובאות. לאורו ולאור פסיקותיו נמשיך ללכת ולהזהיר על כבוד השבת".

(מתוך 'מוסף שבת קודש' - יתד נאמן)

צריך את זה הוא עובר איסור דרבנן בשוגג". כך גם בעניין המקררים המכניים. רבי ניסים הביא את דעתו של מרן החזו"א זצוק"ל, שלא לפתוח את דלת המקרר גם בשעה שהמנוע פועל, על אף שהחשש הוא רק המשכת מצב". חובה לציין, שרבי ניסים פסק והקל בדברים רבים, אבל לעצמו החמיר מאוד, הוא עצמו לא השתמש כלל בחשמל בשבת בביתו, כידוע. רק לעת זקנתו, כשהיתה חובה בכך לצורך בריאותו. ובכל זאת בערב שבת היה מנתק את המקרר מהתקע. כששאלו אותו- הרי אין חשמל כלל בבית? אמר שמחמיר לעצמו על המפסק של המקרר, אפילו כשאין חשמל- מה שנקרא חצי מעגל- אבל כשמנותק הוא לא מחמיר בזה, ולכן מוציא את התקע. "סביר להניח", אומר הגר"א בייפוס, "שאם לא היו שואלים אותו, עד היום לא היינו יודעים מה סיבת הנהגתו". המעורבות של רבי ניסים הורגשה ונמשכה בכל עת ובכל מצב. גם

המשך מעמוד 15 | הגאון רבי יצחק גרוסמן שליט"א

האיש לא הבין, אבל הרב מטעפליק אמר לו: "זה מחכה לך כבר כאן שמונה שנים. זכית בדיון. הסמ"ע הרי אומר סברא מפורשת הדומה לטענות שהשמעת אז, וממילא מחויב אני לך את מה ששילמת שלא כדיון. קח, יהיה לך עם מה להתחיל את חייך החדשים בארץ ישראל!".

אבא, ראש הישיבה, רבי ישראל גרוסמן זצ"ל, שהיה מקורב לשני הגדולים, היה תמיד משנן באוזנינו: "קינדערלך, כשלומדים תורה לשמה זוכים גם לקיים את מצוות ה', וגם שלא תצא תקלה תחת ידיכם. שימו לב! הקב"ה סובב את כל הסיבות שהאיש יעזוב את רוסיה ויעלה לארץ הקודש, יתקשה בפרנסה ויחפש אחר הרב מטעפליק. וכל כך למה? העיקר שהרב יוכל להשיב לו את כספו. כוחה של תורה לשמה!".

(מתוך הספר 'אור השבת' - בחוקותי)

במשך שמונה שנים קיבץ הרב מטעפליק מעות לקופה מיוחדת שהתקין בביתו, שהיתה תנומה ונעולה. יום אחד נשמעו נקישות על דלת הבית. הרבנית פותחת את הדלת ומורה לאיש לחכות שהרב יתפנה מלימודו. האיש, קשה-יום, הגיע לאחרונה מאוקראינה ושוכן בחיפה. פרנסה לא היתה מצויה בידו, וכל-כולו מחסור, והוא חוכך אם לחזור על עקבותיו או להישאר כאן. גמר אומר בדעתו לעלות ירושלימה, כדי להתיעץ עם מי שכהן פאר כרבה של עירו בימים ההם. עוד שעה ארוכה ישב הרב מטעפליק והתרכז בלימודו, עד שהרבנית הסבה את לבו לדמות האורח שנכנס לחדר. מיד כשזיהה את האורח רץ לפאתי החדר, הרים את הקופה ואמר לאיש: "קח, הרי שלך לפניך!".

המשך מעמוד 21 | הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

'הולך' לאדם ללמוד את התורה כפי שבעמקי לבו היה רוצה. הוא אינו מצליח ללמוד מתוך מנוחת הנפש, טרדות שונות צפות ועולות במוחו וגוזלות ממנו את הרצון והחשק ללמוד. מי התורה נדמים לאדם כמים מרים - "ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם". אז "ויורהו ה' עץ", מלשון עצה. מהי העצה? "וישלך אל המים". האדם צריך להשליך את עצמו אל התורה, להראות את 'אות הרצון' ואת חשקו להתנתק מכל הבלי העולם, ולהשליך את עצמו אל תוך מי התורה. הפעולה הבאה כבר תהיה סיוע של ההשגחה העליונה, שתגרום לכך ש'וימתקו המים'. אך, כאמור, הפעולה הראשונה צריכה לבוא מצד האדם, ואז יזכה לטעום מנופת צוף נועם התורה הקדושה.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

אותו הרבה; מלמטה, מקדשין אותו מלמעלה; בעולם הזה, מקדשין אותו לעולם הבא". לאור זאת, נמצא את העצה אותה אנו מבקשים בפרשה שלנו. כפי ששמעתי מדודי, הגאון רבי משה קופשיץ זצ"ל, רבה של שכונת רוממה, ששמע מפי מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, בעל ה'חזון יחזקאל', שהתבטא בלשונו: "שמעתי זאת מיהודי חסידי וקניתי את הווארט הזה...". נאמר בפסוק "ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם" (טו, כג). בהמשך (שם כה) נאמר: "ויצעק אל ה', ויורהו ה' עץ וישלך אל המים, וימתקו המים". כנודע, תורה נמשלה למים, כי כתוב "באר חפרוה שרים" שדרשוהו על התורה, הפסוק "הוי כל צמא לכו למים" ועוד. אך לפעמים, לא

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

מהו סדר קריאת התורה בראש חודש טבת?

מדוע קוראים את פרשת שקלים?

האם החובה להרבות בשמחה היא במשך כל חודש אדר?

מהלכות קריאת התורה בחנוכה

- בשבת חנוכה, מוציאים שני ספרי תורה: בספר הראשון, קוראים את פרשת השבוע; ובספר השני, קוראים למפטיר את הקריאה בקרבנות הנשיאים המתאימה ליום זה.
- בראש חודש טבת, קוראים תחילה את הקריאה של ראש חודש - פרשת התמיד ומוספי השבת וראש חודש - בשלוש עליות, ולאחר מכן קוראים את הקריאה של חנוכה - בעליה רביעית.
- כאשר ראש חודש טבת חל בשבת, מוציאים שלושה ספרי תורה: בספר הראשון, קוראים את פרשת השבוע; בספר השני, את הקריאה של ראש חודש, דהיינו, מוספי שבת וראש חודש, כפי שקוראים תמיד בשבת ראש חודש; ובספר השלישי, את הקריאה של חנוכה.

מהלכות ארבע פרשיות

- חכמינו ז"ל תיקנו לקרוא בארבע שבתות מתוך התקופה שבין כ"ה בשבט לא' בניסן, פרשה מיוחדת בנוסף לפרשת השבוע: פרשת שקלים, פרשת זכור, פרשת פרה, ופרשת החודש.
- פרשת שקלים נקראת בשבת שלפני ראש חודש אדר, וכראש חודש אדר חל בשבת, היא נקראת בראש חודש עצמו; כזכר לכך שבראש חודש אדר הכריזו לתרום את מחצית השקל לבית המקדש.
- פרשת זכור, נקראת ליום המצוה מן התורה של זכירת מעשה עמלק ומחייטנו. ותיקנו חכמינו ז"ל לקרוא בשבת שלפני פורים, משום שאף מעשה הפורים היה על ידי זרע עמלק - המן.
- יש אומרים שקריאת פרשת זכור היא מצוה מן התורה, כלומר, מן התורה אין די בזכירת מעשה עמלק בלב, אלא צריך לקרותה בפה, ומתוך ספר תורה.
- קריאת פרשיות זכור ופרה, היא חובה המוטלת על כל יחיד

ויחיד, ולכן, חובה על כל אדם לשומען; ומי שאין באפשרותו לשומען בציבור, עליו לקרוא ביחידות מתוך ספר תורה.

- בקריאת פרשת זכור, יש לדייק במיוחד בניקוד ובטעמים. ולכתחילה ראוי שכל אחד ישמע את הקריאה בהברה שבה הוא מתפלל, ובדיעבד, יוצאים ידי חובה גם בהברה שונה.

מהלכות תענית אסתר

- י"ג באדר, הוא יום תענית אסתר. ענינה של תענית זו הוא, שבימי מרדכי ואסתר נקהלו היהודים ביום זה כדי להילחם באויביהם, וצמו והתפללו, ועל כן גם אנו צמים ביום זה, כדי לזכור שהשי"ת שומע כל אדם בעת צרתו כאשר יצום וישוב אל ה'.
- יש אומרים, שתענית אסתר אינה נחשבת לחובה מוחלטת כיתר תעניות הציבור, ולפיכך הקלו בה למעוברים ולמניקות יותר ממה שהקלו בשאר התעניות.
- יום תענית אסתר אינו נחשבת כיום של צער, ולכן, אף המחמירים שלא להתרחץ בתענית ציבור, רשאים להתרחץ בתענית אסתר; וכן מותר להסתפר בתענית זו.

מהלכות פורים וחודש אדר

- זמן קריאת המגילה בליל פורים הוא מצאת הכוכבים. ולכתחילה, יש להזדרז ולקרוא בתחילת הלילה, דהיינו, מיד לאחר תפילת ערבית, וכפי שאמרו חכמים: "זריזים מקדימים למצוות".
- מעיקר הדין, זמן קריאת המגילה ביום הפורים, הוא מעלות השחר, אך מאחר ורוב בני האדם אינם בקיאים בשעה המדויקת של עלות השחר, תיקנו חכמינו ז"ל לקרוא רק מתחילת הנץ החמה.
- חכמינו ז"ל אמרו: "משנכנס אדר - מרבים בשמחה"; משום שבחודש זה נעשו ניסים לישראל. ויש להרבות בשמחה במשך כל החודש, ולא עד פורים בלבד.

החיוך המשועשע נעלם... הבחור הבין באיחור שבעצם טמנתי לו מלכודת קטנה, כדי להמחיש את השאלה בצורה חזקה יותר...

הצצה לרגעים משמעותיים במרוץ החיים השוטף

לפני ימים אחדים פגשתי בחור כבן 17, שכל ימיו גדל על ברכי החכמים: "אני משתדל להיות בחור טוב", הוא אמר לי, "אני שומר על הכללים, עומד בסדרים, לא מסתובב עם חברים בעייתיים, יש לי יראת שמים ואני משתדל בכל כוחי לעשות את רצון ה'. אבל יש לי בעיה רצינית..."

"ללמוד גמרא. אני לא מצליח ללמוד כמו שצריך! זה מתסכל אותי, אני לא מסוגל להתחבר. אני יושב שעות ומתאמץ, ובכל פעם הלב שלי נשבר מחדש..."

הבחור תלה בי עיניים עצובות, וחיכה לראות אותי מרחם עליו ומבין ללב...

"תגיד לי, אפשר לשאול אותך שאלה?", אמרתי לו, והוא כמובן השיב בחיוב. "אם אני עכשיו נותן לך סוכריה לאכול, מה תברך עליה???"

הבחור התחיל להתבלבל: "מה זאת אומרת, על סוכריה, מברכים 'שהכל!' 'ברוך אתה... מלך העולם שהכל נהיה בדברו'..."

"אבל למה אתה לא מברך 'ברוך אתה... שיהיה לי טעים ושהכל נהיה בדברו???' למה על לחם אתה לא מברך 'ברוך אתה... שיהיה לי משביע וטעים המוציא לחם מן הארץ'???"

הוא לא הצליח להסתיר את צחוקו: "מה הקשר טעים ומשביע???" מברכים את הקב"ה שנתן לנו את האוכל, זה לא הזמן להתפלל שיהיה לנו טעים, על זה אפשר להתפלל להקב"ה, מי שרוצה להוסיף תפילה משלו..."

"כל הכבוד!", החמאתי לו בעודי מדפדף בסידור ומניח לפניו, "אתה כמובן צודק... אבל עכשיו אני רוצה שתקרא מה כתוב כאן, בברכות התורה?"

הוא התחיל לקרוא והגיע ל"והערב נא ה' אלוקיננו את דברי תורתך בפנינו...". עצרתי אותו: "נו... עכשיו באמצע ברכות התורה, זה הזמן להתפלל שיהיה לך טעים???" עכשיו אנחנו מודים לקב"ה שנתן לנו את התורה. מה הקשר עכשיו 'והערב נא', שיהיה לי מתוק בפה ללמוד תורה???"

החיוך המשועשע נעלם... הבחור הבין באיחור, שבעצם טמנתי לו מלכודת קטנה, כדי להמחיש את השאלה בצורה חזקה יותר...

"אממ... האמת, אף פעם לא חשבתי על זה!", כך הוא השיב לי

בכנות ובישרות יוצאת דופן בדורנו... "הסיבה היא", אמרתי לו את ההסבר הידוע, "שבלי לאהוב את לימוד הגמרא, קשה מאוד ללמוד גמרא. אתה לא היחיד, כולם ככה, מי שלא אוהב את הלימוד - קשה לו להתמיד בו לאורך שנים. זה כמעט בלתי אפשרי. לכן תיקנו את זה חז"ל כחלק בלתי נפרד מהברכה עצמה, כי בלי שיהיה לנו מתוק בפה, זה קשה מאוד! "ולכן, אתה צריך למצוא את הדרך לאהוב את הלימוד, במקום להכריח את עצמך ללמוד בלי חשק, בוא ננסה ללמוד איך מתחברים ללימוד, איך מתחילים לאהוב את הגמרא ואת העיסוק בה..."

בשלב זה הפקדתי בידו את החוברת 'תורת הגישמאק' שיצאה בעבר לאור על ידי 'אחינו' - זרוע החיזוק של 'דרשו', והוספתי לו עוד אמרה אחת קטנה שתהיה לו כצידה לדרך, עד שיזכה לחוש את מת'קות התורה:

"תזכור משהו חשוב: כשקשה לך ללמוד, והיצר הרע מנסה להוציא אותך מהלימוד, אז תזכיר לעצמך, שלא רק אותך הוא מחפש, 'היצר הרע', הוא מחפש גם את הילדים שלך ואת הנכדים שלך עד סוף כל הדורות, כשאתה לא תלמד כמו שצריך - זה ישפיע גם לדורות שלך. את כל אלו הוא רוצה להוריד מהדרך, תזכור את זה בפעם הבאה שהוא מנסה להכניע אותך!"

גליון 504
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ואתה הרם את מטך

אמר משה לבני ישראל התיצבו וראו את ישועת ה', אמרו לו אימתי? אמר להם למחר, אמרו לו, רבינו משה אין בנו כוח לסבול. התפלל משה, באותה שעה הראה להם הקדוש ברוך הוא קבוצות קבוצות, תורמיות תורמיות של מלאכי השרת עומדים לפניו, אמר הקדוש ברוך הוא למשה, מה תצעק אלי, אם מפני בני הרי שכבר נתרציתי להם, הרי המוריה כבר נעקר ממקומו ומזבחו של יצחק הבנוי עליו ומערכתו הערוכה עליו, ויצחק כאילו עקוד עליו ונתון עליו על גבי המזבח, ואברהם כאילו פשט ידו ולקח במאכלת לשחוט את בנו. ולא עוד, אלא שבאו אברהם יצחק ויעקב, ועמדו לפני הקדוש ברוך הוא כשנגלה על הים, ושנים עשר שבטים באו גם הם ועמדו אחורי המרכבה. אמר הקדוש ברוך הוא למשה, משה, עבדי ונאמני עמדו מקבריהם והם עומדים בתחינה לפני על בניהם שנתונים בצרה, ואתה עומד ומרבה בתפילה. אמר לו משה, ומה בידי לעשות? אמר לו הקדוש ברוך הוא, "ואתה הרם את מטך" ותבוא ותרוםם ותפאר, ותיתן שיר ושבח, גדולה ותפארת והודייה למי שהמלחמות שלו.

(מדרש שכ"ט בשלח יד)

פרשת השבוע

יוסיף לראות את פני אחיו לעולם. ופנה לרבני עירו לשאול את פיהם, אם שבועה זו עומדת בתוקפה גם לאחר שכבר מת אחיו. שאלה זו נתנה מקום למשא ומתן של הלכה ולפלפולים וחקירות עמוקות בהלכות שבועות.

והנה יחזקאל הצעיר שכבר נתפרסם בתור העילוי מאפטא, שמע על השאלה הזאת אשר גם רבו החריף והשנון מצא מקום להתגדר בה בחריפותו ובפלפולו, ופנה לרבו ואמר, תמה אני על גדולי דורנו המחפשים דרך רחוקה בתלמוד ובפוסקים, אם יש היתר לשבועה זו, ושכחו לגמרי כי דבר זה כתוב מפורש בתורה להיתר. שמע רבו החריף את דברי תלמידו הצעיר והשתומם ואמר לו, אם חכם תלמידי פתח פיך ויאירו דבריך. הדבר פשוט מאד, ענה יחזקאל הצעיר, והלא כך אמר משה לישראל (שמות יד יג) 'כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עד עולם'. ובכל זאת נאמר אחרי זה בפסוק ל' 'זירא ישראל את מצרים מת על שפת הים'. והרי לפנינו ראייה ברורה כי מה שרואים את פני האדם לאחר מותו לאו שמה ראייה, ולא על זו חלה השבועה.

אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם (יד – י"ג) מסופר על הרה"ק רבי יחזקאל לנדא ה"נודע ביהודה" זיע"א, שהתפרסם כבר בילדותו כחריף ושנון מאד. שפעם כשלמד תורה מפי רבו הרה"ק רבי יצחק אייזיק סג"ל מלודמיר, והוא אז כבן שנים עשרה שנה. התנגחו והתווכחו גדולי ישראל בפולין, על שאלה אחת שבאה לפניו, בדבר שני אחים אשר שנים רבות חיו באהבה ואחוה, והיו שותפים במסחר וקנין, ונשאו ונתנו באמונה. אבל פתאום התחיל השטן לרקד ביניהם, פרצו סכסוכים, קטטות ומריבות, שגרמו לפירוד גמור בין האחים, עד שאחד מהם קפץ ונשבע שבועה חמורה שאין לה התרה, שלא יוסיף לראות את פני אחיו לעולם. שבועה זו דכאה את רוחו של האח השני, עד כי אחוהו השבץ ומת רח"ל.

האח החי נפשו היתה מרה עליו, רגשי נוחם אכלו את לבו ובשרו, כי ידע והרגיש שהוא בקצפו וחרון אפו, היה הגורם למותו הפתאומי של אחיו, הוא רצה לבוא ולראות את פני אחיו המת ולבקש ממנו מחילה וסליחה, אבל נזכר בשבועתו אשר נשבע בשעת כעס, שלא

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:37 ת"א: 5:38 ר"ת: 6:11

פרשת בשלח-שירה

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:21 ת"א: 4:35

ציעשה שהיה

בהגיעו נוכח לדעת כי לא כל כך קל להיכנס אל החבר כפי שדימה, משרת במדים מצוחצחים עמד בדלת ושאל לשמו, משאמר לו את שמו, נכנס אל אדוניו, אך חיש מהר חזר ואמר לו כי האדון אינו זוכר שם כזה, ובכלל הוא עכשיו עסוק מאד, אולי יטריח את עצמו ויבוא בעוד כמה ימים. עצוב ומבויש עמד החבר הטוב ליד דלת חברו שהתנכר לו, הוא לא ידע מה יעשה עתה אחרי שאת כל תקוותיו הוא תלה בחברו זה, המשרת שראה בצערו, הסביר לו כממתיק סוד כי אדוניו איש קשה מאד, ומאז שהתעשר נהיה קמצן גדול שאינו פורם מפתו לעני, אין הוא מרשה שעני יעבור את סף ביתו, כאילו היה מפחד שמישהו יקח ממנו את רוב עושרו אמר המשרת.

שעה קלה עוד עמד החבר העני ליד דלת חברו העשיר, אחר הלך במפח נפש וחזר לביתו בידיים ריקות. אולם יותר מכל ציער אותו העובדה, שדווקא חברו הטוב היה זה שהתנכר לו בצורה מכוערת כל כך, ולא זכר כי כאשר מטה ידו הוא התחלק אתו חברו ברכושו שווה בשווה, מחשבה זו לא נתנה לו מנוח, עד שחלה וכעבור ימים מספר נפטר מן העולם. באותו יום ממש קרה אסון לחבר העשיר ואף הוא נפטר והלך לעולמו.

שתי הנשמות הגיעו השמימה בעת ובעונה אחת, והתייצבו בפני בית דין של מעלה, החבר העני לא היה צריך לחכות הרבה, מיד נקבע דינו ללכת ולתפוס את מקומו הראוי בגן עדן, נשמתו האירה עתה יותר ממלאך, וכי דבר זה קל בעיניכם, בעל צדקה שכזה. אולם השני זה שמת כעשיר כילי, נתבע למשפט קשה ביותר, האשמה היתה כי לא רק שגירש עניים הרבה שבאו כדי לקבל ממנו פרוסת לחם, אלא התנכר לחברו הטוב שעור לו בשעת דחקו, הוא נמצא אשם במיתת חברו לפני זמנו, שערי גן עדן ננעלו בפניו ולעומתם נפתחו בפניו שערים אחרים, אולם החבר הטוב לא נח ולא שקט, הוא התייצב בפני בית דין של מעלה וביקש רחמים על חברו, באומרו כי איך יוכל הוא לשבת וליהנות בגן עדן, שעה שחברו נמק שם באיזה מקום בגללו, הוא ביקש והתחנן, עד שבית דין של מעלה החליט כי ההחלטה תימסר לידי, הוא שיחליט בעצמו מה לעשות עם חברו שפשע נגדו. מבלי לחשוב הרבה ביקש ישלחו את שנינו שנית לעולם הזה, ויתנו לחברי הודמנות לתקן את מה שעיוות. בית דין של מעלה הסכים לכך, המשיך הבעש"ט לספר.

כך ירדו שתי הנשמות פעם נוספת לעולם הזה, החבר הטוב לא רק שהסכים לוותר על גן העדן, אלא קיבל על עצמו חיי צער ועוני כדי לאפשר לחברו לתקן את מעשיו ולחזור בתשובה. ביום מסוים ובשעה מסוימת, נולדו שני ילדים להורים שונים ובערים שונות, אחד מהם נולד להורים עשירים גדולים, ואילו השני נולד להורים עניים ומרודים החוזרים על הפתחים,

כל דבר קטן או גדול בעולם הזה הוא על פי השגחה פרטית פעם אחת כשישב הבעל שם טוב הקדוש זיע"א בחדרו, נפתחה הדלת בלאט והשמש הודיע כי יהודי בלתי מוכר רוצה להיכנס אל הבעש"ט, יכנס, אמר הבעש"ט. האורח היה יהודי במיטב שנותיו וניכר היה מבגדיו ומכל התנהגותו כי הנו סוחר עשיר. לשאלת הבעש"ט לשם מה בא אליו? ענה האיש כי ברוך השם לא חסר לו דבר, אך כיון ששמע רבות על הבעש"ט הוא רצה לראות אותו ולקבל ברכה מפיו. הבעש"ט שקע בהרהורים לשעה קלה, אחר כך אמר בארשת רצינית, כתוב "כי מה מצעדי גבר כונו" כל דבר קטן או גדול בעולם הזה הוא על פי השגחה פרטית. אספר לך סיפור:

היה היו פעם שני ילדים קטנים שהיו חברים טובים, יחד למדו ב"חדר", יחד שיחקו בשעות הפנאי והיו קשורים זה לזה בלב ונפש. השנים חלפו והנערים גדלו, הם התחננו והקימו להם בתים, דרכיהם נפרדו ושניהם שלחו ידם במסחר בו הצליחו בתחילה שניהם גם יחד. אולם כעבור זמן מה נתהפך הגלגל, ואחד מהם איבד את כל הונו עד שהתרושש לגמרי ונהיה עני מרוד, הוא נזכר עתה בחברו הטוב והחליט לנסוע אליו ולבקש את עזרתו, אמר ועשה. נסע לעיר מגוריו של חברו העשיר ונכנס אליו כדי לספר לו על מצבו העגום ולבקש עזרתו, החבר העשיר קיבל את ידידו מוכה הגורל בסבר פנים יפות, הם שוחחו שעה ארוכה, העלו זכרונות מימים עברו, ותוך כדי כך נודע לחבר העשיר על מצבו הדחוק של ידידו, עד כדי כך הוא ירד מנכסיו, שאפילו הבגדים בהם בא לא היו שלו. מצב ידידו נגע ללב החבר העשיר, הוא ניחם אותו ועודדו באומרו, כי השם יתברך לא יעזבנו ועל כן אל לו ליפול ברוחו, הוא הוסיף ואמר הנה עור לי השם ונתן לי רכוש לא מבוטל, עתה אני אעזור לך בשעת דחקך ואעמיד אותך על הרגליים, באמרו זאת קרא למנהל החשבונות שלו וביקשו לעשות חשבון מדויק של כל המזומנים אשר ברשותו, הנה ידידי היקר אתחלק אתך ברכושי כדי שתוכל להתחיל הכל מחדש. באומרו זאת הוציא סכום נכבד של כסף ונתנו לחברו. דמעות עמדו בעיני החבר העני, דמעות של גיל והכרת תודה, הוא נטל את הכסף, לחץ את יד חברו ונסע הביתה, והנה נתקיימה בו ברכת הידיד שחילק עמו את רכושו, הוא חזר ושלח ידו במסחר והפעם הצליח עד כי הכפיל ושילש את רכושו במשך זמן קצר והפך לעשיר מופלג.

באותו זמן בדיוק קרה עם החבר בדיוק ההפך, הוא החל להפסיד במסחרו וירד מטה מטה, עד שהתרושש ונהיה עני ואביון. עתה חשב הגיע תורו שלו ללכת אל חברו שיעזור לו בשעת דחקו, הוא שאל בגדים ולווה כסף להוצאת הדרך, ויצא לעיר בה גר חברו,

משל ונמשל

כומר או שיכור

משל לשר מכובד אחד שנסע בכרכרה כשבדרך ראה שיכור ישן בשלולית של בוג על אם הדרך. רעיון שובב עלה במוחו והוא החליט להשתעשע עם השיכור: הוא ציווה על משרתיו לקחת את השיכור לביתו המפואר, לרחוץ ולהלביש אותו ולאחר-מכן להשכיב אותו במיטה מפוארת כשליד המיטה ינחו בגדי כומר. "כאשר יתפכח השיכור משכרותו, גשו אליו ודברו עמו בהכנעה כאילו היה כומר רם-נעלה" הורה להם השר.

המשרתים שמחו לשתף פעולה עם התרגיל. הם ציפו בקוצר עיניים לרגע בו השיכור יירגע ויפקח את עיניו. כשהדבר קרה הם מיהרו לגשת אליו. "אבינו הכומר, האם נוכל להגיש לך משהו לשתות?" "אדוננו הכומר, האם תרצה לטעום משהו?" "כומר נכבד, כיצד נוכל לעזור לך?" השיכור שכבר התפכח מיינו בהה בהם בחוסר הבנה. האם הוא כומר? חשב לעצמו. הוא לא זכר כי הוא היה אי-פעם כומר! מצד שני, כולם קוראים לו כומר, ואפילו ליד מיטתו מונחים בגדי כמורה. אולי הוא לקה באמנויה והוא אכן כומר? החליט השיכור לעשות בדיקה פשוטה. הוא יבקש מהמשרתים להביא לו את ספרי הלימוד של הכמרים. אם הוא יקרא בספרים ויבין מה שכתוב בהם, כנראה שהוא אכן כומר; אם הוא לא יצליח ללמוד מתוך הספר, כנראה שהוא לא כומר והאנשים האלה רק משטים בו. לבקשתו הביאו לו המשרתים את הספרים. הוא פתח את הספר הראשון, השני והשלישי ולא הבין מאום. הוא כבר עמד להסיק מכך שהוא אכן לא כומר, כשלתע חלפה במוחו מחשבה משונה: אולי כל הכמרים לא יודעים קרוא וכתוב, כמוהו? אולי כולם רק מעמידים פנים שהם קוראים מתוך הספרים עבי הכרס, כשלמעשה הם לא מבינים מה כתוב בהם? "כנראה שבכל זאת אני כן כומר" – חשב השיכור לעצמו.

הנמשל: אנשים רבים נוטים לראות את העולם דרך משקפיהם הצרות. הם בטוחים כי אם יש חסרון מסוים באישיותם, הם נוטים לטעון כי העולם כולו סובל מאותה חיסרון בדיוק, וכי אין עליהם לעשות כלום בנידון.

(בשם הרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיסחא זיע"א)

הילד העני גדל והיה לעלם תוך סבל רב וחרפת עוני, הוא תפס אומנות אביו והחל לחזור על הפתחים, בדרך נודויו ממקום למקום הגיע הקבצן לעיר בה גר הילד השני, שגדל אף הוא בינתיים והפך לעשיר מופלג בהגדילו את עסקי אביו ובהרבותו את הונו. בלכתו ממקום למקום ומדירה לדירה, הגיע הקבצן שלנו אל דירת העשיר, לקול דפיקתו יצא בעל הבית, ובראותו את העני פנה אליו ואמר לו כנראה שאתה חדש בעיר זו, ואינך יודע כי אצלי אין העניים מקבלים מאומה, קבצני העיר כבר יודעים זאת ואין הם מטרידים אותי כלל. העני שלנו לא אכל כבר מזה שלושה ימים מאומה, בשמעו את דברי הרהב של בעל הבית, נפל במקום ומת.

ואתה, שאל הבעש"ט את הסוחר, מה דעתך על אותו אדם שנתן לעני למות לפני דלת ביתו? עיני הבעל שם טוב העמיקן לחדור בהביטו על האדם העומד לפניו, והאורח שהיה עד כה שקט ושלוו ושמע את הסיפור בשוויון נפש, נודעו לפתע פתאום, החוויר כסיד ושפתותיו החלו רוטטות, הוא התאמץ וחזר והתאמץ לאמר משהו, אך לא יכול היה להוציא הגה, הוא נזכר עתה בעני שדפק על דלתו, וראה בעיני רוחו את דמותו המצומקת, היה זה רק לפני ימים אחדים, ופניו המורעבות של העני נצטיירו עתה לפניו בבהירות מדהימה. אז כשהעני נפל לפניו מת, לא נגע הדבר אל לבו כלל וכלל, רק עתה עמד על משמעותו המלאה של הפשע המתועב הרובץ על מצפוננו, מחשבה זו הוציא אותו מכליו כליל, והוא פרץ בפני הבעל שם טוב בבכי מר:

מה אעשה? מירר הסוחר בבכי אני הרגתי את חברי הטוב שוויתר על גן עדן למעני. הבעש"ט שקע בהרהורים ונתן לאיש העשיר לבכות שעה ארוכה, הלה לא היה יכול להירגע ובקול חנוך מדמעות, שאל את הבעש"ט האין עוד תקווה בשבילי, האם לא אוכל לתקן זאת עוד? כן, יש עדיין תקווה בשבילך השיב הבעש"ט, עליך ללכת ולחפש את היתומים של אותו עני שמת לפני דלת ביתך, לחפש אותם ולדאוג לכל מחסורם לכל ימי חייהם, יתר הכסף שיש לך, תחלק בין העניים ואל תהנה ממנו יותר, עליך לחזור בתשובה בכל לבך ולבקש את השם יתברך שימחול לך על אותו עוון, תשובה תפילה וצדקה, אלה הם התקווה שלך לכפרה, סיים הבעש"ט הקדוש. היהודי העשיר קיבל על עצמו את תיקון התשובה שנתן לו הבעש"ט. ואחרי שנים של חיים בתשובה ומעשים טובים, נסתלק לבית עולמו צדיק ונקי.

צ'ין אדם לחברו

יהודי כדינר של זהב

הרה"ק רבי מרדכי מלעכוביץ זיע"א (יומא דהילולא י"ג שבט) היה אומר: אדם מישאל יש לראותו כדינר של זהב אם גם לפעמים מעלה חלודה או מלוכלך ברפש צריך לרחצו ולמרקו ואז יחזור אליו אורו.

אהבת חנם

מספרים על הרה"ק רבי יחזקאל מקאומיר זיע"א (יומא דהילולא י"ז שבט), שראה פעם בתשעה באב יהודי אחד בשעה שאמר הקינות. נגש אליו אחד וביקש ממנו שילך עמו לכתוב לו אגרת בענין נחוץ. והיה קשה לאיש לעשות אותו דבר, כי איך מניח זה מפני זה? ואמר אליו הרבי: מה אתה מתאבל על חורבן בית המקדש, ומפני מה חרב על שנאת חנם? והתיקון הוא אהבת חנם ונמצא זה הוא תיקון שכינה יותר ממה שאתה מתאבל.

הצדיק שעשה חסד בגופו

מנהגו של הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש זיע"א (יומא דהילולא י"ג שבט) היה להכין הרבה קרשים, כדי להשאיל אותם אחרי יום הכפורים לעניי העיר לשם הקמת סוכותיהם. פעם אחת בא אליו בערב סוכות סנדלר עני והוא צולע ברגלו האחת, בבקשה להשאיל לו כמה קרשים לסוכה, הצדיק השיב לו כי כבר אולו כל הקרשים, ולצערו לא יוכל לעזור לו. וילך העני לחפש קרשים במקום אחר, וראה הצדיק מבעד החלון, שהוא הולך מבית לבית לבקש קרשים. נכמרו רחמיו על העני, פרץ בבכי ואמר: רבונו של עולם, ראה נא עד כמה גדולה

וחביבה מצות סוכה לבני ישראל, ועד כמה הם מוסרים נפשם עליה, בחוץ יורד עכשיו גשם, ורפש וטיט ברחובות העיר, ובכל זאת הולך הסנדלר העני הזה עם רגל שבורה, בנעלים קרועות, ומחפש קרשים כדי שיוכל לקיים מצות סוכה, השקיפה איפוא ממעון קדשך מן השמים, וברך את עמך ישראל ופרוש עליהם סוכת שלומך. ואחרי זה עלה הרבי על גג ביתו, פירק מגג כמה קרשים, וציוה למשרתו לרוץ אחרי הסנדלר ולתתם לו, ויצוהו אף לעזור לו בבנין הסוכה, כי היה זה ערב שבת, שהטורח מרובה בו ביותר.

להימנע מפרסום

מסופר על הרה"ק רבי נחמיה הלוי מדובראוונא זיע"א (יומא דהילולא ט"ו שבט). פעם נסע ברכבת וישב לו מוצנע בפניה אחת אחוז במחשבותיו. בתוך הקרון נסע גם אחד מגאוני ליטא. כאשר הכיר ברבי נחמיה שאינו נוסע רגיל, נכנס עמו בדברים. והתפתחה ביניהם שיחה תורנית עמוקה וממושכת, עד שמרוב התפעלות קרא הלה: איך זה שלא יודעים מכם? חייך רבי נחמיה ואמר: אספר לכם מעשה. רוכל ספרים אחד שהיה מסובב מעיירה לעיירה נודמן לישוב אחד והוזמן על ידי רב המקום לסעוד על שולחנו. כאשר נכנס האורח לבית הרב, הופתע לראות את ארון הספרים הגדול בבית. קרא אל הרב בהתפעלות, הרי אתם יכולים להתעשר במכירת ספרים יקרים כאלו. אמר לו הרב תמיחני עליך, וכי ספרי עומדים למכירה?

הילולא דצדקיא

שבת קודש י"ג שבט

הרה"ק רבי יהודה יעקב שמשון שפירא מואסלאס ב"ר פינחס מקאריץ (תקס"ח)
הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש ב"ר נח (תק"ע)
רבי יוסף מנחם בריזל מנאנאש (נקרא בשם רבי יוזעף נאנאשער) ב"ר יעקב (תקפ"ט)
יום ראשון י"ד שבט
הגה"ק רבי יעקב יהושע ב"ר צבי הירש אב"ד פפד"מ (פני יהושע - תקט"ז)
הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר ב"ר שרגא פייבל מגריצא (תרנ"ד)
יום שני ט"ו שבט
הרה"ק רבי שלמה יהושע דוד מראדזימין ב"ר יעקב אריה (תרס"ג)
יום שלישי ט"ז שבט
הגה"ק רבי שלום מרדכי הכהן שוואדראן מברעז'אן ב"ר משה (המהרש"ם מברעז'אן-תרע"א)
יום רביעי י"ז שבט
הרה"ק רבי משה מקיטוב ב"ר שלמה (תלמיד הבעש"ט הקדוש - תצ"ח)
הרה"ק רבי יחזקאל מקוומיר ב"ר צבי הירש (תלמיד החוזה - תרט"ז)
הגה"ק רבי חיים פאלאג'י ב"ר יעקב (תרכ"ח)
יום חמישי י"ח שבט
הרה"ק רבי משה מלאדמיר ב"ר שלמה מקארלין (תקפ"ט)
יום שישי י"ט שבט
הרה"ק רבי שמואל מסלונים ב"ר יחיאל מיכל אהרן (דברי שמואל - תרע"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצוה הלכות

מאת הרה"ג נחמיה הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רספרים יוסף הדרים' על הפערים.

המפסיק ממשנתו (ט"ז)

א) יזהר שלא יתנמנם באמצע לימודו, דמשכח תלמודו. (עיין סנהדרין, דף ע"א ע"א)
ב) אם מפסיק באמצע פסוק, עובר בשני איסורים. א. המפסיק ממשנתו. ב. שאין להפסיק באמצע פסוק, וכדאיתא בגמרא מגילה (דף כ"ב ע"א) כל פסוקא דלא פסקיה משה אנן לא פסקינן ליה. (ספר גם אני אודך)
ג) אם הולך בדרך ויודע שיצטרך להפסיק מלימודו, מכל מקום אל ינעו מלהתחיל בלימוד, וילמד כמה שיוכל. (כבוד התורה, עמוד מ"ה, סעיף מ"ד)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת ומכירת רכב בכל הארץ ומכל החברות
052-7655-222

לזכות

הר"ר פינחס צבי הי"ו
בן פייגא מלכה ע"ה
לאורך ימים ושנים טובות וח"ו

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרִשְׁת בְּשַׁלַּח - לְהוֹדוֹת בְּטַעוֹת

"מִי כָמֹכָה בְּאֵלִים ה'" (שמות טו, יא)

שהתברר להם שעד עכשיו הם חיו בטעות.

הם האמינו בדבר שאינו שווה מאומה. עניין זה הוכיח להם את אפסותם ועד כמה הם היו טפשים ללכת שולל אחרי אמונות טפלות.

זה באמת עיקר הקושי והניסיון לאחינו הטועים לחזור בתשובה ולהודות על טעותם בדרך חייהם.

הרי הם מכירים בעצמם, כי בדרך חייהם הם מזמן 'פשטו רגל' ממש. הם מופקרים ללא אמת מוסרית מחייבת. גם הם ובניהם אחריהם. הם מסתובבים כל היום ל"ע רודפים אחרי הבל וריק, ללא תכלית אמיתית. יסוד הדבר הוא כנ"ל, שאינם מוכנים להודות בטעות שלהם ועל כן הם ממשיכים להקשות ערפם.

יהי רצון שנזכה במהרה לראות עין בעין בישועת ה' יתברך לעד ולעולמי עולמים. כפי שאנחנו אומרים בתפילת עלינו לשבח:

"לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אֶרֶץ" – פירוש הדברים, שכל האנשים הטועים באורח חייהם יכירו ויודו בטעות שלהם ולכן יעשו פניה בדרך החיים שלהם ויקבלו את מלכות ה' יתברך שתתגלה בעז"ה במהרה בימינו. אמן.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א

חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

במכילתא מבואר: "כיוון שראו ישראל שאבד פרעו וחילו בים סוף, ובטלה מלכותן של מצריים ונעשו שפטים בעבודה זרה שלהן, פתחו פיהם ואמרו כולם: "מִי כָמֹכָה בְּאֵלִים ה'" (שמות טו, יא),

ולא ישראל בלבד אמרו שירה, אלא אף האומות. כששמעו שאבד פרעה ומצרים בים ובטלה מלכותם של מצריים ונעשו שפטים בעבודה זרה שלהן, כפרו כולן בעבודה זרה שלהן ופתחו פיהם כולן והודו למרום ואמרו: "מִי כָמֹכָה בְּאֵלִים". עכ"ל.

בדברי רבותינו מבואר כאן, שכל האומות הודו לקדוש ברוך-הוא במציאות שביטל את מלכות מצריים ועשה שפטים בעבודה זרה שלהם.

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א (בספרו ביאורים והנהגות על התורה) הקשה מדברי הכתוב: "שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן" (שמות טו, יד).

שם התבאר בחז"ל: "כיוון ששמעו האומות שאבד פרעה וחילו בים ומלכות מצריים בטלה וכו' התחילו מתרגזים. לכך נאמר: "שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן" (שמות טו, יד) ע"כ.

לכאורה יש כאן סתירה. הרי במכילתא מבואר שכל האומות הודו לקב"ה במציאות שביטל ועשה שפטים בע"ז שלהם ואילו כאן מבואר שכל האומות התחילו לרגז על כך?

נראה לבאר שאין כאן כל סתירה. מצד אחד, הם הודו לקב"ה על מה שהתברר להם השקר שבמלכות מצריים והעבודה זרה שלהם, אבל דווקא משום כך הם דאגו ורגזו על כך

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"מ קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה ענית בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

זמני לכת

ע"י	כניסת לכת	צאת לכת	יציאת חמ
י"מ	16:22	17:35	18:07
ת"א	16:39	17:32	18:02
מ"ב	16:38	17:31	18:02
ב"ל	16:42	17:35	18:07

שואל ומשיב בהלכה- שבת שירה- סגולות- חלק א'

אלו סגולות עצומות יש באמירת שירת הים?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

כל האומר שירת הים בשמחה וידמה בדעתו כאילו באותו היום עבר בים, מוחלין לו על עוונותיו. **מקורות:** משנה ברורה (נא, ז) בשם הזוהר הקדוש פרשת בשלח: "כל האומר שירת הים בכל יום ומכוון בה, יזכה לאומרה בעולם הבא, לשבח בה בימי מלך המשיח בשמחת כנסת ישראל בקדוש ברוך הוא. אדם העושה כן, הקדוש ברוך הוא מוחל לו על כל עוונותיו ומציל אותו מכל הצרות שבאות לעולם".

כאשר יקרא את שירת הים בשמחה וירגיש כאילו זה עתה יצא ממצרים, יזכה שעל ידי זה מתכפרים לו כל עוונותיו. **מקורות:** ספר 'חרדים'. מובא בילקוט שמעוני על הפסוק: "ויסע מִשֵּׁה" (שמות טו, כב), שהסיעם מעוונותיהם, שנמחלו להם העוונות על ידי השירה. שכל מי שנעשה לו נס ואומר שירה – מוחלין לו על כל עוונותיו.

הזכרת ניסי יציאת מצרים הם שמירה מעולה לעיתות צרה. **מקורות:** 'שמש ומגן' למקובל ר' שמשון מאוסטרופולי הי"ד. ז"ל: "בכל עת ובכל רגע שהאדם מזכיר את יציאת מצרים, בדיבורו ועושה מעשה לגרש מפניו אויב ומבטל מעליו כל גזרות קשות ורעות, ונכנעים כוחות הטומאה ומתגברים כוחות הקדושה. והזכרת ניסי יציאת מצרים הם שמירה מעולה לעיתות צרה".

השירה מהווה עדות נאמנה על פרסום אמיתת מציאותו וגדולתו של הבורא. **מקורות:** ספר 'מלט נפשו'. כמו שנאמר: "ויקדעו מִצְרַיִם כִּי אָנִי ה' (שמות ז, ה). משיוון ששיא התגלות הבורא היתה בקריעת ים-סוף, שבה התרחשו מאורעות הניסים וההתגלויות הגדולה והיחידה בכל המאורעות העתידיים שלאחר מכן עד הגאולה השלמה.

אחת מעשר סגולות שמכפרות על עוונותיו של אדם שלא באמצעות סיגופים ותעניות היא אמירת שירת הים בשמחה ובניגון. **מקורות:** 'ציפורן שמיר'. בשירת הים מופיע ח"י פעמים שם הויה. רמז להשפעה של חיות ושמירה.

אמירת שירת הים בשמחה מהווה סגולה נפלאה לישועות נוספות. **מקורות:** 'בית אהרן'. ז"ל: "בשירת הים יש הכל: מה שהיה ומה שעתיד להיות, וכל הגאולות וכל העניינים, שצריך האדם, הכל נכלל בשירת הים. אם יאמר האדם שירת הים בכל לב ובמסירות נפש, כל אחד לפי מה שהוא, יתוקן כל ענייניו בגוף ובנפש".

פעמיים בשנה מתעורר שוב נס קריעת ים סוף וכל הנרמז בו (שידוכים, פרנסה וכו') – בשביעי של פסח ובשבת שירה. בכל שנה ושנה בשני זמנים אלו מתעורר מחדש עניין השירה. **מקורות:** בשם ה'חזקה מלובלין'. ברמתיים צופים מובא כי ה'חידושי הרי"ם' היה רוקד ממש בקבלת שבת שירה, מה שלא היה רוקד כל השנה, בגלל עוצם קדושתה של שבת זו. הרבי מבעלזא ביאר את דברי חז"ל, שבשעת קריעת ים סוף נבקעו כל המים שבעולם. לכאורה, הרי אין הקב"ה עושה ניסים לחינם, ולשם מה נעשה נס זה? 'מים' רומזים על הצרות והיסורים שעוברים על האדם. כמו שכתוב: "הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹקִים כִּי בָאוּ מִיַּם עַד נֶפֶשׁ" (תהילים סט, ב). בשעת קריעת ים סוף "נבקעו כל מימות שבעולם". מעתה יהיה כוח לבקוע ולשבר את כל הצרות שבעולם. בכל דור ודור נשפעים הניסים מחדש וזוכה האדם לצאת מצרה לרווחה בכל צרותיו. בפרט באלו, שנמשלו לקשים כקריעת ים סוף כגון: זיווגו של אדם, פרנסה, ענייני הלידה ושאר דברים. בכוחה של שבת שירה לבקוע את ים הצרות ולפעול עבור כל הישועות. (מעובד מתוך 'הידברות')

ויתור מפלא

עד כמה רבותינו מעבירים על מידותיהם ומוותרים ואינם מקפידים, זאת ניתן ללמוד מהסיפור המופלא שסיפר הרה"ג ר' פנחס זרביב שליט"א (מתוך מאמר של ר' פנחס זרביב- למעשה): "מעשה שראיתי במו עיני אצל הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א ראש ישיבת 'אור החיים': פעם אחת הזמינו את הרב לברית מילה. מועד הברית נקבע עם הנץ החמה אצל משפחת תלמיד חכם חשובה".

"אבי הבן, תלמיד חכם גדול וכן גילו של הרב אלבז, היה לו עניין גדול לעשות את הברית כמה שיותר מוקדם והדבר היה בנפשו. לכן גם כאשר הזמין את הרב אלבז למול, הזמין במקביל מוהל נוסף, למקרה שהרב יאחר. במקרה כזה, הוא יבקש מהמוהל השני למול. בפועל, אכן הרב איחר קצת. למרות שהרב הגיע לפני הברית, עדיין אבי הבן אמר לו, שלא מגיע לו למול, מפני שהוא איחר, לכן המוהל השני ימול במקומו!

למרות שהרב אלבז טרח לבוא, ועוד בזמן הנץ החמה (הרב נוהג להתפלל שחרית בשעה 07:00), ולמרות שהרב הגיע עוד לפני זמן הברית, הרב ענה לו: "כבודו צודק, אני איחרתי. לא מגיע לי למול!". המוהל השני חשש למול את התינוק, בגלל הפגיעה בכבודו של הרב אלבז.

מכיוון שגם אבי הבן היה ת"ח גדול, המוהל השני חשש להכניס את עצמו בין שני ה'הרים הגדולים' ולא ידע מה לעשות. הרב אלבז בעצמו ניגש למוהל השני ושיכנע אותו בשמחה ובהארת פנים למול את התינוק. כדי להוכיח כי הוא לא נפגע ממעשה זה, הרב נשאר במקום לראות כיצד המוהל השני מל את התינוק.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

מינויים

לקבלת העלון חיינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

אם ראשונים כמלאכים - הצדיק הרב הנסתר בנימין הכהן זצ"ל

הצדיק הרב בנימין הכהן זצ"ל - נולד ב-י"ז כסליו ה'תרפ"ח (1927) בנגרדאן (דרום תוניסיה). למד בצעירותו ב'מועלם'. כבר כשהיה צעיר לימים ניכרו בו מעלות קדושה, אהבת הארץ, אהבת התורה ואהבת תלמידי חכמים. מסירות נפש לתורה ולתפילה שאין כדוגמתה. בשנת ה'תש"י (1949) זמן קצר לאחר שנישא, עלה לארץ הקודש עם רעייתו. בהתחלה הגיעו למעברת 'בית ליד' וגרו באוהלים בתנאים קשים מאוד. לאחר זמן עברו להרצליה פיתוח.

רבינו עזב דירת קרקע עם שטח ועבר לגור בפחון במושב ברכיה, שהיה מושב דתי. רבינו לא רצה ליהנות מכתרה של תורה. בהתחלה עבד בחברת 'סולל ובונה' וקיבל משכורת גבוהה, אבל לא היה לו זמן לעסוק בתורה כאוות נפשו. בעצה אחת עם רעייתו עזב את עבודת הבניין ועבר לעבוד בצרכניה של המושב. רבינו התבטא ואמר: **"משכורת של חודש בבניין היתה שווה למשכורת של חצי שנה בצרכניה, אבל התורה שווה כל מחיר!"**.

עבודתו היתה ביושר ואמונה. אנשי המס באו כמה פעמים לבדיקות שגרתיות בצרכניה והם התבטאו בהתפעלות: **"מעולם לא ראינו חשבונות מדויקים כאלה על האגורה"**. עבור משפחות קשי יום שלא יכלו לשלם את חובם למכולת, רבינו היה משלם מכספו את חובותיהם ולא סיפר להם על כך. לפני החגים חילק עשרות אלפי שקלים לצדקה. בכל חורף חילק עשרות שמיכות לנזקקים. החלוקה נעשתה על ידי שליחים ואף אחד לא ידע מהיכן זה מגיע.

הבית שלהם במושב היה ידוע כמכניס אורחים. הרבנית טרחה יומם ולילה עבור כלות ועבור אנשים נזקקים. רבינו היה ראשון לכל דבר שבקדושה. ישן מוקדם וקם בחצות. לאחר תיקון חצות, למד וחזר לישון. לאחר מכן קם בשעה שלוש לפנות בוקר כדי לעסוק בתורה ובתפילה. בזמן הפסקת הצהריים אסף את ילדי המושב בביה"כ ולימד אותם קריאה, חומש, משנה, גמרא ומעשיות צדיקים, כדי להשריש בהם את אהבת התורה וחילוק להם מיני מתיקה. שימש כש"ץ וכקורא בתורה ללא כל תמורה. חמיו, הגאון ר' "החכם השלם". בג'רבא לא כתבו על מישהו 'החכם השלם' אלא אם מדובר בתלמיד חכם אמיתי. הגה"ק ר' שלום שבדרון פעל רבות עם רבינו להצלת העולים בעת קום המדינה. הוא התבטא על רבינו: **"רבי בנימין הכהן הוא מ-ל"ו הצדיקים שבדור!"**. בעל חסד ואהבת ישראל. רבים פנו אליו ונושעו. ידע להוציא עין הרע. בעל רוח-הקודש. נפטר ב-י"ט שבט ה'תשפ"א (2021). חי כ-94 שנים. ציונו במושב ברכיה.

אביו ר' סיוף בן חוגה. **אימו**: מרת מבירכה. **אשתו**: מרת פאנידה (בת הגאון ר' רחמים חי חוויטה הכהן. הרב הראשי לג'רבא). **מרבותיו**: הגאונים ר' ניסים הכהן (מח"ס שו"ת אחימלך הכהן) ורבי מכלוף יאנה (מח"ס שו"ת שמעו בנים). **ילדיו**: הגאונים ר' חננאל (ר"מ ב'חכמת רחמים'), ר' ברכאל (ר"מ ב'שיבת רחמים'), ר' חיים ז"ל, ר' ניסים ז"ל.

רבינו נסע פעם אחת עם י.ח. לירושלים כדי לקנות ספרים. בדרך חזר מירושלים בירידות המפותלות, הבלמים התקלקלו והרכב נסע מהר מאוד. רבינו שאל את הנהג: "מדוע אתה ממנה, אתה רוצה להספיק לתפילת מנחה במושב ברכיה?". י.ח. השיב לו: "כבוד הרב, אני לא ממנה. הבלמים התקלקלו. אנחנו בסכנה שכן בעוד זמן מועט נגיע לרמזור. יש שם מכוניות רבות ואני לא יכול לעצור את הרכב!". רבינו חשב מעט ואמר: "אל תדאג, איפה שצריך לעצור- הרכב יעצור". ואכן כך היה. הבלמים התחילו לעבוד שוב עד שהגיעו למושב ברכיה. כשהגיעו לשם, הבלמים הפסיקו לעבוד. (מפי בנו, ר' חננאל)

ש.ע. הגיע לרבינו מכיוון שאביו סבל מכאבי בטן חזקים. הוא לקח בגד של אביו ובא לרבינו. הוא ביקש ממנו להוציא את העין הרע שיש על אביו. כשהצדיק תפס בבגד והוציא לו את עין-הרע, הוא נאנח מכאבים ואמר לו: "אביך סובל מהבטן, נכון?". ש.ע. השיב בחיוב והתפלל: "איך הרב יודע?". רבינו אמר לו: "כי הכאב עבר אלי. אביך כעת הבריא", וכן היה. (ר' עובדיה חן)

לפעמים כשרבינו רק התחיל לברך את האדם, היה חש בכל מכאוביו, ומפרט לו כל דבר הכואב לו. הוא אמר לאנשים: "הכאבים עברו אלי", ומיד אחרי הברכה הכל היה נעלם. לפעמים כשהיה אומר להם שיש בעיה במקום מסוים, הם היו אומרים: "אנחנו לא יודעים על דבר כזה". רבינו היה אומר להם: "לכו תבדקו בבית חולים". הם הלכו לבדיקות וגילו שיש להם בעיה באותו המקום שהרב אמר להם. הרופאים היו אומרים להם: "טוב שבתם בזמן, כך יכולנו לטפל בכם". (ר' עובדיה חן)

ר' חננאל בנו סיפר: "לפני כשתיים-עשרה שנים, הרב א. מנדלאוי נסע בבוקר מקריית-גת לכיוון אשקלון. התכנון שלו היה לנסוע משם לטבריה. כאשר הגיע ליד מושב ברכיה המנוע של הרכב נכבה. הרב א. ניסה להניע את הרכב, אבל ללא הועיל. בצר לו הזמין מכונאי שיבדוק את הרכב. המכונאי הגיע ולאחר בדיקה קצרה אמר לו: "המנוע הלך! אין מה לעשות. אתה צריך לחכות לגרר". בינתיים יצא ר' א. מהרכב. אבא הגיע לתחנה כדרכו בכל בוקר כדי לנסוע לכולל בעיר אשקלון. אבא כשראה את הרכב, פנה אל הנהג ושאל: "האם אתה נוסע לאשקלון?". ר' א. ענה לו שהוא רוצה לנסוע לאשקלון. אבא שמע את התשובה ונכנס לרכב.

לרב א'. לא היה נעים לומר לרבינו שהרכב מושבת ואמר לעצמו: "אכנס לרכב ואנסה להניע". לתדהמתו הרכב הניע. הוא לקח את אבא עד הכולל. כשאבא ירד מהרכב, הוא אמר לר' א.: "אני מרגיש שהמנוע של הרכב לא תקין. תבדוק את הרכב". ר' א. חיך וניסה להניע את הרכב כדי לנסוע לטבריה. הרכב לא הניע. הוא חיכה עד שהגרר הגיע לקחת את הרכב. המכונאי אמר לו: "אין שום הסבר בעולם לכך שהצלחת לנסוע מברכיה לאשקלון ללא מנוע".

הסיפורים מעובדים מ'לבוש מלכות' ו'לבנימין אמר'. תודתנו נתונה לבנו, הרה"ג ר' חננאל, על החומר והתמונות.

שְׁתִּיקָה בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת

"כאשר הוא שמע את דברי, הוא פרץ בבכי נסער ואמר: 'הרב חיתן אותי לפני שנתיים. יש לי תינוקת בת שמונה חודשים וגילו אצל אשתי את המחלה הנוראה בעצמות. הרופאים אמרו לי בנחרצות, שאין מה לעשות והיא אמורה לחיות מקסימום עוד חודש וחצי. מה אני עושה עכשיו?!"

"נדהמתי מ'הפצצה' שהנחית עלי. אמרתי לו: 'תקשיב גלעד, דבר ראשון אתה לוקח מחר בבוקר את התינוקת שלך, נכנס איתה לביה"כ, דופק על הבימה ואומר:

'אם אתם לא רוצים שהתינוקת שלי תהיה יתומה, אני מבקש מכל אחד ואחד מכם לקבל על עצמו לא לדבר בשעת התפילה!'"

"דבר שני, מחר בערב אני בעז"ה נוחת בישראל. תבוא לאלעד ונראה מה ניתן לעשות! יומיים לאחר מכן נפגשנו באלעד. אמרתי לו:

'אם היו אומרים לך שיש איזה רופא בבוסטון או שלרב פיר יש רעיון, בסדר. אתה חושב שאתה יכול לסמוך על בני אדם, אבל כעת הרופאים הודיעו לך בנחרצות, שאין שום רופא או אדם בעולם שיכול להושיע את אשתך, אז כל כולך נתון לחסדיו של בורא עולם!'"

"תשמע לעצתי, ואני מבטיח לך נאמנה שבעז"ה תזכה לגדל בנים ונכדים יחד עם אשתך. תדפיס 5,000 'שטרי קבלה'- התחייבות שלא לדבר בשעת התפילה במשך ארבעים יום ותחתים 5,000 יהודים."

"כך היה. הוא נכנס למרן ראש הישיבה הגאון ר' ירחמיאל גרשון אדלשטיין שליט"א. מרן אמר לו: 'תיכנס מיד לפוניבז' ותחתים את כל הבחורים על ה'קבלה' המצוינת הזאת!'"

"הוא עלה מיד לישיבת פוניבז' והחתים המונים. כך עבר מבית כנסת לבית כנסת ומישיבה לישיבה והחתים אנשים בזה אחר זה, עד שהחתים 5,000 יהודים, שקיבלו על עצמם שלא לדבר ארבעים יום דברים בטלים בבית הכנסת."

"לפני כחודשיים נסעתי עם ארגון 'ערכים' במסע לפולין. בכיתי ליד קברו של בעל ה'תוספות' יום טוב בקראקא וזעקתי: 'אתה, רבינו הקדוש, הבטחת ב'מי שבירך' שחיברת למי שלא מדבר בשעת התפילה, שיזכה לבנים ובני בנים. בעלה של רבקה אסתר בת נעמי החתים 5,000 יהודים! שהתחייבו שלא לדבר בשעת התפילה!..."

הרב אזרזר סיים את סיפורו המפעים: "האישה כעת בריאה ושלימה. הגידול נעלם כלא היה. מרוב שמחה והתלהבות, בעלה הדפיס עוד 5,000 'שטרי קבלה' שלא לדבר בשעת התפילה. הוא מחתים עליהם אלפי יהודים."

מובא בהקדמה לדברי המדרש: בכל יום הקב"ה עושה מלחמה עם יצר הרע. לפעמים השטן טוען כנגדו: "ראה את בניך, ישראל גנבים הם". בורא עולם משיב לו: "לך אצל אומות העולם ותמצא שהם גנבים פי כמה וכמה".

השטן ממשיך לנסות ולטעון טענות נוספות, ושוב בורא עולם עונה לו על שאר העבירות, כי אם יבדוק אצל אומות העולם, ימצא שהם גרועים הרבה יותר מעם ישראל.

אולם בדבר אחד בורא עולם לא משיב, שאם חלילה אנחנו מדברים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות שיחת חולין האסורה שם, והשטן מקטרג על מעשה זה, אין לכאורה לקב"ה מה להשיב, שהרי אצל אומות העולם לא שייך דבר זה, וגם בבית תיפלתם אינם מדברים.

זה ביאור הפסוק: "ה' יִלְחֶם לָכֶם"- כלומר בורא עולם ילחם לכם כנגד השטן וישיב על טענותיו השונות ויסתום את פי המקטרג, אבל בתנאי אחד "וְאַתֶּם תִּתְּרִשׁוּ" (שמות יד, יד).

כלומר בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אסור לדבר שיחת חולין, מפני שעל טענות מעין אלו, אין מה לענות לשטן המקטרג...

הגאון ר' שמואל ברוך גנוט סיפר: ידידי הרה"ג רבי מאיר אזרזר שליט"א, מחכמי התורה באלעד, כיהן שנים רבות כרב קהילת 'שובה ישראל' בהונג קונג.

הוא נוסע מאלעד לתיאלנד ולאחר תקופה שוב בחזרה לאלעד. הרב טס לתיאלנד במטרה להנחיל להם את ערכי היהדות.

לפני חג הפסח של שנת ה'תש"פ הרב אזרזר סיפר לי: "ביום ראשון פרשת נח ה'תש"פ שהייתי בארה"ב, כדי להיפגש עם הנגיד ר' אהרן וולפסון.

הוא יהודי עשיר, תומך גדול של כל נושאי קירוב רחוקים. רציתי לספר לו על כל הפעילות הענפה שלנו, כדי שהוא יתמוך בסמינרים שלנו במזרח הרחוק, שכן מדובר בעלויות גבוהות ביותר."

"בחסדי ה', קבעו לי איתו פגישה 'מהרגע להרגע'. אולם פרק הזמן שהוקדש לי איתו, הוגדר לחמש דקות בלבד. לא ידעתי, כיצד ניתן בחמש דקות לעניין אותו בפעילות שלנו בצורה הטובה ביותר."

"אני מנסה לחשוב כיצד אדבר איתו אולם הסלולארי שלי צלצל. על הקו איש עסקים, שהיה קשור ל'שובה ישראל' בהונג-קונג, ומתגורר היום בארץ."

"ניתקתי את השיחה, מכיוון שעלי להיות מרוכז ולא נותר לי הרבה זמן עד שאפגש עם הנגיד. אולם אותו יהודי לא התיימש והתקשר שוב. אני ניתקתי והוא התקשר. כך חזר המעשה עד שלבסוף עניתי לו ואמרתי: 'גלעד, אני חייב להיכנס פה לפגישה דחופה. אני אחזור אליך עוד רבע שעה!'"

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרוזי זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	רחמים בן רחל ז"ל
אביבה בת אהרון ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	מירם בן דבורה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	יצחק בן אסתר ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	נעימה בת גורג'יה ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חי זידי בן קלרה ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
רחל רפאת בת השמט ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
לטיף בן פרחיה ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	שרה בת מורברי רחל ע"ה	אורה בת נעימה ע"ה
אביבה לויש ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	מישא אסתר בת זרהר ע"ה
שרה בת נרקיס ע"ה	אילנה (מחזרזה) בת שרה ע"ה	אברהם בן טובה ז"ל

הרב מסעוד בן יקוט ז"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
שמואל בן רבקה ז"ל	שמואל בן יחזקאל ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל
סוליקה בת עישה ע"ה	סלים בן פרוחה ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
יהודה בן סעידה ז"ל	עפאת בת השמט ע"ה

גליזון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

בשלח (שירה)

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatora.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון
מכון באר האמונה
ארה"ב: Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
© 2021 כל הזכויות שמורות להמכון

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי
להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון
באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת בשלה

- ב ויהיו ידיו אמונה - בכח האמונה להביא ישועה בכל הענינים
- ה התייצבו - להמתין בסבלנות בציפייה לישועת ה'
- ט הנני ממטיר - פרנסה מן השמים, לא ע"י השתדלות אלא בכח האמונה
- יב השמעני את קולך - כח התפילה
- יג ויסעו - יסיע עצמו ממקומו ומצבו, אז 'יבקע הים'
- טו להרחיק את האדם מן העבירה - עשיית גדרים וסייגים
- יח כי קרוב הוא - להאמין בעצמו ובכוחותיו ובקירבת הקב"ה אליו
- כ ויטו שכם - המטה שכמו לסבול תחת חברו ינצל מכל רע
- כא מזמור שיר ליום השבת - עניינה של 'שבת שירה'
- כג שירו לה' - סגולת אמירת שירת הים בשמחה ובכוונה
- כה במה אברכך - יום השפעת כל מיני ברכות לעולם
- כו ראש השנה לאילן - כי גדול היום לאדונינו

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד

shwrtz@bezeqint.net

פרשת בשלה

כח הרחמים הוא מעשים טובים אשר יעשה האדם למטה יוסיפו כח במדת הרחמים ולהיפך בר מינן ימעטו הכח, והוא אומרו (דברים לב יח) 'צור ילדך תשי'. והנה לצד שראה א-ל עליון כי ישראל קטרגה עליהם מדת הדין, והן אמת כי חפץ ה' לצדק ישראל אבל אין כח ברחמים לצד מעשיהם כנוכר, אשר על כן אמר למשה תשובה נצחת מה תצעק אלי פירוש כי אין הדבר תלוי בידי, הגם שאני חפץ עשות נס כיון שהם אינם ראויים מדת הדין מונעת ואין כח ברחמים כנגד מדת הדין המונעת, ואמר אליו דבר אל בני ישראל, פירוש זאת העצה היעוצה להגביר צד החסד והרחמים, דבר אל בני ישראל ויתעצמו באמונה בכל לבם ויסעו אל הים קודם שיחלק, על סמך הבטחון כי אני אעשה להם נס, ובאמצעות זה תתגבר הרחמים². ואתה חרם את מטך פירוש באמצעות מעשה הטוב נעשה להם הנס ובקע הים כי גדול הבטחון והאמונה הלז להבריעם לטובה³. עבל"ק. וכבר איתא במדרש (שמ"ר כא ח) 'אמר הקב"ה בדאי היא האמונה' שהאמינו כי ישראל שאקרע להם את הים'.

נמצינו למדים כי כל הנס של קריעת ים סוף לא היה אלא בזכות האמונה והבטחון, כי גדול כח

ויהיו ידיו אמונה - בכח האמונה להביא ישועה בכל העניינים פרשה זו יפה נדרשת בענייני האמונה בה"⁴, תחילה במעשה הקריעת ים סוף - ויאמינו בה' (יד לא), והיו מראין באצבע 'זה קלי ואנוהו' (טו ב), לאחריו בפרשת המן 'הנני ממטיר לכם לחם מן השמים' (טו ד) וראו הכל בבירור כי פרנסת האדם וכל הצטרכויותיו בידי ה' הם תלויים ולא בידי בשר ודם כלל, ושוב בסוף הפרשה - במלחמת עמלק, המטיל ספקות וקרירות באמונתם של ישראל, 'והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל...' (יז יא), ואמרו חז"ל (ר"ה כט): 'וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים'. אמנם בעת שנפלו ספיקות בליבם 'היש ה' בקרבנו אם אין' (יז ז) מיד 'ויבוא עמלק' (שם ח).

בפרשתן (יד טו), 'מה תצעק אלי, והקשה ה'אור החיים' הק', וקשה, ולמול מי יצעק אם לא אל ה' אלוקיו, ובפרט בעת צרה כדכתיב (ינה ב ג) 'קראתי מצרה לי וכו', ומבאר האוה"ח בהאי לישנא קדישא, אכן יתבאר הענין על פי מאמרם ז"ל (זח"ב קע): שישאל היו נתנין בדין מה אלו אף אלו, ודבר ידוע הוא כי

א. פעם נענה אברהם לפני כ"ק האדמו"ר מסקווירא זי"ע, הנה באה לקראתנו 'שבת של פרנסה'... אמר לו הרבי שבת אמונה... כי כל הנאמר בה - קרי"ס, פרשת המן, מעשה עמלק, כל אלו טובבים סביב ציר אחד, והוא ה'אמונה בה", כי שלו הכל, הוא מושל בכל, ובידו לגדל ולחזק לכל, אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואין אדם משיג מאומה אם לא הוכרז כן מתחילה בשמים, ואכן, ע"י האמונה יבוא לידי 'פרנסה טובה וכלכלה'.

וכך מצינו ל'בעלי המסורה' שצינו (נדפס בסוף הפרשה) מניין הפסוקים בפרשתן שהוא קט"ז, ונתנו סימן לדבר 'יד אמונה' (שאף תיבות אלו עולין למנין קט"ז), ולרמוז שכל מהותה של פרשה הוא 'יד אמונה', להאמין כי הנה יד ה' היא המנהיגה את כל הבריאה.

ב. וכך פירש הגאון רבי שמשון רפאל הירש זצ"ל בלשון הכתוב (יד יט) 'ויסע מלאך האלוקים וגו' וילך מאחריהם, וז"ל, 'הים ייסוג לא מפני מלאך האלוקים אלא מפני בני אנוש השמים מבטחם בה'.

ומן העניין להביא הא דכתיב במכת צפרדע (ח ט) 'וימותו הצפרדעים מן הבתים מן החצרות ומן השדות', וכתב ב'דעת זקנים' מבעלי התוס' 'אבל אותם שבתנורים לא מתו לפי שבטחו בהקב"ה ונכנסו בתנור חם בציווי השם', ומכאן נלמד, כי אפילו 'צפרדע' הבוטח בהקב"ה לא יארע לו שום נזק...

ג. רמז לדבר נתן הרה"ק ה'אמרי ברוך' מו"ז'ניץ זי"ע בלשון הכתוב (יד כט) 'והמים להם חומה מימינם ומשמאלם', כי הנה תיבת 'והמים' עם הכולל עולה בגימטריא 'אמונה' (102), ולאידך תיבת 'להם' היא כמניין 'בטחון' (75), ללמד כי האמונה והבטחון הם היו להם לחומה ולמגן.

ד. בא וראה עד כמה חביב בעיני המקום ב"ה שברואי עולם יכירו וידעו כי לה' המלוכה, במה שביאר רבינו ה'אבן עזרא' (פירוש הארוך) על הפסוק בפרשתן (יד ד) 'וידעו מצרים כי אני ה'', ולכאורה צ"ב, והרי 'מצרים' הללו עומדים

באר הפרשה - פרשת בשלה

ג

האמונה לשדר כל מערכות הטבע, והכל תלוי באמונה, כל אשר יצטרך האדם הן בעניינים הקשים כקריעת ים סוף כמו פרנסה וזיווגו של אדם, והן בשאר מיני ישועות ברפואה ובברכת הבנים וכיו"ב, אם יאמין בה' וישים בו מבטחו - יזכה לקריעת ים סוף בישועת ה'.

ובך כתב הרה"ק הקדושת לוי זי"ע בביאור הכתוב האמור ב'שירת הים' (טו יא) 'נורא תהילות עושה

ולחיבת הקודש נביא את לשונו בהרחבה, שצריך האדם הנצרך אל הנס מהבורא ב"ה, לקבוע

קעת לטבוע בים, ומהו 'וידעו מצרים'. אלא, דקאי על המצריים שנותרו במצרים, וגם על אלו הנמצאים בים קודם מותם, גם הם 'וידעו מצרים כי אני ה' - באותם הרגעים קודם שימותו. פוק חזי כמה שידד הבורא מערכות שמים וארץ, והכל בכדי להחדיר אמונה בה' באותם רשעים ואף לרגע אחד...

ה. וכמו שאמר הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע בביאור הכתוב (יז יב) 'ויהי ידיו אמונה', שכשם שהאדם פועל 'בידיו' כל אשר יחפוץ עשות, כך בכח האמונה לשדד ולשנות את כל מעמדו ומצבו. וז"ל, מי שיש בו אמונה אמיתית נעשית אמונתו אצלו כיד ממש, כדרך שהאדם מסוגל לפעול בידיו כרצונו כך פועל הוא באמונתו. וזה היה כוחו של הס"ק מלעכוויטש זי"ע שפעל ישועות בקרב הארץ, כי היה גבוה מאוד במדרגה זו של אמונה, וכל יהודי שבא לפניו היה משריש בלבו אמונה בהירה כל כך, עד שבכוחה נעשו כל המעשים והמופתים למעלה מדרך הטבע. 'עד בא השמש', הכח הזה לפעול על ידי אמונה יתקיים ויהיה נמשך עד בא שמש משיח צדקנו. עכ"ל.

כה מסופר על הרה"ק מלעכוויטש זי"ע, 'מעשה והביאו אל מעונו בלכוביץ' יהודי מתושבי הכפרים הסמוכים שנשברה רגלו באופן קשה, ציוה מרן ז"ל שיכניסוהו אליו בין מנחה למעריב וישכיבוהו על גבי מיטה שניצבה בחדרו. עשו כדבריו ונכנס הוא ז"ל אל החולה ואמר לו, אמור אחרי 'אתה גיבור לעולם ה' מחיה מתים וכו' סומך נופלים ורופא חולים וכו' עד ברכת מחיה המתים', אח"כ שאל אותו אתה מאמין בכל זה, והשיב החולה הן, אך מרן ז"ל גער בו 'דובר שקרים לא יכון לנגד עיני', אמור שנית אתה גיבור וכו', ושאל אותו שנית אתה מאמין והשיב החולה הן, אך מרן ז"ל גער בו כבתחילה, וחזר איתו פעם שלישית עד שהחולה צעק בכל כוחו אני מאמין בכל זה, אני מאמין. מיד ציוה עליו שירד מן המיטה והנה רגלו בריאה כמאז ומקדם, אך כדי שלא יתפרסם הדבר אמר מרן ז"ל שישארוהו לאכסניא ושם ישכב עוד 'מעט לעת', ואמרו ששכיבתו ביום זה הייתה קשה על החולה ביותר אחרי שכבר הבריא לחלוטין' (הובא בתורת אבות, מעשי אבות נה).

ו. ובזה מפרש מה שנאמר (תהילים קז ח) 'יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם', כי 'הנפלאות' שהקב"ה משנה את הטבע אינם דבר פלא כלל אצל הקב"ה, ורק בעיני בני אדם נחשבים כ'נפלאות' - כלומר אצל בני אדם אשר הם מורגלים בדרך הטבע אצלם כל שינוי בסדר הנהגת העולם נחשב אצלם לחידוש...

הן הן הדברים אשר אמר הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע (לקוטי שושנה ד"ה א"י ע"ד) לפרש בלשון הכתוב בפרשתו (טו יט) 'ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים', כי אחר קריעת ים סוף השכילו בני ישראל להבין שאותם הנפלאות וגדלות השי"ת אשר ראו 'בתוך הים' הינם גם ביבשה, כי בכל דבר הנמצא בעולם ניתן לראות נפלאותיו 'איך הם עד אין קץ'. ובזה מפרש מה שנאמר (תהילים סו ו) 'הפך ים ליבשה' - שניתן לראות אותם הניסים והנפלאות שהיו בים גם כשהולך על היבשה'.

כיצא בדבר פירש ב'משמרת אלעזר' (לאב"ד גאלנטא, נדפס בשנת תרמ"ה) בהאמור ב'פרשת המן' (טז טו) 'ויראו בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא ויאמר משה אליהם הוא הלחם אשר נתן ה' לכם לאכלה', כי בני ישראל התפלאו מאוד בראותם לחם יורד מן השמים, ויאמר משה אליהם מה תתפלאו, הרי גם 'לחם מן הארץ' אינו אלא מפלאי תמים דעים, ואותו נס ופלא שיש בלחם מן הארץ יש גם בלחם מן השמים.

וכך אמר הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (וארא ד"ה ולקחתי אתכם, מקורו מחזה"ל חשבה"נ פ"ג והשלושה ועשרים) כי אבותינו בני 'דור המדבר' יוצאי מצרים הורגלו מעודם שהתבואה והמזונות גדילים מן הקרקע, לכן בראותם ש'הנני ממטיר לכם לחם מן השמים' יצאה נפשם לגודל ההתפעלות - מי שמע כזאת מי ראה כזאת - 'מזון' הנופל מן השמים לכל בית ישראל. ומרוב התפעלות התלהטה נפשם בהכרת הבורא ית'. לעומתם, בניהם אשר נולדו להם בדרך בצאתם

באר הפרשה - פרשת בשלה

במחשבתו שאין זה בדרך נס, רק בחפץ הבורא תלוי הכל, שהוא בעל היכולת ורב העלילה, קטן וגדול אצלו שוין, ואם כך מהזיק בטחוננו ואמונתנו בהש"ת ב"ה כשהוא נצרך לשום דבר יהיה מה שיהיה אזי עושין לו ומסייעין לו, רק שצריך הבעל נס שלא יהיה מכיר בניסו, ולא יחשוב בדעתו זה לנס בשינוי טבע, רק שהוא דרך הטבע שהקב"ה יכול לעשות נס, כי מי

שהוא חכם אין בעיניו הפרש כלל בין 'מי שאמר לשמן וידליק או יאמר לחומץ וידליק' (תענית כה.) או שהים יהיה סוער או הולך בדרכו, ואצל הש"ת כל הנסים הם פשוטים אצלו ואם כן אין זה טיראה כלל להש"ת לעשות נס, רק העיקר הודיה להש"ת שבשביל ישראל משנה הטבע כי בכל עת הים הולך וסוער וזה היום בקע הים, עכ"ל (עיי"ש עוד בהרחבה).¹

ממצרים כבר לא התפעלו ולא ראו כל חידוש בירידת לחם מן השמים, שהרי בכך הורגלו מיום הוולדס, ומתי רבתה התפעלות לבם - משנכנסו לארץ ישראל וראו בעיניהם שנטענים גרעיני 'זרעים' בתוך הקרקע, וממעבה האדמה יציץ ציץ ויהי פורח, והנה עלתה ניצה בעצי פרי עמדו והשתוממו מהנס הגדול הזה. אמנם, באמת, אין בירידת המן יותר פלא מיבול הארץ, ולא ביבול הארץ יותר מירידת המן (אלא שההתפעלות היא רק לפי הרגל האדם), ועל האדם מוטל להתבונן ולראות בכל תהלוכות חייו את ניסי הש"ת, וכמה מעלות טובות למקום עלינו. וע"י התפעלותו ממקרים שלא הורגל בהם יתבונן ויכיר כי 'מלכותו בכל משלה' והקב"ה כל יכול לשנות ולשדד מערכות הטבע - וגם מה שנראה לו כ'טבע' הריהו מונהג בהשגחה נפלאה בכל פרט ופרט.

ובעניין זה נשא ה'חתם סופר' משלו (עיי' 'הגדת רבי שלום' שבדרון, ד"ה קרע לנו את הים) ל'מומחה' שהיה עושה פסלים ובכל גלילותיו לא היה מומחה בדומה לו, במשך ששה חדשים עבד האיש ועשה פסל של סוס והעלה בידו דמות סוס שהיה נראה כאמיתי ממש, משגמר מלאכתו העמיד את ה'סוס' ברחוב העיר וישב על גביו כדי שעוברי אורח יתפעלו מעבודתו ומעשה אומן שהוציא מתחת ידו... מה רבתה פליאתו כי 'אין איש שם על לב' ואפילו אחד מהעוברים ושבים לא שם לבו שיש כאן דבר פלא... הלה 'נפגע' מכך עד מאד, וילך לדרוש בעצת ידידיו מה חסרון יש בסוסי הנכבד... ויאמרו לו אוהביו, טעות בידך, כי אדרבה, לרוב ה'אומנות' שבמעשי ידך להתפאר נראה הסוס כמו סוס רגיל ומה מקום יש בו להתפעלות, כדרך שאין עוברי אורח מתפעלים כשוראים סוס אמיתי ברחוב העיר, דהרי 'כמה סוסים איכא בשוקא'. ויעצוהו, שיקח את הפסל ויחתוך אותו לשנים, ובזה ישתוממו כל עוברי אורח כיצד אירע הדבר שעומד ברחוב סוס שנחצה לשנים... ורק אז יכירו וידעו שבעצם הוא רק פסל ולא סוס אמיתי, ויחשיבו את יגיעתו ואת מעשי ידיו... והנמשל, הקב"ה ברא עולם ומלואו, ואנו מהלכים בו מבלי התפעלות כלל - בבוקר אנו רואים את השמש בגבורתו ובערב את צבאות השמים בתפארתם ואין איש שם על לב כי 'יש מנהיג לבירה' שברא את עולמו יש מאין בחכמה נפלאה עד מאד... מה עשה הקב"ה, שידד מערכות הטבע, הוציאנו ממצרים בעשר מכות, בקע את הים, אבל לא כדי שנסתכל בעצם הבקיעה ותו לא, אלא שנבין עי"ז שכל הבריאה המופלאה מעשי ידיו הם ונכיר את ה'בורא', כמו"כ קרע לנו את הים והולחנו ביבשה כדי שנדע בכל עת שאף ביבשה הננו כבתוך הים, כאותו פסל שהיה צריך לחתוך את סוסו כדי שהאנשים יעמדו יתבוננו ויתפעלו. מעתה עלינו להתבונן היטב עד כמה אנו צריכים להודות ולהלל גם על 'הניסים הנסתרים' - אותה הנהגה שבדרך הטבע, שכל כולה היא רק מחסדי הש"ת.

ז. בפרשתן (טו כו), 'כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך', הקשה הרה"ק ה'אורח לחיים' מזלאטשוב זי"ע שלכאורה היה די באומרו 'כי אני רופאך', שפשיטא הוא שהכוונה אל הש"ת שהוא רופא כל בשר, ומדוע הוצרך לומר כי אני ה' רופאך, ומבאר 'נראה הכתוב מלמדנו שבאם שיש לאדם איזה צער ח"ו, אם יחשוב הלא הכל מאת הש"ת כי הוא המשגיח ומנהיג את כל העולמות כולם עליונים ותחתונים כרצונו וחפצו, ומסתמא זו הוא טובה גדולה לו כדרכו להיטיב, ובהחשבו זאת תיכף יבטל הצער ההוא', עפ"ז יש לפרש דהכי קאמר קרא, אם תדע כי אני ה' - כלומר, שהכל הוא ממני ה' המורה על רחמנות וטובה גדולה, אזי מחשבה זו עצמה היא רופאך - שיתבטל כל הצער והחולי. וכל המחלה אשר שמתו במצרים מחמת חסרון האמונה שהיה בהם לא אשים עליך מאחר שיהיה לך אמונה שלימה כי אני ה'.

כדברים הללו כתב גם הרה"ק ה'תולדות יעקב יוסף' זי"ע (ויקהל ג) לבאר הטעם שנאמר באמצע השירה את הפסוק 'אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל', שלכאורה מקומו בתחילת 'סיפור' הנס ולא באמצע, ומקדים להביא מה שמע

וכאשר האדם בא לידי בלבול ומשטוש הדעת מסוכן הוא לאבד לגמרי ח"ו את האמונה בהש"ת. וזהו שהשיבם מיד משה ואמר (פסוק יג) 'אל תיראו התייצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום', כלומר התייצבו על מקומכם הראשון בהתחזקות בלא בלבול ומשטוש המוחין, זכרו את בוראכם המיטיב לכם עד הנה ועשה לכם ניסים ונפלאות במצרים, וממילא תראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם גם היום.

התייצבו - להמתין בסבלנות נציפייה לישועת ה' בפרשתן (יד יא), 'ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר', ותמוה מאוד היאך עלתה על דעתם מחשבת פיגול זו אחר שראו במו עיניהם את היד החזקה אשר עשה ה' במצרים ואת כל האותות והמופתים, אלא שלגודל הבהלה בראותם מצריים מאחזריהם וים מלפניהם... איברו את דעתם וסבלנותם משום שהרגישו את הצרה הקרובה,

מהבעש"ט הק' זי"ע, וז"ל, שבכל צער האדם בגשמי וברוחני, שאם נותן לב שגם בזה הצער הוא השי"ת בעצמו אלא שהוא דרך לבוש, וכאשר נודע לו זה הוסר הלבוש ונתבטל הצער וכל גזירות רעות, עכ"ל, ומוסיף להביא עוד ממרנא הבעש"ט זי"ע שזהו הטעם שנאמר כאן ה' אלפי"ן אמר אויב ארדוף אשיג אחלק, להורות שהכל היה מאלופו של עולם, אלא שהיה זה בהסתר. ועפי"ז מבאר הטעם שנאמר פסוק זה באמצע השירה, כי זהו עיקר השבח והשירה, שבעודם בגלותם סברו שאמר אויב, ועכשיו הרגישו שלא היה זה 'אויב' אלא 'אוהב'... ומסיים בזה"ל, וזהו עצמות הגאולה, והוא בכל אדם ובכל זמן, והוא סוד גלות מצרים שיש בכל אדם ובכל זמן 'מן המצר קראתי קה' (תהילים קיח ה) 'בצר הרחבתי לי' (שם ד ב) שזהו הגאולה עצמו.

ח. ידוע דבר המעשה שסיפר הרה"ק מוהר"ן זי"ע, ביהודי עני מרוד, שלפרנסתו עסק בכריית חול לצרכי טיט ואך בקושי הצליח להביא מעט לחם לאכול ומים במשורה לבני ביתו. ביום מן הימים מצא תוך כדי הכרייה בין החולות 'אבן טובה', ומיהר היהודי אל ה'צורף' ושאלוהו על האבן שאינה ה' לידו. הצורף הביע את התפעלותו מהאבן, וגילה את אוזנו של היהודי שיהלום זה שווה הון תועפות, אלא שכאן במחוזותינו אינו בנמצא איש עשיר שיוכל לשלם לך כשוויות האבן. סע נא למדינת ענגלאנד (אנגליה), שם תמצא 'קונים' הקופצים על האבן בסכום הגון. אך דא עקא שלא היה ליהודי העני - עשיר הלז אפילו כמה פרוטות כדי ליסע מביתו לנמל האניות על חוף הים... מכר כל חפציו (המועטים), אסף ולווה מפלוני ואלמוני עד שהעלה בידו סכום הראוי ליסע לחוף הים. אך עדיין לא היו בידו מעות לתשלומי הנסיעה באנייה בלב ים, מה עשה, ניגש אל רב החובל, הציג עצמו כעשיר וסוחר גדול ומפורסם, ואף הראה לו את האבן אשר בידו... מיהר רב החובל להכניס את ה'סוחר העשיר' לחדר מפואר שבו ישכון משך כל ימי הנסיעה הארוכה. והפקיד עליו משרתים שיכבדוהו כראוי לו, וימלאו כל משאלות לבו מיד כשיתבקשו על ידו, ואף רב החובל בעצמו היה נכנס מידי פעם ל'התייעץ' עם ה'סוחר' הפיקח.

בכל יום ויום בעת סעודתו, היה היהודי מעמיד את האבן על שולחן הסעודה להתבונן בה וליהנות בראייתה. באחד הימים נפלו חבלי שינה על היהודי בסוף סעודתו, וה'משרת' שנכנס אחר זמן לנקות שיירי הסעודה הגביה מעל השולחן את המפה והשליך את כל אשר עליה למצולות ים. משפקח היהודי את עיניו נחרד לראות את ה'אסון' הנורא, שכל 'עשירותו' טבעה בים. לרגע כמעט שלט בו הייאוש, אלא שהתחזק לחשוב - אם יתגלה הדבר, הרי יבין רב החובל (שהוא גוי אכזר) שאינני אלא 'עני מסכן' וימחר להשליכני למצולות ים, לשכון אחר כבוד יחד עם 'האבן זכרונה לברכה'. לכן, העמיד פניו כתמול שלשום בשמחה רבה, המשיך להתהלך בספינה כלא היה, ונהנה מהמשרתים כעד השתא...

באותו היום נכנס אליו רב החובל (והוא התאמץ להעמיד פנים שלוות ושמחות), אמר לו רב החובל, ברצוני לעסוק עמך בדברים שבסתר. הנה קונה אני חיטים ותבואה באחד האיים על הדרך, אלא שמפחד אנוכי להכניס את הסחורה לענגלאנד מחשש המוכסים, ע"כ אבקשך שתתן לי רשותך לכתוב את כל הסחורה על שמך - כי הכרתי בך שאדם ישר אתה. היהודי הסכים בלב שמח, כי ידע שבין כך אין לו מאומה. והנה ברדתם מהאניה נפח רב החובל את נשמתו מבלי להשאיר אחריו יורשים, וכל התבואה נשארה ברשותו של היהודי ונתעשר ממנה עשירות גדולה.

ומכאן נלמד בדרכי האמונה וההתחזקות, כי האבן הטובה לא הייתה של היהודי, וראיה שהרי איבד אותה ולא נשאר בידו זכר ממנה. ה'תבואה' של היהודי הייתה, וראיה שלבסוף אכן זימנם הקב"ה לידו. אלא, שכל זה עלה בידו רק בזכות התחזקותו בכל כוחו שלא להתייאש בזמן ומצב קשה, שהרי אם היה נעצב אל לבו לא זו בלבד

באר הפרשה - פרשת בשלה

ולדידן ייאמר, בעת אשר עובר אדם תקופת הסתר על המשמר שלא לאבד את יישוב הדעת^ט והסבלנות, עד שמרגיש שחשך עליו עולמו, כי עליו לעמוד ו'מה תצעק'^י... אלא יתאזר באמונה יתירה בישועת

שלא היה מקבל את התבואה והעשירות אלא שהיה שרוי בסכנת מוות, כי רב החובל היה ממחר להשליכו לחוף הים. אשרי איש שלא ישכחך וכן אדם יתאמץ בך.

ט. מרגלא בפומיה דהרה"ק רבי מרדכי מנאדבורנא זי"ע לבאר בדרך צחות בלשון הפסוק בפרשתן (יז ד) 'עוד מעט וסקלוני', שפירושו לסקול באבנים - ובשפת האידיש באשטיינערן, ולדידן ייאמר - עוד מעט - וסקלוני, 'וועסטו פארשטיין', אבל עתה אין ביכלתך להבין (כי לתיבת פארשטיין יש משמעות כפולה, מלשון אבנים הסוקלים וגם לשון הבנה, ולשון נופל על לשון). כי אכן הכלל הראשון באמונה, שידע האדם שאינו צריך להבין את כל הנעשה בעולם... אלא יחכה 'עוד מעט'... וכך פירש הגה"צ מבארנוב זי"ע (בספרו 'חמרא טבא' פר' ורא) את הכתוב (ח יט) 'ושמתי פדות בין עמי ובין עמך למחר יהיה האות הזה', כי החילוק בין גוי ליהודי - האם הוא חי בהכרה ובידיעה שמחר יהיה האות הזה. והיינו שיהודי אינו מאבד את שלוות נפשו אף בעת צרה, ואינו נכנס ליגון קודר, מאחר שידע הוא שאכן היום צרה וצוקה באה אך למחר כבר לא ישאר זכר לכל זה, ואינו כי אם מאת הבורא לעוררו, כמו כן להיפך כשטובה באה לו אינו מתגאה בזה, ואינו מרגיש כי הוא ואפסו עוד, אלא יודע אל נכון שהבורא נתן לו את הטובה, וברצונו יכול לקחתו ממנו על פי חשבונו בכל עת שירצה, וממילא אין דעתו זחה עליו, משא"כ הנכרי, בשעה שצרה באה לו הרי הוא מצווח ובוכה בייאוש שלא מדעת, וישקע עמוק עמוק בצרתו מחוסר אמונתו שיש מנהיג לבירה, ואילו בשעה שהטובה באה עליו הרי הוא מתגאה - כי מי ישווה לו ומי יערך לו, וזהו הפירוש 'ושמתי פדות בין עמי ובין עמך' מהו ההבדל בין עם בני ישראל לאומות העולם, שזה חייו בשלוות ומנוחת הנפש, ואידך חייו קשים עליו, הכל תלוי במחר יהיה האות הזה' כי היהודי אינו שוקע בהווה ומביט אף על עתידו.

כה ביאר ב'מענה שמחה' (עמוד האמונה והבטחון, בהקדמה לשו"ת חתן סופר) בכתוב בפרשתן (יז ט) 'צא הלחם בעמלק מחר', כי עמלק הוא היצר הרע מנסה להדיח את האדם, מה לך כי תצדיק דרכיך ומעשיך, וכי לא ידעת ש'צדיק ורע לו', לזה אמר קרא, צא והלחם בעמלק על ידי שתאמר לו מחר, והיינו כמו שאמרו חז"ל (עירובין כב.) 'היום לעשותם ומחר לקבל שכרם', ובוזה תשיב לו טענתו מפני מה צדיק ורע לו, כי עיקר קבלת השכר הוא בעלמא דאתי, וזהו שאמר הכתוב (שם) 'מחר אנכי ניצב על ראש הגבעה', ויש מחר לאחר זמן, לאחר אריכות ימים ושנים או אז יהא ניצב על ראש הגבעה בגן עדן לקבל שכרו משלם.

ועד"ז ניתן לפרש עוד, כי עמלק מערים ספקות לטשטש את האמונה, וכנודע ש'עמלק' בגימטריא 'ספק' (240), ועיקר הקושי הוא לעת אשר החושך יכסה ארץ, והוא משוקע בסכך הצרות והייסורים רח"ל, ומרגיש שעומד על שפת הים כש'מצרים' לאחוריו ומכל צדדיו, והים אינו נקרע ואינו נבקע, מהי הדרך להילחם באותו עמלק - 'מחר', להזכיר לעצמו שעוד יבוא יום המחר וי'עמוד על ראש הגבעה'... עוד תזרח השמש...

את זו דרש הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זי"ע (גנוי ישראל ט"ו בשבט תרצ"א) מעניינא דיומא, יום חמשה עשר בשבט הבעל"ט, ראש השנה לאילן, המרמז גם על ה'אדם' שנאמר עליו 'כי האדם עץ השדה' (דברים כ יט), שעלינו לשאוב חיזוק מהאילן, כשם שהוא נראה עתה כ'מת' - עומד מבלי עלים ופרחים ופירות, אך באמת תקוותו טובה היא, כי הנה הוא מתחיל להתחדש ובהמשך הזמן עוד יוציא פירות, כך גם מי שירד מטה מטה רח"ל ונראה שאין לו שום תקווה לאחרית טובה - לא יתייאש ולא תשבר רוחו בקרבו, אלא יאמין בה' שיכול בבת אחת להפוך את הגלגל ולהעלותו מ'אשפתות' עדי מרום. וז"ל, אדם אשר נהפך עליו הגלגל חלילה, ואינו רואה עוד שום אפשרות להחזיק במעמדו, אפסה כל תקוה והוא כמתייאש, טוב כי יתבונן באילן ובעץ השדה בחורף, הנה עליו נפלו לחלוחיתו יבשה וכמעט ימות בעפר גזעו, ולפתע יתחיל לינוק מן האדמה לחלוחית ולחנוט מחדש, ולאט לאט יתחיל לפרוח ולהוציא פירות, מזה ילמד האדם שלא להתייאש, כי אם להבליג על מצבו ולהתעודד, כי גם הוא כמו האילן, ואם ירצה ה' ברגע אחד יוכל להתרומם ולהתעלות שוב, רק נחוץ להאמין בה' כי הכל יכול הוא והכל בהשגחתו. עכ"ל.

י. הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע אמר, כי המעיין בתורה יווכח לראות שבני ישראל לא שהו ב'מרה' כי אם יום אחד בלבד, ועם כל זאת 'וילונו העם לאמר מה נשתה' (טו כד), בטענה ובכיה על שאין להם מים לשתות כי מרים הם, והרי מיד למחרת באו אילימה 'ושם שתיים עשר עינות מים ושבעים תמרים', אלא כך נראה האדם שהוא קצר רואי, ואינו יכול להתאפק ולדחות אפילו לזמן קצר את מבוקשו, ומדוע לא יחיה בעיני האמונה לראות שלא יאריכו

המים'. ונודע להקשות, מדוע נקבע שם המקום מרה, הרי לאחר הנס והפלא הגדול שנמתקן המים היה מן הנכון לכנות את המקום 'מתוקה'. ומבארים משם הרה"ק מקאזמיר זי"ע, כי כששתו ממי מרה והרגישו כי מרים המה ואינם ראויים לשתייה, החלו זועקים לשמים, ומבקשים, אבינו שבשמים שלח לנו מים מתוקים להשקות עם רב. והיו מחשבים על ניסים גדולים ועצומים שיחיש להם הקב"ה ויביא להם מים לשתות, אך זאת לא שיערו בנפשם, שיהפוך הקב"ה את המים המרים עצמם למתוקים, ויחיו נפשותם מאותם המים עצמם". הן הן הדברים אשר אמר הרה"ק מלעכאוויטש זי"ע

ה' כי תבוא במהרה"ב, ועל ידי אותה התחזקות ו'התייצבות' יזכה לתשועת ה' כהרף עין.

ואף זה המרגיש שנסתמו דרכי הישועה בפניו, ומאין יבוא עזרי, ואינו רואה שום דרך טבעית שעל ידה תבוא הצלתו, הרי אל יאבד עשתונותיו אלא יתחזק באמונה, שהרי אין מעצור לה' להושיע ברב או במעט, והפלא מה' דבר כיצד ימשיך לו הישועה". וכדתיב בפרשתן (טו כג-כה) 'ויבואו מרתה, ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם על כן קרא שמה מרה... ויצעק אל ה' ויורהו ה' עין וישלך אל המים וימתקו

הימים והשעות וה' ירוויח לו בכל ענייניו. ועל ידי האמונה יקנה בנפשו מידת הסבלנות, כי כל חסרון הסבלנות בא מכך שהאדם רוצה למהר לדעת ולהשיג מה מלפנים ומה מאחור, אם אך היה 'מאמין' היה מכיר שאי אפשר לאחור המוקדם או להקדים המאוחר.

ואגב אורחא יובא בזאת אודות מידת הסבלנות, שהנה כתיב בפרשתן (טו יג) 'נהלת בעזך' פירש"י 'נהלת - לשון מנהל, ואונקלוס תרגם לשון נושא וסובל, ולא דקדק לפרש אחר לשון עברית, עכ"ל. וכתב הרה"ק האמרי אמת זי"ע במכתב קדשו (ליקוטי יהודה בפרשתן) להג"ר יעקב העניך סנקביץ זצ"ל ראש ישיבת 'שפת אמת' ששני הביאורים עולים בקנה אחד, כי מי שבתפקידו 'מנהל' ועוסק עם הציבור עליו להיות נושא וסבלן, ולא לדקדק...

יא. והדברים אמורים הן בנסיון בענייני גשמיות, והן בשעת 'הסתר' בעניינים רוחניים. וכדכתיב בפרשתן (טו ו-ז), 'ויאמר משה ואהרן אל כל בני ישראל ערב וידעתם כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים, ובקר וראיתם את כבוד ה' וגו'. וביאר הרה"ק מקאברין זי"ע (תורת אבות ד"ה ערב) שבא הכתוב להורות, שאם נמצא האדם בבחי' 'ערב', שנסתמו בפניו שערי אורה וקשה עליו לעבוד את בוראו ית', אזי אל יפול רוחו בקרבו אלא יתחזק 'כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים' אף שהיו משוקעים במ"ט שערי טומאה, ובוודאי ירחם אף עליו להוציאו מאפילה לאורה. אכן אם הוא בבחי' 'בוקר' שבכל אשר הוא עושה רואה סימן הצלחה, אל יתגאה לומר כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה, אלא וראיתם את כבוד ה', שידע שהכל הוא מחסדי השי"ת עמו.

יב. וזהו עיקר האמונה, להאמין בשעת החשכה, וכדמתאמרא בשם 'הנצי"ב' זי"ע על דברי חז"ל (מכילתא בשלח ג) בפסוק (טו ב) 'זה קלי ואנוהו', שהיו מראין באצבע, ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, ולכאורה, מניין שגם השפחות זכו לגילוי שכינה, אולי מדובר מהצדיקים שבאותו הדור, שהם שבחו ורוממו 'זה קלי ואנוהו'. אלא ביאורו, כי האומר 'זה קלי ואנוהו' - אשבח ואפאר את הקב"ה רק בעת האורה, כשבידי להראות באצבע 'זה קלי', אינו אלא בדרגת 'שפחה' גרידא, כי העובד ה' מאמין בה' אף כשאינו נגלה בפניו, ו'גם כי אשבח חושך ה' אור לי' (מיכה ז ח).

יג. מאמר יקר אמר הרב החסיד רבי מרדכי יחיאל לוריא זצ"ל לבאר הטעם שאומרים בכל יום בברכות השחר 'ברוך אתה... רוקע הארץ על המים', שלכאורה תמוה מה עניין שבח זה לברכות השחר, ונראה שמקומו בברכת יוצר אור, כי שם מברכים ומשבחים ומפארים על בריאת העולם וחדוש מעשה בראשית בכל יום. אלא ביאורו, כי פעמים הרבה שאדם פוקח את עיניו בבוקר, ויודע הוא כי 'ים' גדול של דאגות ניצב בפניו, היום עליו להחזיר חוב לבנק או לגמ"ח ואינו יודע מאין יבוא עזרו, או שבו ביום צריך 'לסדר' כמה עניינים בוערים ולוחצים, וכהנה רבות... והוא מרגיש כמי שהקרע נשמטה מתחת רגליו והנו עומד 'על המים'... לזה תקנו חז"ל לברך תיכף בהקיצו משנתו רוקע הארץ על המים, לחזק בקרבו את האמונה בהשי"ת ולהסיר ממנו כל דאגה, שישים אל ליבו שהקב"ה רוקע הארץ על המים, גם את כל העולם כולו העמיד על המים, א"כ לא יפלא ממנו גם להחזיק אותך, האדם הקטן, הנמצא 'על המים'... יד. מפורשים הדברים במדרש (תנחומא כד) 'רבן שמעון בן גמליאל אומר, בא וראה כמה מופלאין דרכיו של הקב"ה יותר מדרכי בשר ודם, בשר ודם במתוק מרפא את המר אבל הקב"ה במר מרפא את המר', ועל כן ציוה עליו

באר הפרשה - פרשת בשלה

בלשון הכתוב (תהלים קל ז) 'והרבה עמו פדות' - הרבה דרכים יש לו להקב"ה כיצד לפדות את עמו...¹

להשליך עץ מר לתוך המים (ונחלקו שם במדרש במין העץ) ודייקא על ידו נמתקו המים. והיינו טעמא שהקב"ה ממתיק מר במר, למען נאמין בו שגם אם נראה בעליל בדרך הטבע שננעלו השערים, הנה הקב"ה משדד המערכות וממתיק מר במר, ולהורות כן נקרא המקום בשם 'מרה' לזכרון עולם שממתיק מר במר שלא כדרך הטבע כלל.

בדרך זה יש לבאר האמור בשירת הים 'אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל תמלאו נפשי אריק חרבי תורישמו ידי, נשפת ברוחך כסמו ים' (טו ט-י). שכבר עמדו המפרשים (עי' רמב"ן) לאיזה צורך נכתב מחשבת פרעה בתורה, עוד צ"ב, מדוע סייע הקב"ה בידו לרדוף אחרי בני ישראל עד הים, ולא סיכל עצתו כבר בהיותו בארץ מצרים שלא יוכל כלל לצאת ולרדוף אחריהם. אלא רצה הקב"ה להראות כוחו וגבורתו לחזק האמונה בו ית', ועל כן סייע בידו פרעה לרדוף ולהשיג את ישראל חונים על הים, שעל פי דרך הטבע לא היה להם שום עצה ותבונה כיצד ינצלו מיזו, אלא שהקב"ה קרע את הים והעבירנו בתוכו למען נדע כי מי כמוהו באלים ה'. ולשם כך נכתב בשירה מחשבתו הרעה ארדוף אשיג וכו', בכדי שנתבונן שהנה כבר היה פסע בינם לבין המות אך הקב"ה יכול להושיע את האדם באופן שלא עלה כלל על דעתו.

ולא זו בלבד, אלא שהים היה נראה מתחילה כ'אבי אבות' ה'מרה', שהרי מחמתו הם אבודים לגמרי באין מוצא, ואין להם דרך להמשיך לברוח מפרעה, והראה להם הקב"ה כי דייקא כאן הוא הפתח להצלה ובאופן שלא עלה על דעתכם, הים יבקע לשניים ואתם תעברו בו, ומצרים ינוסו לקראתו ויצללו תהומות בלב ים.

טו. שמעו נא רבותי לחידוש ודבר פלא שלמדנו במשנת הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע, כי הנה באופן הפשוט עד הלום ידענו כי מעשה ד'קריעת ים סוף' היה בזה שהקב"ה 'הפך ים ליבשה', כלומר, שסילק את המים מתוך הים, ולא זו בלבד שסילק המים, אלא אף גם זאת שלא נשאר המקום כמקום טיט ורפש, רק כמו שסידר בעל ה'הגדה' 'העבירנו בתוכו בחרבה' כמקום היבשה (- כדי שלא יטנפו הם מנעליהם ובגדיהם בעוברם דרך הים), ולאחר שבנ"י עברו, חזרו המים ונעשה שוב 'ים', ובו נטבעו המצריים.

אבל, חידוש נפלא מצינו להרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (ליל ב' דפסח תרל"א) וז"ל, אלו קרע לנו הים ולא העבירנו כו' בחרבה כו'. פשוט י"ל כי הי' צריך להיות טיט עכ"פ. אך י"ל כי כתיב ויבואו בני ישראל בתוך הים ביבשה, כי זה עיקר הפלא מה שבנ"י הלכו תוך הים ממש והי' להם ליבשה. כי אם הי' מסולק מבחי' ים אין זה פלא כל כך כי ביד הקב"ה לעשות מים יבשה. אבל לחיבת ישראל עשה השי"ת שגם שיהי' בחי' ים ממש, מ"מ יהי' לבנ"י יבשה וכו' וזה העבירנו בתוכו בחרבה.

וביאור הדברים, שהקב"ה הפך ושינה סדרי בראשית, ואותם המים נשאר על מקומם, ומ"מ הם היו כ'יבשה' עבור בני ישראל, וכלומר, נהפכו ממים רטובים ולחים למים יבשים, והוא ענין חדש שלא היה מימות בריאת העולם שנבראו מים יבשים (שמראיהם כמראה המים לכל דבר, אבל אין בהם כל לחוחית לא טופח, ולא על מנת להטפיה, הנוגע בהם נשאר יבש, העובר בהם אינו 'נטבע', גם השקוע בעמקי תהומות אלו המים נושם אוויר צח, אדרבה, אפשר לצעוד בתוך 'גלי הים הסוערים' בניחותא עקב בצד אגודל) ועי"ז עברו בני' בתוך הים כביבשה.

ומביא השפ"א הוכחה לדבריו, כי אם הקב"ה היה קורע הים לצדדים והופכו ליבשה (וכפשוטו של מקרא), אין בזה פלא גדול כל כך, כי ברור שביד בורא עולם לסלק המים ולעשות מים יבשה - הוא הביאם למקום הים והוא מסלקם משם, רק זה היה עיקר הפלא, שחידש דבר בטבע המים עצמם (כי בידו גם להפוך ולשנות את הטבע עצמו, ולא רק לעשות נס שלא כדרך הטבע - לסלק דבר שהיה במקום אחד ולהעמידם במקום אחר), ובזה מבאר את הכתוב 'ויבואו בני ישראל בתוך הים ביבשה', כי אכן, הם הלכו בתוך המים ממש, רק שנהפך להם למים יבשים',

וזהו כלל גדול, חיזוק עצום לכל עניינינו אשר דימו אותם חז"ל להיותם 'קשים כקריעת ים סוף' - זיווגים, מצוקת עול הפרנסה, גלגולי חובות, וכל החוליים, קשיים ומצוקות שונות ברו"ג, עלינו להאמין, להיות סמוכים ובטוחים (כלשון הכתוב יד יג) 'התייצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה', כי בידו להפוך את הטבע עצמו, לייבש את המים, להוציאנו מצרה לרווחה ומאפילה לאורה משיעבוד לגאולה, כי הוא כל יכול, לרפא חולה חשוך מרפא, להחיות מתים, להפוך לב אבן שלנו או של צאצאינו ללב בשר, לטעת חכמה ובינה במוח אטום וסתום, להפוך את המצוקה עצמה לרווחה, וכיו"ב בכל הטרדות והצרות האופפות האדם מכף רגל ועד ראש, את הכל יש בידו לסדר ברגע כמימרא באופן שלא יעלה כלל וכלל על הדעת, כי מי שאמר לשמן שידליק יאמר לחומץ וידליק, וע"י שאנו בוטחים בו באמת ובתמים ומאמינים בו בלב ונפש ממשיכים שפע עצום של חסדים נגלים ונסים גדולים, אכ"ר.

הנני ממטיר - פרנסה מן השמים, לא ע"י השתדלות אלא בכח האמונה

בפרשתן (טו ד), 'ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו, וביאר הרה"ק ה'נועם אלימלך' זי"ע (ד"ה ויאמר) שבך אמר הקב"ה למשה, הנני מוכן להיות ממטיר לכם לחם ולהשפיע פרנסה מן השמים, אך מאחר שיצא העם ולקטו, ר"ל שהמה מחוסרים בטחון ויצאו מגדר נכון, על כן ולקטו דבר יום ביומו, שצריך לצאת לפרנסתו מדי יום, וז"ל, שהשי"ת אומר מה שאתם אומרים שצריכים לפרנסה אני תמיד בכל עת מוכן ומזומן לפרנס ולתת לכל איש מידי יום ביומו פרנסתו בשמים^{טז}. ויצא העם ולקטו וכו', פירוש אך כשאדם הוא מחוסר הבטחון ויצא מגדר הנכון והראויה לבטוח בה, לכן ולקטו דבר יום ביומו - צריך להתחדש אליו הלקשה מחדש, כי אם היה בוטח בלב נאמן היתה פרנסתו מזומנת לו שלא בצער ועבודת כלל, כי אם במטר הזה החולך שלא ביגיעה. עכ"ל.

שמא תאמר, לא נאמרו דברים הללו אלא למי שעובד את ה' בכל לבבו שהוא זכאי ל'ירידת המן' והשפעת הפרנסה, אבל אחד שכמוני ודאי אינו בכלל הכי... אך שמע נא לדברי ה'משך חכמה' (ד"ה למען) המבאר כי בא הכתוב להוציא ממחשבה זו, ועל כך נאמר (טו לב) 'למען יראו את הלחם אשר האכלתי אתכם במדבר בהוציאי אתכם מארץ מצרים, וז"ל, בא וראה אימתי האכיל את המן לישראל האם לאחר קבלת התורה וקיומה, הלא תיבך בהוציאי אתכם מארץ מצרים האכלתי אתכם את המן. עכ"ל. וכלומר שבאותה שעה עדיין לא קיבלו ישראל את התורה ועדיין לא היו 'צדיקים גמורים', ולדם ניתן המן, וציווה הקב"ה להניח משמרת לדורותיכם - למען נדע שגם אותו הדור זכו להשפעת הפרנסה מכח האמונה, כי עיקר 'ירידת השפע' היא כפי תוקף ושלמות האמונה בקל חי וקיים הזן ומפרנס אותנו תמיד בכל יום ובכל שעה".

והנה במדרש אמרו (תנחומא, בשלה) 'כל מי שיש לו מאכל היום ואומר מה אוכל למחר, הרי זה

טז. וכך דרש הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע את לשון הכתוב (יד יד) 'ה' ילחם לכם ואתם תחרישון', 'ילחם' הוא מלשון 'לחם', ואילו 'תחרישון' הוא מלשון 'חושב מחשבות' [וכמו שנאמר (משלי יד) 'חורש רע'], וזה ביאור הכתוב, ה' הוא הנותן לכם לחם וכל צרכיכם, ולבסוף אתם תחרישון - אתם עסוקים כל היום לחשוב מחשבות היאך להשיג את המזונות, ומדוע אינכם בוטחים בו ית'...

באופן אחר ביאר כ"ק אדמו"ר מקאלוב שליט"א לרפ"ש אמר, ה' - בדברים שהם 'צורך גבוה', ענייני עבודת ה' ויראת שמים, שם ילחם לכם - אתם צריכים ללחום ולעבוד ולהתייגע ולא 'לסמוך' על הקב"ה... כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, אכן ואתם - בדברים הנוגעים לכם, שם תחרישון, תשתקו ותשקטו בתוקף האמונה והבטחון בהשי"ת... יז. וכמו שפירשו את הפסוק 'עומר לגולגולת' (שמות טז טז) עומר - הפרנסה תבוא לאדם לגולגולת - כמידת האמונה שיש בראשו של האדם, כי כגודל אמונתו כך שפע פרנסתו.

כתב הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (בשלה ד"ה בטח), שהנה זה כלל גדול, האמונה בהשי"ת שהוא זן ומפרנס לכל היא מביאה את השפעת הפרנסה, ואילו המאמין בעצמו ובכחו ועוצם ידו דוחה מעליו את הברכה והטובה, וזהו שאמר הכתוב (ירמיה ז כח) 'אבדה האמונה ונכרתה מפיהם', כלומר, מפני שאבדה האמונה על כן נכרתה הפרנסה והמזון מפיהם, לעומת זאת כתיב (משלי לא יא) 'בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר', שעל ידי הבטחון בה' הזן ומפרנס לכל יזכה ששלל לא יחסר... ובזה מבאר הטעם שלא ירד מן בשבת ומאיך 'כל ברכאן דלעילא ולתתא ביומא שביעאה תליין', שרצה הקב"ה להראות שהפרנסה אין לה שום שייכות לפועל ידיו ומלאכתו, על כן דייקא היום שאסור בו בעשיית מלאכה הוא מקור הברכה.

ועפ"ז כתב, שכן הוא גם בימות החול, 'אותה שעה שהוא גוזל מזמנו - וואס ער רייסט אפ, ומקדש אותה לה' ממנה תוצאות הברכה, וכלומר, שלא די שלא יפסיד מקביעת עיתים לתורה ולעבודת השי"ת אלא אדרבה ישתכר הרבה על ידה, וכל ברכאן דלעילא ולתתא באותה שעה תלייא...

כה אמר הרה"ק מקאברין זי"ע (תורת אבות, אמונה ובטחון מה) 'כאשר אדם לוקח עמו כסף ויוצא לשוק לקנות דבר מה, אם יאמין בבירור כי החפץ שרצה לקנותו הוא מהשגחתו ית', והדעת שהכניס בו לקנות וכן הסכום שקבעו הכל בהשגחתו, ואותו דבר במוכר דבר מה, שיאמין כי הדעת למכור והסכום וכו' הכל בהשגחתו וכוחו ית', ערב אני בעדו כי השי"ת יעזור לו בהצלחה, וסיים ואמר 'אם כי מי אני להיות ערב, בכל זאת אני ערב לו'.

והגם שמחוייב האדם לעסוק בפרנסתו, אך עליו להאמין כי הפרנסה היא אך ורק כפי הנקצב עליו מלעילא, ואותה השתדלות שעושה אין בכוחה להביא לו אפילו פרוטה שחוקה יותר מכפי שנגזר עליו.²

נפסק ב'שולחן ערוך' (א ה) 'שוב לומר (בכל יום) פרשת העקידה ופרשת המן, וכתב ה'רבינו בחיי' (טז

מקטני אמנה' ובפשטות הכוונה שחסרון אמונתו ניכר בעצם דאגתו 'מה יאכל למחר' י". אך בעלי אמונה דקדקו לומר, שחסרון אמונתו אינו דייקא בדאגת המחר, אלא בכך שהוא מרגיש שיש לו היום, כי אם הייתה אמונתו שלימה, היה מבין שאין לו משלו ולא כלום, ואף בזה היום אין לו לחם לאכול, אלא כל מזונו בא לו מידי שמים, וא"כ מה לי היום ומה לי למחר י".

יח. ביאור נפלא ביאר בה ה'רבינו בחיי' בפרשתן (טז ד, ד"ה ויצא העם), וז"ל. 'כי האומר כן (בדאגתו, מה יאכל למחר) מראה בעצמו שאין בטחונו אלא במה שרואה תחת ידו, ועל כן הוא מקטני אמנה, לפי שעיקר האמונה להאמין מה שאין אדם רואה שיתלה בטחונו בבעל הרחמים שבראו ואת יומו שירחם עליו ויתן לו פרנסתו'.

וכן כתב הנצי"ב ב'העמק דבר' על הפסוק בפרשת עקב (דברים ח ג) 'ויענך וירעבך ויאכלך את המן... למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם', ומבאר, שהרגיל הקב"ה את ישראל בעינוי זה, שהולכים ארבעים שנה במדבר באופן שלא ראו לעיניהם מהו מקור פרנסתם, ורק נתן להם את המן, ללמדם לדורות עולם, שהרי יהיו כמה עתים שלא תהיה שום תקוה להשיג לחם, וח"ו יאבדו בני ישראל כל תקוה לחיות על הארץ ויתייאשו לגמרי, לזה הקדים הקב"ה ליתן להם כח ועצמה שידע שהם מתפרנסים ממוצא דבר ה', ואין פרנסתם תלויה כלל במעשי ידיהם, ומסיים שם הנצי"ב, וזהו תועלת נפלא בימי הגלות.

יט. הנה אמרו חז"ל 'קשין מזונותיו של אדם וקשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף' (פסחים קיח.), וידועה הקושיא וכי יש דבר קשה לפניו יתברך, ומבאר הרה"ק הגאון ישראל' (טשורטקוב) זי"ע (על הפסוק 'או ישיר, תרע"ד) כי רצון הבוא יתב"ש שנשים בטחונו בו, ונאמין שהוא הזן והמפרנס וחלילה לנו מלחשוב או לומר 'כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה', והנה בקריעת ים סוף היה ים מלפניהם ומצרים מלאחריהם ולא ידעו לשית עצה בנפשם אנה יפנו לעזרה אלא שמו עיניהם לשמים והאמינו בה', ואם כי קשה היה מפני הקטרוג בזכות האמונה נושעו, כן גם בפרנסה - יבין שאי לו לסדר פרנסתו בעצמו, ורק בזכות האמונה יתפרנס בכבוד וברוח, ואז אף אם כביכול קשה לפרנסו מחמת קטרוג וכיו"ב יעשה הקב"ה עמו נס כמו שעשה בקריעת ים סוף. וזה נראה כוונתם במה שאמרו (שבת לא.) 'אמונת זה סדר זרעים' כי טבע שקבע ה' בזריעת השדות שלא יצמחו ויעשו פרי תבואה טרם נרקב הגרעין, כן הוא באמונה - כל עוד שיש בקרב לבו איזה 'גרעין' של תקווה במעשי ידיו בעצמו, כל זמן שאדם ישית עצות בנפשו אז לא יושע בה' תשועת עולמים, וזהו הקשר שבין אמונה לסדר זרעים - כי בשניהם תבוא הצמיחה רק לאחר שיכיר כי בעצמו איננו שווה מאומה, רק בכח הקב"ה אז יצליח.

מעשה נפלא הביא הרה"ק ה'שפע חיים' זי"ע (שפע חיים תשמ"ג בפרשתו), וז"ל, פעם דרש הגה"ק ר"ח וויטאל זי"ע שכל אדם אשר ישם ה' מבטחו יזמין לו השי"ת כל צרכיו, אפי' שלא יעשה כל פעולה והשתדלות, בין שומעי לקחו היה יהודי פשוט ותמים שהדברים נכנסו ללבו עד שקבל ע"ע מתוך אמונה תמימה שלא לעסוק יותר במסחר אלא לעסוק בתוה"ק, הגויים שבאו לחנותו כהרגלם לעגו עליו לראותו לומד והשתוממו לשמוע שהפסיק לסחור אלא בוטח בה', אחרי כמה ימים נכנס לחנותו גוי שהחזיק בידו פרווה (fur) כבדה שקנאה בסכום מועט ורצה למוכרו ליהודי, והלה השיבו שהפסיק לסחור, גער בו הגוי, הניח הפרוה, ואמר הנני משאיר פרווה זאת בידך ולכשיזדמן לך תשלם לי תמורתו, כי קשה עלי המשא של הפרוה הכבידה. משיצא הגוי מהחנות והיהודי רצה להניח הפרוה, נקרעה הפרוה ונפלו מבין הקרעים דינרי זהב רבים ויהי לפלא... לאותו יהודי היה שכן שראה שאכן נתקיים בשכנו מה שהבטיח ר' חיים וויטאל בדרשתו, אמר בלבבו שגם הוא יחדל מלהתעסק לפרנסתו, וכך יזכה גם הוא לפרוה עם זהובים, ולא זכה... כעבור כמה שבועות הלך האיש לשאול את ר"ח וויטאל לפשר הדבר במה נשתנה הוא מחברו, השיבו מהר"ח, חברך בטח בה' מבלי שיעלה על דעתו איך ישפיעו לו וסמך על הקב"ה, משא"כ אתה הרי ציפית לפרוה וכאשר האדם יש לו עצות בנפשו אינו זוכה לישועת ה'.

כ. מנהג ישראל תורה לתת מזון לעופות בשבת שירה, יש שרמזו במנהג זה, כי מדרך אכילת הציפור שבגשתו אל המאכל הריהו מכופף את ראשו, מכניס המאכל ומיד מרים את ראשו כלפי מעלה, שוב מרכין ראשו וחוזר

ה'משנה ברורה' (פקי"ג) להורות שריבוי ההשתדלות לא יועיל מאומה (ורק על ידי ה'תפילה' בכוחו לשנות הנגור). וכך היה במן 'המרבה לא העדיף והממעיט לא החסיר', וסוף דבר העלה כל אחד בידו 'עומר לגולגולת' כמו שנקצב לו מן השמים. ומזה ילמד האדם שריבוי ההשתדלות לא יתן לו ולא יוסיף לו מאומה, ולא יתרבו מזונותיו עבור זה^{כב}, ולא יאריך אף אם לא ירבה בהשתדלות ישלים לו הבורא מזונותיו כפי הנקצב לו^{כג}.

ז) וקבלה ביד חכמים, כי כל האומר פרשת המן בכל יום מובטח לו שלא יבוא לעולם לידי חסרון מזונות. אף ב'תשב"ץ' (רנ"ו) כתב בשם הירושלמי כל האומר פרשת המן בכל יום מובטח לו שלא יתמעטו מזונותיו, והוסיף ה'תשב"ץ' - ואני ערב', והיינו שיוכור תמיד לאן עליו לפנות בבוא עליו מחסור בפרנסה וכדו'^{כד}.
והטעם, כדכתב ה"ז (פק"ד) שהוא כדי שיאמין האדם שכל מזונותיו באים בהשגחה מלעילא. הוסיף

ומעלהו וחוזר חלילה. ללמדנו, שבענייני פרנסה אף שעלינו 'להשתדל', מכל מקום נזכור תמיד להרים תיכף ראשינו ועינינו למרום, לדעת שסוף דבר הקב"ה הוא הממציא לנו הפרנסה.

באופן אחר פירש הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (סוף פרשתו), כי השור והחמור במיעוט דעתם חושבים כי מזונם בא אליהם בדין, שהרי הם עמלים עבור בעליהם בעבודת שדה וכרם, משא"כ העופות אינן מועילות כלום לבעליהם, ויודעים שאין מקבלים מזונם אלא בטוב לב בעליהם. להורות לן, שנאמין שאין הפרנסה באה לנו כי אם ב'חסדי' הבורא עלינו, כאותם העופות המקבלים מזונם בחסד מטוב הבעלים.

כבר דשו בזה הרבה מהפוסקים היאך מותר להאכיל בשבת את הציפורים שאין מזונם עלינו (עיי' מג"א שכ"ד סק"י), יש אומרים שיש להניח את המזון מער"ש, ויש ששולחים את המזון ע"י קטן. הרה"ק הרי"צ מליובאוויטש זי"ע העיד (ספר הזכרונות תש"ב) ממה ששמע איש מפי איש שה'מהר"ל' זי"ע היה נוהג בכל שבת שירה לאסוף את כל ילדי תשב"ר ומלמדיהם לחצר ביהכ"ס, והחל מספר לכל הנוכחים את סיפור קריעת הים, ותיאר בפניהם את כל האותות והמופתים אשר עשה ה' לישראל עמו על הים, גם סיפר שבעת שעברו ישראל את הים ושוררו את השירה הצטרפו העופות לשירת בניי (שמור"ר כא י), וילדי ישראל ליקטו פירות מהאילנות שצמחו בלב ים בדרך נס וחילקו מהם לציפורים המשוררות, ואז לקח לידי קערה עם 'קאש"ע' ונתן למלמדים שיחלקו מזה לילדים והם יניחום לפני הציפורים. ומדבריו למדנו טעם נוסף להנחת המזונות על ידי הקטנים, שהוא להשריש האמונה בזיכרון הניסים שהיו על הים וכדרך שנתנו הילדים על הים את הפירות לעופות.

כא. כי מילתא דפשיטא היא שאין די באמירה בפיו 'פרשת המן', אלא יתבונן בפנימיות הדברים, שכל פרנסתו והצטרכויותיו יגיעו אליו מן השמים בהשגחה פרטית.

פעם שאל הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע, אמרו חז"ל (יומא עה.) שכל אחד ואחד טעם באכילת המן את הטעם שעלה ברצונו, הגידו נא לי איזה טעם הרגיש מי שלא חשב מאומה בעת אכילתו, הוא מותיב לה והוא מפרק לה - מי שאינו מתבונן אין לו כל טעם כלל... (עיי' בית השואבה לר"ש שוואב, עמו' 151).

כב. חידוש נפלא מצינו בדברי המלבי"ם, שהנה נאמר (טז יח-כא) 'וימודו בעומר ולא העדיף המרבה והממעט לא החסיר איש לפי אכלו לקטו, ויאמר משה אליהם איש אל יותר ממנו עד בקר, ולא שמעו אל משה ויותרו אנשים ממנו עד בוקר וירם תולעים ויבאש ויקצוף עליהם משה, וילקטו אותו בבוקר בבוקר איש כפי אכלו וחם השמש ונמס', וצ"ב, מדוע כפל הכתוב לומר 'איש לפי אכלו', וביותר צ"ב, מדוע שינה בלשונו, בתחילה נאמר 'איש לפי אכלו', ואח"כ כתיב 'איש כפי אכלו'.

ומבאר המלבי"ם, שבתחילה לקטו איש לפי אכלו - הראוי לו, כלומר שכל אחד מצא בביתו שקבל 'עומר' למאכלו, שזהו שיעור הראוי לכל 'גולגולת', והנה היו אנשים שחששו שמא מחר לא ירד מן ולא שמעו למשה שהזהירם 'איש אל יותר ממנו עד בוקר', על כן צמצמו מאכילתם ואכלו פחות מהראוי, ואת המותר הניחו ליום המחרת, מה עלה בגורלם, מאותו היום ואילך לקטו ולא מצאו אלא כפי אכלם ביום הראשון, כי אותה השתדלות אסורה הזיקה להם הרבה שיחסר להם ממזונותיהם... (ועיי"ש במלבי"ם המוכיח יסוד החילוק בין לשון 'לפי' לבין 'כפי').

ולמדנו נוראות, כי המרבה בהשתדלות יתירה (ואסורה) לא די שאינו מרוויח אלא מסוכן הוא להפסיד את המוכן לו (ובודאי שאין דבר העומד בפני התשובה, אבל כל עוד שמונח בשגינותו וחושב שבכוחו ויכולתו 'לסדר' לעצמו עוד ממון ופרנסה ימשיך בהפסד זה). ויש להסמיק לזה שהנה, איתא ב'מדרש הגדול' (פרשת שמות יג) על הפסוק (א יג) 'ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך', ר' אלעזר אומר בפה רך, שהמצריים הבטיחו תשלום הגון על כל לבינה, אמרו כל מי שהוא עושה לבינה

באר הפרשה - פרשת בשלה

מן יום לחודש אלא דבר יום ביומו, ואשר על כן מנע מהם הנס עד שיתחננו למול קונם וישמע צעקתם.

בפרשתן (י"א), 'והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל', ופירש בתרגום יונתן 'וְהָיָה כִּד יִקְרַף מֹשֶׁה יָדָיו בְּצִלּוֹ וּמִתְנַבְּרִין דְּבֵית יִשְׂרָאֵל וְכִד הָיָה מְנַח יָדָיו מִן לְמַצְלֵיָא וּמִתְנַבְּרִין דְּבֵית עַמְלָק' - כאשר זקף משה ידיו בתפילה התגברו בית ישראל, וכאשר הניח ידיו מלהתפלל גברו אנשי עמלק. וכן פירש רש"י מה

השמעני את קולך - כח התפילה

בפרשתן (י"א-ג), 'ויחננו ברפידים ואין מים לשתות העם וכו', ויצמא שם העם למים' וגו', והקשה ה'אור החיים' הק' (פסוק ג) וז"ל, הנה הענין יוליד התימה, למה יביאם ה' אל הנסיון הגדול הזה למות בצמא, וכפי השכל ישער אדם שדבר זה וכדומה תוליד הכפירה וכו'. ונראה כי ה' ניסה אותם להדריכם לשאת עיניהם ולהתפלל לפני ה' כי זה עיקר גדול באמונה ובהשלמת הנפש, ותמצא שנתחכם ה' על הדבר ולא נתן להם

נוטל שקל, כדי לפתות את ישראל, והיו מייגעין עצמן יתר מדאי כדי לטול שכר הרבה (חוץ מעמרם שלא נתפתה לבו, אלא היה עושה לבינה בכל יום) ולבסוף מה הוא אומר (ה ה) 'ואת מתכונת הלבנים אשר הם עושים תמול שלשום תשימו עליהם לא תגרעו ממנו', שחייבו אותם להכין כמתכונת זו כל יום ויום משנות השעבוד.

ולמדו מכאן מפרשי התורה גודל שכרן של הבוטחים בה' והפסדם של אלו שלא שמו בו מבטחם, שכן מי שהאמין שממילא מזונו ושכרו קצובין מן השמים ולא 'נתייגע יותר מדאי' הרוויח לכל שנות הגלות, שהרי בכל אותן השנים לא נדרש מעמו להתייגע כל כך בהעמדת הלבנים ולא הוכרח להעמיד אלא כאותה כמות שהעמיד ביום הראשון.

כג. ברם, בד בבד עם אמונתו - ואולי דייקא משום כן, יתפלל תמיד על מזונו, כי לגדולתה של התפילה על המזון אין חקר, ובפרט ידועה 'תפילה בציבור' כסגולה לפרנסה, וכן כתב הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (מאורן של ישראל, אות שני"ה) באגרת הקודש משנת תרס"ז, וז"ל. ולמען לחזק את עמוד העבודה זו תפילה, אזהרתי גם על הסוחרים בפרנסתם, שיעשו חק קבוע לבל לשנות, שיבואו לבית החסידים' (לביהמ"ד) בוקר וערב להתפלל בציבור, ואף אם יצטרך להמתין זמן מה עד שיאספו המנין, ימתין וילמד דבר מה, והנני מבטיחם כי לא יפסידו עי"ז חלילה, אדרבה עוד יתברכו בשפע ברכה, ובזה ירגילו גם בניהם בחוב קדוש הזה לילך ב' פעמים ביום לבית החסידים, והנכנס לחנותו של בושם ריח טוב קולט עמו (עי' מדרש משלי פרשה יג).

אומר היה הרה"ק רבי דוד בידערמאן זי"ע שיש בזה סגולה לפרנסה בהרחבה שלא לחלוץ את התפילין דרש"י עד לאחר 'עלינו לשבח' שבשחרית.

כד. וזאת התפילה צריכה להיות מקרב לב ומתוך הכוונה הראויה, ולא כמצוות אנשים מלומדה, וכעין מה שכתב רבינו עובדיה מברטנורא זי"ע (בספרו עמר נקא) על דברי רש"י בפרשתן (יד י) 'ויצעקו בני ישראל אל ה' - תפסו אומנות אבותם, וביאר הרע"ב שכך אמר הקב"ה למשה, כל תפילתם אינה אלא מכוח 'מנהג אבותיהם בידיהם' (ולא בלבם) - שכך עשו אבותם בעת צרה, היו מתפללים לפני, אבל אינה מכוח ההכרה והידיעה שאין להם על מי להישען אלא על אביהם שבשמים, ולא כך היא דרכה הנכונה של תפילה.

ואדרבה יש לחיות את 'פשוטן של דברים', שהוא כענין ה'אומנות' שביד האדם ובה מביא פרנסתו, כך 'אומנות אבותם' - התפילה, היא הכח שבה פעלו אבותינו את כל עניניהם ברוח ובגשם, ואף אנו נלך בדרכם זאת, וכדרך כל אומן המייפה ומשכלל תדיר את אומנותו...

באופן אחר כתב הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (שמירת הלשון פ"י) לבאר הטעם שדימו חז"ל את כח התפילה ל'אומנות', כי באו לרמז לנו יסוד גדול, שכשם שהאומן המומחה ביותר אינו יכול לעשות מלאכתו כי אם על ידי כלי אומנות ודווקא בתנאי שיהיו מצוחצחים ושלימים, כי אם יהיה בהם פגימה ולא יהיו מלוטשים כל הצורך לא יוכל לבצע את מלאכתו באופן מדוקדק, כי פגימות הכלים יעשו חריץ ורושם גס בכלים היוצאים מתחת ידי האומן. כיו"ב ממש לעניין כח הדיבור הניתן לאדם משמיא לעבוד בו את קונו ובוראו ית"ש בתורה ותפילה, והוא כלי אומנות שאין כמותו, כי בו 'לבנות בו שמים וארץ', וכדכתיב (ישעיה נא טז) 'ואשים דברי בפוך וכו' לנטוע שמים וליסוד ארץ, והיינו שדיבורי הקדושה שמוציא האדם מפיו בוראים עולמות ומלאכים קדושים, ולזה עליו להזהר בזהירות יתירה שלא לפגום את הפה בדברים אסורים...

ויסעו - יסיע עצמו ממקומו ומצבו, או 'יבקע הים'

בפרשתן (יד פז), 'ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו, ואיתא בזוה"ק

(ח"ב נב:) תאנא [למדנו] בספרא דצניעותא, 'אלי דייקא [אין לך לצעוק אלי, כי תשועה זו אינה תלויה בידי, אלא] בעתיקא תליא כלא [כל תשועה זו תלויה בעתיקא], ואם כי דברי הזוה"ק עוסקים בכבשונו של עולם ואין לנו עסק בנסתרות, אכן על דרך העבודה ביאר הרה"ק הרבי רבי העניך מאלכסנדר זי"ע כי 'עתיקא' הוא מלשון 'להעתיק מקומו' [וכמו 'ויעתק משם' (בראשית יב ח)], 'אוועק ריקען פין די טבע' ['להיוו' עצמו מטבעו], ו'בוה תליא מילתא' כ"ו. ור"ל שישועתם של בני ישראל תלויה במעשיהם על ידי שישנו טבעיהם והרגליהם.

ובך כתב ב'ראשית חכמה' (שער האהבה פ"ח) 'ונלמוד מענין זה, במי שהוא רוצה שהקב"ה יעשה עמו גם שהוא שינוי הטבע צריך שהוא תחילה ישנה טבעו

שנאמר 'ויהי ידיו אמונה' - 'פרושות השמים בתפילה נאמנה ונכונה'. והרי שנצחון בני ישראל על עמלק לא הגיע בכח ועל ידי אנשי המלחמה אלא רק בזכות תפילותיו של משה.

יתר על כן מצינו במהרש"א (ברכות ח"א נד: ד"ה ואבן שישב עליה משה) על דברי הגמרא (שם) 'הרואה אבן שישב עליה משה בשעה שעשה יהושע מלחמה בעמלק, צריך שיתן הודאה ושבח לפני המקום'. וז"ל. לפי מה שמבואר שבמקום שאירע הנס מברכין (על הנס) ה"נ מקום 'ראש הגבעה' אשר שם ה'אבן' הזה הוא מקום הנס בנצחון המלחמה, שעי"ז (שם) הרים משה ידיו וגבר ישראל, עכ"ל. ולמדנו כי הנצחון נעשה במקום התפילה - מקום שמרימים הידיים לשמים ולא במקום המערכה עצמה.... כי ה'מלחמה' אינה נעשית בשדה הקרב אלא רק בתפילה, שם מכניע את האויב ומפילו חללים כ"ה.

כה. חיזוק עצום בכוחה של תפילה בשעה שאדם 'מן המיצר', ואף דעתו מעורבת, מצינו להרה"ק ה'דברי ישראל' (ד"ה א"י ויצעקו), שהנה ידוע מה דאיתא במדרש (שמו"ר כא כו) על הזמן בו היו ישראל חונים על ים סוף, וכך איתא שם 'היה הקב"ה מבקש לשמוע את קולם פעם אחרת ולא היו רוצין, מה עשה גירה לפרעה לרדוף אחריהם, שנאמר (יד י) 'ופרעה הקריב', מיד ויצעקו בני ישראל אל ה', באותה שעה אמר הקב"ה לכך הייתי מבקש לשמוע קולכם, שנאמר (שה"ש ב יד) 'יונתי בַּחֲגִי הסלע השמיעני, השמיעני קול אינו אומר אלא 'השמיעני את קולך', אותו הקול שכבר שמעתי במצרים, לכך כתיב את קולך, עכ"ד המדרש. וצריך לבאר מהו המיוחד באותו הקול שכבר שמעתי במצרים שהיה הקב"ה מבקש לשמעו בשנית, וביותר תמוה מה שאמרו במדרש ולא היו רוצין - מדוע באמת לא רצו בני ישראל.

ומבאר ה'דברי ישראל' על פי מה שאמר הרה"ק מקאזמיר זי"ע, וז"ל, אבל מי שאינו בדעת השלם, עיקר התפילה כתינוק קטן שאינו יכול לדבר עדיין שום דיבור לבד אשר קורא אבא אבא, ומזה לבד נתעורר רחמנות גדול מאביו לבנו כאשר עיננו רואות, וכמו כן עיקר התפילה וכו' העיקר שיהיה בבחינת תינוק שאינו יכול לדבר כלל רק לקרות קול פשוט אבא אבא, ובזה בודאי נתעורר רחמנותו הגדולה, עכ"ל. ועל פי זה מבאר, כי כידוע (פע"ח שער חג המצות פ"א) בגלות מצרים היה גלות הדעת' ולא היו יכולים להתפלל אלא לזעוק טאטע טאטע... (אבא, אבא...) ועלתה זעקתם השמימה, ובצאת ישראל ממצרים היתה גם גאולת הדעת, וממילא 'היו מתפללים בכוונות ומוחין כמובן, אבל הקב"ה היה מבקש לשמוע עוד הפעם את קול התפלה ששמע במצרים מקירות ליבם אבא אבא, ולא היו רוצין רק להתפלל בכוונות ובמוחין', על כן הביא עליהם את פרעה, והיו נבוכים בארץ סגר עליהם המדבר, ולא יכלו להתפלל מתוך 'מוחין' אלא לזעוק טאטע, טאטע... או אז אמר הקב"ה לכך הייתי מבקש לשמוע קולכם, אותו הקול ששמעתי במצרים...

ומעתה אם נדמה לו לאדם, כי במצב הזה, שמרוב שברון הלב אין דעתו מיושבת עליו, ואינו יכול להתפלל 'במוחין' אזי אין תפילתו חשובה במרומים, הרי ידע כי אדרבה, הקב"ה מצפה שנזעק אליו כמו תינוק הקורא לאביו מקירוב ליבו...

כו. כיו"ב ביאר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע, על פי מה שאמר אביו הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע, שיש מין חיה הנקראת 'ביבער', וכך היא דרכה, להיכן שתלך, הרי בדרך חזרתה תשוב באותו דרך בדיוק ממש, וממילא כשרוצים לצודה מתבוננים בדרך הליכתה, ומכינים לה 'מלכודת' באותו מקום, שכשתשוב על עקבותיה תלך ישר לתוככי המלכודת, ובאמת כשהיא חוזרת והיא רואה את אשר לפנייה היא מתחלת לבכות 'שעות וימים', אבל אינה

באר הפרשה - פרשת בשלה

לעבודתו^י, כענין קריעת ים סוף שהוא דבר חוץ מן הטבע ולכן אמר בזוהר דהא בעתיקא תליא כי משם

מסוגלת לשנות דרכה, עד שנכנסת תוך כדי בכיה למלכות... ויש אנשים אשר הם כאותה חיה, וכלשונו 'ער וויינט ווי אביבער און געהט אין פאסקע' - ר"ל, שהם תמיד בוכים על מעשיהם, ואף שהוא רואה את גודל השבר ו'בוכה' עם כל זאת אינו נמנע וממשיך להיכנס לתוככי הבור והכשלון כי נדמה לו שהוא מוכרח לילך באותה דרך. עפ"ז ביאר ה'בית אברהם' שכך אמר הקב"ה מה תצעק אלי - מה היא התועלת בצעקה לחוד, דבר אל בני ישראל ויסעו, שיסעו וינטו מדרכם ומעשיהם הקודמים.

והנה אם היתה ה'ביבער' זזה מדרכה הקבוע בס"מ (סענטימעטער) אחד כבר לא היתה נופלת ב'פח יוקשים', כיו"ב ייאמר לאותם שנדמים לביבער ובוכים ומייללים מרה על מצבם, אין מבקשים ממכם לעשות 'ויסעו' מעיר לעיר... לשנות את הדרכים מן הקצה אל הקצה, אלא לזוז מעט... משהו... וכבר תנצלו מליפול ברשתו של היצר הרע.

דבר נפלא מצינו בעניין זה בדברי 'רבינו בחיי' על הפסוק בפרשתו (טו יח) 'ה' ימלך לעולם ועד', וז"ל, ונכתב 'ימלך' חסר (ולא ימלך), ללמדך שאין הקב"ה בא בטרוניא עם הבריות שיהיה מבקש מהם עבודה קשה אלא בנחת ובדברים רכים, כענין שנאמר (מיכה ו ג) 'עמי מה עשיתי לך ומה הִלַּאתִיךָ ענה בי', עכ"ל. ובכלל הדברים הוא שהקב"ה מבקש מכל אחד לפי כוחו ומצבו באשר הוא.

עוד מבאר ה'בית אברהם' ז"ע על פי מעשה שהיה אצל זקנו הרה"ק ה'יסוד העבודה' ז"ע, שנכנס אליו אחד מחסדיו, נענה ואמר 'ה' יעזור לי שאזכה להיות יהודי כשר', נענה לו ה'יסוד העבודה', השי"ת מוכן תמיד לעזור לך אבל זאת נדרש ממך, שאתה תעשה את חלקך. ולפי"ז יתפרש הכתוב מה תצעק אלי ברצונך לקבל עזר ממעל, דבר אל בני ישראל ויסעו - 'שיעשו את המוטל עליהם, ואז יוכלו לצעוק לה' ולעזרתו'.

וכאותו המעשה הנודע על הרה"ק מראפשיץ ז"ע שראה אברך שעמד בתפילתו ביום חג השבועות ושפך לבו כמים בתפילת 'והאר עינינו בתורתך' משך זמן ארוך מאד, ושב להתחנן כבן המתחטא אצל אביו שוב ושוב, בגמר התפילה ניגש אליו הרה"ק מראפשיץ ו'גמרא' גדולה בידו, וכה אמר לו, הייתי בשמים וראיתי שתפילתך נשאה פירות ונתקבלה באהבה לרצון, הא לך גמרא ותתחיל בלימודך...

באופן אחר יש לבאר שכך אמר הקב"ה ויסעו - עתה ומיד, וכמו שרמזו צדיקים בלשון הפסוק בפרשתו (יז ט) 'צא הלחם בעמלק מחר', שעלינו להקדים ולצאת למלחמה כנגד אותו 'עמלק' היצר המלמדנו לדחות כל דבר טוב וכל הנהגה טובה - 'למחר... למחר...' וכוונתו היא לדחותו כדי שתפוג ההתעוררות, ואז יקל עליו למנוע ממנו להתחזק, מה יעשה האדם - מצוה הבאה לידיך אל תחמיצנה, אלא עשה אותה לאלתר מבלי להתמהמה ורק כך יעלה על דרך המלך.

וסמך לדבר מצינו במה שכתב ב'תרגום יונתן' (יז יב), שמשא רבינו נענש והיו 'ידי משה כבדים' (מבלי כח להחזיק את ידיו כלפי מעלה) מפני שלא הזדרז ודחה את המלחמה למחרת, והיה עליו להעביר את הטומאה מן הארץ תיכף ומיד ולא לדחות פורקנן של ישראל. ואף על פי שאין לנו שמץ השגה במשה רבינו עליו השלום, אך על כל פנים ללמדנו בא שאסור לדחות למחר ולאחר זמן.

כז. שמעו נא למעשה שהיה בימי הסב"ק רבי שלמה אליעזר אלפנדרי ז"ע, יהודי עני ואביון מבני ארץ ישראל שפרנסתו היתה דחוקה מאד, עוללים שאלו לחם ואין, בצר לו נטל מקלו ותרמילו ונדד לארצות תימן, שם אבה לעסוק במלאכות הצורפות במשך כמה שנים וכאשר ייאסף בידו סכום הגון יחזור לביתו ויחיו הוא וביתו בהרחבה. אחר שלוש שנות יגיעה בזיעת אפיים כשהוא מצרף פרוטה לפרוטה היה בידו סכום מכובד של מאה אלף דינרים. והנה, בדעתו היה להתעכב בתימן עוד שנה או שנתיים, אבל מה יעשו בינתיים בני ביתו היושבים בערי ציון הסובלים מחרפת רעב, על כן החליט לשגר מעותיו אליהם כשהוא ישאר לעת עתה בגולה, בימים ההם לא היו שיירות מצויות ולא מצא שליח שיקח עבורו את הכסף עד ששמע על איש מתושבי תימן הנוסע לבקר בארץ הקודש, מיהר הצורף לאותו יהודי שהיה נראה לו כאיש נאמן בבקשה שימלא שליחותו ויקח מעותיו המיועדים לבני ביתו העטופים ברעב... וישב האיש, הנני מוכן ומזומן לקים דבר השליחות אך בזאת נאותה לכם שתשלשל לידי עשירית מהסכום הכסף כשכר טירחא. ויפלא הצורף, וכי כך עונין את המעוקות - לעשות ממני צחוק ולצון, אבל זה השליח הבהיר לו מפורשות שאין כל צחוק אלא זה הסכום אשר הוא דורש ומבקש ובלא זה אינו לוקח עמו לארה"ק אפילו פרוטה אחת... התחיל הצורף לחלות פניו בבקשת רחמים שלא יגבה ממנו סכום גבוה כ"כ

ישתנה הטב"ע שהוא אלהי"ם ויתהפך לרחמים, עיי"ש. ומבואר בדבריו בפירוש הוזה"ק, כי הקב"ה אמר למשה דבר אל בני ישראל ויסעו, בעתיקא תליא מילתא, שאם רצונם לזכות לנם אזי שהם יעשו תחילה משהו מחוץ לדרך הטבעי^ב.

להרחיק את האדם מן העבירה - עשיית גדרים וסייגים בפרשתן (יג יז), 'ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא', נוראות כתב השל"ה הקדוש (דרך חיים תוכחת מוסר) וז"ל, ראה והביטה כמה צריך האדם להתבונן לעשות גדרים וסייגים והרחקות שלא

מאותם המעות שקיבץ על יד על יד ביגיעת כפיים, ולא הועיל מאומה, ולא הוסכם ביניהם מאומה, בהגיע יום נסיעתו הבין הצורף ש'אם לא עכשיו אימתי', ויפן אל השליח ואמר לו הנני מוכן לשלם כמה שתרצה והכל כדי שתמהר למסור את המעות לבני ביתי המתייסרים ברעב ובמחסור, מששמע כן השליח הסכים תיכף להצעתו, ואף העלו את הדברים על הכתב מפורשות בכהאי לישנא אני פלוני בן פלוני מוסר למחזיק שטר זה סכום של מאה אלף דינרים, כדי שימסור לבני ביתי כמה שהוא רוצה.

בהיות השליח בדרך החל לחשב חשבונות, וכי שוטה אני לקחת רק 'מעשר' מאלו המעות, והרי בפירוש התיר לי הצורף לקחת כפי רצוני, א"כ, אקיים בהם דין 'יחלוקו', וגמר אומר להשאיר אצלו חצי מהסכום, משעבר עוד כברת ארץ המשיך השליח בהרהוריו, על מה ולמה אתנדב לבני משפחת הצורף 'חמישים אלף דינרים', מדוע שלא יסתפקו באלף דינר... ואכן, מיד בהגיעו לארה"ק קיים בנפשו 'זריזין מקדימין למצוות' מיהר לבית הצורף ונתן לבני ביתו אלף דינרים בלבד... ותחרד חרדה גדולה, ותתמה בפניו, וכי נדד בעה"ב לשלוש שנים בעד סכום קטן כזה, הוציא הלה את השטר מכיסו והראה להם כתוב וחתום שהרשות בידו לתת להם כמה שהוא רוצה, אותה אומללה לא ידעה את נפשה מרוב צער, שהרי עברו עליה שלש שנים תמימות קשות מנשוא, כאשר היא מתנחמת כל הזמן עם הרווחה שתהיה מנת חלקה לעתיד כאשר יחזור בעלה ממדינת הים, וזה עתה יצאה נקיה מכל עמלה על ידי רשע זה שנטל לעצמו את כל הכסף הרב שצבר בעלה במשך השנים, ובצערה הלכה אל הסב"ק הרש"א אלפנדרי וסיפרה לו השתלשלות הדברים, מיד הזמין הסב"ק את האיש ושאל אותו על הדבר הזה, אולם הלה הצטדק בקומה זקופה ובמצח נחושה שבשטר כתוב דברים ברורים, שבידו להחליט כמה כסף לתת לה, והוא מוכן בטובו למסור לה אלף דינר ותו לא, ועליה להודות לו על שהסכים לתת לה סכום זה, כי היה בידו ליתן לה אף פחות מכך. עיין הסב"ק בשטר לזמן ממושך, ואז ביקש מהם שיחזרו אליו למחר, ולבוקר משפט.

ויהי ממחרת פסק הסב"ק שחייב השליח להעביר את כל הסכום למיועד לו, והוא יסתפק באלף דינר לשכר טירחא, נזדעק השליח וצעק, וכי זה דין אמת לאמיתו הרי הבעל חתם בכתב ידו שבידו ליטול לעצמו שכר טירחא כרצונו, נענה הסב"ק והשיב לו, מדוע אינך מעיין בלשון השטר, שהרי כתוב 'שימסור לבני ביתי כמה שהוא רוצה', וכלומר, שעל השליח לתת לבני ביתי כמה שהוא רוצה לעצמו - את זה יתן לבני הבית... ואת השאר יקח השליח לעצמו. וכיוון שבחרת להחזיק לעצמך תשעים ותשע אלפים נמצא שזהו הסכום 'שאתה רוצה', ואם כן עליך למסור לה את מלוא הסכום... ולבד ממה שיש להפליא חכמתו של הסב"ק שהוציא כאור משפט, יש כאן עוד לימוד גדול בעבודת השי"ת, שהיצה"ר מפתה את האדם להתנהג בעוה"ז כרצונו וכפי מה שלבו תאב, אך האמת כי מאויבי תחכמונו, ועליו ללמוד מזה איך לעבוד את הקב"ה, ולקיים תן לו - להקב"ה, כמה ומה שאתה רוצה לעצמך (וב'שיריים' יתעסק בעניינים גשמיים)...

כת. וכמו שפירשו בלשון הכתוב (ד יז) 'ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האותות', שע"י ש'מטה' וכופף ומכניע את עצמו - יכול לעשות בו 'אותות' ומופתים בשידוד מערכות הטבע...

סיפר אחד מן החבורה שליט"א, אשר לפני כחודש ימים, ביום י"ב טבת, חזר מחו"ל לארץ ישראל, ותיכף בצאתו משדה התעופה (עירפארט) חיפש טעקסי (מונית) שתביאנו למחוז חפצו בעיה"ק ירושלים, ומצא טעקסי שיש בו עשרה מקומות, וכבר היו תשעה נוסעים יושבים במקומותיהם, כשהדרייווער (נהג) ממתין אחר 'עשירי' בכדי שיוכל לצאת לדרך כשהוא מלא, ה'מספר' רצה לעלות עליו אלא שמצא כי מקומו יהיה בסמוך לאשה לכן נמנע מעלות עליו, אף שידע שיצטרך להמתין לרכב אחר, וא"א לדעת כמה זמן יארך עד שיצליחו למלא את השני. ואכן, רק אחר כג' רבעי שעה החל השני בנסיעתו. והנה באמצע הדרך נקלעו ל'פקק' (טרעפיק) גדול בו נתעכבו כמחצית השעה, ונתברר כי אותו הרכב הראשון (שלא רצה לעלות אליו) גרם לתאונה (עקסינדט) קשה, עד שגג הרכב נתלש ממקומו, והדרייווער נפצע באופן קשה רח"ל... ובזכות שמירת גדרי הקדושה ניצול מאותה פורענות קשה. וללמד על הכלל

באר הפרשה - פרשת בשלה

ובבלל ענין זה, שלא להיות 'אויבער חכם' (מתחכם) כנגד אותם הגדרים שגדרו גדולי עולם בכל דור ודור, אלא כל יחיד ויחיד ישמור את עצמו במנהגי ומסורות אבותיו ורבותיו, ובוזה יהיה שמור מכל 'פנעי ומקרי הזמן'... כה ביאר הרה"ק מהר"י מבעלזא ז"ע את הפסוק שבשירת הים (טו ט) 'אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל, וצ"ב, מאין היה פרעה בטוח שישנים ויחלק שללם, אלא כי נודע לו 'סוד הדברים' כיצד עמדו ישראל בקדושתם בתוככי ערוות מצרים, ובזכות

יבוא לידי עבירה, הנה הקב"ה בעצמו ובכבודו עשה הרחקה פן ינחם העם וגו'. עכ"ל. כלומר, מפני שהיו ישראל 'קרובים' בדעתם לארץ מצרים ולטומאתה, על כן הוצרך הקב"ה לסובבם במדבר ולהרחיקם ממצרים שמא יראו אותם ויחזרו לסורם. על פי זה מפרש בלישנא דקרא (ישעיה נז יט) 'שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' שלום שלום לרחוק' - למי שמתרחק מחשש עבירה ועוון ע"י גדרים וסייגים, כי בזה נעשה קרוב אל הקב"ה, שהרי ע"י גדרים וסייגים נשמר שלא להכשל בעוונות כט.

כולו יצא, כי השמירה על גדרי יראת שמים מצילה את האדם ומגוננת עליו מכל מרעין בישין, וכדכתיב (משלי י כז) 'יראת ה' תוסיף ימים'.

כט. הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל ביאר בטוב טעם ודעת על פי מעשה שהיה עמו שבילדותו הלך להשתתף בשוה"ט אצל אחד האדמו"רים, ודחף עצמו עד שהגיע לעמוד בסמוך למקום ישיבת הרבי, כל זה היה עד שהרבי נכנס, כי אז נטלוהו הגבאים וכעלה נידף שילחוהו מחוץ לשולחן... ולפתע, נכנס ילד קט - מיד פינו לו מקום והושיבוהו בסמיכות לרבי, לנגד זה לא יכול היה להחריש ושאל את אחד המסובין מה נשתניתי מילד זה, אמרו לו 'ילד זה נכדו של הרבי...' אין זה אלא מפני ש'קרוב' הוא, כאן למדתי 'קרוב' מהו - שבידו לפרוץ את כל המחיצות ולעמוד למעלה למעלה, אמור מעתה, אם השל"ה כתב שהמתרחק מהעבירה נחשב כ'קרוב' עד כמה יעלה ויבוא זה האיש...

ל. סיפר החסיד המפורסם רבי שמואל מונקעס זצ"ל תלמידו של הרה"ק בעל ה'תניא' ז"ע שפעם ביקר בבית אשה זקנה אחת, וראה שיש ברשותה 'סידור הרב' עם דא"ח (דברי אלוקים חיים - מהרב בעל התניא) הנדפסים סביב אותיות התפילה, סידור זה היה אז נדיר להשיגו, על כן ביקשה רבי שמואל שתמכור לו את הסידור, אך היא לא אבתה בשום פנים ואופן. אמר לה רבי שמואל, הנה אקנה לך תחת זה סידור הנדפס מחדש באותיות מאירות עיניים, בו אפשר להתפלל הרבה יותר בנקל, אך היא בשלה, בהסבירה, אף אם תקנה לי סידור חדש, ואהנה מאותיותיו מאירות העיניים, הלא כעבור חדשים ספורים יתחילו שולי הדף להתפורר, ואח"כ יתפורר כל 'סביב' הסידור, ויאבדו ממנו אותיותיו, ושוב לא אוכל להתפלל, אך סידור זה אשר בכל שוליו נדפס הפירוש, אף אם יתפורר תיבות התפילה עדיין ישארו בשלמותם. והיה אומר רבי שמואל שממעשה זה למד לענין הגדרים וסייגים שעל האדם להציב לעצמו, כי לפעמים נופל האדם ממדריגתו, ואז, אם יש סביבו גדרים וסייגים רק הם מתפוררים, אבל ה'יסוד' נשמר, אך אם לא הציב גדרים וסייגים סביב עצמו אזי אוי לו ואבוי לנפשו, כי כאשר אך יפול מעט ממדריגתו יתפוררו כל יסודות היהדות שלו.

מעשה היה אצל הרה"ק ה'קדושת ציון' מבאבוב ז"ע הי"ד שנכנס אליו חתן קודם חתונתו לקבל ברכתו, ובתוך הדברים אמר החתן כי הכלה איננה מסכמת לו שיחבוש 'שטריימל' לראשו בשבתות ומועדים, נענה לו הרה"ק, ראה נא, שלכל הפחות בשעה שתקדש על היין בליל שב"ק תחבוש שטריימל לראשך, הבין החתן כי אין דעתו של הרבי נוחה ממחשבה כגון דא שלא לילך עם שטריימל, וקיבל על עצמו לשמוע לרצון הרבי, על כן, התחכם ולבש את השטריימל כל ימי השבע ברכות ואף נשאר עמו גם ככלות ימי השמחה... ותתפלא האשה עד מאוד... מה אירע עמך לחבוש שטריימל בימי החול, ענה החתן, מדוע לא, אחרי שבוע של 'שבע ברכות' קבלתי חשק ורצון לחבוש את השטריימל בכל יום ויום, עד... שלמען ה'שלום-בית' התפשרו שני הצדדים וסיכמו ביניהם, כי רק בשבת קודש יענוד את השטריימל עטרה לראשו... ועל ידי שהוסיף על ה'שיעור' הצליח לשמור על המנהג לילך בשבת בשטריימל, והרי זה משל ונמשל כאחד לכל תהלוכות החיים, כי רק על ידי עשיית גדרים וסייגים ניתן לשמור על העיקר ועל גופי תורה, אכן בלא תוספת גדרים 'העיקר' עצמו נמצא בסכנה גדולה...

פעם אמר הרה"ק ה'עצי החיים' ז"ע על מי שלא שמר 'משמרת למשמרת', ובכל יום היה נכשל ונופל בדבר אחר, ואף שהתחזק שב ליפול כי לא היו לו גדרים וסייגים, וכה כינהו הרה"ק, דער וואס גייט א ער און א הין

באר הפרשה - פרשת בשלה

ז

מה נגאלו - והוא בזכות שלושה דברים, ואלו הם שלא שינו את שמם, לשונם ומלבושם, והיתה מחשבתו להשתדל לפתות את בני ישראל שיסורו מדרכם זו, ועי"ז בוודאי ישיגם, וזו כוונת הפסוק אמר אויב ארדוף

אשיג, ואיך אשיגם, אחלק שלל - של"ל הוא ר"ת שם לשון לבוש, שאם אפתה אותם שעכ"פ חלקם וקצתם יתרצו לשנות דברים אלה, בוודאי אשיג אותם לא, אבל לא עלתה בידו וסוס ורכבו רמה בים.

(המתנהג פעם כך ופעם כך, כי אינו חזק ברא"ש, אלא פעם נופל ופעם חצי נופל), הרי הוא דומה בעצמו ל'שתי וערב' - שהיא הטומאה הגדולה ביותר.

לא. בימיו של הרה"ק המהר"י מבעלזא זי"ע רבו המשכילים ופורצי הגדר, ולא היה עצה כי אם לקיים בעצמם 'הפרדו מתוך העדה הרעה הזאת', והקים את אגודת 'מחזיקי הדת', ובס"ד קבלו את הכרת השלטונות, כך שקביעת 'תקנות הקהילה' עברה לידי. באחד הימים ניגש אל המהר"י אחד המשכילים ושמד"ר ביק אשר כשמו כן הוא... ופתח את פיו בדבר שטויותיו - וכי לא נראה לרבי שיש למצוא איזו דרך אמצעית (לא 'קיצונית' כדרכו של הרבי), מדוע לא יהלך הרבי באמצע, ויתפשר להתחשב מעט עם דעתנו... הוליכו המהר"י בסמוך לחלון הבית, ואמר לו, הבט מבעד לחלון וראה 'מי ומי ההולכים' - משני צידי הרחוב מהלכים להם בני האדם, ובאמצעו הוא מקום הילוך הסוסים (והמרכבות), אמור מעתה, זה ההולך באמצע אינו אלא סוס...

עתה, התבונן, וראה בעינך, כי אם הדברים נאמרו בימים ההם, הרי על אחת כמה וכמה בדור הזה, כמה גדרים וסייגים צריך להרחיק את האדם מן העבירה, ואין עצה ואין תבונה אלא להרחיק עד הקצה, והכל יודעים כי אכן ההולך ב'אמצע' אינו אלא סוס...

הגה"ח רבי גד'ל אייזנער זצ"ל היה אומר, כי הנה מצוי ביותר כאשר ילך אדם ברחובה של עיר ויראה כותל אשר זה עתה צבעו אותו, ופיתקא מאירת עיניים תלויה עליו 'צבע טרי' - להזהיר את ההולכים ושבבים לבל יתקרבו, בכדי שלא יתלכלכו ולא ידבק בידם מאומה מן ה... אכן בכל מקום תמצא 'חכמים' שלא יעצרו בעצמם וישיטו ידם לבדוק האם באמת יש כאן צבע טרי... לעומת זאת לא שמענו מעולם על איש ההולך בסמיכות לעמוד חשמל (עלעקטריק) הנושא שלט המזהיר עוברי אורח - 'סכנת מוות', שיבדוק האם אכן מי שנוגע כאן נעשה מסוכן למות... והחילוק ברור ופשוט, האדם מוכן 'לסכן' עצמו שידבק בו מהצבע הטרי, אך את נפשו שומר ביותר ואינו מוכן להיכנס לספק ספיקא של סכנת מוות... וזאת עלינו להחדיר היטב היטב, כי 'עבירה' אינה 'צבע טרי' אלא 'סכנת מוות'... ולדידן ייאמר כלפי הכלים הטמאים והארורים שאינם סכנת מוות, אלא מוות ודאי... ומי הוא הכסיל אשר יגע באדישות ובשלווה ב'סכנת מוות'... אלא שומר נפשו ירחק מהם.

וכך אמר הרה"ק רבי בונם מאוטווצק זי"ע לבאר הלשון שמצינו בחז"ל (מגילה כד: ובש"מ) 'מינות נזרקה בו', ולא נקטו 'נכנסה' בו, כי 'זריקה' משמעותה כמי שזורק דבר מרחוק על חברו ואינו פוגע בו אלא במקצת, כך די לה לרוח מינות שתפגע רק במקצת, וכבר תתפשט בכל הגוף רח"ל ואחריתה מי ישורנו, כיו"ב ייאמר לענייננו עד כמה צריך להרחיק מן הכיעור ומן הדומה לו, כי אם נכשל רק במקצת (פעם אחת שמסתכל...) הרי כבר הציץ ונפגע וכל כולו בסכנה נוראה ה"י...

וצריך לעשות מחיצות כתריס מן הפורענות להישמר מכל אותה 'סביבה' רעה וטמאה... וכאותו מעשה באחד מחסידי הרה"ק המגיד מטריסק זי"ע שנכנס אל רבו, בבקשת רשות לעקור דירתו לארה"ב אחר שהנו מחוסר פרנסה ל"ע, ושם יוכל להביא טרף לבני ביתו, אך המגיד לא נתן לו לנסוע בשום אופן, ואף אחר שביקש והפציר כמה פעמים לא נתן לו רשות ליסע, פעם בעת צערו התאונן בפני רבו, שגם בארה"ב ישנם תלמידי חכמים ולומדי תורה ומדוע כל כך חושש הרבי מכך, אמר לו הרה"ק משל לתלמיד חכם ועם-הארץ שנזדמנו לפונדק אחד, הת"ח החזיק בידו סידור קטן, ואילו בידי העם-הארץ היה סידור עבה מלא בהקדמות וביאורים מהראשונים והאחרונים, ויבקשהו הת"ח הבה נחליף ביננו את הסידורים וכך ירווח לשנינו, כי אנכי אעסוק בשמחה במפרשי הסידור, לאידך אתה תהנה שלא תצטרך לשאת ספר כבד כל כך. אולם הע"ה סירב להצעתו, באמרו שעדיף טפי להחזיק בסידור הגדול, כי אז אף אם יקרעו כמה דפים אכתי ישאר בידו הדפים שבהם נדפס 'אדון עולם', לא כן בסידור קטן שבדף אחד שיקרע מיד יקרע וייאבד כל ה'אדון עולם'... והמשיך הרה"ק, כל עוד שהינך זר במקום תורה ועבודה הינך דומה לאותו סידור עבה - שאף אם ח"ו תיפול ממדרגתך עדיין תשאר באמונתך וישאר ה'אדון עולם' בשלימותו... לא כן בארה"ב חוששני שבקריעה אחת תאבד מעליך את כל ה'אדון עולם' וכל אמונתך תלך לאבדון מבלעדי סביבה טובה

באר הפרשה - פרשת בשלה

אין ביד היצר לקרר את האדם אלא בטענה זו - מי אתה ומה שווה עבודתך... וזוהי עבודת האדם לקום כנגדו בעוון ותעצומות להכריז 'גדול אני... קדוש אני...' כל פעולה מפעולותיי מגעת עד כסא הכבוד ופועלת גדולות ונצורות.

ובדבריו הנוראים של הגה"ק רבי חיים מוואלאז'ין זי"ע (נפח"ח שער א סוף פ"ט, דרשות מהר"ח שה"ש א ט, עיי' נועם אלימלך - ליקוטי שושנה ד"ה לסוסתו) בזה"ל, ולכן בעת קריעת ים סוף אמר הוא ית' למשה 'מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו', ר"ל בדרידהו תליא מלחא, שאם המה יהיו בתוקף האמונה והבטחון ויסעו הלוך ונסוע אל הים 'סמוך לבו לא ירא' מעוצם בטחונם שבוודאי יקרע לפניהם, אז יגרמו עי"ז התעוררות למעלה שיעשה להם הנם ויקרע לפניהם. וזהו 'לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי' (שה"ש א ט) - ר"ל כמו בסוסי פרעה שהיה היפך מנהגו של עולם שהרוכב מנהיג לסוס, ובפרעה וחילו הסוס הנהיג את רוכבו כמו שאמרו רז"ל (שחסום הנהיג את בעליו לתוככי הים), כן דמיתך והמשלתך רעיתי עי"ז האופן ממש, שאף שאני רוכב ערבות, עב"ז כביכול את מנהיגה אותי עי"ז מעשיך. שענין התחברותי כביכול להעולמות הוא רק כפי ענין התעוררות מעשיך לאן נוטים. וזהו שאמר הכתוב (דברים לג כו) 'רוכב שמים בעזרך'. וכן מה שאמרו רז"ל העבודה צורך גבוה, עכ"ל. וכלומר שכל יהודי מנהיג כביכול במעשיו בזה העולם את אשר יעשה בעולם העליון לד.

ובך כתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (פסח תרס"ד ד"ה איתא) וז"ל, איתא 'לגזור ים סוף לגזרים' (תהלים

כי קרוב הוא - להאמין בעצמו ובכוחותיו ובקירנת הקב"ה אליו

בפרשתן (יד לא), 'ויאמינו בה' ובמשה עבדו, כתב הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע (צדקת הצדיק קנ"ד), וז"ל. כשם שצריך אדם להאמין בהש"ת כך צריך אחר כך להאמין בעצמו, שיש להש"ת עסק עמו ושאיננו 'פועל במל'... רק צריך להאמין כי נפשו ממקור החיים יתברך שמו, והש"ת מתענג ומשתעשע בה בשעושה רצונו. וזה פירוש 'ויאמינו בה' ובמשה עבדו, ו'משה' קאי על כלל ישראל - שישים ריבוא נפשות מישראל שבדור ההוא (כלומר, שהאמינו בכוחו של כל אחד מתוך שישים הריבוא), שכולם האמינו שהש"ת חפץ בהם, עכ"ל.

איתא בגמ' (ערכין טו.) ישראל שבאותו הדור מקמני אמנה היו... דכתיב (תהלים קו ז) 'וימרו על ים בים סוף ויושיעם למען שמו', מלמד שהיו ישראל ממרים באותה שעה, ואומרים (שמא נבקע הים גם למצרים במקום אחר) כשם שאנו עולים מצד זה כך מצרים עולים מצד אחר. ופליאה רבתי היא, היאך יתכן שבעת התגלות אלוקית - שראתה שפחה על הים זה קלי ואנווהו, עדיין לא האמינו בשלמות בקב"ה. וביאר הרה"ק הרמ"מ מלעלוב זי"ע, שאכן וודאי האמינו בקב"ה אחר שראוהו 'עין בעין', אלא - שלא האמינו בעצמם שהם ראויים לנס להינצל מיד מצרים, ועל כן חששו שמא יבקע הים אף למצריים ויעלו מצד אחר. ולזה נקראו 'קמני אמנה', שאף בחסרון אמונת האדם בכוחותיו כבן ישראל ייקרא 'קמני אמנה' לב.

והרבה יש להתחזק בדברים אלו, ובפרט בדורנו דור אחרון שחסרון אמונה זאת היא תולעת המכרסמת ומכלה כל חלקה טובה בבני ישראל, כי

שתשמוור עליך... (המדובר מאמעריקע דאז ולא כהיום שרבו בה קהילות קהילות יראים ושלמים מסולאים בפו). כך גם לדידן, אם ה'סביבה' אינה של יראי ה' הרי כל ה'אדון עולם' שלו ושל יוצאי חלציו בסכנת אבדון.

לב. כעין זה איתא ב'שפת אמת' (וארא תרס"ג ד"ה וידבר) וז"ל. ובאמת כמו שצריכין להאמין בהקב"ה אף שאין יכולין להבין הנהגה הנעלמת של הקב"ה, כמו כן צריכין להאמין בבני ישראל אפילו שנראין כעורין ושחורין כמו שנאמר (שה"ש א ה) 'שחורה אני ונאווה'. עכ"ל.

לג. וכך ביאר הרה"ק ה'מי השילוח' זי"ע (בפרשתן) בהא דכתיב (טז כ) 'ולא שמעו אל משה ויותרו אנשים ממנו עד בקר וירם תולעים ויבאש', כי חטאם של דתן ואבירים היה שלא האמינו בעצמם שהם ראויים שיעשה להם הקב"ה נס וירד להם המן, והיה זה ענווה באושה ופסולה (כלומר, 'תולעים' מרמז לענווה שמיים עצמו כתולעת, אלא ש'ויבאש' - היה זה ענווה סרוחה...), אלא על האדם להחשיב את עצמו כי הקב"ה חפץ בו, בעבודתו והתגברותו, וכל פעולת טוב שהוא עושה עולה לרצון לפני ה' ועושה רושם בשמים, והיתה 'טענה' עליהם מדוע הינכם מחזיקים עצמכם שפלים ונבזים. לד. והדברים מפורשים בגמ' (ברכות ג.) 'בשעה שישראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין יהא שמייה הגדול מבורך הקב"ה מנענע ראשו ואומר אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך' וכו', והדבר נורא למתבונן, שהלא

זכבר איתא ב'פרקי דרבי אליעזר' (פמ"ג) 'רבי נחוניא בן הקנה אומר, תדע לך בה התשובה, בא וראה מפרעה מלך מצרים שמרד בצור עליון הרבה מאד, שנאמר (ה ב) מי ה' אשר אשמע בקולו, ובאותו לשון שחטא בו בלשון עשה תשובה, שנאמר (טו יא) מי כמוכה באלים ה', והצילו הקב"ה מבין המתים' ל"ו.

שמא תאמר לא אלי נאמרו הדברים שכן הרחקתי רבות... אך שמע נא לדברי הרה"ק ה'באר מים חיים' על הפסוק (יד טו) 'ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו', שלכאורה צריך ביאור מדוע צעק משה והתפלל אל ה' שיושיעם, שהרי בוודאי

שננור ליי"ב גזירים, לכל שבט דרך אחר. ומאי נפקא מינה בזה (כלומר, לאיזה צורך נעשה נס גדול זה) רק להודיע שכל שבט כדאי לגזור הים בשבילו, ולא זו בלבד, רק כל איש ישראל ראוי לקרוע הים בשבילו, לכן כתיב (שם עד יג) 'פוררת בעוזק ים' משמע לפירורין, לכל איש ישראל היה חלק בים סוף. עכ"ל. ודבריו הק' הם יסוד ועיקר גדול לכל עבודת האדם, כי הקב"ה 'קורע את הים' לכל אחד ואחד בפני עצמו, כי יש לו 'עסק' עם כל איש ישראל (ולאו דווקא עם כלל ישראל כאחד), והוא ית' אוהב אותו ורוצה בו וחפץ בקרבתו ובעבודתו ליה (וחלילה מלחשוב מחשבת פיגול כי אינו אלא 'מספר' בתוך הכלל... ומעשיי אין להם ערך) ל"ו.

דברי הגמרא לא נאמרו בצדיקי הדור בעלי כוונות נסתרות... אלא כל עניית אמן היא שמיה רבא של יהודים 'פשוטים' גורמת להקב"ה לנענע ראשו...

לה. דברים נפלאים וערבים מצינו ב'דעת זקנים' לבאר האמור בריש פרשתן 'ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא', וז"ל, כלומר, העם קרוב של הקב"ה, שנאמר (תהילים קמח יד) 'לבני ישראל עם קרובו', ולכך אינו מתנהג עמם בדרך הטבע - כמנהגו של עולם, אלא בהנהגה ניסית ונפלאות.

הנה כתיב בפרשתן (יד ג) 'ואמר פרעה לבני ישראל נבוכים הם בארץ סגר עליהם המדבר, וידועה הקושיא, הרי כל בני ישראל יצאו ממצרים לפני ז' ימים ולמי מבני ישראל דיבר פרעה, וב'תרגום יונתן' מבאר שהכוונה ל'דתן ואבירים', כי שניים אלו נשארו במצרים ולא יצאו ביחד עם בני ישראל, ולכאורה נראים דבריו כתמוהין, שהרי להדיא מצינו להלן בפרשה ששניים הללו היו עם בני ישראל, כיצד הגיעו לשם, ויבואר עפ"י מה דאיתא ב'באר מים חיים' בפרשתן, וז"ל ובני ישראל הלכו ביבשה וגו', מיעט רבים שנים, לומר כי על שנים מישראל לבד נקרע הים והם דתן ואבירים שאמרו חז"ל שנשארו ונקרע הים עליהם לבד, ע"כ. ודבר פלא הוא, וכי ראויים היו שני אלו להיעשות להם נס גדול כזה - להם בפני עצמם, אלא, כאן למדנו חיזוק עצום, כי אין הקב"ה משמיט אף יהודי, וכל אשר בשם ישראל יכונה ראוי להיעשות לו נס.

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל היה מקורב מאד אצל הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע והיה ה'חזון איש' שולחו לפעול פעולות גדולות ונצורות לחיזוק וביסוס היהדות, מעת לעת היה ה'חזון איש' כותב מכתבים לרבי יעקב, והיה פותח את מכתביו 'לכבוד הרב יעקב', פעם אחת כתב 'אל כבוד ידידי רבי יעקב', ויעקב שמר את הדבר בבית גניזו. לפני כעשרים וחמש שנה כשכתב ר' יעקב את צוואתו הורה שבבוא היום יקברוהו יחד עם מכתב זה, ברצותו שבי"ד של מעלה יראו להדיא שאותו גאון וקדוש הכריז עליו כ'ידיד' - אולי ישאו פניו עבור זה. אך כעבור שנים הרבה חזר רבי יעקב פעם אחת מתפילת שחרית, נכנס אל ביתו וקרע את המכתב לגזרים, בבארו, היום בתפילתי באתי לידי הכרה בתיבות 'וידידים העברת' שהנני ידידו של בורא כל העולמים, אם כן מה לי להתהדר בידידות בשר ודם, אפילו של אדם רם בענקים...

לו. רמז נאה אמרו, שהנה נוהגים ישראל קדושים בשעת 'קבלת שבת' כשאומרים 'בואי בשלום' להסתובב לצד מערב, ונמצא שמי שעמד עד עתה ב'מערב' ובירכתי בית המדרש עומד עכשיו ב'ראש' וב'מזרח'... כי אכן מיט איין דריי (בסיבוב אחד) מהתהפך האדם מן הקצה אל הקצה, ומתעלה מסוף ה'מערב' עד למזרח שבמזרח...

לז. נפלאות מצינו בש"ך עה"ת (מגורי האר"י) המפרש מה שנאמר (דברים כג ח) 'לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו', וז"ל, מצאתי כתוב לא תתעב מצרי בלשון יחיד, רמז על פרעה שהרהר תשובה ונצול ומלך על נינוה, וחרה ליונה על שלא נהפכה ואמר טוב מותי מחיי, על זה רמז כאן לא תתעב מצרי, שלא יהא מתועב בעיניך, כי גר - כבר נתגייר ועשה תשובה, עכ"ל. והדברים נפלאים, פרעה הרשע, הוא הגבר שהרבה להרשיע במצרים, ואף בהיותו בנינוה הרבה לחטוא וכדכתיב (יונה א ב) 'כי עלתה רעתם לפני', עד שחרה ליונה על שקיבל ה' תשובת נינוה, ומכל מקום מקרא מלא דיבר הכתוב לא תתעב מצרי - שלא יהא מתועב בעיניך...

באר הפרשה - פרשת בשלה

ישראל 'מחלה' זו לא אשים עליך, ולעולם לא יסגור הקב"ה דלתות התשובה בפני בניו רחומיו, אלא, הפתח פתוח לכל יהודי לשוב אליו יתב"ש, ואביו שבשמים מחכה ומצפה לו מתי ישוב אליו.

ויטו שכם - המטה שכמו לסבול תחת חברו ינצל מכל רע בפרשתן (יד ג), 'ואמר פרעה לבני ישראל נבוכים הם בארץ', ובתרגום יונתן, 'וימר פרעה לדתן ולאבירם בני ישראל דמשתירוון במצרים' - ויאמר פרעה לדתן ואבירם שנשארו במצרים כשכל אחיהם כבר יצאו משם. ולכאורה יפלא, שהרי איתא במדרש (שמו"ר יד ג) וז"ל. 'חושך למה הביא עליהם, לפי שהיו פושעים בישראל שלא היו רוצים לצאת ממצרים, אמר הקב"ה אם אביא עליהם מכה בפרהסיא יאמרו המצרים, כשם שעבר עליו כך עבר עליהם, לכך מתו באפלה'. וקשה, אם כל כך הפליגו דתן ואבירם ברשעותם עד שלא רצו לצאת ממצרים, מדוע לא מתו כשאר הרשעים מבני ישראל בשלושת ימי האפילה (ואולי יש עוד להקשות, עפ"י הידוע [מדרש שכל טוב שמות יד כא, ומובא ב'באר מים חיים'] שהקב"ה עשה להם נס וקרע עבורם את הים בשנית, בזכות מה זכו בפנ"ע לנס גדול כזה).

ומבאר הגה"ק מהרי"ל דיסקין זי"ע (מהרי"ל עה"ת בד"ה ואמר) באופן נורא, כשהוא מקדים להביא הא דכתיב (ה יד) 'ויזכו שוטרי בני ישראל אשר שמו עליהם נגשי פרעה לאמר מדוע לא כליתם חקכם ללבן כתמול שלשום גם תמול גם היום', וכל זה בא להם כי הם לא היכו את בני לוזום לסיים מכסתם, וע"ז היו הנוגשים המצריים מכים בשוטרי בני ישראל מכות נמרצות. והרי דתן ואבירם היו מאותם השוטרים (שמו"ר ה כ-כא), נמצא שגם הם ספגו מכות נמרצות על כך שלא היכו את אחיהם (וכדאיתא שם משמיה דרבי יוחנן שלכן אמרו 'למה הבאשתם את ריחנ' שמרוב המכות הקשות שסבלו הבאיש ריחם), לכן אמר הקב"ה, מי שהסכים לסבול מכות נמרצות, והכל בכדי שלא להכות יהודי אחר, אף אם רשע נמור הוא, אין כוח לא ביד שלושת ימי אפילה להרגו ולא ביד נחשולי המים להטביעו, וזכו להינצל ממיתות אלה"ה. ללמדך כמה גדול ורם כוחה של מסירות גוף (ונפש) בדאגתו לזולת. וזה הוא עיקר גדול

ידע שבדבר ה' עשה את כל המעשים האלה, והיה לו לבטוח שיושיעם ה' למען שמו, כי 'הוא אמר ויהי', הוא הביא את בני ישראל לפני הים ומצרים אחריהם ובוודאי הוא יושיעם, ולמה האריך בתפילה, ועוד יש לתמוה שהלא כבר כתיב מקודם לכן (פסוק יג) 'התיצבו וראו את ישועת ה' וגו', ונמצא שהיה משה בטוח בבירור בישועה ואם כן על מה התפלל.

ומבאר ה'באר מים חיים' וז"ל, והנראה כי תפילת משה לא הייתה על ישראל, כי עליהם אכן סמך והאמין בה' שיושיעם, ואף הוא בעצמו אמר להם מפורש ה' ילחם לכם, אמנם, עיקר תפילתו לא הייתה כי אם על ה'ערב רב' שקיבלם מדעתו, ועליהם האריך בתפילה שגם אותם יושיעם ה', אחרי שבאים להסתופף תחת צל כנפי השכינה, ואף על כך אמר לו ה' מה תצעק אלי, פירוש, למה אתה מאריך בתפילה ביון שאומרים שבאים להתקרב אלי ודאי אשר אושיעם בשביל קידוש שמו. עכ"ל. ללמדנו, שכל הרוצה להתקרב אל ה' - ודאי שהקב"ה יושיעו...

וישיב לעצמו, וכי גרוע הנני מאותם שעמדו על הים וכפרו בקוב"ה ובטובתו, בתלונתם 'המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר' (יד יא), ואעפ"כ זכו מיד בלילה שלאחריו ל'קריעת הים' ולהתגלות אלוקית שהיו מראים באצבע ואומרים 'זה קלי ואנוהו' ו'ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בנבואתו', והיאך היה כדבר הזה. אלא מכאן הוכיח הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (פסח תרל"ב בד"ה והנה) שבכוח כל יהודי באשר הוא ליהפך 'בשעתא חדא ברגעא חדא' מרשע לצדיק, מאפילה לאורה להיות אהוב וחביב וקרוב לאביו שבשמים.

וכבר נאמר בפרשתן (טו כו), 'כל המחלה אשר שמתני במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך', ולכאורה צ"ב, ד'מכות' מצינו במצרים ולא מחלה וחולי, והיה לו לומר 'כל המכה אשר שמתני במצרים' ולא כל המחלה, ומבאר ה'חתם סופר' (ת"מ ד"ה כי אני ה' רופאך) שהכוונה היא על המחלה של 'כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו', שהקב"ה הכביד את לבם שלא יוכלו לשוב בתשובה אליו, וזוהו בא להבטיח לבני

לח. ולא עוד, אלא שגם לאחר שיצאו לפזר את המן בשב"ק בכדי לקרר את אמונתם של בני ישראל - לא נענשו, ואימתי נפרע מהם הקב"ה בשעה שפתחו במחלוקת...

באר הפרשה - פרשת בשלה

כא

ה'קריאה' שקוראים בשבת זו שירת הים, (שהרי אינו עתה הזמן שהיתה השירה - בשביעי של פסח), וכי שבת פרשת בא נקראת 'שבת יציאת מצרים', וכן שבת פרשת יתרו אינה מכונה בשם 'שבת קבלת התורה'.

בחיוו של אדם לעמוד לימין הוולת לט, לעזור לו בכל מה שניתן², בגוף או בממון ובכל מה שנצרך לו³.

מזמור שיר ליום השבת - עניינה של 'שבת שירה'

ענהו הרה"ק בי בתורה עצמה מצינו שינוי, שהשירה נכתבה אריח על גבי לבינה (מגילה טו: וברש"י), והנה 'ישראל' נטריקון י'ש ש'שים ר'יבוא א'ותיות ל'תורה, וכלומר שיש אחיזה לישראל בתורה, וגוף היהודי

בספר 'רמתיים צופים' (על התנדב"א להרה"ק רבי שמואל משינאווא, פמ"ז זומא אות ז) מביא שהרה"ק רבי יצחק מווארקי זי"ע שאל את הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע מדוע נקראת שבת זו נקראת 'שבת שירה' על שם

לט. בפרשתן (יד טו) 'ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי', וביאר בה הרה"ק מרוז'ין זי"ע (עירין קדישין השלם) מדוע באמת צעק משה אל ה' ולא התאזר בבטחון השלם שיושיעם ה' מידי פרעה, אלא כי ה'בטחון' נכון הוא רק בנוגע לצרת עצמו, אבל בראותו צרה וצוקה אצל אחרים אל יתחזק בבטחון אלא יעמוד בתפילה ובתחנונים לפני מלך שומע תפילה שיחוס וירחם עליו...

כיו"ב רמז לה המגיד מדובנא זצ"ל (וכן הוא באלופי יהודה פר' לך ד"ה והאמין) בפסוק (תהלים מא ב) 'אשרי משכיל אל דל', דבלשון בני אדם נקראים הכופרים והאפיקורסים בשם 'משכילים', ולכן קאמר דוד 'אשרי משכיל' שבנוגע אל דל - להחזיקו ולהחיותו יעשה עצמו כמשכיל, ולא יהא אז 'בעל בטחון' אלא יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו. כעין זה מצינו להרה"ק מקאסאן זי"ע (בני שלשים דברי יוסף דרוש ג) שביאר את הפסוק (שם יד ו) 'עצת עני תבישו כי ה' מחסהו' כי העני חושב עצות על עשיר פלוני שיעזרהו בנתינה שיש בו ממש, ואילו בבואו אל העשיר יענה לו - מה לך כי באת אלי, לך נא אל בוראך...

פעם נכנס עני מרוד אל הרה"ק ה'אהבת שלום' מקאסוב זי"ע ושפך ליבו שהוא עומד להשיא את בנו ולרש אין כל... אמר לו הרבי איעצך בני, לך אל גיסי השרף מסטרעליסק ובקש ממנו שיעזור לך, וישם לדרך פעמיו ואמר לו ה'שרף' כי מוכן הוא לתת לו את זכות הטבילה במקווה של אותו היום, חזר אל האהבת שלום וסיפר לו דברים כהווייתו, ונענה לו שישב אל ה'שרף' ויאמר לו כי אין די בכך... ויצא בשנית לסטרעליסק, והפעם אמר ה'שרף' שנותן הוא לו את זכות הנחת תפילין, ושוב חזר אל רבו וסח בפניו את דברי הסטרעליסק'ער, אמר לו האהבת שלום עתה תאמר ל'שרף' כי אין די בנתינת זכויות אלא יקום ויעשה מעשה... שיחזר עמך על הפתחים ועי"ז יעניקו לך נדבות הגונות שיש בהם ממש... אמרו צדיקים לרמז זאת בדברי רש"י על הפסוק 'מה תצעק אלי' - לא עת עתה להאריך בתפלה שישראל נתונין בצרה, שפעמים שאין מקום לתפילות אלא לעזור בפועל ממש... (נעימת החיים, ששמע מהרה"ח רבי יהודה ריינער ששמע מהרה"ק ה'דמשק אליעזר' זי"ע).

מ. הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (בפרשתן) ביאר כיצד קיימו בני ישראל במדבר מצוות צדקה וגמילות חסדים, והרי לא היו שם 'עניים' אלא כולם קבלו את המן בשווה, אלא שכל אחד טעם במן את הטעם שהעלה על דעתו (יומא עה.), והיו העשירים גומלים חסד עם העניים שלא הכירו בטעם בשר ודגים וכל מטעמים, ותארו בפניהם את הטעמים הטובים שבמאכלים, וכך קיימו את מצוות הצדקה.

מא. הנה כתיב על המן 'והוא כזרע גד הוא' (טז לא), וביאר הרה"ק ה'דגל מחנה אפרים', על פי מה שאמרו חז"ל (שבת קנא:): 'כל המרחם עם הבריות מרחמים עליו מן השמים', והדרך לעורר רחמי שמים היא על ידי איתערותא דלתתא ברחמנותו על הבריות, מעתה יתפרש הכתוב, והוא - המן ושפעת הפרנסה כזרע גד הוא, 'גד' ר"ת גומל דלים (שבת קד.), כלומר, כפי כמה שהוא גומל דלים ומרחם על הבריות כך זוכה ל'ירידת המן'...

ובעניין זה כתב הרה"ק ה'אור לשמים' זי"ע בביאור הכתוב (בראשית מט יט) 'גד גדוד יגודנו', וז"ל, נ"ל כי גד ר"ת גומל דלים, פירוש שמי שגומל חסד לזרע ישראל בכל כוחו, גדוד יגודנו - אזי כתות של מלאכי השרת סובבים אותו ושומרים אותו מכל דבר רע ח"ו. עכ"ל.

ובכך ביאר הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (אות ג) בטעם המנהג להעמיד מזון לעופות בשבת שירה, שהוא לעורר רחמים משמי מרום, שכשם שאנו נותנים משלנו אף למי שאין אנו מחויבים כי אין מזונותיו עלינו, כן יחוס וירחם הקב"ה עלינו ויפרנס אותנו בכבוד אף אם אין אנו ראויים. וז"ל. נודע דברי הזוה"ק (ח"א לא:): 'באתערותא דלתתא

באר הפרשה - פרשת בשלה

בשלה, וזיין' - זה שביעי של פסח, שהוא הזמן שאמרו משה ובני ישראל את השירה הזאת לה', ובזמנים אלו 'ישיר משה ובני ישראל זוג' לשון עתיד והווה, פירוש בכל שנה ושנה באלו שתי הזמנים, נתעורר מחדש ענין השירה, ומחדש ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה'.

והנה לא רק לשעתה היתה 'קריעת הים' אלא לדורי דורות, וכמו שאמר הרה"ק מהר"ש מבעלזא ז"ע לבאר דברי חז"ל (שמור"כ כא ו) שבשעת קריעת הים נבקעו כל מימות שבעולם, ולכאורה, הרי אין הקב"ה עושה ניסים לחינם, ולשם מה נעשה נס זה. אלא, כי 'מים' מרמזים על הצרות והייסורים שעוברים על האדם, וכדכתיב (תהילים סט ב) 'הושיעני אלוקים כי באו מים עד נפש', ובשעת קריעת ים סוף נבקעו כל מימות שבעולם, כלומר, שמעתה יהא כח לבקוע ולשבר את כל הצרות שבעולם. ובכל דור ודור נשפעים הניסים מחדש, וזוכה האדם לצאת מצרה לרווחה מכל צרותיו ובפרט באלו שנמשלו לקריעת ים סוף, כגון זיווגו של אדם (סוטה ב.), פרנסה, ענייני הלידה ושאר דברים הנאמרים במס' פסחים (קח.), לבקוע את ים הצרות, ולפעול כל הישועות^{מ"ה}.

אמנם נצרך לזה 'תפילה' כדכתב ה'רשב"ם' (שם ד"ה בקריעת) על העניינים שדימו חז"ל קשין כקריעת

משול לקלף ואילו נשמתו החצובה מתחת לכסא הכבוד הרי היא כדיו הכתובה על גבי הקלף. וכאשר יש שינוי בתורה הרי זה מורה על שינוי גוף היהודי בשבת זו, שבידו להשתנות מן הקצה אל הקצה, ועל כן נקראת השבת בשם שבת שירה^{מ"ב}. ומסיים ב'רמתיים צופים' - ובעיני ראיתי שהיה (ה'יהודי הרי"ם) רוקד ממש בקבלת שבת זו בשמחה רבה מה שלא היה דרכו בכל השנה^{מ"ג}.

ובביאור הטעם שנכתבת השירה 'אריח על גבי לבנה' היה אומר הרה"ק ה'אמרי אמת' ז"ע שהנה גדלו של 'אריח' הוא הציו משל 'לבנה' (רש"י מגילה טו: ד"ה לבנה), נמצא שגדלו של הריווח (החלק) פי שניים מהכתב הנכתב. ולרמז לנו, ש'הרבה יותר ממה שקראתי לפניכם כתוב כאן' (כלשונם יומא סח:), והשפע הרב הבא עלינו בשבת קודש זו גדול בהרבה מהניסים הכתובים בפירוש^{מ"ד}.

איתא בשם הרה"ק ה'חזוה' מלובלין ז"ע (הובא בסוף ספר נהר שלום עמוד פא לנכדו הרה"ק רבי מאיר שלום מקאלשין ז"ע), כי ב' פעמים בשנה מתעורר שוב הנס דקריעת ים סוף וכל הנרמז בו (זיווגים פרנסה וכו') - בשביעי של פסח ובשבת שירה, ונרמזו בלשון הכתוב 'אז ישיר משה' 'אז' נוטריקון אל"ף זי"ן, 'אלף' היינו בשבת שירה - כי 'אלף' לשון לימוד (כמו"ש איוב לג לג, 'ואאלף חכמה'), והוא כשקוראים בסדר הפרשיות פרשת

איתער עובדא מלעילא, היינו לגמול חסד חנם אף עם אותן הבע"ח שאין מזונתן עליך, וזה לעורר רחמים עלינו אף שמצד הדין אין מזונותינו עליך שאין אנו כדאי, אעפ"כ מגודל רחמין וחסדיך תתן לנו פרנסתנו. עכ"ל. ומעתה נלמד על מידת הרחמים המתעוררת כאשר אחד נותן משלו לחברו במתנת חנם או כאשר מוותר בעבור השני.

מב. טעם נוסף לקריאת השם 'שבת שירה' הסביר הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא ז"ע, כי כל הפרשה רצופה בניסים ונפלאות פלאיים שלא היו עוד כמותם, קריעת ים סוף, המתקת המים במרה, ירידת המן, וכן ניצחון עמלק, ואין לך נאה מהשם 'שבת שירה'.

מג. הרה"ק ה'אמרי חיים' מויז'ניץ ז"ע המליץ ואמר על דרך בני אדם לאחל אחד לחברו באמירה 'שהכל יתנהל כשורה', היינו שהכל ילך כ'שירה', עם ריבוי ההשפעות מלעילא.

עוד הוי מרגלא בפומיה (אמ"ח בשלח), שהנה דרשו חז"ל (סנהדרין צ): 'אז ישיר משה' - מכאן רמז לתחיית המתים מן התורה, והכוונה היא שעל ידי קריאת השירה יכול האדם לבוא לבחי' 'תחיית המתים' אף בעודו חי בעולם הזה - להחיות בנפשו את כל 'ישונויותו' בתורה ובמצוות, להלהיב לבו וכל אבריו באהבת ויראת ה'.

מד. בתוספת נופך יש להוסיף (וכמשמעות הדברים ב'מהר"ל אור חדש, אסתר ט י) דהנה בריש פר' 'ויחי' איתא ברש"י 'פרשה זו סתומה', ואין ריווח 'חלק' בין הפרשיות משום ש'נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד', נמצא שחיסור ה'חלק' מורה על סתימת עיניהם ולבן של ישראל, אם כן ב'שירת הים' שנכתבה 'אריח על גבי לבנה' ויש בה רווח חלק הרבה למאד, הרי זה מורה על פתיחת העיניים והלב גדולה ורבה עד מאד.

מה. הפליג הרה"ק המגיד מטריסק ז"ע (מגן אברהם ד"ה פתח) ואמר בזה"ל, שאז בעת השירה עלה ונתעלה עד הכתר עליון (עיי"ש), וכמו כן בכל שנה ושנה שקוראים השירה נתגלה הכתר מלכות, וכשהמלך מעטר עצמו בכתר

בייסורים אשר יכאבו למתרפא בהם, לאידך, יש רפואות סגוליות שאינם עולים לכדי דמים יקרים, וגם ירפאו את החולי ללא כל כאב. כיוצא בזה ממש יש בענייני התיקון לנפש החוטאת, יש תיקונים כתעניות וסיגופים המענים את הגוף ומזככים אותו לשוב ולהיטהר כבראשונה, לאידך, יש עניינים 'סגוליים' אשר כל העוסק בהם מתכפרים לו כל חטאיו. ומונה ה'חרדים' כמה וכמה מאותם המצוות הסגוליות שיש בהם לכפר עוון, ואחד מהם (בר"ה הסגולה השלישית) לאמר שירת הים בשמחה כאילו הוא יצא עתה ממצרים, שעל ידי זה מתכפרים לו כל עוונותיו.

ומוסיף ה'חרדים' טעם לדבר, דאיתא במדרש (ילקוט שני) על הפסוק (טו כב) 'ויסע משה - שהסיעם מעוונותיהם' שנמחלו להם העוונות על ידי השירה, שכל מי שנעשה לו נס ואומר שירה מוחלין לו על כל עוונותיו. 'והנה אחר שציונו ה' לומר שירה זו בכל יום כדכתיב (שם א) ויאמרו לאמר, שיאמרו השירה לדורות עולם, וכדכתב רשב"י (זח"ב נד): שרוצה לומר שנאמר אותה בכל יום בשמחה רבה בשעה ראשונה שאמרנו אותה, ודאי בה סגולתה כל יום בשעה ראשונה מ"ו. (וכוחה של אמירת השירה כבר נתבאר בוזה"ק בפרשתן נד: ועיי' מדרש תהלים פ"ח).

ים סוף, 'ונפק"מ למבעי רחמי' (לבקש רחמים) להרבות בתפילות ותחנונים. על כן ירבה האדם בתפילה לקל חי, ויזכה לפעול כל טוב.

שירו לה' - סגולת אמירת שירת הים בשמחה ובכוונה נוראות כתב הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (הובא בליקושי יהודה ד"ה אלוקי אבי) לדעת מה פועל האדם קרוץ מחומר במרומים על ידי השירות ותשבחות שהוא אומר בהאי עלמא, דכתיב בשירת הים (טו טז) 'עם זו קנית', שהקב"ה קנה את כלל ישראל, והרי לא מצינו שעשה בהם הקב"ה אחד מדרכי הקניינים של הנבחה או משיכה, וביאר הרה"ק, עפ"י מה שאמרו (קידושין כב:) 'הגביהו הוא לרבו קנאו' שאם העבד מגביה ומרים את רבו הרי הוא נכנס ברשות אדונו להיות קנוי לו בקנין חזקה, והכי נמי כתיב בפסוקי השירה (פסוק ב) 'אלוקי אבי וארוממנהו', היינו שעל ידי השירה גרמו כלל ישראל להרים כבודו של הקב"ה כביכול, והיו כאותו העבד המגביה את רבו, ובוה נקנו להיות לו יתב"ש לעם סגולה.

הנה כתב ה'חרדים' (פרק ע"ג) דכמו שב'רפואת הגוף' ישנם 'רפואות' אשר ירפאו את האדם בדמים יקרים

מלכותו הוא נותן הנחה למדינות, ובפרט במלך המלכים הקב"ה שכשמעטר עצמו בכתר מלכותו בוודאי יתן הנחה לישראל, וימלא משאלות בני ישראל בכל השפעות והברכות בכלל ופרט ברוחניות וגשמיות בני חיי ומזוני ורפואה בקרוב במהרה בימינו אמן. עכ"ל.

מו. ועל דרך זה יש לפרש גם במה שאמר נעים זמירות ישראל דוד המלך ע"ה (תהילים קיח כח) 'א-לי אתה ואודך א-לוהי ארוממך' - שהשיר והשבח וההודאה לקל חי כביכול הם מרוממים ומגביהים אותו... מז. מתאמרא בשם הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע, שלכן לא חטאו הנשים בחטא העגל כי הן אמרו את שירת הים בתופים ובמחולות ובשמחה יתירה כדכתיב 'ותקח מרים את התוף בידה ותצאן כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות' (טו כ), ולכן ניצלו מהחטא.

עפ"י ביארו עוד הטעם ש'שבט לוי' לא חטאו בעגל, שהרי שבט לוי הם ה'עומדים על השיר' ומי ש'שר' בעבודתו, כלומר שעבודתו נעשית מתוך שמחה, זה האיש אינו בא לידי חטא.

בלילי שבתות היה הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל דורש בעניני מוסר ויראה בביהמ"ד הגדול בשכונת 'זכרון משה' בירושלים עיה"ק ת"ו, וכדי למשוך את לבם של השומעים היה משלב בדבריו כמה וכמה מילתא דבדיחותא, פעם ניגשו אליו כמה אנשים וב'קנאות' מחו בפניו על ה'ליצנות' שלו. ודרשו ממנו להפסיק לנהוג כן תיכף ומיד. לא ידע הגר"ש מה לעשות, נסע לעי"ת בני ברק נכנס אל הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע ושטח את ספקו. מששמע החזו"א את דבריו ביקש ממנו שיתן לו דוגמא מהני מילי דבדיחותא שהוא אומר לפניהם, פתח הגר"ש וחזר על דברי צחות שהגיד להם, ויהי כשמוע כן החזו"א נהנה מאד, ואמר לו 'רק כך תמסור את השיעורים' - לך בכוחך זה והושיע את ישראל. והוסיף ואמר לו החזו"א, בימים הקודמים לא היו חסרים בעלי תורה ויראה ב'ליטא' רבתי, ומכל מקום היו הרבה מהנערים נתפסים ל'השכלה', ומדוע, כי ה'שמחה' הייתה אצל המשכילים ולא אצלנו... וזהו תפקידנו כהיום - להרבות שמחה וחיות בעבודת ה'... (מעשה איש ח"ה קל).

באר הפרשה - פרשת בשלה

וכן הביא ב'משנה ברורה' (נא יז) בשם הוזה"ק ויאמר שירת הים בשמחה, וידמה בדעתו כאילו באותו היום עבר בים^י, והאזמרו בשמחה מוחלין לו עוונותיו. ולא רק לענין מחילת עוונות הדברים אמורים, אלא לכל מיני ישועות, כמו שכתב הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (פסח בד"ה איתא במדרש), וז"ל. בשירת הים יש הכל, מה שהיה ומה שעתיד להיות, וכל הנאות וכל העניינים שצריך האדם, הכל נכלל בשירת הים. ואם יאמר האדם שירת הים בכל לב ובמסירות נפש כל אחד לפי מה שהוא יתוקן כל ענייניו בנוף ובנפש, עב"ל.

מח. העידו על תלמידיו של הרה"ק הרר"ש מניקלשבורג זי"ע שכשאמרו עמו את השירה התרוממו כל כך עד שהרגישו בנפשם שהם עוברים זה עתה בין גזרי ים סוף, והיו מרימים שולי בגדיהם שלא יירטבו מהמים שבקרקעית הים (בצחות לשון העיר הרה"ק ה'קדושת ציון' מבאבוב זי"ע שלכאורה חידוש הוא היאך בשעת התעלות כה גדולה חשבו כלל על בגדיהם...).

ט"ו בשבט

כמה אברך - יום השפעת כל מיני ברכות לעולם
איתא במשנה (ר"ה ב.) שחמישה עשר בשבט הוא ראש השנה לאילן, ואם כי לפי פשוטו הכוונה היא לאילנות השדה (ונפקא מינה לדיני מעשר וערלה) אך כבר נתבאר בספה"ק שיש בזה רמז גם לאדם שהוא דומה לאילן, וכמו שנאמר (דברים כ יט) 'כי האדם עץ השדה'.
 ואכן מצינו להלכה שהוא יום שיש ריבוי השמחה^{מט}, וכמו שנפסק בשו"ע (סי' קלא ס"ו) שאין אומרים בו 'תחנון', ואף חתן ביום חופתו שחל בט"ו בשבט אינו מתענה (רמ"א סי' תקע"ג ס"א ובמ"ב סק"ז). ומהות השמחה נתבאר בדברי הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות

שסז.) בזה"ל, כי הנה יום ר"ה, אפילו חמשה עשר בשבט שהוא ר"ה לחניטת אילנות, מכל מקום הוא יום שמחה ויו"ט, והסברא נותן שהוא בעין יום כתר מלכות, שבו חוזר תחילת הבריאה שחנמנו האילנות בפעם הראשון בבריאת העולם, והוא ביום גינוסיא של מלכים (כדאיתא בע"ז י. שהיו עושים יום חג בכל שנה ושנה באותו היום בו הכתירו את המלך). וביאור דבריו, שאחר שקבעו חז"ל את יום חמישה עשר בשבט לראש השנה לאילן, הרי ביום זה אנו עושים בכל שנה זכר ליום בו החלו האילנות לחנוט בפעם הראשונה לאחר שנברא העולם, ובהם אנו מגלים תוקף אמונתנו בבריאת העולם ע"י הקב"ה^ה, ואנו נותנים לו כתר מלכות^{נ"ב}.

מט. הרה"ק רבי דוד בידערמאן זי"ע היה בוער בשולחנו הטהור ביום חמשה עשר בשבט, והיה מתלהב באמרו כי הנה יום הוא יו"ט של 'ארץ ישראל', העיד הרה"ק הרמ"מ זי"ע כי לא הייתה אצלו התלהבות במשך השנה כהתלהבותו בשולחנו זה אחת בשנה, והיה חוזר ואומר שוב ושוב 'אן ארץ ישראל' דיגער יום טוב'.
 בשנת תרע"ו התפשטה מחלת ה'טיפוס' ברחבי ירושלים של מעלה, מחלה זו הייתה נוראה ביותר, והייתה מביאה חולשה רבה על האדם עד שהיה נופל ומת ל"ע, ולא עוד אלא שמחלה ממארת זו הייתה 'מדבקת' את כל הבא במגע עם החולה, באותה שנה בט"ו בשבט ישב הרה"ק רבי דוד בלבית אש ובצהלה רבה כשעל שולחנו היו ערוכים פירות רבים מטוב הארץ, אלא שלא היו כמעט משתתפים באותו טיש, מאחר שהמחלה הכתה בעם ורבים חללים הפילה, באמצע עריכת השולחן פרץ אל תוככי ביהמ"ד ילד רך בשנים, ניגש אל הרבי בעודו מיילל מרה, כי אביו ואמו לקו שניהם במחלה הנוראה והינם שוכבים שרועים על ריצפת הבית ואין מי שיטפל בהם ויעתיר עבורם, קם רבי דוד'ל ממקומו בסערת נפש וזעק 'הייליגער באשעפער, וכי אפשר להשבית את שמחתי ביום זה'. לאחר מכן פנה אל הילד, נתן בידו פרי מעל השולחן, וציווהו שיתן לאביו שיאכל מזה הפרי בציווי הרבי, ויאמר לאביו ולאמו בשמו שעוד יזכו לראות ממנו פירות ופירות פירותיהן, ואכן שניהם הבריאו וזכו לראות בני בנים מזה הבן.
 מרגלא בפומיה של הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע על הכתוב בפרשתן (הסמוכה תמיד לט"ו בשבט) 'ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם' (טו כג-כה), כי בימות החורף ישנה איזו מרירות כאשר אין בהם 'חגים ומועדים לששון', על כן 'ויורהו ה' עץ' - הורה הקב"ה לבניו לחגוג את ראש השנה לאילנות ולעצי השדה 'וימתקו המים' ובכך יומתקו ימיהם של בני ישראל.

כבר אמרו צדיקים (אומרים משם הרה"ק מצאנו זי"ע) כי חמשה עשר בשבט יום מיוחד הוא, כי מאותו היום ועד חג השבועות יש מידי ב' שבועות ימי חג ומועד, כי לאחר ט"ו בשבט בא ר"ח אדר, פורים, ר"ח ניסן, חג המצות, ר"ח אייר, ל"ג בעומר, ולאחר מכן ר"ח סיוון וחג השבועות.

אומרים בשם הרה"ק רבי אברהם מתתיהו משטעפינשט זי"ע שדקדק בלשון הגמרא (תענית כט.) 'משנכנס אדר מרבין בשמחה', ש'מרבין' משמע שהיא כבר נמצאת אצלנו - ובטרם יפציע אורו של אדר כבר צריך להיות בשמחה, אלא שמשנכנס אדר יש להרבות בה, ואם כן עלינו לדעת אימתי הוא זמן תחילת השמחה. ומבאר כי מחמשה עשר בשבט צריך להיכנס אל השמחה, ועל דרך שאמרו (פסחים ו:): 'שואלין ודורשין בהלכות החג שלוששים יום קודם החג', וכך גם ט"ו בשבט הוא שלוששים יום קודם הפורים, וסימנך 'חמשה עשר' בהיפוך אתוון הוא 'שער שמחה', כי זה השער לה' להיכנס בו שמיום זה ואילך נפתחים שערי השמחה.

נ. וכה אמר הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זי"ע (גנוי ישראל תרצ"א) שחמשה עשר בשבט הוא 'ראש השנה לאילן', כי אז הוא זמן ה'חנטה' בפירות האילן (שהפירות מתחילין לצמוח), ויש לחשוש שמא יבוא בעל העץ לידי התפארות

כתב רב האי גאון (שימוש תהילים על מזמור א) שמזמור הראשון שבתהילים מסוגל לאמרה לאשה המפלת, כי בו נאמר, והנה הרה"ק ה'עטרת ישועה' מדו'יקוב זי"ע (לט"ו בשבט בד"ה בפסוק) מבאר בפסוק זה, כי הנה מזל שבט הוא 'דלי' המרמז על מים וכמו שנאמר (במדבר כד ז) 'זל מים מדליו', וזה הכוונה והיה בעץ שתול על 'פלג' מים - אם נפלג ונחלק את חודש שבט המרמז על 'דלי מים', נמצא בחצי שבט את חמשה עשר בו. וביום זה אשר פריו יתן בעתו הזמן מסוגל מאד לפירות ההשפעות הטובות לפעול כל טוב וטב²². וכבר כתב רב האי גאון (שימוש תהילים על מזמור א) שמזמור הראשון שבתהילים מסוגל לאמרה לאשה המפלת רח"ל, כי בו נאמר 'והיה בעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו'.

ראש השנה לאילן - כי גדול היום לאדונינו

כתב ה'מרדכי' (ר"ה אות תשא) וז"ל. 'וששאלת, ציבור שבקשו לגזור תענית בשני וחמישי ושני ופגע בט"ו בשבט, האם יש לחוש לראש השנה ולדחות התענית, או לא, כך דעתי נוטה, שהתענית נדחה עד השבת האחר ואין קובעין תענית בו ביום שלא מצאנו תענית בראש השנה'.

ובך כתב ב'טור ברקת' להגה"ק רבי חיים הכהן זי"ע תלמיד מהרח"ו זי"ע (סי' תקע"ב סק"ג) בשם הזוהר

בא וראה כמה שערי הברכה נפתחים בהאי יומא להשפיע רוב טללי ברכות ושפע רב בכל עיני 'פירות' רוחניים וגשמיים כאחד, דאיתא ב'תרגום שני' (אסתר ג) שבשעה שהפיל המן הרשע את הפור מחודש לחודש (וחיפש חודש המיועד לפורענות), ומשנפל הפור על חודש שבט נענה ואמר הלא בראש חודש שבט (לפי בית שמאי) חל ראש השנה לאילנות, ולא אוכל להביא פורענות לישראל בחודש זה ולא אוכל להשמידם אז. וכתב על כך בספר 'זכר דוד' להרה"ק רבי דוד זכות אבד"ק מודינה (מאמר ג' פצ"ו), כי אף שלא קיימא לן שבראש חודש הוא ר"ה לאילנות אלא בט"ו בו, מכל מקום חזינן שיום 'ראש השנה לאילן' (כל חד לשיטתו) מסוגל מאד לעכב כל פורענות וכל רע מראשי עם קדוש.

וכתב הרה"ק ה'אוהב ישראל זי"ע (בשלה עוד נ"ל טעם אחר) מט"ו בשבט מתחילים ימי הרצון והרחמים וישועה תהיה לנו ע"י משיח צדקנו שיבוא בב"א.

וביותר מסוגל יום גדול זה להיוושע בו ב'פירות' אלו תולדותיו של אדם, הן לזכות בבנים והן לבנים צדיקים ול'פירות הגונים'. ורמזו לה הרה"ק ה'עטרת ישועה' מדו'יקוב זי"ע (לט"ו בשבט בד"ה בפסוק) בלשון הפסוק (תהילים א ג) 'והיה בעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו',

לאמר, הנה כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה, ע"י עבודתי ויגיעתי בשדה גדלים הפירות, על כן נקבע יום זה לראש השנה, להזכיר לו לאדם את 'ראש השנה' שאז כל באי עולם יעברון לפניו כבני מרון והכל נקבע ונקצב להם בו ביום, וכל מעשה ידיו אינם אלא השתדלות גרידא, אך חס מלומר שהם המביאים לו את השפע.

נא. ויתבאר ביותר, שהנה גם בראש השנה מצינו שהוא יום חג ושמחה, וכמו שנאמר בו (נחמיה ח י) 'אל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם', אך הא גופא קשיא, מהי השמחה ביום דין. אלא הביאור הוא בדרך משל, למי שהלך עם בנו ביער והזהיר את בנו לבל יתרחק ממנו אפילו שעה קלה, פן יאבד בינות עצי היער ולא ימצא דרכו, ובפרט שהיו שם חיות טורפות ומסוכנות. אך אותו הבן לא שמע לקולו ועזב את ידו ואכן נעלם האב מנגד עיניו, ויירא מאוד ויצר לו ולא ידע כיצד ימצא את דרך המלך. ולפתע הרגיש שמאן דהו סוטר על לחייו מכה רבה, ופנה לראות מי מכהו, ומצא שזה אביו, וישמח שמחה גדולה על שמצא את אביו, ואעפ"י שספג מכה נאמנה, מ"מ, מה רבה שמחתו להיפגש שוב עם אביו...

ועל דרך זה יש לבאר השמחה ביום דין, שאף שמצד אחד הוא נורא ואיום, אך לאידך גיסא יש ביום זה התגלות אלוקית, שהקב"ה מביט על כל הברואים, ועל כך אנו שמחים שהנה זכינו שבורא כל עולמים יתגלה אלינו. וזהו גם מהות יום חמישה עשר בשבט, שהקב"ה מביט על הבריאה ודן את האילנות, ובשעה זו תגדל השמחה על שאין הקב"ה עוזב אותנו ומעלים עיניו ממנו אלא משגיח עלינו ברוב טובו.

נב. אגב אורחא, משמיה דהרה"ק האהבת ישראל זי"ע מתאמרא שאכילת האתרוג מסוגלת לפקידת עקריות.

את הארץ גברא בעולם הגדול הנקרא 'תהלה'... ששם יש אור גדול ואין בה בדין לקטרג שם והוא רחמים גמורים ושם נמתק הכל, ולכך נקראים שירי דוד מלכנו 'תהלים' שיכולין לפעול על ידם הכל (בעולם שנקרא תהלה) ואין שטן ואין פגע רע, עכ"ל. ודבר שפתיים אך למותר. וכבר אמר הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (הנכבד ר"ה עוד אמר) צריך האדם להאמין, שבאמירת תהלים אפשר לצאת מכל השטותים ומכל המיצרים ומכל השינויים שיש לאדם. ואם דבריו הק' נאמרו בכל ימות השנה, קל וחומר ביום גדול זה שהוא בבחי' ראש השנה.

יה"ר, שיקויים בנו מה שנאמר בפרשתן 'כל המחלה אשר שמתני במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך', ויתעוררו עלינו כל הניסים מקריעת הים, ומירידת המן, ויהיו פירותינו מתוקין, ונזכה כולנו כאחד להיוושע בשמחת עולם, גאולת עולם במהרה דידן אבי"ר.

הק' שלכן נקרא ר"ה לאילנות לשון רבים, ולא 'לאילן' בלשון יחיד, לרמוז 'שהוא ראש השנה לכל איש ישראל, כי האדם מכונה [-נמשל] לאילן, שנאמר כי האדם עץ השדה'.

וממילא יראה כל אחד לנצל את יום זה שהוא ב'ראש השנה' בשפיכת לב לאבינו שבשמים לחדש עליו שנה טובה ומתוקה, ולזכות לכל ההשפעות הטובות, שיהיה 'צילו נאה ופירותיו מתוקים'. ומה טוב ומה נעים להרבות באמירת מזמורי תהלים, לעורר רחמים ורצון לפני ארון כל"ה. וכנודע כוחם האדיר של אמירת תהלים לבטל כל גזירות קשות ורעות ולהשפיע כל מילי דמיטב. צא ולמד מדברי קדשו של הרה"ק הרבי רבי אלימלך זי"ע (ליקושי שושנה ר"ה שירו) שלעיתים יש קטרוג גדול על האדם שאפילו הצדיק אינו יכול לבטל את תוקף הקטרוג בתפלתו, ואז צריך לקשר

נג. הרה"ק מסאדיגורא זי"ע אמר פעם בחמשה עשר בשבט, יש צדיקים שנהגו ללבוש בגדי לבן כמו ב'ראש השנה', בין כך ובין כך יעזור ה' שכבר מהיום תחל 'שנה טובה' (אמת ליעקב ח"א עמו' קמז).

נד. וכמו שכתב הגה"ק מהר"ם חאגיז זי"ע בספר 'טעמי המנהגים' וז"ל, ועוד אודיעך דכאשר האדם עץ השדה, הנהגתי גם כן מה שראיתי מרבתי ז"ל וממורי המהר"ם גאלנטי שהיה נוהג בט"ו בשבט להרבות בברכות פרי האילן, ולהתפלל להשי"ת שיחדש עליהם ועלינו שנה טובה. עכ"ל.

נה. וכמו שאמרו בדרך צחות, שמי שיסיים את כל ספר תהילות דוד בן ישי, 'פון דעקל ביז דעקל' (מצדו האחד של הספר לצדו השני) או אז יעשה 'דקל לפירותיו' וישפיע על עצמו עד בלי די, מ'פירות הדקל דעבידי דאתו'.

נו. מובא בקובץ מכתבים בשם הרה"ק מליובאוויטש בעל 'צמח צדק' זי"ע (נדפס בתהלים אהל יוסף יצחק), אילו ידעתם, כוחם של פסוקי תהלים ופעולתם בשמי רום, הייתם אומרים אותם בכל עת. תדעו שמזמורי תהלים שזברים כל מחיצות ועולים בעילוי אחר עילוי, בלי שום הפרעה, ומשתטחים לפני ארון עולמים, ופעולתם בחסד וברחמים.

נז. סיפר הגאון רבי נתן געשטעטנער זצ"ל שפעם ביקר בבית הרופא, ולפליאתו שמע את הרופא מדבר דברי תורה, ונראה כמו שהוא בקי מופלא, שאלו ר"נ, וכי מע"כ 'רב' או 'רופא'... השיב לו הרופא, אכן מלפנים כיהנתי כרב ו'מורה צדק', אך מכיוון שנוכחתי לראות שאין שומעים בקולי עזבתי אומנותי ולמדתי חכמת הרפואה, ועתה בלבוש ה'רופא' הכל שומעים בקולי... ועפי"ז פירש את הכתוב בדרך צחות, 'אם שמוע תשמע לקול ה' אלוקיך והישר בעיניו תעשה והאזנת למצוותיו כל המחלה אשר שמתני במצרים לא אשים עליך', ומן הראוי לך לשמוע לעצתי כי אני ה' רופאך... ובתורת 'רופא' הנני מודיע לך כי דרך התורה והמצוות היא ה'תרופה' הטובה ביותר...

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת בשלח תשפ"ב

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: agedank@gmail.com

ויהי בשלח פרעה את העם.

במדרש יש כמה דעות מי צווח 'וי וי', על מה צעק פרעה וי. הפירוש הפשוט במדרש הוא שפרעה צווח על שיצא מוכה ומבזוה מכל צד, גם קיבל עשר מכות, וגם שלח את העם.

עוד ענין יש בנושא זה שכל נפש יש לה צורך של התייחסות למציאות שלו, פעמים שבחור מסתובב בשיבה כמה שנים ואין מסתכלים בו, ומרוב צער הוא מחליט להעלם מהישיבה לשבועיים, שיתחילו לחפש ולדאוג איפה הוא, אף שיצעקו ויגערו בו, מעדיף הוא בכך, מאשר להיות עצם בלתי מזוהה. וכן הילדים בבית אם אין מבינים איך לתת להם יחס הגון, הם מבקשים תשומת לב באופן שלילי. כיון שלא נתנו לו יחס בכשרות. אף שאם יפיל את הכוס יצעקו עליו, הוא מעדיף צעקות מלהיות בלתי מזוהה. זהו צורך אנושי שיש לכל אדם שהוא מוכרח שיכירו בקיומו כאן.

כך אומר המדרש על פרעה, אף שקיבל מכות קשות, צעק וי על שאין מתייחסים אליו, וירדוף אחר בני ישראל. וכן מבואר בהפטרות פ' וארא ופ' בא, שהפרעונים דאגו לזה כל הדורות, שיכו בהם, עיקר שיחשבו אליהם. והקב"ה שלח עליו את נבוכדאצר מלך בבל להענישו, כל זה כדי שיסתכלו בו. וכנודע שאמר האריז"ל שיש בכל אחד בחי' פרעה אותיות הערף, הוא זה שדורש את הרגשת החשיבות אפילו בדרך הכאה.

(הגרמ"י רייזמן)

וחמושים עלו בני מארץ מצרים (יג, יח)

ברש"י כתב וחמושים מזוינים. יש להבין מה בא הפסוק ללמדנו בזה, מאי נפק"מ אם עלו מזוינים או לא. עוד יש להבין, למה אכן לא השתמשו בכלי הזין שלהם בעמדם על הים, בכדי להילחם במצרים? והרי ידעינן שאין הקב"ה עושה ניסים בחינם "לא עביד קוב"ה ניסא למגנא", ולשם מה קרע את הים וניער את פרעה, בעוד שיכלו ישראל להרגם בכלי זינים? אמנם מוסר גדול לימדנו הכתוב בזה. שאף שיש בידם כלי זיין, אינו מדרך המוסר שהם יהרגו את המצרים בעצמם, שכן "בירא דשתית מיא מיניה לא תישדי ביה קלא", - בור ששתית ממנו מים אל תשליך לשם אבן, ואחרי שהתגוררו במצרים כ"כ הרבה שנים, מצד הכרת הטוב, עדיף לשנות הטבע, ולקרוע את הים בשביל שלא ילחמו ישראל בעצמם במצרים. וכדי להשמיענו נקודת מוסר זה הדגיש הכתוב לאמור "וחמושים עלו ישראל", שתדע שאעפ"כ שהיה להם כלי זיין, עדיף לשנות הטבע ושלא לפגוע במיטיב לך.

(ע"פ 'תורת משה' לחת"ס)

בספר 'ציוני תורה', הוסיף לבאר עפ"י הנ"ל את טעם המנהג הידוע לתת מזון לפני העופות בשבת שירה (עין מג"א), וידוע בספרים כמה טעמים, או משום שגם העופות אמרו שירה יחד עם ישראל, והנעימו בצפצופם את שירת ישראל, או כדאיתא שבעת אשר דתן ואבירם פיזרו את המן ויצאו מן העם ללקוט ולא מצאו" שכן העופות אכלו את המן שפזרו שלא יחשבו שכן ירד להם מן בשבת.

אמנם, לדברי החת"ס הנ"ל, יוצא שכל עניין קריעת ים סוף היה רק בשביל עניין 'הכרת הטוב' שולוא זה לא נצרך כל הנס, לכן דווקא בשבת שירה מחזרים אנו להחזיר טובה ולהכיר טובה לעופות.

ובזה מובן מש"כ בספר תוספת שבת להמליץ וליישב את המנהג להאכיל את הציפורים בשבת שירה ובמג"א (אור"ח שכד) אוסר ומובא גם במשנ"ב (שם) שכל המטרה היא רק משום הכרת הטוב ולא שביל להאכיל אותם.

ויובן יותר בהקדם מה שמצינו שמשנה רבינו לא הכה את היאור מפני הכרת הטוב, והשאלה מפורסמת מה ענין הכרת הטוב יש למי שאין בהם דעת? או לאדמה שג"כ אינה מכירה בטוב הנגמל לה? כן מובא ברא"ש שלא רצה לדון בדין תורה על בית מרחץ מסוים כיוון שהוא נהנה מהבית מרחץ ויש לו הכרת הטוב כלפיה! וגם כאן נשאלת השאלה מה טעם הכרת הטוב לדבר דומם שלא מבין? אלא שמידת הכרת הטוב הכרחית לעבודת השם, כפי שמאריך במנחת חינוך במצוות כיבוד או"א ובעוד הרבה מקומות, וחובה עלינו לסגל את נפשינו ולהשריש בנו את המידה הזאת של הכרת

הטוב, ולא בשביל השני אלא בשביל עצמנו, לכן, על אף שהמים אין בהם דעת וגם לא לאדמה מ"מ בשביל האדם גופו יש בזה את התועלת שמשלים את נפשו במידה הזאת.

אשר על כן, היות וכל ענינה של נתינת המזונות לעופות הינה משום הכרת הטוב, הרי שהאדם עושה זאת רק בשביל עצמו ולא בשביל האכלתם, לכן שונה הוא מסתם נתינת מזונות לצורך בעלי החיים.

(ציוני תורה)

ויקח שש מאות רכב בחור וגו' (יד ז)

ולמה דוקא שש מאות? וי"ל דהנה כתיב "איכה ירדוף אחד אלף ושנים יניסו רבבה" והנה מספר בני ישראל יוצאי מצרים היה ששים רבוא, לפי זה, היה פרעה צריך כדי לרודפם מאה ועשרים רכבים, והנה במצרים היו בני ישראל פי חמשה ד'וחמושים עלו בני ישראל' ופרש"י אחד מחמשה דארבע חלקים מתו בשלשת ימי האפילה. אבל פרעה לא ידע מזה ולכן לקח רכב פי חמישה ועולה לחשבון שש מאות רכב.

(הגה"ק רבי חיים הכהן רפפורט)

ואתה הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו (יד, טז)

איתא בספרי קבלה שלקרוע את הים היו צריכים לכווין שם צ"א שהוא השם של ר"ת פ'ותח א'ת י'דיר, ואפ"ל דמרומו ג"כ כאן בפסוק, דהנה ה' אמר למשה 'הרם את מטך' דהיינו קח האותיות אחרי מי"ט' דהיינו נ' י' ל' (=90) ונטה את 'דך' פי' קח אותיות לפני האותיות של י'דיר' דהיינו ט' ג' י' (=22) על הים' פי' קח האותיות אחרי י"ם' (כי האות ה' בים הוא רק הוספה) דהיינו כ' נ' (=70) וביחד תמצא קפ"ב, ובקעהו פי' תחלקנו לשנים נמצא במדויק צ"א והוא השם צ"א המרומו כאן.

(הרה"ק ר' שמשון אוסטרפאלע זי"ע).

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' (טו, א)

"בקשו מלאכי השרת לומר שירה אמר להם הקב"ה מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה?!" (מגילה י')

יש לשאול מדוע למלאכי השרת לא ניתנה רשות לומר שירה ואילו לבני ישראל ניתנה רשות? מתרץ בעל ה"כלי חמדה": בני ישראל לא אמרו שירה על האסון של המצרים, אלא על תשועת עצמם. כמו שנאמר "ויהי לי לישועה". אבל המלאכים הרי לא נשתעבדו במצרים, ונמצא שכל השירה שלהם היתה על אחרים ואין אומרים שירה כשיש גם אסון של אחרים.

(זה השלחן)

המפרשים מביאים עוד, דהנה כתיב בחיל סנחריב שהקב"ה פתח אזניהם ושמעו השירה של חיות הקודש ופרחו נשמתן, ואף כאן רצו המלאכים להרוג את המצרים ע"י שישירו שירה, אמר להם הקב"ה, מעשי ידי טבעו בים, - 'מעשי ידי' היינו התינוקות שהושלכו ליאור, ואתם אומרים שירה? הלא צריך להיות 'מדה כנגד מדה' לכן מוכרחין שיטבעו בים.

(מפרשים)

עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה זה אלי ואנוהו אלקי אבי וארוממנהו (טו, ב) בגמרא (שבת קלא, ב) "זה אלי ואנוהו התנאה לפניו במצות עשה לפניו סוכה נאה ולולב נאה ושופר נאה וכו', אבא שאול אומר ואנוהו הוי דומה לו מה הוא חנון ורחום אף אתה היה חנון ורחום". ובמסכת בבא קמא (ט, ב) "אמר ר' זירא בהידור מצוה עד שליש במצוה". שיש להוסיף בהידור מצוה עד שליש משווי כל המצווה.

יש להבין מה השייכות של 'הידור מצוה' לשירת הים, ועוד, מאי טעמא רק עד שליש? בספח"ק "בני יששכר" (מאמרי השבתות, מאמר ב) כתב בזה דבר נפלא, על פי מה דאיתא בתרגום יונתן על הפסוק (שמות יד, ז) "ויקח שש מאות רכב בחור ושלשים על כלו", ותרגם "ומוליתא תליתאה על כולהון", מה כוונת התרגום? ונראה לפרש על פי הירושלמי כלאים (פ"ח ה"ב) הובא בפירוש הר"ש למשניות (כלאים פ"ח מ"ב) וכן הוא במדרשים (מכילתא פ"א ז) והוא שמנהג העולם היה תמיד לנסוע בעגלה המחוברת רק לסוס אחד בלבד. עד שבא פרעה שהיה בימי יוסף, והנהיג ליסוע במרכבתו בשני סוסים, ("מרכבת המשנה"), ואחר כך פרעה שרדף אחרי

בני ישראל, היה אוטר שלשה סוסים בכל מרכבה, וזהו הפירוש "ושלישי על כולו", שהוא הוסיף שליש על הסוסים, דהיינו סוס שלישי. וזה ג"כ כוונת ה'תרגום יונתן' "מוליאת תליתאה" (היינו סוס, כענין 'מולייתות של בית רבי' בגמרא שבת נב, א), ואם כן הוסיף פרעה 'הידור' שליש בעבירה, לרדוף אחרי ישראל, והנה השי"ת לקח ממנו נקם סוס ורוכבו רמה בים ומבחר שלשיו טבעו בים סוף, על כן שוררו לפניו 'זה אלי ואנוהו' אתנאה לפניו במצות, שלקחו ולמדו מההידור של פרעה שהיה הוספה של שליש בעבירה, ולמדו ממנו להדר במצוות עד שליש.

ובספרו "אגרא דפרקא", (אות שע"ה), הוסיף לבאר עם זה את מאמר חז"ל (פסחים קיח, ב, ערכין טו, א) שהקב"ה שילם לים על מה שפלט את המצרים, ושילם לו הקב"ה כנגד אחד ומחצה שבהם, שבמצרים היו שש מאות רכב ובסיסרא היו תשע מאות רכב, ולמה הוסיף הקב"ה משש מאות לתשע מאות? אלא דהקב"ה הרי מקיים את התורה, ודייקא כאן על הים שנתחדש העניין של הידור מצוה עד שליש, כאמור, לכן שילם לו הקב"ה תוספת שליש על מעשהו.

(בני יששכר)
בספר "פרדס יוסף", הביא לבאר את המחלוקת הנ"ל בפסוק "זה אלי ואנוהו" אם לומדים "התנאה לפניו במצוות" או לאבא שאול לומדים ש'מה הוא רחום אף אתה רחום' וכו', שמר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי. כלומר: דרך אנשים שבמצוות שבין אדם למקום הרי הם מדקדקים בקלה כבחמורה, ומוסיפים להדר עד שליש ויותר ואילו ב'בין אדם לחבירו' אינם מקפידים לצער זולתם. זה מה שאבא שאול בא להוסיף, שגם אם הנך מהדר במצוות "התנאה לפניו במצוות" תזכור גם כן להדר ב'בין אדם לחבירו' שכן מה הוא רחום אף אתה רחום.

והוסיף לבאר בזה באופן נפלא את מה שאמר דוד המלך בתהילים, "ואנכי תולעת ולא איש", שדוד המלך התאונן על רודפיו שמקפידים על מצוות שבין אדם למקום ואינם מקפידים על בין אדם לחבירו, וטען כך: הרי בכל דבר מאכל הנכם בודקים את המאכל שלא יהיו בו תולעים, אז אם הנכם מקפידים שלא לאכול תולעים, הקפידו גם כן שלא לאכול אנשים, וזה שאמר "ואנכי תולעת ולא איש" החשיבו אותי לפחות כתולעת ואל תאכלו אותי...

(פרדס יוסף)
ויקראו בית ישראל את שמו מן והוא זרע גד לבן וטעמו כצפיחית בדבש
(טז, לא)
התורה הק' מספרת, שטעם המן היה כ"צפיחית בדבש", עוגת דבש. נשאלת השאלה, בחז"ל מבואר שמתיקות הדבש היא אחד משישים שבמנ. היינו, המן היה מתוק פי שישים יותר מהדבש. ובלשון הפסוק משמע שהוא רק כצפיחית בדבש? דהיינו כמו הדבש עצמו?
שמעתי בשם הגאון מוילנא זצ"ל שאדרבה, הן הן דברי הכתוב "וטעמו" – ה'נותן טעם' שלו. כמה הוא 'נותן טעם'? אחד משישים. אחד משישים של המן היה כמו צפיחית בדבש, כי המן עצמו מתוק פי שישים יותר. וכעת, א חלק אחד שבמנ, נכנס למאכל אחר – עד שישים עדיין טועמים ומרגישים טעם כמו דבש.

אה, רבותי, וכי הפשט הזה אינו צפיחית בדבש?...

(יחי ראובן)
וילקטו אותו ... איש כפי אכלו לקטו (טז, כא)
הגאון הצדיק רבי אליה לופיאן זצ"ל, אומר חידוש נפלא, מבהיל על הרעיון: הכתוב אומר: "זה הדבר אשר צוה ה' לקטו ממנו איש לפי אכלו עומר לגלגולת מספר נפשותיכם איש לאשר באהלו תקחו" (טז, טז). לאחר מכן (פסוק יט) מופיע הציווי: "איש אל יותר ממנו עד בוקר". ומיד אחר כך (פסוק כ') התורה מספרת: "ולא שמעו אל משה ויתירו אנשים ממנו עד בוקר וירום תולעים ויבאש ויקצוף עליהם משה".

אנשים אלו, כפי שגילו לנו חז"ל, היו דתן ואבירם. ומה היה ה"חשבון" שלהם להותיר מן המן למחר? הם אמרו לעצמם: "מי יודע מה יהיה מחר? מה נאכל מחר, אם, חלילה, לא ירד מן? מה שבוטח בטוח! נאכל היום רק מחצית העומר שלקטנו ואת מחציתו השניה נאכל למחר! ליתר בטחון!"
האמת היא שקשה לדמיין מצב שכזה... אנחנו קמים בבוקר פותחים את הפריז'ידר ומוציאים בו, ברוך השם, אוכל מכל טוב. גם אם הוא ריק – נגשים למכולת הסמוכה. ואם במכולת לא יהיה את שחשקה נפשנו – ישנם סופרמרקטים ענקיים ששם יש הכל... דתן ואבירם חששו שעלול להיות מצב בו הם יקומו בבוקר ולא יהיה כלל מה לאכול! אין שום אוכל במחנה כולו! זה מצב לא קל.. לכן, ליתר בטחון, השאירו חצי מהכמות היומית למחר...

אי אי אי! לא היתה להם את מידת הבטחון בהשם יתברך שיתן להם את אכלם גם מחר! הם אכלו היום רק חצי עומר ושמרו את החצי השני למחר...

מכל עברייך, ואתה לא יכול להסביר לעצמך מדוע בכלל נקלעת אל התופת הזו?! ועל מה ולמה אתה רועד ביום וער בלילה, סובל עייפות ורעב, את כאב השכיבה, ואת מאמץ המלחמה?! שאלות אלו הופכות אותך לכדור אש של כאב צורה המלא מועקה עד אין סוף.

"והנה" - ממשיך החלוץ ומספר - "באחת הנהגות הנהגות בשדה הקרב, בשעה שהייתי חסר מעש והתכנסתי יותר בתוך הכאב של עצמי, ראיתי לא הרחק ממני את אותם חברים יהודים שעליהם דיברתי קודם, והם מוציאים מכיסם איזה ספר קטן, לוחשים דבר מה בהתלהבות, ראשם נע הלך ושוב, עיניהם שופעות דמע, וניכר בעליל על פניהם איך שזה עושה להם טוב - ממש כמים קרים על נפש עיפה... ממש כך!! לאחר כמה דקות הם היו נראים כה רעננים וטובי לב - כאילו זה עתה יצאו לקרב..."

"לא יכלתי להתאפק, ולאחר כמה ימים כשהיתה הפוגה ארוכה יותר נגשתי אל אחד מהם, וביקשתי לדעת: הכיצד אינו כאוב כמוני? ממה הוא מתנחם ומתעודד?"

"לא כ"כ הבנתי את כל מה ששח עמי, אולם דבר אחד הבנתי באופן ברור: בעוד שאני סבור כי נקלעתי לכאן, וסתם אני יורה - אצלו הכל מובן ומוסבר! הוא הסביר לי שמישהו הביא אותו לכאן עם מטרה מסוימת המופנית אליו באופן פרטי, הכל נעשה עמו באופן מושגח במיוחד, ולכל כדור יש מסלול ידוע מראש!!"

"הוא לימד אותי שאותו מישהו שמסובב את הכל נקרא "הקב"ה", שהוא זה שברא את הכל ומשגיח על הכל, ושכל יהודי יודע זאת ומתחנך על זה ללא פקפוק וספק כלל.

"שמעתי את תוכן הדברים פחות או יותר, שבתי למקומי, הקרבות חזרו לשיאם, אני יורה ויורה, מחשבותי מעיקות ולבי נצבט שבעתיים. הרי גם אני יהודי!! הנה לחברי היהודים יש עולם מופלא ומעניין, שגם אם אינני מאמין בו - אבל לא היתה לי הזדמנות לבחון אותו, ואולי זה נכון ואמיתי? "כך הרהרתי נוגות במצבי המדוכדך, דמעות רותחות זלגו מעיני טיפה אחר טיפה ללא הפוגה, ובכאב מהול בכעס הרהרתי לעצמי: מדוע אבי לא לימדני יהדות? וכך נכנסתי למתקפת רגשות של רחמים עצמיים, וככל שהדקות נקפו - כך זרם הדמעות הלך וגבר, ואני יורה ובוכה, בוכה ויורה... "כך המשכתי, עד שנוצר סדק קל בלב וניצוץ ראשון התנוצץ בלבי, וכה נשאוני מחשבותי באותה עת:

"רבונו של עולם" - אמרתי בלבי - "אני פונה אליך באם אכן הינך קיים: אם אכן חברי היהודים צודקים בדבריהם ויש מישהו שרואה הכל ומשגיח על הכל - הרי שאתה שומע גם אותי, ואני פונה אליך בתחינה ובקשה: תראה לי שאתה קיים!!"

"וכך, ספק מהרהר ספק מדבר, המשכתי במחשבותי ואמרתי לעצמי: רבונו של עולם, הרי לא היתה לי אפשרות להכירך, ומדוע שלא אהיה זכאי לדעת על קיומך?! א"כ מבקש אני ממך, רבש"ע תוכיח לי כעת את קיומך!! "ובמה יודע איפוא שאתה קיים? הנה אינני מעוניין במלחמה חסרת הבנה, וא"כ עזור לי שאצא מן הקרבות ע"י שיפגע בי כדור בדיוק באצבע, שלא אוכל יותר לירות וישחררו אותי מכאן, ובזה אדע שאתה קיים..."

"עודני מדבר עם לבי בכנות ובפשטות, והכדור של האויב בא גם בא, ועמה האמונה שחדרה אלי לעצמות... בדיוק באצבע פגע בי רסיס, רק אצבעי נפגעה ותו לא, וכמובן שיותר לא הייתי בקרב - הכל בדיוק כפי שרציתי... כפי שביקשתי - ראיתי את הקב"ה כביכול עין בעין!!"

"והנה" - פתח החלוץ את ידו והראה באצבע "זה קלי ואנוהו" - "הנה לך האגודל הפצוע שלי לאות ולמופת על הכרותי עם מנהיג העולם!!" ואנו נסיים את מה שהוא לא ידע לסיים, ונכריז בשבילי: "אצבע אלוקים היא!" "כמובן", - ממשיך החלוץ בשטף דבריו - "עומק השכנוע שלי בבורא העולם היה נורא ומבהיל, קשה לתאר עד כמה. גמרתי אומר שמיד כאשר תסתיים המלחמה - אלך ואלמד יהדות."

וכאן, אחרי אתנחתא מלווה באנחה רוויית כאב - המשיך החלוץ ועבר אל החלק השני של סיפורו. וכך המשיך לספר:

"המלחמה נגמרה ב"ה ויצאתי ממנה בשלום, רגלי הוליכו אותי לבית המדרש ללמוד יהדות כפי שהחלטתי, אלא שלא ידעתי את כוחות האדם - ונפלתי במלכות..."

"מה היה? ובכן, לפני המלחמה כמעט השלמתי לימוד אגרונומיה (חקלאות), ונתרו לי רק כשלושה חודשים לסיום ולקבלת תואר. מעתה סברתי בדעתי, שלהפסיד כעת את הכל - אין זה הגיוני, ובודאי שצריך פרנסה, וע"כ נתישבתי איפוא בשכלי והחלטתי שקודם אסיים את הלימוד, ומשאתפנה, ואהיה עם מקצוע ביד - אלך ואלמד יהדות.

"אולם חשבון שכלי לחוד - ותחושות לב לחוד!" את הסוד הזה לא ידעתי!! לא הבנתי שלרגשות האדם חוקים משלהם, ולא כל מה שהשכל מבין - גם הלב מרגיש!! לא ידעתי שבשעה שהלב עירני ורוצה לפעול - אין להחמיץ את ההזדמנות בשום פנים ואופן, כי אם יתקרב הלב - הכל ירד לטמיון!!

הוא לשוב לכסלו - כי קרוב הוא! אם לא יאזור כגבר חלציו ויתנער בכח ובאומץ מהרגליו - עלול הוא להמשיך בדרכו הרעה והמזיקה משום ההרגל שהורגל בה!!

ולכן כאשר מתנוצץ ניצוץ בלבו של אדם לשוב למוטב או להתעורר למעשה טוב כל שהוא - עליו להזדרז ללבותו מיד ככל האפשר, פן ישוב וינחם על רצונו הטוב וכל רשפי התעוררותו יכבו וייעלמו במעבה חשכת החומר, עד שלבסוף ישאר בהרגליו הקודמים וישכח הכל - כי קרוב הוא!!

שמא לא תפנה

לאחר שהבנו את היסוד האמור נמחישו במעשה נורא אשר יואר ויובן היטב לאור האמור, ואף ישוב ויבהיר לנו באור יקרות את אשר למדנו כבר מן הפסוק.

את המעשה שמעתי מגיסי הגאון ר' שלמה זלמן אויערבך זצוק"ל, וכן מחמותי הרבנית אויערבך, כפי אשר שח "חלוץ" אחד את כל פרטי המעשה הנרגשים להגרש"ז, וכך היה המעשה:

ר' שלמה זלמן זצוק"ל היה אז בחור, ובית חמי זצ"ל בנסיבות התקופה אשר היתה עת מלחמה וקושי, עבר לגור ב"נחלת צדוק" - שכונה בירושלים. שם, בדירתם החדשה, וגם זה בנסיבות העיתים - נותרו עדיין בא' מן החדרים "חלוץ" ואשתו לגור. ("חלוץ" - כינוי לעולים באותה עת שהיו חניכי התרבות החילונית).

בהמשך הזמן כמובן שעברו למקום אחר, אולם בנתיים היה צורך להגיע עם החלוץ ואשתו להסדר על פרטים שונים באשר לחיים בשיתוף, שכן גם אם היו נכנסים ויוצאים בכניסה נפרדת כמובן - עדיין היו אי אלו תקלות. בין היתר היה ענין שמירת השבת, שלגביה היתה רגישות מיוחדת.

נכנסה איפא חמותי ז"ל אל החלוץ ואשתו, ודיברה על לבם, עד שהגיעו להבנה בכל העניינים, וגם על שבת הבטיחו והתחייבו לא לחלל שבת. אלא שכבר בשבת הקרובה התברר שבפועל הינם מחללים שבת, ולא מקיימים את הבטחתם.

התיישה חמותי בדעתה, ושלחה את בנה ר' שלמה זלמן שבר חכים הוא לה, לעשות כחכמתו. ואכן העננה הוסרה במהירות כאשר בשיחה קצרה ועדינה התברר שלא ידעו בכלל מהו חילול שבת, ומשעמדו על הדברים - הבטיחו כמובן לא לפגוע בקדושת השבת.

סביר להניח שאותו "חלוץ" ניחן בחושים חדים, כפי שאכן יתברר בהמשך המעשה, וכנראה שמשפטים קצרים ששח עמו ר' שלמה זלמן - בעודו בחור - כבר הספיקו לשבות את לבו בקסם חכמתו של הגרש"ז, ומיד ניצל החלוץ את הענין והחל לגלגל שיחה עם הבחור שלמה זלמן.

"הימים היו ימים טרום מלחמת העולם הראשונה" - פתח החלוץ את דבריו, לא לפני שביקש את ר' שלמה זלמן לצאת אל החורשה הסמוכה, מקום נוח לשיחה - "על יהדות לא ידעתי דבר, עם הורים רפורמים, וסבתא שמדליקה נרות בליל שבת - מה כבר אפשר לדעת... ואפי' על עצם היותי יהודי בקושי ידעתי.

"ככה הייתי נראה אז, כמו היום, עם קשר אפסי לכל היהדות כולה, אלא שבנתיים - באמצע הדרך - משהו עבר עלי, נתוודעתי אל קיומו של בורא ומנהיג לעולם - ובכ"ז אני היום כמו אז, נשארתי אותו הדבר."

הייתכן?! - אמנם כן!! הכיצד?! - הבה ונאזין:

"כשפרצה מלחמת העולם הראשונה" - ממשיך החלוץ בדבריו - "הייתי כבר בחור בגיל הגיוס, נתגייסתי עם בני גילי לצבא, חלקם היו אפי' מוכרים לי מסביבות מגורי כיהודים ששמרו תורה ומצוות, מעשיהם היו אמנם תמיד נראים לי מוזרים ומשונים ועל כן לא היה לי כל קשר עמם, אבל בכל זאת - זה עושה משהו טוב בלב כשאתה מכיר כמה מהחברים בתוך הקרבות, ושהם יהודים כמוך.

"נכנסנו לעובי המלחמה, ואט אט התקדמנו אל החזית עצמה. "שם", - פולט החלוץ אנחה כבדה מגרונו - "אתה פשוט שוכב בתוך גומחות חול, כשמטרים ספורים שוכבים חברים כמוך, באותה צורה, רוב חלקי גופך מכוסים עד כמה שאפשר, עיניך מבצבצות מבין המחילות כעטלף, הרובה גם הוא משתחל מבין החרכים כשקנהו מכוון לאי שם, ואתה עושה כל הזמן פעולה אחת - יורה ויורה..."

"ובדיוק כמו שאתה עושה פה - נעשה מולך אי שם בצד השני, אצל האויב שכנגדך... "אויב" הכוונה לאיזה קיסר שהסתכסך אולי על רקע קטנוני בהחלט עם הקיסר שלנו, ולשם כך מעמידים הם כל אחד את חייליו המשמשים כמטרה לחץ..."

"כאילו שאיכפת לי שימות אי שם איזה חייל שאינני יודע עליו דבר... וכאילו שאיכפת לו שאני לא אשאר בחיים... אבל שנינו משתדלים לפגוע כל אחד בדיוק בראשו של זולתו - ועל כן אנו יורים ללא הרף אחד על השני. למה? מדוע? - ככה! זוהי התשובה המתסכלת כל אדם בר דעת.

"תבין" - הוא ממשיך - "אתה מזיע ומתייגע, מסתכן ומתאמץ, וסבל את הפחד משריקות הכדורים שחולפים לא אחת ליד אוזןך ומניפים את עשרות ראשך בחולפם על פניך, עם החברים זבי הדם שנופלים כזובים

יודע שבליטא היו שני אופנים איך לפרש את דרך המוסר של הג"מ רבי ישראל סלנטר זצוק"ל. בנובהרדוק עסקו בעיקר בשפלות האדם, ובסלבודקה עסקו בגדלות האדם. שניהם עמדו על זה המאמר חז"ל שאין אדם נוקף אצבעו עד שמכריזין עליו מלמעלה. בנובהרדוק פירשוהו, אהא תראה כמה שפל הוא האדם שאפילו חתך באצבע אינו יכול לקבל לבדו, אא"כ מכריזין עליו מלמעלה... בשלמא מליון דולר אינו יכול לעשות לבד, אך הוא שפל ומושפל כ"כ, שאפילו חתך קטן אינו יכול לבד. ואילו בסלבודקה פירשוהו, עמוד והתבונן כמה הוא גדלות האדם, שאפילו חתך באצבע שלו, הכריזו עליו מלמעלה פלוני בן פלוני יקבל חתך באצבע. וכדברי הרה"ק מקאצק זי"ע שזוהו עונשו של הנחש שפער לחמו, אמר לו הקב"ה לך ממני איני רוצה לראות פניך, קח את מזונך בכל מקום בעפר, ולך מכאן.

כל יהודי הוא כביכול מ'אנשי קשר' של השי"ת, הן כשנותן לו משענת החסדים, והן כשנמכה בו בשבט הגבורות, תמיד הוא איתו בקשר חם. לכן צוה עליו לבקש ממנו פרנסתו ג' פעמים ביום, וכמ"ש חז"ל שלכן לא ירד המן אחת בשנה, כדי שיתלו עיניהם למרום לבקש מזונותיהם מדי יום ביומו.

להבדיל אלפי הבדלות, על כך צעק פרעה וי, הגם שקיבל רק מכתבים של מכות מהקב"ה, אך מ"מ עתה שהקב"ה הוציא את בניו ממצרים, הוא נמחק מרשימת אנשי קשר של הקב"ה. ולכן צעק מה זאת עשינו כי שילחנו את ישראל מעבדנו, וביקש לחזור להיות מאנשי קשר של הקב"ה, ואכן קיבל על הים עוד חמשים ומאתיים מכתבי מכות מהקב"ה. וממנו נקח לעבוד את ה', שגם כשאדם מוכה, ישמע בפנימיות המכה שהקב"ה בחר בו להיות מאנשי הקשר שלו. וכן אמר הדברי חיים בפטירת בנו בחייו ר"ל, שכשמתווב לראות מי נתן לו מכה בגב, הוא רואה שזה היה הקב"ה ושמח בכך, אף שזה כואב, הרי זה בחביבות. כמו כל טפיחה בשכם, שפעמים שהיא כואבת, כשיודעים הידיד הקרוב הוא זה שהכה, שמחים בחביבות ההכאה.

(הגרמ"י רייזמן)

"ולא נחם"

"החפץ חיים" זצ"ל היה אומר: "טרף נתן ליראיו, יזכר לעולם בריתו" (תהלים קיא, ה). הן לה' הארץ ומלואה, לו הכסף ולו הזהב. מדוע שוררת כזו דחקות בהיכלי התורה, וראשי הישיבה נאלצים לקחת מקל נדודים ולגלות לארצות נכר, כדי שבעולם כולו יזכרו שיש תורה ולומדי תורה, ויטלו חלק בהחזקתה. וזהו שנאמר: "טרף", מלשון: "מי ישלו ומי יטרף". כלומר טלטולים ונדודים, "נתן ליראיו", הם ראשי הישיבות, כדי להזכיר לעולם כולו את בריתו, זו התורה (נדרים לב ע"א), ככתוב: "אם לא בריתי יומם ולילה, חקות שמים וארץ לא שמת" (ירמיה לג, כה).

אבל הרווח הדדי. אני פועל לזכות אותם והם משתדלים לזכות אותי. אני מכתת רגלי מארץ לארץ מעיר לעיר ומבית לבית ומנסה לעורר לבבות להחזקת מוסדות התורה. פוקד בתי חסידים, ליטאים, מכל הסוגים. ומתפתחת שיחה, אני מספר על מצוקת המוסדות והם מחזקים לבי באמונה ובטחון. וכבר אמרתי להם, שעל ידם הבנתי דברי הגמרא (חולין ז ע"ב): "ישראל קדושים, יש רוצה [לתת] ואין לו, ויש שיש לו ואינו רוצה". וכבר תמהו בתוספות, אם יש לו ואינו רוצה, מה קדושתו. אבל אילו היו שומעים את להט אמונתו, שגם זה לטובה, ויש לקבל יסורים באהבה, את יסורי הזולת כמובן, ולהתאזר בבטחון, ישועת ה' כהרף עין, היש קדוש כמוהו!

הכלל, נקלעתי לבית חסידי ונתקבלתי בסבר פנים יפות, בעל הבית בר אוריין ובר אבהן - פתח את ידו, ואני פתחתי לפניו את סגור לבי. אמרתי: "אתם חסידים, אני חונכתי ב'חדר' ליטאי. הורי היו חסידי גור, חותני חסיד ברסלב, גיסי חסיד ליובאוויטש, כולם עובדים לקל אחד, וקבל האמת ממי שאמרה. אומר לך מה ששמעתי מהמשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל. יהודים הם רחמנים בישנים וגומלי חסידים (יבמות עט ע"א), שרשי כל המדות הטובות. אבל אסור לנו לשכוח שגם המידות הרעות מקננות בנו. והביא לך ראייה מוכחת מדברי רבנו יונה בספרו "שערי תשובה", שרבי עקיבא איגר זצ"ל אמר שאינו רק ספר מוסר, אלא ספר הלכה.

וכתב ("שערי תשובה" שער ג אות לד): נצטונו "לבלתי רום לבבו מאחיו" (שברים יז, כ), והוזהרנו בזה להסיר מנפשנו מידת הגאווה. הרי שהי המקננת בנו - ועוד (שם, אות לו): "לא תאמץ את לבבך", הוזהרנו להסיר מנפשנו מידת האכזריות. הרי שבטבענו אכזרים אנו. ועוד (שם, אות לט): "לא תשנא את אחיך בלבבך", הוזהרנו בזה להסיר מנפשנו מידת השנאה לזולת -

"וזה בדיוק מה שקרה אתי... סיימתי את לימודי כעבור כמה חודשים, ובנתיים הלב התקרר... וכשהלב קר - הוא יותר דומה לאבן מאשר ללב בשר..."

"הופתעתי לגלות איך שבפועל אכן צעדתי לבית הכנסת לפגוש יהודים שידריכו אותי בלימוד יהדות - אולם לבי כל עמי!! השכל אומנם הוביל אותי בתחילה - אך עד מהרה נחנק... הלב הרוחני דמם... לא הרגשתי כל טעם, ולא יכולתי להתקדם כלום!"

"זכורני שאפי' צעדתי ביום כיפור הקרוב לביהכ"ס, אך לא הצלחתי לעשות מעבר לכך מאומה! מילה אחת לא הצליחה לצאת מפיי! "וכך נשארתי כפי שעייניך הרואות - עכשיו כמו אז!! נשארתי במצב בו אתם צריכים לסכם עמנו על שמירת שבת, ובסוף אנחנו לא יודעים אפי' על מה בדיוק אתם מדברים...!"

כך סיים החלוץ כשהוא עוצר בעד עיניו לבלתי יפרצו עליו פרץ, ואמר: "אילו תפסתי אז את הרגע - הרי שבטח היום הייתי אני מלמד אותכם שבת מהי - ולא ההיפך..."

"ולפיכך אני מספר לך כל זאת: דבר ראשון - כדי שתדע שה' מנהיג את העולם, כפי שספרתי לך. ודבר שני - כדי שאתה ששומר מצוות הינך - תהיה זהיר לעשות עם הידיעה הזו משהו, ולא תאבד את עולמך כמוני!! שתדע כשהלב חם - אז הזמן לעשות, ולא להשען על הבנת השכל!!!", ובכך חתם את דבריו.

על זה ועל כיוצא בו אומרת התורה: "ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא" - שכן על אף שכל בר דעת מבין שעדיף קושי מלחמה מאשר לחזור מצרימה, אבל הבנה לחוד - והרגשה לחוד... ההרגשה בלב היא - והלב עדיין במצרים... ולמה - כי קרוב הוא..."

ומכאן יש לנו ללמוד בק"ו לרוחניות, שאם באים להשתנות - צריך להתרחק הרבה, שמא ישוב הלב להרגלי - "כי קרוב הוא!!" אם מתעוררים לעשות שנוי והתחדשות - חלילה מלאבד את חום הלב, וזה מה שלימדונו חז"ל (אבות ב', ד): "ואל תאמר לכשאפנה אשנה - שמא לא תפנה!!"

(לב שלום)

ייהי בשלח פרעה את העם.

ייהי בשלח פרעה את העם. במדרש יש כמה דעות מי צווח 'וי וי', י"א שהקב"ה צווח וי, וי"א שמשוה רבינו צווח וי, י"א שישראל צווחו וי, י"א שפרעה צווח וי. על מה צעק פרעה וי. הפירוש הפשוט במדרש הוא שפרעה צווח על שיצא מוכה ומבוזה מכל צד, גם קיבל עשר מכות, וגם שלח את העם. [כמשל הנודע, גם אכל הדג המקולקל, וגם קיבל מכות, וגם נתגרש מן העיר] לאחר מעשה היה פרעה אבוד לגמרי, כמ"ש 'הטרם תדע כי אבדה מצרים'. איך יקים את המדינה שלו מחדש, עם אנשים שנשארו חיים בקושי, ועין אחת חפורה ע"י הארבה וכו'. על זאת צווח וי, אם כבר שלחתי אותם בסוף, מה היה לי לקבל מכות עליהם.

עוד מבואר שם במדרש סיבה לצעקת פרעה וי, משל למלך ששלח את בנו אצל אוהבו שהיה במקום רחוק, מדי פעם בפעם היה המלך כותב לו מכתבים ושואל בשלום בנו, לאחר זמן בא המלך והחזיר את בנו לביתו, החל האוהב לצעוק וי. שכל זמן שהיה בן המלך בביתו, היה המלך נזדקק לי. כך אמר פרעה, כל זמן שבני ישראל היו במצרים, היה הקב"ה שולח לו שלוחים, כה אמר הויה שלח את עמי, וכדרך האנשים שיש להם רשימת 'אנשי קשר', עם מי הוא מתכתב, לפני יו"ט או לפני חתונה הוא מזמין את כל אנשי הקשר. כך כביכול כל זמן שהיו ישראל במצרים, היה הקב"ה מ'אנשי הקשר' של פרעה, שהרי היה שולח אליו את שני בניו החשובים ביותר, משה ואהרן. אף שתמיד היה מקשה עורפו ולא שומע בקולו, מ"מ כבוד גדול הוא לו שהקב"ה שולח לו שלוחים, אך עתה שיצאו ישראל מארצו, צעק ווי שהפסיד דבר גדול כזה.

ולכא"ו הוא מדרש פליאה, וכי קיבל אגרת שלומים מהקב"ה, הרי קיבל מכות נוראות, האיך היפך את המכות לאגרות שלום? ויש שאדם אומר תדבר עלי רעות העיקר תדבר ממני.

וראיתי בספר 'אור הצפון' להג"מ רבי נתן צבי פינקל הסבא מסלבודקה זצוק"ל, שכתב שיש כאן לימוד פנימי לכל אחד מאיתנו. כי הנה חז"ל אמרו 'אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה', כשאדם יודע שבשמים חשבו עליו דיברו עליו והחליטו מה לעשות לו, זה בעצמו חיוזוק גדול הוא לנפשו. כל מכה קטנה יכול אדם לקבל כעונש ולהתמרמר, או כאגרת שלומים.

שבטך ומשענתך המה ינחמוני, כמה חשוב הוא האדם שאף נקיפת אצבע מכריזין עליו משמים, וצריך לשמוע את החביבות שבכל מכה ח"ו
דוד המלך אומר 'שבטך ומשענתך המה ינחמוני', לא רק משענתך בצד החסד, אלא אף שבטך מצד הגבורה, גם המה ינחמוני.

ואיך זה מסתדר עם היותנו רחמנים וגומלי חסדים? אין כאן סתירה, כי האדם מלא סתירות, ואור וחושך מתערבלים בנפשו. ועלינו להגביר את האור ולדחות את החושך.

והוסיף, שכיוצא בכך כל ישראל מאמינים בני מאמינים (שבת צו ע"א), האמונה נטועה בנו כמורשת האבות הקדושים וכולנו שמענו מפי עליון "אנכי ה' אלקיך" (שמות כ, ב), שכל נשמות ישראל עמדו בהר סיני (שבת קמו ע"א), ודיבורו של הקדוש ברוך הוא כמעשה (שבת קיט ע"ב) -

ועם זאת "גם את זה לעמת זה עשה האלקים" (קהלת ז, יד), וכשם שמקנן בנו אור האמונה כך מקנן בנו חושך הכפירה, וגם זה מפורש בכתוב: "ולא תתורו אחרי לבבכם" (במדבר טו, ט) (זו מינות רש"י, מברכות יב ע"ב). לכן, אמר, אין צורך להבהל כשמגיחה חלילה מחשבת מינות, הרהור ספקני. זו גיחה בלתי רצונית של המידה החבויה, כשם שלפעמים מגיח הרהור אכזריות או שנאה. זו עבודת האדם, להגביר את האור שבנפשו ולמגר את החושך.

שמעתי את הדברים, ושאלתי את מהשגיח: איני מבין - "וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד" (בראשית א, לא). משמע, שאין באדם כח רע לחלוטין, שאין לו מקום ושעה. ואכן בגאווה יש בחינת "ויגבה לבו בדרכי ה'" (דברי הימים ב יז, ו). ושאל נענש שרחם על האכזרים (מדרש תהלים ז). ונאמר: "הלא משנאיך ה' אשנא" (תהלים קלט, כא), "אהבי ה' שנאו רע" (תהלים צז, י). הכלל, כבר אמר הסבא מקלם זצ"ל, שלפיכך קרויה המדה "מדה", כי יש להשתמש בה במדה, לצרכה ובשעתה. אבל מאחר ונתחדש כאן שגם הכפירה היא מדה, איך אפשר לומר גם עליה "והנה טוב מאד". האם יש לה מקום כלל, איזה שהוא שמוש?!

וענה לי: אכן כן. כך אמרו בשם רבי ישראל מסלאנט זצ"ל, שלפיכך נבראה גם מדה זו, די שכאשר יבוא לפניך עני נצרך, אל תחזק לבו בדבורי אמונה ותאמר שישליך יתבו, אלא תתעלם לשעה מהבורא הזן ומפרנס לכל, ותתן לו בעין טובה וביד רחבה. באמונה ובטחון תשתמש בפרנסתך שלך, ולא עבור הזולת -

וכאן, כשאני פוקד בתי גבירים שלצורך פרנסתם אין גבול למרצם והשתדלותם, כשזה מגיע לתמיכה בלומדי התורה הופכים הם לפתע לבעלי אמונה ובטחון ללא סייג...

שמע, ואמר: "ראשית, הצדק עמכם. ואימרה זו שאמרת בשם רבי ישראל מסלאנט זצ"ל, מפורסמת גם אצלנו בשם היהודי הקדוש מפשיסחא זצ"ל ("בית יעקב", פרשת קדושים). ותרשו לי להסמיך לכך סיפור חסידי -

אח, סיפורים הם הדלק של הדרשות: "לא המדרש עיקר, אלא המעשה" (אבות פ"א מ"ז), כידוע...

פתח וסיפר סיפור מהספר "שבחי הבעל שם טוב" (אות קכ): פעם הגיעו בני מזיב' אל בעל שם טוב זצ"ל בשוועה: מושל העיר הודיעם שגודוד צבא עומד לערוך אימונים בסביבה, וכל משפחה חייבת לארח חיל בביתה -

חשכו העיניים!
חיל גוי בבית יהודי, על התנהגותו ושפתו. והוא יפשוט יד במאכלים ויטריף את כל המטבח. ובבית יש נערות, ופגיעתו רעה. איזו צרה!

פנה הבעל שם טוב לתלמידו ורעו הצדיק רבי נחמן מהורודונקא זצ"ל, שיתפלל להעברת רוע הגזרה. שמע, והפטיר: "גם זו לטובה!"

אמר לו הבעל שם טוב: "כמה יפה שלא היית בדורו של המן, שהיית אומר גם על גזרתו 'גם זו לטובה!'..."

כמה נהייתי, אבל המארח לא סיים עדיין. אמר: סיפור זה הביא ה"דברי ישראל" ממודו"ץ זצ"ל בספרו (בתחלת פרשת בשלח), וכתב: האמת שהיתה זו אכן מדרתו של נחום איש גמזו, שהיה אומר על כל דבר "גם זו לטובה" (תענית כא ע"ב) -

שלחו על ידו תיבה מלאה באבנים טובות ומרגליות לקיסר והחליפום בדרך בעפר. בקש המלך להרגו ואמר: "גם זו לטובה". בא אליהו הנביא ואמר: "אולי זה החול הפלאי שבעזרתו נצח אברהם אבינו את המלכים". בדקו ומצאו שכן הוא, ומלאו תיבתו באבנים טובות ומרגליות, והעילו אפוא אמונתו ובטחונו.

ואמר על כך הרבי ממודו"ץ: נחום איש גמזו רשאי היה להשתמש במדה זו, לגביו. אבל אין להשתמש בו לגבי הזולת: "ויהי בשלח את העם", כשמדובר על הכלל, "ולא נחם" (שמות יג, יז), אל תשתמשו במדתו של נחום איש גמזו...

וגם לא כשהשלטונות דורשים לארח חיילים נכריים בבתי המשפחות - וגם לא כשמוסדות התורה נאנקים תחת העול!...

ואספר -

הגעתי אל גביר אדיר, שברוך השם רואה את עולמו בחייו. חי חיים שהם מעין העולם הבא. למה הכוונה, לדברי הגמרא (בבא בתרא עה ע"ב): לא בירושלים של העולם הזה ירושלים של העולם הבא. ירושלים של העולם

(והגדת)

רואה כיצד: יש לי אחוזות ונחלאות, יש לי בתי חרושת ומניות, יש לי השקעות בחוץ לארץ ופקדונות בבנקים. בשלבים, שלא נפתח פה חלילה, יתכן. אבל ברגע אחד, כיצד?"

חיך ה"חפץ חיים": "טוען אתה שבלתי אפשרי ליטול ממך כל הונך ברגע אחד, ניחא. אבל אפשר ליטול אותך מהונך ברגע אחד" - והגביר החויר. זה, לא עלה בדעתו...

פרעה טען שהקדוש ברוך הוא נשבע שלא יביא עוד מבול מים לעולם, ולכן מחוסן הוא מפני עונש במדיה כנגד מידה על הטבעת ילדי ישראל ביאור.

ניחא, אבל אותך יכול להביא לתוך המים - על כך לא חשב...

אבל נשאלת השאלה: כיצד באמת נפתה להכנס בעיניים פקוחות למלכות. הלא ראה שהים נחצה ל"ב גזרים, והמים חומה, והקרקע מוצקה, ומעליהם תקרת מים קפואים. וכי סבר שזה נעשה לכבודו, שנכנס קוממיות לקראת סופו?!

הרמב"ן (שמות יד, כא) ענה על כך: ה' השיב רוח קדים עזה כל הלילה, וסברו המצרים שהרוח העזה הפכה את הים לחרבה. "אף על פי שאין הרוח בוקעת הים לגזרים, לא שמו לבם גם לזאת, ובאו אחריהם מרוב תאותם להרע להם".

מה נאמר כאן, מה ארע - שמעו סיפור ששמעתי בנובהרדוק.

היה שיכור, התמכר לטיפה המרה. התגולל בשכרותו והמיט חרפה על משפחתו. אי אפשר היה לגמלו. "תפסת מועט, תפסת", דרשו שיתחייב שלא ישתה לבדו. ראשית, זה יגביל את שתיתו, לא תמיד ימצא עם מי לשתות. ושנית, יהיה מי שיפקח עליו, יתמוך בו, וביאו לביתו לפני שיתמוטט ברחוב.

תקף עליו הרצון לשתות, אבל זכר את הבטחתו. חיכה שיבוא אדם, יארח לחברה, ואיש לא בא. כולם עסוקים, מלבדו.

ישב, והמתין, וקצרה רוחו.

אמר לנפשו: "הבטחתי שלא אשתה לבד, את הבטחתי אשמור. אבל כשיבוא החבר, שיהיה הכל מוכן ומזומן" -

קם, והביא את הבקבוק לשולחו. וגם שתי כוסות הביא, והמתין, והחבר לא בא.

קצרה רוחו, החליט לקצר עוד יותר את ההמתנה. לכשיבוא, שיוכלו להגיד מיד. מילא את שתי הכוסות על גדותו. הניחוח גרה לבתי נשוא. אבל איש כבוד הוא, הבטיח הבטחה. המתין בדריכות, העביר מבטו מהחלון לפתח, ואין איש. מה עושים? לשתות אינו יכול, ולהמנע אינו מסוגל!

לפתע אורו עיניו. נדרכו חושי: זבוב טורדני זמזם, הסתובב במעופו. נחת על שפת הכוס, שפסף רגליו.

"לחיים", אמר לזבוב, והגיר את הכוס לגרונו.

הזבוב נראה אדיש.

לחש לו בחבה: "עד שאתה תתחיל לשתות, אגמור את הבקבוק"...

בסופו של דבר, נאלץ לשתות גם את כוסו של הזבוב. אבל את תפקידו מילא, אורח לו לשתיה.

האמנם סבר שעל כך התחייב, שזה נקרא שלא שתה לבדו? אין זו שאלה. הלא רצה לשתות, להט והשתוקק. מוכן היה אפוא להתלות בכל דבר. גם בזבוב.

ומה רוצים מפרעה, שנתלה ברוח הקדים...

(והגדת)

אמרו חז"ל: "כשעמדו ישראל על הים, היו שבטים מנצחים זה עם זה, זה אומר אני יורד לים תחילה וזה אומר אני יורד תחילה לים... קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחילה" (סוטה לו, א).

בחול המועד פסח נכנס אברך לבית הכנסת בין מנחה למעריב. הגבאים הבחינו בו ומיד פנו אליו שידרוש דרשה קצרה לפני הציבור.

"לא איש דברים אנוכי"...

הפצירו בו, והעלוהו לבמה. והוא פתח ואמר כך:

רבתי! עוד כמה ימים יחול שביעי של פסח בואו נתבונן מה קרה שם בקריעת ים סוף.

כולם וודאי יודעים כמה נורא היה מצבם של עם ישראל באותה עת. מאות אלפי יהודים צועדים עם נשותיהם ועם ילדיהם הקטנים, מאחוריהם שועטים מליוני פרשים מצריים, ולפניהם ים סוף. אין לאן לברוח!

באותם רגעים נצרך מעשה של מסירות נפש שיציל את עם ישראל ויגרום לכך שהים יבקע. ללא מעשה של מסירות נפש - לא יכולים להינצל!

היה שם יהודי אחד - ממשיך הדרשן - בשם גרשון בן עמינדב...

היו שבטים מתנצחים זה עם זה. זה אומר: אני יורד לים תחילה, וזה אומר אני יורד לים תחילה. קפץ שבטו של בנימין וירד לים תחילה. אמר לו רבי יהודה, לא כך היה מעשה, אלא זה אומר אין אני יורד לים תחילה וזה אומר אין אני יורד לים תחילה. קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחילה.

וידוע, שבעניני אגדה אין מחלוקת, אלא אלו ואלו דברי אלקים חיים (ערובין יג ע"ב). ואף כאן, כתבו בעלי התוספות (שמות יד, טו) שנחשון קפץ תחילה, ושבט בנימין אחרי, לפני שבט יהודה ושאר השבטים. כך שאלו ואלו דברי אלקים חיים.

אך זאת יש להבין, איך יכונן יחדיו שתי הדעות, שהיו השבטים מתנצחים, זה אומר אני יורד לים תחילה וזה אומר אני יורד לים תחילה, ורבי יהודה אומר לא כך היה מעשה, אלא זה אומר אין אני יורד תחילה וזה אומר אין אני יורד תחילה -

ועוד, מה יש להם להתנצח, זה אומר אני יורד תחילה - ירד, ודי!

ושמעתי - איני אומר שכך היה, אבל הרעיון נוקב כל כך! שמעתי, שהיו מתנצחים זה עם זה וכל אחד אמר אני יורד תחילה. ורבי יהודה אומר שלא כך היה מעשה. כלומר, כשבא למעשה, תעשה, אל תדבר, הוברר שזה אומר למעשה אין אני יורד תחילה, וזה אומר אין אני יורד תחילה...

איי, כל בן ישיבה מוכן ללמוד כל החיים, ממש: "אחת שאלתי מאת ה', אותה אבקש, שבתי בבית ה' כל ימי חיי" (תהלים כז, ד), עד זבולא בתריאת, "אדם כי ימות באהל" (במדבר יט, יד), אפילו בשעת מיתה יעסוק בתורה (שבת פג ע"ב), לא ימוש מתוך האהל -

הרי כל מה שהוא דורש 'סידור מלא', זה רק כדי שיוכל להמשיך וללמוד בראש שקט -

כמה נפלא! אתה יודע מה? בוא לא נדבר על לימוד כל החיים. מה דעתך, רק על היום. אה? הגעת בזמן לסדר, לא פטפטת במהלכו, ולא חלמת על הגמרא? אז את מי אתה מרמה, תלמד שבוע כדברי, ואחר כך תדבר...

אבל כך דרך העולם: "זה אומר אני יורד תחילה", בדיבורים הם חזקים, עד שזה מגיע למעשה. וכבר ספרתי -

זה היה באותם ימים בהם לא היו מים בברזים. בחצר היתה באר ממנה היו שואבים. באישון לילה, בעיצומו של החורף, הגשמים היכו על התריסים המוגפים. והרוח הרעידתם. הרעמים הרעימו והכל התחפרו בשמיכותיהם, ונשמע קולו של האב: "אני צמא! ילדים, מי יביא לי כוס מים!"

אח, כזו מצוה, כבוד אב! "החמורה שבמצוות", קורא לה התלמוד הירושלמי (ריש פאה), השוה כבודו לכבוד המקום (קדושין ל ע"ב) -

זו מצוה חשובה מכדי לעשותה כלאחר יד.

"שמעו", נשמע קולו של הבן הבכור בעלטה, "אבא צמא, ומבקש לשתות. זו מצוה גדולה, נמכרנה לכל המרבה במחיר! -

עשרה שקלים, כוס מים לאבא!"

"שנים עשר", אמר האח השני.

"ארבעה עשר", אח שלישי.

"עשרים", אח רביעי.

"מה אתכם", התערב החמישי, "מצוה כה חשובה, עשרים שקלים בלבד?!"

"ילדים, אנא, אני צמא!" נשמעה תחינתו של האב.

"אבא, אנחנו מסדרים את הענין!" ענה הבכור. ובכן, כמה אתה מציע?"

"חמישים!"

נשמעו מלמולי הערכה. הבן הבכור פתח: "חמישים שקלים, פעם ראשונה. חמישים, פעם שניה. מישהו מוסיף? חמישים, פעם שלישית. זכה לו!

זכית במצוה!" בישר לו.

"יירש כח! כעת, אני מכבד בה את אבא!" -

וכך זכה במצוה כפולה!...

(והגדת)

"וזדים טבעת"

"וירדפו מצרים ויבאו אחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים" (שמות יד, כג). בשעתו, כשבקש פרעה לאבד את ישראל, נאמר: "הבה נתחכמה לו" (שמות א, י), ואמרו בגמרא (סוטה יא ע"א) שבקש להתחכם למושיעם של ישראל, לקדוש ברוך הוא. ידע שמשפטיו במידה כנגד מידה (סוטה ח ע"ב), ולפיכך גזר להטביע תינוקות ישראל ביאור, משום שכבר נשבע הקדוש ברוך הוא שאינו מביא מבול לעולם (בראשית ט, יא) -

ולא הבין שהקדוש ברוך הוא לא צריך להביא עליו מבול להטביעו, אלא הוא יכנס לים סוף מרצונו, ידהר לקראת אובדנו!

דוגמת מה שמספרים, שגביר אחד תמה באזני ה"חפץ חיים" זצ"ל: "אומרים שהקדוש ברוך הוא יכול לרושש ולהעשיר ברגע אחד. אצלי, איני

אמנם מובן שאם איש אחר - שאינו בדרגתו המופלגת של הרבי רבי מנדלע במדת הבטחון - היה נוהג כן, הרי הוא שוטה וטיפש. לא לחינם נתן לו הקב"ה למצוא את המציאה הזו.

כל הבוטח באמת בהשי"ת, אינו מתפשר בדיעבד בפחות ממה שצריך, אלא מתעקש בבטחונו ומקבל כל טוב וטב

ואמר הברכת ראש שעפ"ז יש לבאר הסתירה בגמ' כתובות דף סז שתי מעשיות סותרות הסמוכות זו לזו. 'ההוא דאתא לקמיה דרבי נחמיה אמר ליה במה אתה סועד? אמר ליה בבשר שמן ויין ישן! רצונך שתגלגל עמי בעדשים? גלגל עמו בעדשים ומת. אמר אוי לו לזה שהרגו נחמיה. אדרבה אוי לו לנחמיה שהרגו לזה מיבעי ליה? אלא איהו הוא דלא איבעי ליה לפנוקי נפשיה כולי האי.

ההוא דאתא לקמיה דרבא אמר לו במה אתה סועד? אמר לו בתרנגולת פטומה ויין ישן! אמר ליה ולא חיישת לדוחקא דציבורא? אמר ליה אטו מדידהו קאכילנא מדרחמנא קאכילנא דתנינא עיני כל אליך ישרו ואתה נותן להם את אכלם בעתו, בעתם לא נאמר אלא בעתו מלמד שכל אחד ואחד נותן הקדוש ברוך הוא פרנסתו בעתו, אדהכי אתאי אחתיה דרבא דלא חזיא ליה תליסרי שני ואתיא ליה תרנגולת פטומה ויין ישן, אמר מאי דקמא? אמר ליה נעניתי לך קום אכול'.

ופרש"י נעניתי לך, דברתי יותר מדאי. הרי שרבא כביכול חזר בו על שדקדק עמו על שאינו חושש לדוחקא דציבורא. וצ"ע מ"ש מרבי נחמיה שאותו עני מת, ואמרו עליו אוי לו, כי לא היה צריך כ"כ לפנק את עצמו? וביאר הרה"ק הברכת ראש מאז"רוב, שהחילוק בין שני המעשיות הוא, שהעני השני עמד על שלו, ולא הסתפק במועט, התעקש ואמר שאינו אוכל משל בני אדם, אלא מהקב"ה לבדו שזן ומפרנס לכל, לכן באמת זכה למעשה מופת שבאותו יום הביאה אחותו של רבא תרנגולת פטומה ויין ישן ונתנם לו רבא. אך הראשון אף שהיה רגיל בבשר שמן ויין ישן, מ"מ כשאמר לו רבי נחמיה שיגלגל עמו בעדשים, גלגל עמו. ולא התעקש לעמוד על שלו, הרי שלא היה בטחונו בהשי"ת חזק. ולכן מת. כיון שאתה מסכים לגלגל בעדשים, הרי אתה כמו אותו חסיד ששכח בצדי הדרכים וכחכח בגרונו שיתנו לו אוכל. שאינו באמת חזק בדרגת האמונה ובטחון.

כתוב בספר שבט סופר [לא מהג"מ רבי שמחה בונים אב"ד פרשבורג בן הכת"ס שהיה ספרו נקרא בתחילה 'שערי שמחה', והיה ספר אחר שנקרא בשם 'שבט סופר' והוא לנכדו של החת"ס בנו של הג"מ רבי דוד צבי עהרנפלד, הג"מ רבי ישעיה אב"ד שורין צוק"ל] ע"פ משי"כ בקהלת ה, יא: 'מתוקה שנת העבד אם מעט ואם הרבה יאכל והשבע לעשיר איננו מניח לו לישון'. שיש חילוק בין מי שמלאכתו אצל אחרים, למי שהוא עצמו הסוחר והעוסק במשא ומתן להגדיל עושרו, שזה השני צריך תמיד לחשוב מחשבות איך לעשות מאתיים ממנה, וגם בלילה איננו מניח לו לישון, משא"כ הראשון אף שצריך לעבוד יותר מהעשיר, אך מתוקה שנתו שאינו צריך לדאוג להכפיל עושרו, שהוא יודע מה משכורתו, ואף אין לו לדאוג אם יהיה לבעל הבית מה לשלם. [בימינו הכל דואגים, שמא יפטר והוה מהעבודה וכדו']

וזהו שמתוקה שנת העובד, היינו שעובד לפרנסתו אצל אחרים, יש לו מעלה שאין לו לדאוג כמו העשיר שאין יכול לישון מרוב דאגות.

ונודע משי"כ הרה"ק רבי פינחס'ל קאריצער ז"ע שזה נס גדול ומופלא שמי שעובד אצל אחרים יש לו פרנסה לאכול וללבוש, בשלמא מי שעוסק במסחר או מאמין בחי העולמים וזורע, צריך תמיד להרים עיניו לבטוח בהשי"ת שיעזור לו ויצליח בפרנסתו, ממילא ע"י שמרים עיניים להשי"ת בתקוה ובטחון, יש לו פרנסה, כדכתיב עיני כל אליך ישרו, ואז, ואתה נותן להם את אכלם בעתו. אך מי שהוא עובד אצל אחרים ומקבל משכורת חודשית קבועה, נדמה לו שאינו צריך להרים עיניו לה' לפרנסתו, וא"כ איך יש לו פרנסה?? אלא שזהו נס מיוחד מאת ה' שאף אלו יש להם פרנסה. [ובימינו צריך להרים עיניו להשי"ת גם כשהוא עובד אצל אחרים כנ"ל]

עכ"פ מצד שני מצאנו שהעובד יושן מתוק יותר, מחמת שאינו צריך לדאוג להביא השפע ממקום אחר אליו, משא"כ הסוחר והעוסק במלאכת כפיים, אינו מניח לו לישון.

הוציאנו ממצרים, לשלול את ההשתעבדות לאחרים, ולהיות בני חורין לעבודתו ית'

והנה במצרים היינו עבדים, ובפשטות היה לנו פרנסה ע"י עבדות הזו, ודכתיב 'זכרנו את הדגה אשר אכלנו במצרים חינם', כמו עבד שמקבל מזונות מאדונו. ואינו אומר לו 'עשה עמי ואיני זנך'. ובגמ' אמרו שלא יתכן שקבלו משכורת לעבודתם, אם תבן לא ניתן להם, קל וחומר שלא שילמו להם משכורת. וזה שאמר הכתוב: 'יהיה בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא כי אמר אלהים פן ינחם העם בראתם מלחמה וישבו מצרימה'. בראותם את המלחמה על הפרנסה מדי יום ביומו, וישבו מצרימה, יעדיפו להיות עבד אצל אחרים ושנתם תהיה במתיקות. כי בני ישראל היו רגילים מכמה דורות שעובדים ומקבלים

כל הקהל מתחיל ללחוש 'נחשון בן עמינדב', אבל מיודענו הדרשן עושה עצמו כאילו שומע וממשיך לתאר את התלבטויותיו של גרשון בן עמינדב, מה עליו לעשות בעת הזאת: מצד אחד נצרך מעשה של מסירות נפש לקפוץ למים, מצד שני - מה יהיה על אשתו וילדיו הקטנים, מי ידאג להם אם ימות בטביעה? ואף על פי כן החליט גרשון בן עמינדב, יש למסור נפש בלי להתחשב בשום שיקולים!

בנתיים ניגשים לגבאי כמה מתפללים וזעמים והטיחו בו: "הרי היהודי אמר שאינו איש דברים, למה לחצת עליו לעלות לדבר?...!"

"ובכן" - המשיך הדרשן - "היה ברור שללא מסירות נפש לא יזוז דבר. החליט איפה גרשון בן עמינדב שהוא קופץ לתוך המים. אלא שלהפתעתו המרובה, את מי הוא פוגש שם? את נחשון בן עמינדב שהקדימו בכמה רגעים..."

אם לא היה נחשון מקדים את גרשון - עד היום היה נקרא הנס על שם גרשון!...

כך, מפסיד אדם זכות עולמית של קידוש השם בעקבות השתהות ותהיות - סיים הדרשן. כשיש לך רעיון טוב - קפוץ ובצע אותו מיד!

(הר"ש לוינשטיין - הגדש"פ דורש טוב)

"וגם צדה לא עשו להם" - מידת הביטחון

ראיתי דיבור יקר בספר 'באר משה' פרשת בשלח, להרה"ק מאז"רוב זי"ע בשם אביו ה'ברכת ראש', שפעם אחת סיפר רבי דוד'ל לעלובער מעשה ביהודי שהיה לומד בחובות הלבבות שער הבטחון, וביקש לחיות בדרך הזו שהקב"ה לבדו זן ומפרנס לכל, ולא ההשתדלות. ולא עסק בשום מלאכה ואף לא ביקש משום אדם שיעזור לו. עברו יום ועוד יום ועוד יום ולא בא מזון לפיו עד שנפל בצדי הדרכים מאפיסת הכוחות. כששכב בצד הדרך, עברה שם עגלה עם מחותנים שנסעו לחתונת בניהם, ושמע קול צהלה מאחלים זה לזה 'לחיים לחיים'. אותו חסיד לא רצה לבקש מהם מאומה, כדרכו בקודש לבטוח רק על השי"ת לבדו. אך בהיותו שוכב כך מעולף החל מכחכח בגרונו שישמעו נוסעי העגלה שיהודי שוכב כאן, ואולי ירחמו ויתנו איזה מאכל להחיות את נפשו. יושבי העגלה שמעו את קולותיו, ועצרו, והחיהו במאכל ומשקה, ותשב רוחו אליו.

והוסיף רבי דוד'ל 'חבל חבל, אילו לא היה מכחכח בגרונו להשתדל, היה זוכה באותה שעה לאכול מן מהשמים', כי כל אותה העגלה עם המחותרים עברו שם למען הנסיון לבחון אותו בשעה הקשה אם ישתדל או יסמוך בבטחון חזק על השי"ת לבדו... וכיון שלא עמד בנסיון וכחכח בגרונו, הרי שאינו אוהו במעלת הצדיקים, וא"כ עליו לשוב לביתו ולנהוג כרוב האנשים שנאמר בהם 'וברכתך בכל אשר תעשה', ולהשתדל לפרנסתו. אילו היה זוכה למדרגה העליונה, לא היה משתדל גם בשעתו הקשה, והיו נותנים לו מן משמים.

כל מי שיבטח בהשי"ת באמת, יאכל מן משמים

והוסיף ה'באר משה' בשם ה'כתונת פסים' [לרבינו בעל התולדות יעקב יוסף] בפרשת שמיי, 'שמעתי שכתב הרמב"ם: 'אילו היו עכשיו בעלי אמונה ובטחון כמו דור המדבר שנאמר עליהם זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותייך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה, היה בדורות הללו גם כן יורד מן'. ופי' בעל התולדות שכן היה במצה שהוציאו ממצרים שטעמו בהם טעם מן, זאת משום ש'גם צדה לא עשו להם', היה להם אמונה ובטחון חזק בהשי"ת, עי"ז זכו לטעם מן. וכן בכל דור ודור, כשאדם סמוך ובוטח בהשי"ת באמת, יורד לו מן משמים. ולכן צוה הקב"ה לקחת מלא העומר מן ולהניחו למשמרת לדורותיכם, לזכור זאת לכל דור ודור.

וזה שאומרים בליל הסדר 'על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכופלת למקום עלינו', 'אלו ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה, ולא האכילנו את המן. דינו'. וצ"ע מהו סיפוק צרכינו אם לא היה מוריד לנו מן? פירש התולדות שהקב"ה סיפק צרכינו במדבר שהאכילנו בלב מלא אמונה ובטחון, וממילא ירד לנו מן... תחילה אנו מודים ומהללים שנתן לנו אמונה ובטחון, ואח"כ אנו מודים ומהללים על המן.

לא התכופף להרים דינו זהב, מרוב בטחונו בה'

וכתב הברכת ראש בפרשת מקץ שהרה"ק רבי מענדל'ע רימנובער זי"ע שהיה אומר כ"ב שנה תורה על פרשת המן, ופעם אחת נסע לרבי רבי אלימלך זי"ע, ובדרכו מצא דינר זהב על הארץ, רבי מנדל'ע התכופף להרים את הדינר זהב, אך תיכף נזדקף ולא לקח המטבע, ואמר 'אילו היה הקב"ה רוצה לתת לי את הדינר, היה נמצא בכיסי, אינני מתכופף להרים את המטבע'. רבי מנדל'ע המשיך בדרכו ובא לליזענסק וישב בבית המדרש.

יהודי אחר נסע באותה הדרך, וגם ראה את הדינר זהב על הארץ, התכופף ולקחו זוכה במציאה. בבואו לליזענסק נכנס לבית המדרש וראה את הרבי רבי מנדל'ע, נתן לו את הדינר זהב ואמר לו, רבי, הנה מצאתי את הדינר הזה בדרך, אין לו סימן והרי הוא שלי, אני ב"ה יש לי בשפע ואינו נצרך לי, הא לכם את הדינר... כך ראה הרבי רבי מנדל'ע שכשהקב"ה רוצה לתת לו, אפילו להתכופף אינו צריך.

משכורת, א"כ לא יוכלו לעמוד בקשרי המלחמה לעסוק במשא ומתן או במלאכת כפיים להביא פרנסה.
על אחת כמה וכמה כשבאים לקבל עול תורה ומצוות, קשה להיות עובד אצל אחרים, שהבעל הבית אומר לו לבא בשעה פלונית, ועדיין לא התפלל שחרית, או שצריך להתפלל במרוצה וכדו', או שיש נסיונות בקדושה וטהרה במקום שבעל הבית אומר לו לעבוד וכדו'. ולכן עתה שבאים לקבל תורה מסיני, אין להם להיות עבדים אצל אחרים, אלא להכנס בקשרי המלחמה, זוהי מלחמת עולם הראשונה והאחרונה, להביא דולר הביתה. וזה שחשש הקב"ה שמא כשיראו את המלחמה ישובו מצרימה, להשתעבד ולישון בשקט. וכע"ז פי' הכלי יקר.

מה עשה הקב"ה. ויסב אלקים את העם דרך ים סוף, הוציאם המדברה והאכילים מן, עד שישכחו דרך העבדות. כי באמת כל מה שירדו לכתחילה למצרים היה מחמת 'כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך', ומכרו את נפשם להשתעבד עבור פת לחם לנפשו.

כל יהודי נדרש שיבא לאמונה ובטחון כזה, שאף בעניויות יוכל להסב בחירות בלי שום דאגה

וחז"ל למדו מפסוק זה שאפילו עני לא יאכל סעודתו בליל פסח עד שיסב, שישב בהסבה. וצריך להבין מה זה שייך לזה הפסוק ויסב אלקים את העם וגו'. וע"פ הנ"ל מיושב כי זה התכלית שהקב"ה רצה להוציאם מהמושג של עבדות והשתעבדות לאחרים, אלא להסב כבן חורין, מי שהוא מאמין ובוטח בהשי"ת הוא תמיד יושב בהסבה, כבן חורין בלי דאגות. וכמבואר בשו"ע שבשעת ברכת המזון לא יחזיק ראשו בידו כמי שדאג. כך חז"ל דורשים שגם עני שבישראל יסב על המטה, כבן חורין, שזה היה התכלית שהקב"ה הסיבם לראות ניסים ונפלאות בקריעת ים סוף ובמן, [וכמ"ש במכילתא] וכל זאת כדי שהעני יוכל לשבת בהסבה. שאילו ישתעבדו לאחרים, לא יוכלו לשבת בהסבה, שלא יבטחו בהשי"ת.

וזהו פגם העבד נרצע, שמכר עצמו מפני דחקו, וקיבל אדון לעצמו, עבדי הם ולא עבדים לעבדים, זהו עיקר רצון ה' שיהודי יבטח בהשי"ת שהוא זן ומפרנס לכל, ולא ידאג ולא ישעבד נפשו לאחרים.

כתוב 'ברכת השם היא תעשיר ולא תוסף עצב עמה', וא"כ צ"ע איך אין העשיר יושן בלילה, ומרבה נכסים מרבה דאגה? אלא שהחילוק הוא אם הוא מחשב שע"י השתדלותו הוא מתפרנס, או שבוטח בהשי"ת מפרנסו. זה אינו יושן וזה יושן במתיקות יותר משנת המשתעבד לאחרים.

(הגרמ"י רייזמן)

ויאמר ה' אל משה כתב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע כי מחה אמה את זכר עמלק מתחת השמים.

כתב בעל הטורים - זכרון בספר ושים באזני. ר"ת זבוב שרץ אחר דמן של ישראל כזבוב.

בעל הטורים מביא את זה, בשם מדרש תנחומא (פרשת כי-תצא, אות ט): רבי לוי בשם רבי שמעון בר חלפתא אמר, משל למה היה עמלק דומה. לזבוב שהיה לוחט אחר המכה, כך היה לוחט עמלק אחר ישראל ככלב.

כל מי שקורא את הדברים האלה, שואל את עצמו שאלה - באף מקום לא מצאנו, שעמלק נקרא זבוב... בכל מדרשי חז"ל, שמכנים את האומות לבעלי חיים, עמלק תמיד נקרא בפי חז"ל - כלב.

לא מצוין איזה כלב זה, אבל לפי הערכתי, מדובר ברוטווילר ©

רש"י מביא את זה פעמיים בפרשה: {ז, ז}... היש ה' בקרבנו אם אין {ח} ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידם אומר רש"י - ויבא עמלק וגו'. סמך פרשה זו למקרא זה, לומר תמיד אני ביניכם ומזמן לכל צרכיכם, ואתם אומרים (פסוק ז) היש ה' בקרבנו אם אין, חייכם שהכלב בא ונושך אתכם ואתם צועקים אלי ותדעון היכן אני. מבל לאדם שהרכיב בנו על כתפו ויצא לדרך, היה אותו הבן רואה חפץ ואומר, אבא טול

בדרך הדרוש

שיצאו מצרים לא היה רק חלק חמושי נמצא שהיו במצרים ה' פעמים ס' רבוא וכבר נשלם הקץ. (בא ישועה ונחמה) או ישיר משה ובני ישראל את השירה האת לה' ויאמרו לאמר (טו, א) במדרש תנחומא: 'אז ישיר משה, לה' יאמרו ולא לבשר ודם וכו', ויאמרו לאמר מהו לאמר רבי אלעזר בן תרדי אומר משה פתח תחלה וישראל גומרים כי גאה גאה משה אמר עזי וזמרתו יה וישראל אומרים וידי לי לישועה משה אמר ה' איש מלחמה וישראל אומרים ה' שמו וכו' יש להבין מה רצה בהא ד"לה' יאמרו', ואפשר לבאר ע"פ מה דאיתא בגמ' סוטה הפלוגתא האך אמרו ישראל את השירה, ואיתא התם שאמרו כקטן שגדול מקרה לו את ההלל. והיינו מדין שומע כעונה. והנה כתבו האחרונים שדין "שומע כעונה" שייך רק בדברים שבין אדם למקום, כגון בתפילה ובברכות, אבל בדברים שבין אדם לחבירו, כגון מצוות תוכחה, שם לא שייך לומר שומע כעונה שהרי נדרש כאן שמייעה ממש, וכן כלפי דין הפקר, הרי הוא בעצמו צריך לומר בפיו. וי"ל דזה היה קשה לו למדרש, שהאך

ויהי בשלה פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא כי אמר אלהים פן ינחם העם בראתם מלחמה ושבנו מצרימה: (יג, יז) לבאר את המך הכתוב וחמשים עליו וכו', נראה ע"פ מה דאיתא במפרשים דמה שנאמר לאברהם אבינו ועבדום וענו אותם הנו רק ס' רבוא, כי כן סתם מספר בני ישראל הוא ס' רבוא, אמנם בני ישראל היו במצרים ה' פעמים ס' רבוא כמו שכתוב וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים, ופירש"י אחד מחמשה יצאו ודו' חלקים מתו בשלשת ימי אפילה, נמצא מה שהיה ראוי לס' רבוא לעשות עבודה בת"ל שנים עשו ה' פעמים ס' רבוא בפ"ו שנים, כי ה' פעמים פ"ו עולה ת"ל ונתקיים ומושב בני ישראל אשר ישבו בארץ מצרים ת"ל שנה. וא"כ א"ש דקאמרו ולא נחם אלקים וגו' פן ינחם העם בראותם מלחמה ושבנו מצרימה, וכדי שלא תקשה הא באמת בדיון הוא שישווה למצרים מאחר דעדיין לא הגיע הזמן שאמר הקב"ה לאברהם, ע"כ בא מתרתין וחמשים עלו בני ישראל ר"ל דס' רבוא

ת.ד. 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת בשלה תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 416

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

הגלוי של רבנו בחיי בפרשתנו

פעמים רבות בכל יום אנו זוכים להגות בשפתינו את התבה הקדושה - 'אמן'. אולם למרות שכחותה, ואולי דוקא מחמת שכחותה, נדמה כי איננו מבינים את שגב מעלתה. ואין זה מן הפלא, שכן כמה מאתנו הקדישו ולו מעט מזמנם, כדי להתבונן בפטרה של מלה זו, בהבנת משמעותה העמקה והנשגבה ובהפרכת כחה העצום ופעולותיה הגדולות והנצורות?

נתן להאריך רבות בדברים, אולם במסגרת זו רצוני להפנות את תשומת לב קוראי העלון הנכבדים לדבריו של רבנו בחיי בפרשתנו על הפסוק שאנו אומרים מדי בקר ב'שירת היס' (שמות יד לא): 'וייראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו'. רבנו בחיי מטעים באריכות גדולה את משמעותה של עניית אמן בהלכה, באגדה ובקבלה, את הסודות הטמונים בה, את גדל שכרו של המקפיד לענות אמן כהלכתה ואת ענישו של מי שאינו שות לבו להוכחה זו.

כה מעוררי השרצה והתפעלות הם כוכבי השמים הפרושים מעל ראשינו. אם נביט השמימה במקום חשוף נוכל לגלות כי בשמים ישנם רבבות אלפי כוכבים זעירים, חלקם כמעט ואינם נראים וחלקם טרם נגלים לעינינו בשל רב רחוקם. הכוכבים נראים לעינינו קטנים בשל היותם רחוקים מאתנו שנות אור, אך אין פיוס מי שיטיל ספק בעבדת היותם עולמות שלמים.

אם נתבונן ונעמיק היטב בדברי רבנו בחיי בפרשתנו נגלה כי כף בדיק היא האמן. לעינינו היא נראית קטנה וזעירה, אך בשמים היא גדולה ונשגבה עד מאד, ועולמות שלמים תלויים בה. העיון בדבריו מוביל את הלומדים למסקנה, כי אם נצית לדברי חכמים ונרבה בעניית אמנים, ייטב לנו כל הימים.

בקריאת 'ונרוממה שמו יחדו',
שבת שלום,

ר' אהרן אביב

'ה' ילחם לכם' גם כאשר 'תחרשו'

'ה' ילחם לכם ואתם תחרשו' (יד טז)

במכילתא (מסכתא דזויה פרשה ב) דרשו חכמים על פסוק זה: "לא לשעה זו בלבד ילחם לכם אלא לעולם ילחם כנגדן של אויביכם".

כך פרש המשך חכמה את דברי המכילתא:

במלחמה זו טענו ישראל כי מן הדיו היה הקדוש ברוך הוא צריך להלחם בעבורם, שהרי לא הוציאם ממצרים כדי להטביעם בים. על כן פרשו חכמים כי הבטחת 'ה' ילחם לכם" לא נאמרה לישראל רק ביחס למלחמה זו אלא גם במלחמות עתידיות שבהן 'ואתם תחרשו' - בהעדר פתחון פה וטענה מצדכם, גם אז ילחם בעבורכם (משך חכמה).

'ואנחנו לא נדע מה נעשה'

'ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו' (יד טו)

דרש השפת אמת:

בעת שאדם מישראל מגיע להפכה שאין לו כל מוצא להחליץ מצרתו, והוא תולה את יתבו בבואו בלבד - מיד הוא נושע. כזאת היה בעת שעמדו ישראל על שפת הים כשהמצרים מאחוריהם, הים לפניהם, ולא היה להם לאן לברוח. כיון שלא היה להם כל מוצא טבעי, שמו את כל יתבם בבוראם ומיד נבקע לפניהם הים. זהו שאמר הקדוש ברוך הוא למשה: "מה - תצעק אלי", אם צועק אתה אלי "מה" נתן לעשות, כלומר: איך רואה שום פתרון בדרך הטבע, הרי תדע שכבר הגיעה הישועה, ועל כן: "דבר אל בני ישראל ויסעו" (ויצאו יספי' לגר" מנדלקורן עמ' קיא).

ברכת 'רפאנו' נחוצה

גם לבריאים

"ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלוקיך והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חציו כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליה כי אני ה' רפאך" (טו טו)

כבר תמהו חכמים (סנהדרין קא א) על סיום הפסוק: "כי אני ה' רפאך"; אם מבטיח לנו הקדוש ברוך הוא שלא ישים עלינו את מחלות מצרים, מדוע זקוקים אנו לרפואה?

באר השבט הלוי:

היעב"ץ באר (סדור עמודי שמים ח"ב בהגות המחבר עמ' כו) שבקשת: "והעלה רפואה שלמה לכל מכותינו" המזכרת בברכת 'רפאנו' נוגעת אף לאדם הבריא בגופו. לפי שבגוף כל אדם מקננים מחלות ופגעים נסתרים, ואלמלא נטע הקדוש ברוך הוא בטבע הגוף לגבר עליהם בטרם יתפרצו [באמצעות המערכת החסונית] לא היינו עומדים בפניהם. לפיכך, אף אדם בריא זקוק לתפלה שיתן ה' כח בגופו להמשיך ולהתמיד במלחמתו באותן מחלות נסתרות.

כך נתן לפרש אף את כונת הפתוב כאן: אם תלך בדרך התורה, אזי "כל המחלה אשר שמתו במצרים", ומטבע הבריאה מקוננות הן בסתר בגופך - "לא אשים עליה" - אחזק את גופך לבל תפרצנה בתוכך "כי אני ה' רפאך" (דרשות ושיחות שבט הלוי' - תשס"ג עמ' קעב).

אכילת המן פוטרת מ'מאה ברכות'

"ויראו בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא ויאמר משה אלהים הוא הלחם אשר נתן ה' לכם לאכלה" (טז טו)

פרש החתם סופר:

חכמים (מנחות מג ב) הסמיכו את חיוב אמירת מאה ברכות בכל יום על פי הפסוק (דברים י ב): "מה ה' אלוקיך שאל מעמך", ופרש רש"י: "שחכמים דרשו את תבת 'מה' כ'מאה'. מצוה זו מגנה עלינו מפני השטן, שלא ישלט במאכלנו, שהרי שמו 'ס"מ" הוא בגימטריה מאה. שליטת השטן במאכלנו עלולה לגרם למגפה, חלילה, ולפיכך תמן דוד לברך 'מאה ברכות' כתרופה למגפה שהתחוללה בגמיו (במ"ד יח כא).

בעת שראו בני ישראל את המן שירד להם מן השמים, "לא ידעו מה [מאה] הוא", כלומר: לא ידעו כיצד יצליחו להגיע באמצעותו לחשבון 'מאה' ברכות, שכן מברכים עליו רק ברכה אחת - ברכת המן. לפיכך השיבם משה: "הוא הלחם אשר נתן ה' לכם" - כיון שהוא נתן לכם הישר מיד ה', אין לסטרא אחרא חלק בו, וממילא כל זמן שאתם נזונים ממנו אינכם זקוקים לסגלת מאה הברכות (חתם סופר).

בקשה תמימה שהצילה חיים

והבקשה התמימה שהוא צרף אליו היתה כה קלה לבצוע...

שי היה מוכן בשמחה לברך, אולם בהיותו תינוק שנשבה לא ידע כיצד עושים זאת. הוא נסה לדלות את הברכה ממעמקי זכרונו, אולם ללא הצלחה.

לרגע חשב לותר על הברכה, במחשבה שהילד בודאי יסלח לו על כך... אולם מיד הוא דחה את המחשבה הסותרת והחליט בנחישות כי, לא! הוא לא יאכל את הופל עד שיברר כיצד ומה מברכים עליו!

הוא סקר את הלוחמים שיטבו מסביבו וחפש מי מביניהם יוכל לסייע לו. לפתע הבחין במשה, החיל הדתי היחיד בפלגה, שישב במרחק מטרים ספורים. משה בודאי יודע מה מברכים, אולם כיצד יוכל הוא לשאל אותו על כך? לצעק לעברו לא היה בא בחשבון, הן כל רחש מיתר יכול היה להמיט עליהם אסון. לחכות גם לא בא בחשבון מפני הרעב המציק, ומי יודע כמה זמן נגזר עליהם עוד להמתין באותו המקום?!

נותרה לו אפשרות אחת בלבד, והיא - זחילה. שי החל בזחילה אטית, שקטה וזהירה לעברו של משה. משהגיע ליעדו לחש לאזני משה את ספור הופל והפתק ובקש ממנו שיסייע לו לקיים את בקשתו של הילד.

"בשמחה", אמר משה, "תאמר אחרי: ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם בורא מיני מזונות".

שי אמר את מלות הברכה, ומשה ענה אחרי בכונה 'אמן'. בדיוק באותו הרגע נשמע קול פיצוץ אדיר, קרוב יותר מכל פיצוץ ששמע שי בחייו.

מסתבר כי חלית מחבלים חשדה שנמצאים באזור לוחמים והחליטה לבדק זאת באמצעות שגור פצצת מרגמה. תוך רגעים ספורים חסלה החליה, והלוחמים קבלו פקדה לסרק סביבם ולבדק באזור שבו ישבו האם חלילה לא היו מהם נפגעים.

גם שי סרק את השטח שסביבו, וכאשר הבין עד כמה גדול הנס שהתרחש עמו, נפלטה מפיו קריאת התפעלות. מסתבר כי הפצמ"ר נפל בדיוק במקום המסתור שבו שעה דקה אחת לפני כן. שי לא היה מסגל לחשב על מה שהיה קורה אלו היה נכנע לרעבונו ומותר על הברכה.

אמונה שלמה' האזינו

פצצות המרגמה פלחו את האויר כל העת, והאויר היה רווי במתח ובפחד. לאחר שני לילות ללא שנה היתה עיפותם של הלוחמים רבה, אולם בעצומו של התפת איש מביניהם לא יכול היה אפלו לחלם על כמה דקות תנומה.

לעיפות המציקה לא נמצא באותה שעה פתרון הולם, אולם על הרעב המציק היה קשה יותר להתגבר. מזה שעות ארוכות שלא בא דבר מאכל לפיהם של הלוחמים. כל עוד היו נתונים בסערת הקרב הם לא נתנו את דעתם לכך, אולם עתה, בשעת מנוחה, החל הרעב להציק.

זו היתה שעתם היפה של הממתקים הקטנים שתחבו הלוחמים לכיסיהם עם יציאתם לקרב. הממתקים נשלחו אליהם מילדים מכל רחבי הארץ, ילדים שבקשו לעודד את רוחם. היו אלו ממתקים קטנים, אולם היה בהם כדי לחמם את הלב ולהשקט ולו לזמן מה את הרעב המציק.

כמו יתר חבריו לפלגה, דחק שי, אחד מהלוחמים, את ידו לכיסו ושלף ממנו ופל מצפה בשוקולד. עטיפתו של הופל היתה מהוהה, והופל עצמו שבור ומרסק, אולם באותה שעה היה ערכו רב מפז...

שי קרע את העטיפה כלאחר יד ועמד לאכל את תכנה, אלא שלפתע שם לב לפתק קטן שהצמד אליה. סקרנותו גברה על רעבונו והכריחה אותו להציץ בפתק.

הפתק היה מעטר בציונים ילדותיים ונכתב בו בכתב ילדותי: "שלוס לה, חיל יקר, שיהיה לה בתאבון ובהצלחה, בבקשה אל תשכח לברך".

שי הביט בפתק וחש בדמעה האולגת מעיניו. הפתק התמים הזכיר לו את הבית וגרם לו לפרץ רגשות. המחשבה על הזאטוט האלמוני המתגורר אי שם, שבחר לנדב מאוצרותיו ופל ולשלחו בצרוף מלים היוצאות מהלב לאדם שאיננו מכיר, גרמה לו להתרגשות. ולצד התרגשותו הגדולה, תכנו של הפתק גרם לשי למבוכה רבה.

מחד הוא היה רעב מאד, ומדבר היה בסך הכל בופל פשוט ובילד קטן, אולם מאידך בעיניו של אותו ילד היה הופל כאוצר יקר. הוא התנדב בכל הלב להעניק אותו,

היה זה בשלהי שנת תשע"ד, בעצומם של ימי מבצע 'צוק איתן'. מבצע זה החל לאחר תקופה ארוכה שארגוני הטרור השוכנים ברצועת עזה הטרידו את מנוחתם של תושבי יוטיב 'עוטף עזה', באמצעות שגור בלתי פוסק של רקטות ופצצות מרגמה לעברם ביום ובלילה.

שעת לילה מאחרת. פלגת לוחמים מיחידה מבחרת מאמנים ומצדים היטב עשתה את דרכה באפלת הלילה במשעוליה של עיר הדמים, עזה, כשלבם הומה מתפלה ולנגד עיניהם המשימה שלשמה נשלחו: לסיע בהגנה על יושבי ארץ הקדש ובפרט

לצעק לעברו לא היה בא בחשבון, הן כל רחש מיתר יכול היה להמיט עליהם אסון. לחכות גם לא בא בחשבון מפני הרעב המציק, ומי יודע כמה זמן נגזר עליהם עוד להמתין באותו המקום?!

גדר הגבול ברצועת עזה

על יושבי הדרום מפני המרצחים הקמים עליהם.

בחסות האפלה הסמיכה צעדה הפלגה בזהירות ובדריכות בתוככי גוב האריות העזתי, כשאנשיה שומרים על דממה מחלטת.

בהגיעם אל תחנת הביניים התמקמו אנשי הפלגה איש איש במקומו. הם הקפידו לשמור על מרווחים גדולים ביניהם ולטשטש כל תנועה חריגה. היטב ידעו כי לא הרחק מהם אורבים להם מרצחים שפלים שכלי חמוס בידיהם, ושאיתפתם עזה להשמיד, להרג ולאבד.

אנשי הפלגה סרקו סביבם בקפדנות ועקבו אחר כל תנועה חרישית. שריקותיהן של

תּפִּילַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה - בְּרֶפֶת 'אַבוֹת'

מהות הברכה

בברכה הראשונה שבתפלת 'שמונה עשרה' - ברפת 'אבות', מצהירים אנו על היות הקדוש ברוך הוא אלקינו ואלקי שלשת האבות ומשבחים אנו אותו על שברא את העולם ומנהיג אותו בחסד ועל שהגן על אברהם אבינו בכל המאורות שעברו עליו, שלא שלטה בו האש באור כשדים ולא הזיקו לו אויביו במלחמת ארבעת המלכים, ועל יתר הנסים שנעשו לו ('סוד ושירש העבודה' ה ג; 'שם עולם' ח'ב בהשמטות).

חכמים למדו מהפסוק שיש להזכיר את שלשת האבות בתפלה. שפך דרשו את הבטחת הקדוש ברוך הוא לאברהם (בראשית יב ב): "ואעשר לגוי גדול - זהו שאומרים 'אלקי אברהם', 'ואברכה' - זהו שאומרים 'אלקי יצחק', 'ואגדלה שמך' - זהו שאומרים 'אלקי יעקב'. יכול יהו חותמין [בברכה זו] בכלן? תלמוד לומר: 'ויהיה ברכה' - בך חותמין [מגן אברהם], ואין חותמין בכלן. הרוקח (פרושי סדור התפלה לרוקח ס" מה) מוסיף ומפרש שמזכירים את האבות בתפלה לפי שהם תקנו את התפלות (ברכות כו א).

ברכה זו סדרה בראש כל הברכות על פי סדר מזמור כ"ט בתהלים [שפגגדו כאמור נתקנה תפלת שמונה עשרה], הנפתח ב"אלים": "הבו לה בני אלים", שפרושו הזכירו לפני, בני, את אילי [תקופי] הארץ, אלו שלשת האבות שהעולם עומד עליהם ובזכותם (מגלה יז ב, מהרש"א ח"א ר"ה יא א, לב א).

מקור הברכה

אנשי כנסת הגדולה תקנו לישראל להתפלל שלוש פעמים ביום נסח תפלה קבוע של שמונה עשרה ברכות (מגלה יז ב). אף על פי שלימים הוסיפו עליהן ברכה נוספת - ברפת 'המינים', מכנים חכמים תפלה זו בשם 'שמונה עשרה', כמספר הברכות שהיו נוסח המקורי (ברכות כו ב; כ"ח או"ח קיח). ברכות שמונה עשרה נתקנו כנגד שמונה עשרה הזכרות של שם ה' שהזכיר דוד במזמור כ"ט בתהלים, הנפתח בפסוק: "מזמור לדוד הבו לה בני אלים" (ברכות כו ב).

ברכות שמונה עשרה מחלקות לשלוש מחלקות: א. שלוש ברכות שבח ב. שלוש עשרה ברכות בקשה ג. שלוש ברכות הודאה. חכמים המשילו זאת לעבד שבא לבקש בקשה מאדונו; תחלה הוא משבח את אדונו, לאחר מכן מבקש את בקשותיו, ולבסוף הוא מודה והולך לו (ברכות לד א).

ביגת אמן על ברכות ראשונות

כידוע, על ברכה שתקנה שבו בלבד יש לכוון שדברי המברך אמת, ואלו על ברכה שתקנה גם שבו וגם בקשה יש לכוון שדברי המברך אמת, והלואי שתתקים בקשתו. לאור זאת פסק בשו"ע הרב (או"ח סח ט) שבשלוש הברכות הראשונות שבשמונה עשרה, שהן ברכות שבו ואין בהן בקשה, יש לכוון בעניית אמן עליהן רק שדברי המברך אמת.

אולם המשנה ברוה' (באור הלכה' שם ד"ה ובכונה) כתב שמדברי ה'מגן אברהם' (שם י) משמע שברכת 'אבות' ובברכת 'מחיה המתים' יש לכוון בעניית אמן 'אמת' ו'יהי רצון'. זאת משום שאף בברכות אלו נרמזו בקשות; בברכת 'אבות' - שיגמל עמנו חסדים טובים, זכר חסדי אבות ויחיש לגואלנו, ובברכת 'מחיה המתים' - שינקה לתחייה זו במהרה. ואולם על ברפת 'הא-ל הקדוש' הפל מוידים שיש לכוון 'אמת' בלבד, לפי שלא נרמזה בה שום בקשה.

מבנה הברכה

ברכה זו היא היחידה מברכות שמונה עשרה הנפתחת ב'ברוך' לפי שהיא ראשונה לסדר ברכות שמונה עשרה, ואלו הברכות הנאות אחריה דינן כ'ברכה הסמוכה לחברתה' שאינה פותחת ב'ברוך' (טור או"ח קיט).

כתבו התוספות (ברכות מ ב ד"ה אמר) שאף על פי שברכה זו פותחת ב'ברוך' לא תקנו לומר בה את הכנוי 'מלך העולם' כדרך שמזכירים בכל הברכות הפותחות ב'ברוך', לפי שהתבות 'אלקי אברהם' כבר כוללות בתוכן את ענין המלכות. זאת משום שאברהם אבינו הודיע והמליך את הקדוש ברוך הוא על כל העולם. עוד פירש רבי יהודה בר יקר (פרוש התפלות והברכות' ח"א עמ' לה) שברכה זו אינה פותחת במלכות כיון שהיא סמוכה לברכת 'גאל ישראל', ובאמת היה ראוי שלא תפתח כלל ב'ברוך' כדין ברכה הסמוכה לחברתה, אלא שכינו שפעמים אינה סמוכה, כגון בתפלת מנחה, עשאוה כ'סמוכה' ואינה סמוכה, וקבעו בתחלתה הזכרת השם בלא מלכות.

ביגת אמן

"אמת שיש להודות לקדוש ברוך על שמגן ומושיע לכל העולם ועל שהגן על אברהם אבינו" (סדור 'נהורא השלם' שמו"ע). ויש הסוברים שיש אף להוסיף ולכוון שיגמלנו חסדים טובים ויחוש לגואלנו (ראה מדור 'פונת אמן על ברכות ראשונות').

אחת שאלתי

שאלה בהלכות ברכות ואמן

שאלה: פסק הרמ"א (או"ח קא א) שאף שהכונה בברכת 'אבות' מעכבת, מכל מקום מי שלא כוון לא יחזור ויתפלל, שכן מסתבר שלא יכוון אף בחזרתו. ואולם כתבו הפוסקים שיש אפן שבו אדם שלא כוון באבות צריך לחזור ולהתפלל, מהו האפן?

השאלה והתשובה מעלון פרשת וארא:

השאלה: מי אינו מברך ברפת 'השכיבנו'?

התשובה: מי שגאס ולא קרא קריאת שמע של ערבית עד עלות השחר, יכול לקרותה בברכותיה עד הנץ החמה, אף לא יאמר את ברפת 'השכיבנו'. זאת לפי שבני אדם כבר אינם רגילים לשפכ לישן בשעה זו. ואמנם יש האומרים שאף לאחר עלות השחר ניתן להתחיל לברך מהמלים: "ותמננו בעצה טובה מלפניך" ואליה, אולם נפסקה ההלכה בסוברים שאין אומרים ברפת 'השכיבנו' לאחר עלות השחר כלל (טוש"ע רל ד; משניב שם לב).

וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקימו

תשובות ניתן לשלח לפקס
שםספר 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

בין הפותרים נכונה
אג'רל פרטיספר בס' 100
ההג'רלה
תתקים מדי שביעי ביום
חמשי שלאהר הופעת
העלון. התשובה ושם
הזוכה יפרסמו א"ה
בעלון פרשת משפטים.

הזוכים בהג'רלה שהתקיימה בין שולחי התשובות לשאלה
שהופיעה בעלון פרשת וארא הם: הרב בנימין זקניו מירושלים
והבה"ח יהודה ג'למן מחיפה

בזכות אמן נצלים מהאויבים

דָּרְשׁוּ חֲכָמִים (תנא דבי אליהו רבא ז') על הפסוק (שופטים ה ב): "בפרע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו ה" - "במי נפרע להם הקדוש ברוך הוא לישראל מאמות העולם? בבני אדם שמשפטים ומעריבים לבית הכנסת ולבית המדרש ועונים אמן..."

בכך פרש רבי חיים פ"ץ, נכד הסמ"ע, את הפסוק בתהלים (יב ב): "הושיעה ה' כי גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם" - "הושיעה ה'", אף "כי גמר חסיד כי פסו אמונים" - אין בקרבנו בני אדם הנזהרים ומיקרים עניית אמן, שבזכותם הבטחנו להנצל מאויבינו (ארץ החיים' תהלים שם).

האדמו"ר רבי משה יחיאל מאז'רוב הוסיף ובאר כי כאשר נדיק בדברי חכמים, נראה שעקר ההגנה שעניית אמן מעניקה לאדם היא כאשר היא נענית על ברכות שאין חיוב לשומען, כאותם "בני אדם שמשפטים... לבית המדרש" כדי לענות 'אמן' אחר המברכים. כך אף מדיק מלשון הכתוב: "בהתנדב עם ברכו ה" - כאשר מתנדב האדם לקרוא את ה' באמן' אף כשאינו מחיב בכך (באר משה' שופטים עמ' קסה).

אמן שהצילה מפגוע

ספר אחד מתלמידיו של המשגיח רבי אליהו לופיאן:

פעם נסעתי עם המשגיח ברכבת מירושלים לחיפה. במהלך הנסיעה, כאשר עמד המשגיח לקרוא 'אשר יצר', רמז בידי לשוטר שעמד בסמוך שיאסף את חברי שנסעו עמנו בקרון. כאשר התקבצו סביבו פנה אליהם ואמר: "אני אברך ברכת 'אשר יצר', ואתם כלכם תענו 'אמן'!"

היה זה לפלא, כי כלם הסכימו ברצינות גמורה. המשגיח אמר את הברכה כדרכו בקדש, מלא במלה ובקול גדול, וכשפסעו ענו השוטרים ביחד בקול 'אמן'. אחד מהם אף הפטיר בהתפעלות: "שמיעת ברכת 'אשר יצר' של הרבי יכולה לעורר לתשובה!"

כמה רגעים לאחר מכן נעצרה הרכבת במפתיע, ועמדה כך במשך כמחצית השעה. לבסוף נודע כי מצאו מוקש מתחת לפסי הרכבת, ובדרך גס הוא לא התפוצץ (ספר 'לב אליהו' ח"א עמ' 51).

לנושאי דגל עניית אמן,

חברי מערכת וכל מאמינים,

תודה על העלון העשירי, המגון והמדיק. בעצם זהו לא עלון אלא אוצר של ממש לכלל עניני עבודת הלב.

כתבתם לאחרונה מדור מקיף על מאמר חכמים (שבת קיט ב): "כל העונה אמן בכל כחו פותחין לו שערי גן עדן", שבו הבהרתם בשבעים פנים שעניית אמן היא 'מפתח' לגן עדן. חשבתי שאמן היא ראשי תבות "אני נותן מפתח", כביכול הקדוש ברוך הוא נותן באמצעותה לכל יהודי את האפשרות להשיג את המפתח לגן עדן.

לי המחשבה הזאת נתנה חזק עצום להתגבר על הבושה הטבעית האוחזת אותי כשאני נגש לאדם ומבקש ממנו לענות אמן על ברכותי. הפנמתי שאני בעצם מיטיב אתו בכך שאני נותן לו את האפשרות להשיג את המפתח לפתיחת שערי גן עדן ושערים נוספים.

תזכו להרבות ברכות

ואמן בישראל,

ש.מ. - אלעד.

נתן לשלח מכתבים

לפקס שמספרו 08-9746102

או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

רבי חיים פלאג'י

י"ז בשבט תרכ"ח

רבי חיים פלאג'י ז"ל

רבי חיים פלאג'י נולד באיזמיר שבטורקיה ב"ט בחשון תקמ"ז, לאביו רבי יעקב. בהיותו כבן כ"ה נסמך לרבנות, ובשנים הבאות שמש בתפקידים תורניים שונים באיזמיר, עד שבשנת תרט"ו מנה לרבה הראשי של העיר [חכם באשי].

רבנו חבר כשמונים ספרים העוסקים בכל מקצועות התורה. את ספריו החל לכתב בהיותו כבן שש עשרה שנה ולא חדל ממלאכת כתיבתם עד אחרית ימיו; את ספרו האחרון 'ברכת מועדיך לחיים' סיים לכתב יום קדם הסתלקותו. נפטר ב"ז בשבט תרכ"ח ונקבר בכבוד גדול בבית העלמין העתיק באיזמיר. לארוך מסע הלוגיה סבבו בני קהלתו את ארונו כשספריו הרבים אחוזים בידיהם.

היו אומרים לפניו ברכות השחר

מדי בקר היה רבנו מזמן את ילדיו ונכדיו לומר לפניו את ברכות השחר, כדי שיוכל לענות אחריהם 'ברוך הוא וברוך שמו' ואמן (צאנז מחיים' הנהגות המחבר אות ד).

מאה ברכות מעניקות חיים

דוד המלך תקן לקרוא מאה ברכות כדי לעצור את המגפה שהתחוללה בקימו (במ"ד יח כא), זאת משום שהברכות ממשיות חיים לאדם. לפיכך המקפיד לקרוא מאה ברכות זוכה לחיות חיים ארוכים. לזאת רמז דוד המלך באומרו (תהלים סו ט-ט): "ברכו עמים אלקינו והשמיעו קול תהלתו - השם נפשינו בחיים" (הכתוב לחיים' תהלים סו ט).

יהודי יקר! חברך עומד לברך? הזדרז לענות אמן אחר ברכתו. זריזים מקדימים למצוות...

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

ר"ת	יציאה	כניסה
18:15	17:37	16:22
18:11	17:38	16:36
18:10	17:36	16:27
18:16	17:39	16:43

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

פרשת בשלח - שבת שירה • י"ג שבט תשפ"ב • גליון 755

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 י-ם • ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

ואפשר לומר שזו כמעט מלחמה אבודה, כי להיות נקי - הוא לא יהיה, זה בטוח שהוא ייכשל פה ושם במקרה הטוב, או שייפול לגמרי מהעבודה במקרה הפחות טוב.

עונג במקום מאמץ

אבל על פי מה שהקדמנו, יש תרופה הרבה יותר חזקה. תרופה חנימית שטיפה אחת ממנה שוקלת ושווה הרבה יותר מטונות של מאמרים הפחדות ואיומים. ומהי התרופה החנימית? **אהבת חנינים!**

אם מישהו ידבר איתך רע על הבן שלך - אתה תתכוון ולא תרגיש שום עונג ושום סיפוק, ולא תצטרך שום מאמץ כדי לא לקבל לשון הרע. ואין מה לדבר על כך שאין סיכוי שאתה בעצמך תלך ותדבר על הבן שלך לשון הרע.

נכון? זה ברור לך? ומדוע? כי את הבן שלך אתה אוהב, ואם אתה אוהב אין לך שום רצון ושום חשק לדבר רע או לחשוב רע או לקבל לשון הרע על מי שאתה אוהב.

כך בדיוק אם תזכה לאהבת ישראל - לא תצטרך שכנועים ולא תצטרך איומים. אתה פשוט תקיים את כל המצוות שבין אדם לחברו באהבה ובטבעיות גמורה. לא תהיה לך שום מלחמה עם היצר הרע ולא תהיה לך שום תאוה פנימית לשנוא או לקנא, לקלל או להשפיל, לזלזל או לדון לכף חובה, לנקום או לנטור ועוד.

אתה גם תקיים את המצוות של בין אדם לחברו בשלימות וכמעט שאין סיכוי שתיכשל, כי אם אתה אוהב מישהו למה שתעשה לו רע? ואתה גם לא תצטרך להילחם אינסוף מלחמות פנימיות, אלא זה יהיה העונג שלך אתה תיהנה מכל מצווה הנאה אמיתית ופנימית.

נמצא שמצוות אהבת ישראל היא "כלל גדול בתורה" כי היא מביאה אותך לקיים את כל התורה כולה מאהבה ולא מיראה. היא משדרגת לך לגמרי את כל היהדות. זה בכלל לא אותו דבר לקיים מיראה ולקיים מאהבה. וזה גם הרבה יותר נעים. גם הקיום של התורה בא לך יותר בקלות ואתה גם מקבל עליו יותר שכר ויותר

המשך בעמ' 3

מאמר ראש הישיבה

ים האהבה

הזעזוע כבר לא מזעזע

וכך בדיוק בקיום המצוות. יש לנו בחז"ל כל כך הרבה איומים ושכנועים, הפחדות והבטחות, ומאמרים מזעזעים ועוקבים - וגם זה לא תמיד עוזר.

לדוגמה, חז"ל אומרים שלשון הרע שקולה כנגד עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים. אלה שלוש עבירות שכל אחת מזעזעת אותנו בפני עצמה, וחז"ל "יורים" את שלושת העבירות האלה ביחד כדי שאולי אולי נבין ונפנים עד כמה מזעזע העוון של לשון הרע. ובכל זאת זה "עובר לידינו" ולא חמש משכנע אותנו.

והזוהר הקדוש מזהיר שכאשר אדם פוגם את פיו בדיבורים אסורים - הפה שלו פגום; וגם התורה שילמד אחר כך בפיו והתפילה שיתפלל - כולם יהיו פגומים ומקולקלים. זה איום רציני ביותר שרובנו מכירים, ובכל זאת המלחמה כנגד התאוה לדבר לשון הרע היא קשה וחזקה ועמוקה מאוד.

וכמו המאמרים האלה ישנם מאמרים רבים ומזעזעים לא פחות בנושא, כפי שכבר לוקטו בספר "שמירת הלשון", ובכל זאת אנחנו לא באמת מזעזעים מהעוון הנורא הזה ועדיין קשה לנו מאוד מאוד להיגמל ממנו.

ומדוע? כי כל המאמרים האלה נזקקים רק למי שעובד **מיראה**. בתוך תוכו הוא באמת רוצה לדבר לשון הרע, זה בווער בו, זה משמח אותו, זה מרגיע אותו, זה מעניק לו תחושת קיימות ומשמעות להרגיש שהוא יותר טוב מכולם, זה בונה לו את האגו, זה מחיה אותו - ובכל זאת הוא יודע שזה אסור, ולכן הוא נלחם כנגד כל הכוחות הפנימיים ומנסה להתגבר. כל הכבוד באמת, אבל זה **בהחלט לא מספיק**, הוא יצטרך הרבה מאוד חיזוקים ומאמרים איומים והבטחות וכמובן להשקיע הרבה מאוד כוחות ולימוד ומאמצים כדי **שאוּלֵי אולי** יזכה להיות נקי מלשון הרע.

אכילה מאהבה ואכילה מיראה

היום ישנה מודעות גוברת והולכת למזון בריאות. כולנו רוצים להיות בריאים ולחיות ארוח חיים בריא. הלוואי שהיית יכולים לצמצם בצריכת הסוכר והמזון המתועש ולהרבות באכילת פירות וירקות חיים וטריים.

אבל מה הבעיה ה"קטנה"? הבעיה הקטנה היא שהמזון הבריא בדרך כלל הרבה פחות טעים...

בשביל לאכול כל מיני עלים ירוקים או אצות או דגנים מלאי סיבים תזונתיים וחסרי טעם - אנחנו חייבים הרבה מאוד הסברים משכנעים והרצאות, ואיומים והפחדות על הנזקים הבריאותיים, לצד הבטחות מפליגות לירידה במשקל וליקוי כלי הדם ולחיצוק המערכת החיסונית - ואחרי כל השכנועים הללו הלוואי שנאכל את המזון הבריא.

למה אף אחד לא צריך לשכנע אותנו לאכול סטייק עסיסי עם צ'יפס או לאכול עוגת גבינה מושקעת עם כוס קפוצ'ינו? כי בשר ומסוגלים אנחנו אוהבים, אבל מזון בריאות אנחנו לא אוהבים!

ולכן אנחנו צריכים למצוא מוטיבציה חלופית לאכילת המזון הבריא.

אבל שימו לב: מה שעושה טיפת אהבה אחת, קשה מאוד שיעשו שעות של שיחות ושכנועים שכליים. אפילו איומים מפורשים ושכנות של חמש, קשה שירחיקו את האדם מההרגלים הלא בריאים שהוא כל כך אוהב, ועל זה יעידו כל המכורים לעישון ולמתוקים.

אם נגדיר את זה בהגדרה יהודית נאמר: את המזון הלא בריא אנחנו **אוכלים מאהבה**, ואילו את המזון הבריא אנחנו **אוכלים מיראה**. המאבק רחוק מלהיות שקול, וזה ברור מי ינצח.

זמן לנשמה - עם הרב שלום ארוש שליט"א

שיעור קבוע

חולון

מידי יום חמישי
בשעה 21:30
בית כנסת "ע"ש חללי צה"ל"
רח' הסביון 7

ראשון לציון

יום רביעי, כ"ד שבט (26/01/22)
בשעה 20:00
בית כנסת "מורי סאלם"
רח' זרובבל 7

שיעור קבוע

ירושלים

מידי יום שלישי,
בשעה 19:00
ישיבת "חוט של חסד"
רח' שמואל הנביא 13

מטרת הצרה היא שהאדם יתפלל, ולא להיפך

עכ"ד דברי המדרש.

המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל למד מדברי המדרש הזה יסוד גדול בענין התפילה; בדרך כלל רגילים לחשוב שהתפילה היא אמצעי להנצל מהצרה, שכאשר דבר מציק או מפריע לאדם, העצה להינצל מזה היא ע"י תפילה, ואילו לא הייתה הצרה באה לא היה כלל צורך בתפילה.

בא המדרש ומלמדנו כי ההיפך הוא הנכון: התפילה עצמה היא המטרה, שכן התפילה היא תפקיד האדם בעולם. התפילה מקרבת את האדם לבורא יתברך ומקיימת את העולם. ככל שהמתפלל ירבה להתבונן בתוכן התפילות ולהשיב את הדברים אל ליבו, כן יעלה במעלות היראה והאהבה ויכיר את חסדי הבורא יתברך. וכאשר האדם מתרפה במלאכת התפילה ושוכח את בוראו, אז באות הצרות ומעוררות אותו להתפלל. נמצא גם כן שאין התפילה אמצעי להינצל מצרה, אלא אדרבה הצרה היא אמצעי של הקב"ה שמתאוה לתפילת האדם, להביא אותו להתפלל. כמו שנתבאר במשל, שכאשר המלך רצה לשמוע את קולה, הביא עליה ליסטים כדי שתצעק אליו. ובדברים אלו יש ליישב את השאלה הידועה - אם הקב"ה רצה להביא איזו צרה על האדם, איך האדם מבקש מה' שיסיר אותה ממנו והרי לכאורה רצון ה' שישבול ח"ו.

במדרש (רבה כא, ה) אמרו: א"ר אלעזר בן פדת כיון שיצאו ישראל מצרים היו נושאים עניהן והיו המצרים רודפים אחריהם שנאמר ופרעה הקריב... באותה שעה היו עומדים ולא היו יודעים מה לעשות והיה הים סוגר והשונא רודף והחיות מן המדבר, כיון שראו ישראל שהיו מוקפין משלושה רוחות הים סוגר והשונא רודף והחיות מן המדבר תלו עיניהם לאביהם שבשמים וצעקו להקב"ה שנאמר ויצעקו בני ישראל אל ה' ולמה עשה הקב"ה להם כך אלא שהיה הקב"ה מתאוה לתפלתן אמר רבי יהושע בן לוי למה הדבר דומה, למלך שהיה בא בדרך, והייתה בת מלכים צועקת לו: בבקשה הצילני מיד הליסטים! שמע המלך והצילה. לאחר ימים ביקש לישא אותה לאשה, והיה מתאוה שתדבר עמו ולא הייתה רוצה. מה עשה המלך, גירה בה את הליסטים כדי שתצעק וישמע המלך. כיון שהתחילה צועקת למלך, אמר לה המלך: לכך הייתי מתאוה לשמוע את קולך.

כך ישראל - כשהיו במצרים והיו משעבדים בהם, התחילו צועקים ותולים עיניהם לקב"ה, שנאמר "ויחי בימים הרבים ההם וגו' ויצעקו", מיד "וירא אלוקים את בני ישראל", התחיל הקב"ה מוציאן משם ביד חזקה ובזרוע נטויה, והיה הקב"ה מבקש לשמוע את קולם פעם אחרת ולא היו רוצים. מה עשה? - גירה לפרעה לרדוף אחריהם, מיד "ויצעקו בני ישראל אל ה'". באותה שעה אמר הקב"ה: לכך הייתי מבקש לשמוע קולכם,

אָמַר מוֹהַרְנ"ת: "כָּל חַי שֶׁרָק יִתְחַבֵּר לְרַבְּנּוּ, יִהְיֶה חַי שְׂיָהָה, שֶׁבֹא לֹא יַעֲבֹד רַבְּנּוּ לְעוֹלָם עַד שְׂיִתְקַנּוּ." (שיש"ק ב-תשיג)

בְּעֵת הַמַּחְלֵקֶת הַגְּדוּלָה, שֶׁמַּע מוֹהַרְנ"ת אֵיךְ שֶׁאָחַד מֵאֵשׁ מְדַבֵּר כְּגַד הַחוֹלֵק, חָרָה הַדָּבָר לְמוֹהַרְנ"ת וְאָמַר לוֹ: "אַתָּה לֹא תִחְזֹק מִמֶּעֶד בְּעִבּוֹדַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ! וְכֵן הָיָה, שֶׁאַחַר-כֵּן נִפְל מִמֶּעֵבֹדַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ. (שם ב-תשעד)

פַּעַם בָּא אָחַד לְמוֹהַרְנ"ת וְאָמַר לוֹ שֶׁשָּׂשְׂוֵהָא לֹמֵד וּמַעֲבֵר בְּסִפּוֹר "רֵאשִׁית חֻכְמָה" נוֹפֵל עַל-יְדֵי-יָהּ לְמִקְרָה שְׁחוּרָה וְשָׂאֵל אֶת מוֹהַרְנ"ת עֵצָה לָזֶה, עָנָה לוֹ מוֹהַרְנ"ת: בְּעַל הָרֵאשִׁית חֻכְמָה לֹא כָּתַב דְּבָרָיו בְּשִׁבְלֵי שְׂתַפּוּל אֶתָּה לְמִקְרָה שְׁחוּרָה וְאַמָּם אֵיךְ יִכּוֹל לְלַמֵּד אֶת סִפּוֹר מְבֻלֵי לְפֹנֵל לְמִקְרָה שְׁחוּרָה וְעֵצָבָת, אֵל תִּלְמֵד בּוֹ. (שם ב-תרא)

ולפי מה שנתבאר הרי הדברים הם הפוכים, אין לקדוש ברוך הוא שום רצון ששום אדם יסבול בזה העולם אלא מטרת הצרות הם לגרום שהאדם יתפלל לה' ובשביל זה באה הצרה, וממילא פשוט שיש לאדם להתפלל לה' שיסיר אותה ממנו. כי בזאת חפץ ה', ואדרבה, זו חובתו בשעות אלו - להתקרב לה' בתשובה ובתפילה. ומתוך זה יש ללמוד שמי שמתפלל תמיד כראוי, מונע ממנו צרות רבות, שכן אז אינו זקוק לאמצעים קשים שמטרתם להביא לתפילה ולקרבה לה' (לקח טוב).

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרדי: *3030

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

דינים הנוגעים לט"ו בשבט - מנהגים והלכות

א. נהגו בתפוצות ישראל להרבות בט"ו בשבט באכילת מיני פירות של אילנות, מנהג זה יסודותו בהררי קודש ומזכר בספרים רבים. כך מובא בספר שבט מוסר (פרק ט"ז) ורובי חיים פלאגי בספרו מועד לכל חי (סימן ל' אות ז') ובסידור היעב"ץ (דף שע"א אות ט') מן אברהם (סימן קל"א סעיף קטן ט"ז) בשם ספר תיקון יששכר, אליה רבא (שם סעיף קטן י"ד) ובפרי חדש (סעיף קטן ו') ובכף החיים (סעיף קטן כ"ז) ומשנה ברורה (סעיף קטן ל"א) וכמה טעמים בדבר:

1. כדי שיזכרו ע"י שהוא ראש השנה לאילנות ויתפללו עליהם שיתברכו הפירות. אדני פז (סימן קל"א דף י"א עמוד ד').
2. שיזכרו שהיום ראש השנה לאילנות לעניין תרומות ומעשרות וערלה שתלויים ביום זה. (לוח ארץ ישראל - חודש שבט).

ב. על ידי עריכת השלחן בט"ו בשבט והברכות שמברכים, נעשה תיקון גדול בעולמות העליונים. (היעב"ץ סדורו דף שע"א אות ט').

ג. יש הנזהרים להרבות במיני פירות של ארץ ישראל, שבפירות אלו שייך החשש של תרומות ומעשרות וערלה. (לוח ארץ ישראל - שם).

ד. מקדימים לברך קודם כל על פירות שבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, ואף אם יש גם פירות החביבים עליו יותר, מקדים את הפרי של שבעת המינים. (שלחן ערוך סימן ר"א סעיף א' ומשנה ברורה סעיף קטן י"א ושע"צ אות ד').

ה. מקדימים לברך מזונות על עוגה מחמשת מיני דגן, ולאחריה בורא פרי הגפן על היין, בורא פרי העץ על פרי, בורא פרי האדמה על ירק, ושהכל על פטריות או על סוכר וכדומה. (שלחן ערוך סימן שי"א).

ו. גם בפירות של שבעת המינים יש דין קדימה. שאם יש לפניו כמה מן הפירות, הזית קודם לכולם, ואחריו תמר, ואחריו ענבים, תאנים ורימונים, וסימן לדבר - כל הקודם בפסוק למילה "ארץ", לשון הפסוק "ארץ חיטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון, ארץ זית שמן ודבש" ולכן אחרי חיטה ושעורה, הפרי הראשון הוא זית, ואחריו תמר שהוא השני ל"ארץ" ואחריו שאר הפירות. (שלחן ערוך סימן שי"א סעיף ד').

ז. כל הפירות המסוכרים והמיושבים כגון - בננה צ'יפס, מנגו, קיווי, קוקוס (חטיף) וכדומה, ברכתם שהכל, מכיון שאין להם טעם בפני עצמם, אלא מייבשים אותם לחלוטין עד אשר אין להם טעם וריח כלל, ומזריקים לתוכם חומרי טעם וריח ולכן ברכתם שהכל. (כך שמעתי מפי הגאון הרב יעקב יוסף זצ"ל)

ח. כיום ישנם פירות רבים הצריכים בדיקה מן התולעים, בין בפירות מיושבים, ובין בפירות טריים או פיצוחים וכדומה, ועל כן יש להתייעץ עם הרבנים ב"קו ההלכה" אלו פירות צריכים לבדוק וכיצד בודקים, וכאן המקום להזהיר מאד על בדיקת הפירות והירקות שמזחזקים בתולעים שהוא איסור חמור שהאוכל תולעת חייב חמשה לאוין כמו שמבאר בגמרא פסחים (דף כ"ד),

יג. מעלת החטה שמסוגלת לחכמה כי קודם חטא אדם הראשון, היתה החיטה מן אילן והוא עץ הדעת, ולאחר החטא קצצו רגלי עץ החיטה כמו שקצצו רגלי הנחש, גם חטה מחזקת את מח העצם, והיא לשון חטיו"ו וטרה היפך החט"א. (חלק י' פרשת עקב עמ' קלח).
יד. השעורה שהיא מאכל בהמה, נתנת כח להתגבר על הבהמיות, ומנקה את מערכת הדם. (אוסרי לגפן שם).

מתענג ממנו.

העבודה משתלמת

אבל לזכות לאהבת ישראל זו משימה לא קלה. לאהבת לרעך כמור - זו מדרגה גבוהה מאוד. צריכים לעבוד ולהתפלל הרבה כדי לזכות לקיום מצוות "ואהבת לרעך כמוך".

אבל העבודה משתלמת!

במקום להילחם מלחמות בלתי פוסקות ובכל פעם להיכשל מחדש ותמיד להרגיש מסכן ומתוסכל ולהרגיש שאתה מחניק את הרצונות הרעים שבוערים בך, ואתה מפחד שיום אחד הם יתפוצצו - במקום זה תעבוד באופן מרוכז על אהבת ישראל, ואתה תהיה נקי ומשוחרר מכל הרצונות האפלים, וכל קיום התורה יבוא לך בקלי קלות, ועוד תזכה לקיים את התורה מתוך אהבה!

ורואים מכאן שכמעט בלתי אפשרי לחיות כיהודי שומר תורה ומצוות בלי אהבת ישראל. מי יכול לעמוד בכאלה פיתויים ולחצים? בדיוק כמו שקשה מאוד לשמור על אורח חיים בריא לאורך זמן גם אם אתה דוקטור לתזונה.

אז מה עושים? מתפללים!

נכון "ואהבת לרעך כמוך" זו באמת מדרגה גבוהה מאוד, אבל ה' לא בא בטרוניה עם ברויחיו, הוא לא מצפה מאיתנו לגמור את כל המלאכה; אבל אנחנו חייבים להתחיל אותה ולעשות צעד רציני בכיוון. כמו שיום סוף נקרב בזכותם אותם אלה שנכנסו למים עד הצוואר למרות שלא היה להם שום סיכוי לעבור את הים. אבל הם עשו את שלהם וה' עזר להם ובגדול.

כך אנחנו חייבים לקבל על עצמנו חצי שעה ביום להתפלל על כל עם ישראל שיזכו לאהבת ישראל. זה לא הרבה בשביל מה שאנחנו רוצים להשיג, אבל זה המינימום כדי לזכות להשתנות ולהתנתקות מהשנאה, וכדי לזכות שה' ירחם עלינו וייתן בליבנו אהבת אמת לכל יהודי. וזה הכלי המדהים לקיום כל התורה כולה מאהבה.

ועל פי מה שהסברתי גם מובן מדוע זה גם דבר הכרחי וניתן לומר כמעט בוודאות שלא ניתן להיות יהודי שומר תורה ומצוות כראוי בלי להתפלל חצי שעה ביום על עם ישראל.

אהבת ישראל היא ים, אבל בכוח התפילות שלנו שאנחנו מתפללים על כל עם ישראל שכולם יזכו לאהבת ישראל אפשר לקרוע גם את האוקיינוס. וכאשר הים הזה ייקרע ויפתחו לנו שערי האהבה באמת - אז יתגלה אור חדש בעולם ונוכל כולנו לראות ניסים ונפלאות פי כמה וכמה מאשר בקריעת ים סוף, כל אחד מאיתנו יזכה להרגיש עונג עילאי ולדעת את ה' בראייה חמש ונוכל להצביע באצבע ולומר "זה א-ל-י ואנוהו"!

בברכת שבת שלום ומבורך

ביום הבא עשתה לה השמועה כנפיים ש"סוס מת בלילה הקודם ללא כל סיבה נראית לעין. "סוס בריא לחלוטין" ספרו כולם, ועוד סוס השווה 25 נפוליאונים! מי שמע על דבר שכזה!

את הסוד האמיתי ידע רק רבי שעה. אך הוא החליט לשתף גם את מכריו בסוד הדברים למען ייקחו עימם דברים. הוא קרא למשפחתו, לחבריו ולצוות העובדים וסיפר להם את הסיפור המופלא שארע בלילה הקודם.

"אתמול" התחיל את סיפורו. "בלילה לא יכולתי לישון. התהפכתי על משכבי במשך שעות, וכשנרדמתי לבסוף, היה לי חלום מוזר מאוד. בחלומי הופיע לפניי מנהל העבודה הקודם שלי, שאול, ואמר לי, 'עלי להתוודות בפניך שלא הייתי מנהל עבודה נפלא כל כך כפי שחשבת שהייתי. גנבתי ממך במשך השנים שעבדתי בטחנה ולא עשיתי תמיד מלאכתי נאמנה.

'כשהלכתי לעולמי והופעתי בפני בית דין של מעלה, אמרו לי שהדרך היחידה שבה אוכל לכפר על חטאי הנורא נגד אלוקים ואדם יהיה לשוב עלי אדמות בצורת סוס שיעבוד בטחנה שלך, כדי שאוכל לשלם לך את חובותי. נתנו לי גוף חזק ואביר כדי שאוכל לעבוד קשה במיוחד להביא לטחנה תפוקה גדולה ובכך להחזיר את גדלתי ומעלי. במשך חודשים תמימים עבדתי ללא לאות כדי לפצותך על מה שגנבתי ממך לאורך השנים.

'אך כנראה שעשיתי את עבודתי טוב מדי, שכן התפרסמתי בזכות כוחי ומרצי הרב. מששמעת שאתה מתכנן למכור אותי, נמלאתי בעתה. הרי לא אוכל לכפר על חטאיי אם לא אעבוד בטחנתך. אם תמכור אותי, אאלץ להגיע שוב עלי אדמות, הפעם אולי בצורה נחותה וגרועה אף יותר, כדי לכפר על פשעי. אינני יכול לשאת את המחשבה על חזרה מחודשת, לכן אני מתחנן בפניך, סלח לי על מה שעשיתי לך'.

"כאשר שמעתי את דבריו ובקשתו של ר' שאול בחלום, קפצתי ממיטתי הלכתי אל הסוס ואמרתי לו שאני סולח לו מכל לבי וכי אין הוא חייב לי עוד אף פרוטה. מששמע את מילותי, נפח את נשמתו ומת במקום, שכן הוא מילא את תכליתו עלי אדמות וסיים את תיקונו.

עכשיו וכל שאול האומלל למצוא שקט ומנוחה בעולם הבא...". הוא הפסיק את שטף דבריו הבחין בעיני הנוכחים המוממים וסיים "זהו לא סתם סיפור, זהו שיעור לחיים".

סיפורו המפעים של הסוס

את פרנסתו מצא רבי שעה מטחנת הקמח שהייתה בבעלותו. הטחנה שכנה בפאתי ירושלים עיר הקודש ושמה הטוב הלך לפנייה.

מי שסובב את הטחנה הענקית היה סוס שבילה את ימיו בהליכה אחידה וסבלנית סביב סביב במעגל שאין לו סוף. אולם רבי שעה, בעליה של הטחנה כמעט אף פעם לא נראה בטחנה. כיוון שאת זמנו העדיף לנצל ללימוד התורה הקדושה. לכן הוא מינה מנהל עבודה את רבי שאול על ניהול עבודת הטחנה וכך פינה את כל זמנו ללימוד תורה.

עברה תקופה ארוכה בה ניהל ר' שאול את טחנת הקמח של רבי שעה. עד אשר הגיע יום פקודה בה מסר רבי שאול מנהל העבודה, את נשמתו ליוצרה והלך לבית עולמו.

ר' שעה בעל הטחנה השכיר אדם אחר לפקח על פעולת הטחנה. המנהל החדש החליט לשפר את תפקוד הטחנה על ידי החלפת הסוס הזקן והאיטי בסוס חדש וענקי, חזק בהרבה משאר הסוסים שעבדו שם קודם לכן. ואכן פועל ה' בידיו הצליח, הסוס החדש הביא תפוקה טובה ורבה יותר לטחנה. עד כדי כך שנעשה הסוס ידוע בכינויו "סוס הפלא".

שמעו של "סוס הפלא" יצא עד מהרה ברחבי הארץ, סוחרים מקרוב ומרחוק הגיעו כדי לנסות לקנות את הבהמה הנהדרת. אך רבי שעה - מנהל האמיתי של הטחנה מיאן למכור את. אך ההצעות המשיכו לזרום אליו מאנשים שרצו לקנות את הסוס.

משראה כי רבו השידולים בדבר מכירתו של "סוס הפלא" החליט לקבוע עבורו מחיר שמימי אשר אין אדם שיעמוד בו ובכך יוריד את לחציהם של הקונים מעליו. הוא קבע איפה "ל"סוס הפלא" מחיר של 25 נפוליאונים - סכום שיכול היה לכלכל משפחה שלמה במשך שנתיים תמימות. הרי איש לא היה כה טיפש להציע לו הצעה כזאת! אולם רבי שעה טעה בהערכת עיקשותם של הקונים הפוטנציאליים. ולמרות המחיר המופקע היה סוחר אחד אשר הציע את הסכום הזה והעסקה נחתמה.

בלילה שלפני השלמת המכירה, לא היה יכול לישון רבי שעה. הוא התהפך על משכבו נרדם קלות עד שלבסוף, באמצע הלילה, הוא התעורר משנתו הקצרה התלבש ויצא סן הבית, באומרו למשפחתו שישבו במהרה.

פועליו היו המומים לראות את בעל הטחנה, רבי שעה, מגיע לטחנה באישון לילה. כיוון שמעולם לא ביקר בטחנה. רבי שעה צעד היישר אל הסוס, הוא עצר בצד הסוס ולחש כמה מלים באזנו הענקית. מיד קרס הסוס

שומרים על קדושת ביהכ"ס - לומדים הלכה

אברכים הלומדים בבית הכנסת ובבית המדרש
וכן הבאים לבית הכנסת לשמוע שיעורי תורה

מזתרים לשתות תה או קפה
או שאר משקאות קלים

(מתוך הספר: בית הכנסת כהלכה)

אור האמת

מובא בדברי רבנו הקדוש (בלקוטי מוהר"ן תניינא, תורה ב), שרק על ידי ההודיה יכול האדם לזכות לדיבור של אמת. כי על ידי ההודיה נתגלה אור האמת ומאיר בדיבור, והרי זו כל תכלית ההתבודדות - לזכות לדבר דיבורים של אמת, כמובא בכמה מקומות בדברי רבנו. נמצא, שבלי ההודיה, אפילו הדיבור שמדברים עם ה' בהתבודדות הוא מלא בשקר. ומהו השקר? אותו חוסר אמונה, שלא מאמינים שהכול לטובה, ולא מודים לה' על הכול, שזהו השקר הגדול ביותר בעולם, ואז ממילא אין יכולים לצאת על ידי הדיבור מן החושך וההסתרה, מחמת שההתבודדות היא בלי אמונה שהכול לטובה, שזה עיקר האמונה.

כי בליקוטי מוהר"ן מבואר שכאשר אדם עומד להתפלל אזי מסובבים אותו החושך והקליפות ומונעים אותו מלהתפלל, והעצה על זה היא אמת, שינסה לדבר על כל פנים כמה דיבורים באמת, כמובא (תורה ט):

ודע, שעל ידי אמת זוכה למצא הפתח שבחושך, כי עיקר אור המאיר הוא הקדוש ברוך הוא, כמו שכתוב (תהלים כז): "ה' אורי וישעי...", ועל ידי שקר הוא מסלק את הקדוש ברוך הוא, כי "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני", אבל על ידי אמת הקדוש ברוך הוא שוכן עימו ומאיר לו איך לצאת מהחושך המונע אותו בתפילתו, כי עיקר האור הוא הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך

הוא הוא עצם האמת, ועיקר השתוקקות של ה' יתברך אינה אלא אל האמת... ומסכם שם: שתראה שייצאו הדיבורים מפוך באמת, ואז ישתוקק הקדוש ברוך הוא מלמעלה לשכון אצלך, וכשישכון אצלך, הוא יאיר לך...

ועניין זה מבאר רבי נתן ואנו חוזרים וכופלים להזכירו שוב, כי במשפט הזה גלום השכל הנפלא ביותר שישנו, וזו לשונו:

"כי באמת אם היו הכול שומעים לקול הצדיקי אמת, לילך בדרך זה, להאמין תמיד בה' יתברך שהכול לטובה, וליתן שבח והודיה תמיד לה' יתברך, בין בטיבו בין בעקו, כמו שכתוב: בה' אהלל דבר, באלוקים אהלל דבר - בוודאי היו מתבטלים כל הצרות וכל הגלויות לגמרי, וכבר הייתה גאולה שלימה!"

הביטו וראו עד היכן הדברים מגיעים! רבי נתן מבטיח לנו, שעל ידי האמונה שהכל לטובה, וההודיה על הכול, בין בטוב בין ברע, כל הצרות והגלויות מתבטלות מאלהין וזוכים לגאולה שלימה!

המציאות היא, שיש הסתרה גדולה על עניין השמחה וההודיה. ורואים בחוש שרוב בני אדם חושבים שרק אם הם בוכים בתפילות זו נקראת תפילה טובה, ומצפים הם תמיד מתי יזכו לבכות בתפילה וכו'. אבל באמת, אף על פי שזה טוב מאוד אם אדם זוכה להוריד דמעות מלב נשבר, כמו שאמרו חז"ל: "שערי דמעה לא ננעלו", אולם עיקר שלימות התפילה היא דווקא כאשר היא באה מתוך שמחה, ואין שום הכרח לבכות, ולעיתים קרובות הבכייה אף עלולה להזיק לאדם.

התבודדות ומעלת התפילה הספר של הרב שלום ארוש 052-2240696

רבי יצחק אבוהצירא י"ד שבט

לאורם נלך הילולא דצדיקיא

והוא מתבודד בעליית הגג. מצאו התלמיד כשהוא שקוע בכתיבה, פלגי זיעה נוטפים ממנו ועיניו זולגות דמעות. בעודו מתחבט אם להפריע לילד, קם רבי יצחק ממקומו, הכניס את הייך לכיסו וירד מן העלייה אל השיעור. קידם ה'אביר יעקב' את פניו בנעם בתמיה, מפני מה לא הקדים לבוא כדרכו מדי יום ביומו ובמה היה עסוק עד כה. השיב רבי יצחק, כי נשאו לבו לכתוב פיוט ולבקשת אביו הקריא את כל תיבות הפיוט הנודע בשמו 'אעופה אשכונה'. האזין רבי יעקב לפיוט עד תומו והפסיד לעבר הלומדי: "הפיוט הזה עולה בעמקות ובקדושתו על כל מה שלמדנו היום" בשנים הבאות הוסיף רבי יצחק וחבר כמה פיוטים קדושים, חלקם נקבצו ביחד עם פיוטיהם של יתר צדיקי בית אבוהצירא בספר הקדוש "גל יעקב", כמו כן חיבר ספרים רבים: אלף המגן, לב טהור, השבת הגדול, זבח צדק, שערי בינה, כתר תורה, שרביט הזהב.

פטירתו הייתה פתאומית וכואבת מאוד. היה זה באחת ממסעותיו כשחלף בדרכו על פני העיר תולאל בלויית משמשו ושומר חמוש, בדרכם תקפו אותם חוליית שודדים רוצחים. הללו פתחו בקרב קצר עם השומר ובקרב זה נורה למות רבי יצחק אבוהצירא והוא כבן נ"ב שנים בלבד. משמשו והשומר הצליחו להימלט על נפשם בהביאם את הבשורה המרה אל בני השפחה האבילה. ביום י"ד בשב"ט תרע"ב. מקום קבורתו באותה עיר הסמוכה למקום הרצחו. זכה רבי יצחק שכל חייו חי על קידוש ה', וכשהגיע זמנו להיפטר מן העולם גם אז נהרג על קידוש ה'.

זכות הצדיק נצר למשפחת קדושים, וזכות תורתו הקדושה תהא למגן וציונה עלינו ועל כל ישראל לפעול את הגאולה השלימה בב"א.

בקרב משפחה דגולה ורוממה כמשפחת אבוהצירא, אשר העמידה דורות של צדיקי עולם שרפי מעלה, שאדוקים היו בקודשא בריך הוא ושיכנתיה וכלולים בהם כל מעלות טובות ודרכי החסידות. בקרב משפחת מרן רבי יעקב אבוהצירא נולד בן בנו הרביעי המיוחד כשאר אחיו ובני המשפחה הקדושה אשר כל אחד הוא כיחיד ומיוחד.

שמו בישראל נקרא יצחק, והעיד עליו אביו הקדוש כי נתעברה בו בבנו זה, ניצוץ מנשמת רבי יצחק לוריא אשכנזי, האר"י הקדוש. ולא לחינם כאשר גדל מעט נמשכה נפשו של הנער הצעיר רבי יצחק ללימוד הנסתר. בשונה משאר אחיו שלמדו זאת בגיל מאוחר יותר, בהוראת אביהם רבי יעקב אבוהצירא. הנער הצעיר גילה בקיאות גדולה בתורת הקבלה וב"עץ חיים" וב"שמונה שערים". והיה לפלא בעני כל ראייו.

הערכה רבה רחש לו אביו, ואירע פעם בעת ברכת הלבנה עת יצאו הכל לחפשה ולבקשה בשמים והיא נעלמה כי הייתה מכוסה בעננים. ציוה רבי יעקב על בנו הצעיר רבי יצחק שהיה אז כבן שמונה שנים בלבד להורות ללבנה שתתגלה. הפנה הילד הרך מבט תמים כלפי שמיא וציווה על הלבנה להתגלות. בתוך רגעים ספורים בלבד התגלתה הלבנה במלוא הדרה לתדהמת כל הנוכחים אשר ברכו על הלבנה ברב שמחה והתרגשות. "אם כך בגיל צעיר, הרי נועד הוא לגדולות", עבר הרחש בקהל הנוכחים העומדים ומשתאים מול הילד הרך בשנים המחולל ניסים. וציפו לראותו בגדולתו בבוא היום.

בהיותו כבן תריסר שנים התעכב רבי יצחק מלהגיע לשעורו הקבוע של אביו הקדוש. שלח ה'אביר יעקב' את אחד מתלמידיו לחפש את רבי יצחק, שמא העמיק בעיונו בגדולתו בבוא היום.

קו האמונה
02-6444250

ויעברו ביבנה

קצת מין

אורחייך את אורחייך ואלהיך את אלהיך ואלהיך את אלהיך ואלהיך את אלהיך

אני אוהב כל יהודי

לרכישת צמידים ומוצרים נוספים:
050-9931931

הצעד הבא כולו

שלו!

”בקשו שלום ואתם נגאלים”

העצה היחידה והמועילה!

חצי שעה ביום לתפילה אישית על עם ישראל,
ובפרט על אהבת ישראל.

הגאולה תלויה באהבת ישראל!!

052-224-0696

ממה הקב"ה מתפעל

אותו וכו' - על זה נאמר 'חכמת נשים בנתה ביתה'.

מעשה באישה שחשבה שבעלה הוא 'כלומניק', לא מחזיק במקומות העבודה, לא עוזר עם הילדים, אי אפשר לסמוך עליו, ועוד חסרונות מצאה בו. והיא גם דאגה לומר לו כל מה שהיא חושבת עליו בכל הזדמנות. עד שיום אחד החליטה שמגיעים לה חיים טובים, למה לסבול? וביקשה להתגרש. עברו שנים, האישה התחתן עם אישה אחרת. יום אחד פגשה האישה את אשתו החדשה של גרושה וסייר הסקרנות שאלה לשלומה. האישה החדשה השיבה בחיוך שהיא מאושרת והחיים נפלאים, נדהמה הגרושה והוסיפה לחקור: 'מה עם פרנסה? ואיך הילדים? ענתה לה: בעלי עובד בעבודה מסודרת ובי"ה עוזר לי בבית' ועוד מילים טובות. עתה הבינה האישה הראשונה את האמרה 'חכמת נשים...'

אדם צריך תמיד לחפש איך אני יכול לעזור לחברי, במה אני יכול לקדם אותו - ובה נמדדת החכמה שהקב"ה חפץ בה. ואילו כשאדם מזלזל בזולת או בעצמו - בזה הוא מראה כמה הוא רחוק מחכמה. כמו שמגדיר רבי נתן שחכמה אמיתית זה רק מה שמקרב אותך להשם יתברך; אם אדם מתגאה על חברו, בזה הוא מראה את כסילותו וריחוקו מרצון השם. וכן אנו רואים שכל גדולי ישראל תמיד חיפשו איך לעזור לכל יהודי באשר הוא שם בלא שום חשבונות, וכן מצאו במשה רבינו שהשם בחר בו דווקא בגלל שריחם על השפה, שסתם רועה היה מכה את השה במקלו ומחזירו לעדר.

כך הקב"ה בוחר את מנהיגי העם על פי הלב הזך, הרצונות הטהורים, והרחמים שלהם על הזולת.

מסופר בהפטרה על דבורה הנביאה 'אשת לפידות' ששפטת את ישראל והושיעתם במלחמת סיסרא. חז"ל אומרים שבעלה של דבורה היה עם הארץ, והיא חשבה: 'כיצד ארום את בעלי ואזכה אותו לחיי העולם הבא? ומה עשתה? הכינה פתילות עבות להאיר בבית המקדש ללומדי התורה ושלחה אותם על ידו כדי שגם הוא יידבק בלומדי התורה. ועל שם כך נקראה 'אשת לפידות'.

על מעשים כאלו כתוב בתנא דבי אליהו: 'מעיד אני עלי את השמים ואת הארץ בן נוכרי בין ישראל בין איש בין אישה בין עבד בין שפחה - הכול לפי מעשיו של אדם רוח הקודש שורה על עליו'. ולכאורה מה כל כך מיוחד במעשים אלו עד כדי כך שאלוהי הנביא מגלה לנו שדווקא על ידם זכתה לבואה!?

הבה נתבונן מי הייתה דבורה הנביאה: המצודות מפרש שהייתה אשת חיל זריזה במעשיה כדוגמת לפיד אש, ועוד כתוב שהייתה שופטת של ישראל, זאת אומרת שניתנה בה חכמה אדירה להנהיג את ישראל, וכנזכר לעיל בעלה היה עם הארץ! ניתן לתאר איזה פער עצום היה ביניהם. ודבורה הייתה יכולה לחשוב שאולי הוא לא הזיווג שלה, אולי 'השדכנים טעו', מגיע לי יותר' וכדומה.

אבל אליהו הנביא מגלה לנו ממה הקב"ה מתפעל. הקב"ה לא מתפעל מכל המעלות שהשתבחה בהן דבורה, אלא מכך שכל מעשיה לשם שמים, כשהיא חושבת ומחפשת איך אפשר לעזור לזולת, לרום את האחר, ונתנת מעצמה, ובעצם נדפית לקונה 'מה הוא רחום אף אתה רחום', ואמרה לעצמה: 'בעלי אומנם לא ניחן בכישרונות מיוחדים, אבל איך אני יכולה לעזור לו, לעודד, לכוון

חיזוקון
מתחזקים בשמירת שבת

מלאכה
המסתיימת
בשבת

מותר לכוון בערב שבת את השעון המעורר שבפלאפון שיצלצל בשבת, אך לא יפסיקו מהצלצול. וכן לא יזיז אותו, שהרי הוא מוקצה (בהלכה ובאגדה)

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

האדם נמשל לאילון

נחת
פרנסה
בריאות
זיונים
שפע
גאולה

יום ה' ה'אילן ה'בורק
גם ה'אילן ה'בורק ה'

מתברכים ביום הגדול ע"י צדיק גדול וזוכים לישועות גדולות

02-5308000

כמה פעמים נכתב המטה של משה בפרשה וכיצד הוא נקרא?

תשובות פרשת שמות: אהרון הכהן נקרא לוי (שמות ד' ז'), והמסר יתרו (לפני שהתגייר) נקרא כהן (שמות ב טז).

זוכה: חיה בן משה, רחובות

al5308000@gmail.com | 02-5812252

עין של תודה

יהיה בזמן ארוך ולא לגמרי. אך אני ידעתי, בעז"ה בכח התודה והודאה העין תחזור לתפקד כרגיל. בינתיים כל תקופה שהייתי הולך לרופא הוא היה המום משיפור הראיה למרות שכלל לא נתנו לה תקווה. לאחר כחצי שנה שאני משתדל להמשיך בהתבודדות ובתודה והודאה לה' יתברך, היה שיפור ראיה נוסף ונסגר החתך בקרנית אך הרופאים אמרו שרק עדשה קשה ולא נוחה לעין אולי תוכל לעזור ואני עדין ממשיך ומודה לה'. לאחר כשבוע הגעתי שוב לרופא הפעם היה מופתע מהרגיל, הוא אמר כי לא אצטרך עדשה קשה אלא רכה ורגילה, אך אני האמנתי מאוד שגם לזה לא אצדקק. לאחר כחודש אני מגיע להתאמה של עדשה ואני רואה את הרופא נבוך, הוא אומר לי תראה אני לא יודע מה לומר אבל העין שלך לא זקוקה לשום עדשה ואוטוטו אתה תראה כבר רגיל.

רציתי לספר סיפור תודה מפליא ביותר. יש לי אופנוע שטח שהייתי נוסע בו די הרבה, באחד הימים בעודי נוסע באופנוע בעליית שטח על ענפים, נסעתי על ענף והוא נשבר בלחץ חזק ועף לי הישר אל תוך העין. באותו רגע התחלתי לראות בעין מסש שחור ומטושטש. בבית החולים כשאבחנו את העין ראו שיש לי חתך בקרנית לכן צריך לעשות תפרים וניתוח בנוסף, הכינו אותנו כי למרות זאת הראיה לא תחזור להיות כפי שהייתה קודם, כששמעתי את דברי הרופא נבהלתי נורא.

אני הולך מדי פעם לשיעורים של הרב ארוש שליט"א ומתחזק מהם, התחזקתי באמונה ואמרתי לה' תודה על זה שהעין שלי הייתה בריאה עד היום ותודה שהיא נפגעה סן הענף הודתי בהרחבה על כל המצב שהתדרדר בעקבות כך. התודה פעלה את פעולתה, כבר באבחון חוזר לפני התפרים בבית החולים ראו כי אני לא אצטרך תפרים אולי רק הדבקה של הקרנית, הרופא אמר שאם תחזור הראיה זה

זה היה נס וידעתי שהכל בזכות התודה.
אמרתי תודה והעין לי חזרה לתפקד!

רחמנות | שבט

**כשם שלגדלותו אין חקר,
כך לרחמנותו אין חקר**
(א.ב. של החיים)

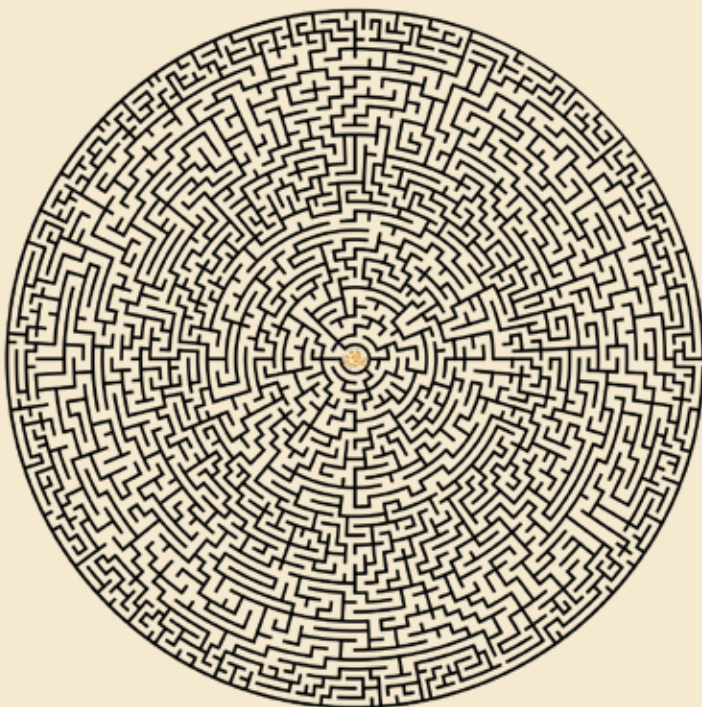
לקבלת מסרים טחוקים - 052-6672221

פתרונות יש לשלוח עד יום שני למייל: al5308000@gmail.com
או לפקס: 02-5812252 | יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

עשיון

מבוך הציפור

מצאו את הדרך של הציפור לפרורי הלחם ששמו לה הילדים

בדיחות הדעת

טיפש נכנס לבית מרזח ומבקש ללגום יין. המוזג נענה לבקשה ונותן לו כוס עם תחתית. הטיפש שטה את היין והלך עם התחתית של הכוס בידו. למחרת נכנס שוב אותו בר נש, מבקש יין, שותה ולוקח את התחתית של הכוס איתו. ביום השלישי כשהוא נכנס, למוזג נמאס והוא מגיש לו את הכוס בלי התחתית. שואל הבר נש בעצבנות: "תגידי אדוני המוזג, היום אין ביסקוויט?"

העלון מוקדש לנועה ואילעי בני סמדר ולאליהו בן עליזה ומשפחתו
 להקדשת העלון: 02-5308000

לבריאות גופו ונפשו, ומונע הרבה נזק אפשרי לטווח ארוך לו ולמשפחתו. כשמופיעים ההסמנים הראשונים - עדיין אפשר להפוך את הגלגל ולחזור לחיים שלווים ומאוזנים יותר. מה שגורם קודם כל הוא המודעות למצב, ונקיטת צעדים לשינוי. לפעמים צעדים פשוטים יחסית יכולים להביא לשינוי משמעותי באיכות החיים. דרגה נוספת, שדורשת עבודת מודעות עמוקה יותר, שינוי דפוסיים ישנים ורכישת כלים חדשים היא: ללמוד איך ניתן להגיע ולשמור על שלוה נפשית, רוגע וביטחון גם במצבים קשים, ואיך לא להכניס פנימה את הלחצים החיצוניים. והעבודה החשובה ביותר היא: איך לא "להזמין" ולא "למשוך" אליו מצבים של מתח. רובנו מכורים למתח, לדרמות, לאדרנלין. מתח תמידי מייצר חומרים ביוכימיים שהגוף מתמכר אליהם, ולכן גם כשהחיים יכולים להיות שלווים ורגועים, ואולי "דווקא אז" - אנחנו מחפשים, לא במודע - ובדרך כלל מוצאים, או מייצרים, לחצים ומתחים חדשים. כדי לצאת מזה לעיתים דרוש ממש תהליך של "גמילה" עם כל הכרוך בזה. את כל התהליכים האלו קשה בדי"כ לעשות לבד. ובע"ה החל מהשבוע נתייחס לנושא במישרין ועקיפין בתוך הסאטרים. ולמי שרוצה באמת עבודה אמיתית, גם מוזמן להתקשר ולהתייעץ, בהצלחה!

הכניסי את הברכה לבית שלך!
הרבנית ארוש תחיי בערבי חיזוק מעצימים הפרשות חלה, הלל, הודאה ולכל ישועה
להזמנות: 052-3372280

הרב אבוחצירא - יועץ, מאבחן ומטפל
 לייעוץ טלפוני ללא תשלום
 בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
 נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

נכשלת, אני לא כישלון פרק יא'

הורים יקרים, בשבוע שעבר, הזכרנו שבכדי לראות את הצלחת הילד עלינו "לפעול" בשני מישורים. המישור הראשון הוא בבחינת: "סור מרע" שבו עלינו להסיר מסביבת הילד את כל סוגי המכשולים להצלחה כגון: בעיות בבית או בכיתה, קשיים לימודיים, חברתיים או רגשיים. והמישור השני הוא: התקשורת והשיחה עם הילד. עלינו לדעת נתון עקרוני מוסכם בחינוך ילדים: "ילד מצליח- הוא ילד שגדל בסביבה רגועה ותומכת וההורים שלו משקיעים בו". כאשר ילד גדל ללא התייחסות רגשית מספקת, ללא זמן איכות וללא תיווך והכוונה של ההורים לכל הנושא של למידה והצלחה בחיים, הילד הזה נידון ח"ו מראש לכישלון. התובנות הללו, אמורות להיות מול עינינו ולהוביל את מחשבותינו ואת מעשינו, כאשר אנחנו מנסים לפתור לילד את הבעיה הלימודית או ההתנהגותית. בחינוך אין פתרונות קסם ובדרך כלל הצרה הגדולה היא ש: "בעיה מושכת בעיה" ולכן חובה לבדוק את מכלול הבעיות ובמיוחד את ההשלכות הרגשיות שנוצרו במשך השנים. מבחינתנו-עלינו לבדוק ולעצור בהקדם את מקור הבעיה ולהוביל את הילד באמצעות "השיחה" לדרך רגשית חדשה טובה יותר.

קשר רגשי

במקביל עלינו לפתח "קשר רגשי" עם הילד. קשר כזה שיגרום להרגשת אימון מלאה שתתווך בינינו לבין הילד לכשיתאפשר לנו לשוחח איתו על מה שמפריע לו לאחר שנעשה שעורי בית עם כל צוות בית הספר. לשיחה אישית עם הילד, יש כוח רגשי רב. היא מקשרת בין הילד לבין ההורים, היא פותחת בעיות ומשקיעים ופותרת אותם, ומובילה את הילד בע"ה בתיווך ההורים להצלחה.

אצל מי הבעיה?

אך ישנה בעיה שעומדת לנו "לרועץ" בכל המהלך "היפה" הזה שמיתני קודם. בעצם אני דורש מההורים לספק לילד "חממה" אידיאלית שתציב את הצלחתו במרכז, אך עלינו לבדוק אם זה באמת "אפשרי"? לאחרונה ניסיתי לטפל בילד עם קושי לימודי וחברתי שלא הצליח כבר ב-3 תלמודי תורה. לאחר שיחות בירור "עדינות" עם ההורים, הבנתי שפשוט חבל לי על הזמן,

מאחר והילד חוזר כל יום לסוג ה"בית-המתוח" שהוא גדל בו ואין לי שום אפשרות להגיע לתובנות עם ההורים. הם היו שקועים בבעיות של עצמם והילדים גדלו בבית כמעט לבד. כל פיתרון לעבודה עם הילד, היה עולה על שרטון מאחר ועיקר הבעיה הייתה "ההורים". ולכן עלינו לנסות לבדוק: מה הסבירות שאולי "מציאות החיים" שאנו נמצאים בה גורמת לבעיה של הילד ולכן העבודה האישית שלנו עם עצמנו היא הראשונה לבדיקה וטיפול.

הורדת המתחים שלנו

החיים המודרניים עם הקצב המסחרר שלהם, כל השנתיים ההפוכות שאנו חווים עם הקורונה, ועוד אין ספור סיבות חברתיות ואישיות, חיצוניות ופנימיות, יכולים לגבות מחיר כבד של לחצים ומתחים פנימיים מצטברים, ובעקבותם - פגיעה חמורה באיכות החיים, בבריאות, במערכות היחסים בבית ועוד. מחקרים מראים ש"מתח" הוא גורם מספר אחד להתפתחות מחלות ובעיות שונות. תסמינים רבים בגוף יכולים להצביע על מתח (חלקם אנו לא מקשרים ישירות לכך): הפרעות שינה, כאבים במקומות שונים בגוף ללא סיבה מוגדרת, עצבנות יתר, עוויתות שרירים וטיקים בפנים, חוסר יכולת להתרכז במשהו לאורך זמן, תשישות, "קיבה עצבנית", כאב ראש, החלשת המערכת החיסונית ותוצאה מכך - הדבקות בכל שפעת שבאה, הצטננויות חוזרות, אלרגיות ועוד. לרוב אין לנו השפעה, לפחות לא ישירה ומיידית, על מה שקורה בחוץ. יחד עם זאת, אין אנו "קורבנות חסרי אונים" של הסביבה ושל המצב. גם בים של טירוף תמיד ישנה בחירה - האם להיסחף עם הטירוף, או למצוא "אי של שפיות" מעין "תיבת נח" בתוך המבול שמציף את העולם, להתחבר לה' יתברך, לדרך האמונה, אל השלווה הפנימית, אל התבונה הטבעית שנמצאת בתוכנו ויכולה לנווט אותנו ולהובילנו לחוף מבטחים. מי שמחפש דרכים לשחרור והפגת מתחים- הוא כבר במצב יותר טוב מאלה שאינם מודעים למתח הנפשי והגופני שבו הם נתונים, וממשיכים במרוץ החיים בלי לעצור לרגע וסוחפים איתם את כל משפחתם. כי "מודעות" היא צעד ראשון לקראת השינוי.

דרגות העבודה

מי שחיינו מלאים מתח ולחצים, אך מתור מודעות מוצא דרכים להפיק ולשחרר את המתח, לא לתת לו להצטבר - אין ספק שהוא תורם תרומה משמעותית

קו האמונה - האהוב על כולנו
 זכינו בשלמה הנזילה

שלוחה 26 בנושא: אהבת ישראל אהבת חיים

- 1 מסר מיטוב מרוב ארוש
- 2 הנכונות להכיר את הדימוי של עמית
- 3 חיובת יומי
- 4 שמיים ותולדות סיפורי יוחנן
- 5 שמיים יומיים
- 6 לצרפים וחסות חברות טוב
- 7 האמת למיטב
- 8 הנהגה חרדית להסתייגות בחבד

התקשרו: 02-6444250
להתחברות ישירה וקבלת ציטוטים ישירים לקו אהבת ישראל חייגו: 02-3137000

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור לתעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש יג שבט תשפ"ב: הדלקת נרות: ירושלים: 4:21 תל-אביב: 4:35 חיפה: 4:25 מוצאי שבת: ירושלים: 5:37 תל-אביב: 5:38 חיפה: 5:36 ר"ת: 6:13

פרשת בשלח

מדת הרחמים

להיות חומל ומרחם על הזולת הזקוק לכך!

נלמד מהפסוק: "זה א-לי ואנוהו" (פרק טו-ב)

ודרשו חז"ל: אבא שאול אומר "ואנוהו" – הוי דומה לו, מה הוא חנון ורחום אף אתה היה חנון ורחום. ופירש רש"י: "ולשון ואנוהו, אני והוא, אעשה עצמי כמותו לדבק בדרכיו", (שבת קלג:).

מביא בעל ההגדה: "במצרים לקו חמישים מכות, ועל הים לקו חמישים ומאתים מכות". והעיר הגר"ש פינקוס זצ"ל: מדוע לקו המצרים בכל כך הרבה מכות קשות ונוראות?

וביאר, כי יתכן שלא לקו מחמת מדת הדין, אלא מחמת מדת הרחמים, וכאשר מדת הרחמים מענישה, אזי העונש הוא הרבה יותר קשה ונמרץ. ויובן עפ"י הביאור בשם הגר"א ז"ל בפסוק (רות א-כ) "ותאמר אליהו, אל תקראנה לי נעמי, קראן לי מרה, כי המר ש-ד-י לי מאד". נעמי אומרת שמעשיה מרים וזו הסיבה שה' "הרע לי" כל כך.

כוונת נעמי לומר לרות: לו העונש היה מגיע מצד מדת הדין, הייתי יכולה לצפות שהקב"ה ימחל לי. אבל מאחר שחטאם של משפחת אלימלך היה שלא רצו לפרנס עניים, ולמרות שהיו עשירים הם ברחו לחו"ל, אזי היה העונש שלהם מצד הרחמנות על עניי ישראל, ולכן אין לצפות למחילה. זה מה שאמרה נעמי: "וה' ענה בי" – שם הויה היינו מדת הרחמים, כי על כן, העונש הזה מגיע מצד הרחמים. וכאשר העונש מגיע מצד רחמיו של הקב"ה על הנפגע, זוהי מכה קשה ונוראה.

מעתה יובן, כי העונשים הגדולים שלקו המצרים היו הן מצד הדין, על עצם חטאתם, והן מצד מדת הרחמים, משום שהקב"ה ריחם על ישראל שסבלו כה הרבה צרות מהמצרים, וכשהעונש בא מצד מדת הרחמים הוא יותר חמור, כאמור, ולכן נענשו בכה הרבה מכות ושפטים. ע"כ מדברי הרב פינקוס.

נוסיף, כי בדרך זו ניתן להבין את העונש החמור של המענה יתום ואלמנה המפורש בפסוק (שמות כב-כג) "אם ענה תענה אותו... שמע אשמע צעקתו וחרה אפיו וכו'. גם כאן גודל עונשו של המענה הוא מצד מדת הרחמים, שהש"ת מרחם על היתומים והאלמנות יותר מהרגיל, כפי שנקרא "אבי יתומים ודיין אלמנות". ולכן העונש מצד הרחמים חמור ביותר.

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל היה משנן לתלמידיו שכל קנין המדות אין לו ערך בר-קיימא אלא בישראל קדושים, המסגלים לעצמם כל מדה נכונה מתוך כוונה להדבק במדותיו של הקב"ה, ומפני שהם טובים בעצם ולא במקרה מצד תכונת נפשם. לא כן הגויים הערלים, שטבעם רע ומושחת משרשו, ואפילו אם סיגלו למראית עין, נימוסים ודרך ארץ ושאר הרגלים נאים, אין זה כי אם לפנים בעלמא ולא מפנימיות נפשם.

וראינו זאת בדור האחרון בעם הגרמני שהיה סמל התרבות והאינטלגנציה בין עמי אירופה בגינוני הנימוס וההתנהגות היפה. אך בשואה האיומה נתגלו בפרצופם האמיתית כחיות טרף מהלכות על שתיים, ולא יאומן כי יסופר כל הזוועות והרציחות שהיו מסוגלים לחולל במו ידיהם.

כרחם אב על בנים...

סיפר הגרי"ז דיסקין זצ"ל: "זכורני במקרה מעציב, כאשר אחד הילדים היתומים במוסד "בתי אבות" של פוניבז', נתקף פעם בכאבי גרון עזים, ומה יעשה מי שהוא לו "אב ואם" בחדא מחתא, האם יסתפק ברופא רגיל ויפטר בכך ויחזור לעיסוקיו?

ואולם הרב מפוניבז' – הגרי"ש כהנמן זצ"ל אכן לא הסתפק ברופא רגיל, הוא הזמין אל מיטת הילד באישון לילה, את הרופא המומחה ביותר בתל אביב של אז, ד"ר אפשטיין, והוא בעצמו לא עצם עין כל אותו לילה..."

הרב מפוניבז'

בחסד וברחמים...

סיפר תלמיד שלמד בישיבת פוניבז' לצעירים: אחד מהתלמידים היה בחור כבד-פה בצורה קשה. הכל ריחמו על מצבו, אבל לא היה מה לעשות. ואולם היה זה ראש הישיבה הגר"א זצ"ל שטיינמן זצ"ל שלקח את מצבו של הבחור ללבו. היה לי קשר מיוחד עם אותו בחור ולכן הסכים לגלות לי את שאירע עמו. וכך סיפר:

"יום אחד הזמין אותי הרב שטיינמן לביתו בצהרים, קיבלני בחביבות ושאלני האם אני מוכן לתרגל איתו בדיבור. השבת בחיוב "ואז התיישב מולי ואמר: "אני אומר הברות ומילים ואתה תאמר יחד איתי וגם אחרי". והדגים לי הבחור כיצד הוציא הרב שטיינמן הברה לאט והפסיק, המתין והמשיך א...ב...א..."

כך, במסירות ובחמלה רבה שלוש פעמים בשבוע, לאחר השיעור היומי שמסר, ועל חשבון ארוחתו הדלה ומנוחת הצהרים. במשך הזמן, מלבד השיפור בגמגום, הבטחון העצמי של הבחור עלה לאין ערוך, והוא התקדם בכל תחום. ואיש לא ידע מה הביא לכך.

חכימא דיהודאי

עלוך "איש לרעהו" פרשת בשלח הוקדש לעילוי נשמת

אבי ר' יצחק בן ר' חיים עבי ואמי מרת שבע שיינדל בת ר' דוד שווארץ ז"ל

שניהם נלב"ע ביום יג שבט
ת.נ.צ.ב.ה.

להאמין בכוחם של חכמי התורה. להשמע ולעשות כעצתם!

נלמד מהפסוק: "ויעשו כן" (פרק יד-ה)

וכתב רש"י: להגיד שבחן, ששמעו לקול משה ולא אמרו היאך נתקרב אל רודפינו, אנו צריכים לברוח, אלא אמרו: אין לנו אלא דברי בן עמרם! (מכילתא)

מספרים חז"ל בגמרא (ב"ב עה.) על רבי יוחנן שישב ודרש: עתיד הקב"ה להביא אבנים טובות ומרגליות שהם שלושים [אמה] על שלושים, וחוקק בהן עשר על עשרים ומעמידן בשערי ירושלים. לגלג עליו אותו תלמיד, שלא יתכן הדבר, שהרי אפילו אבנים טובות בגודל ביצת עוף קטן לא ניתן למצוא, וא"כ היאך אפשר שבימות המשיח ימצאו אבנים גדולות כל כך...

לימים הפליגה ספינתו של אותו תלמיד בים, וראה מלאכי השרת שיושבים ומנסרים אבנים טובות ומרגליות בגודל של שלושים על שלושים אמה. שאלם: אבנים אלו למי? אמרו לו שעתיד הקב"ה להעמידם בשערי ירושלים.

הגיע התלמיד לרבי יוחנן ואמר לו: לך נאה לדרוש, שאכן כפי שדרשת כך ראיתי... אמר לו רבי יוחנן: ריקא! וכי אם לא היית רואה לא האמנת? אם כן, מלגלג אתה על דברי חכמים. נתן עניו בו ונעשה גל של עצמות.

ולכאורה צ"ע מדברי הגמרא לעיל (עה.) על רבה בר בר חנה שסיפר שראה צפרדע בגודל כרך ששטחו שישים בתים ובא תנין ובלע את הצפרדע ולאחריו באה נקבת העורב ובלעה לתנין וכו' עיי"ש. ועל כך אמר רב פפא בר שמואל שאם הוא עצמו לא היה רואה זאת לא היה מאמין... וצ"ע: מה זה שונה ממעשה דרבי יוחנן שהיתה תביעה על התלמיד שלא האמין עד שראה?

ותירץ הגר"ש פינקוס זצ"ל בספרו (תפארת שמשון) שהטענה על אותו תלמיד היתה, שהרי רבי יוחנן בא לפרש את הפסוק "ושמתי כדכור שמשותייד", ובזה היה חייב להאמין. כי מכיון שחכמים מפרשים כך את הפסוק הרי זו תורה ממש, משא"כ דברי רבה בר בר חנה היו סיפור בעלמא שסיפר לרב פפא בר שמואל שזה אינו חייב להאמין.

אמנם - מוסיף הרב פינקוס - לנו אין נפ"מ בין שני המקרים. שכן אחרי שסיפורו של רבה בר בר חנה נקבע בגמרא, הרי שגם הוא נעשה חלק מהתורה הקדושה, ומעתה חל חיוב להאמין לזה בדיוק כמו במעשה של רבי יוחנן.

העיד הרב שלמה לורנץ ז"ל: פעם ביקשו עסקנים לעשות פעולה מסויימת, נכנסו לביתו של רבינו הגרא"מ שך זצ"ל כדי להסביר לו בטוב טעם את התועלת שבדבר... אמר להם הרב שך: איני מתווכח עם הסיבות שאתם אומרים. יתכן שאתם צודקים, ויש הגיון בדבריכם. אבל את כלל ישראל לא מנהיגים בסברות, גם לא בסברות נכונות... את כלל ישראל מנהיגים רק עם מסורת, והמסורת מהח"ח בענין זה היא, שאין זו הדרך הנכונה, וזה שקול כנגד כל הסברות שלכם."

ופעם נכנס הרב לורנץ לחדרו של הגרא"ל שטיינמן זצ"ל וביקש ממנו שיחתום על מכתב תקיף בנושא ציבורי מסויים, שעמד בעין הסערה והמחלוקת של אינשי דלא מעלי נגד הרב שטיינמן. (אף שהרב שטיינמן סבר שעדיף לשתוק).

טען הרב לורנץ: "הרי רק לראש הישיבה יש את האפשרות, הכח והחכמה להנהיג את עם ישראל בתקופות אלו, וחבל להפסיד את ההשפעה הגדולה הזו בשל אותם מלעזים, כי אף אם סכנה יש בדבר (לצאת למלחמה בנושא זה), הרי שהסכנה מכך שיפגעו בהנהגתו של מרן גדולה יותר."

השיב לו הרב שטיינמן: "דע כי ענין ההנהגה אינו דבר שנקבע לפי דעת בני אדם, אלא רק מהשמים". והביא לכך ראיות מחז"ל מכמה מקומות בש"ס ופוסקים. "ואין בזה שום חובת השתדלות ולא תועיל השתדלות". והוסיף: "ומעבר לכך, לגופן של ההשמצות באופן אישי, אין לאף אחד דרך לחמוק מהבזיונות שנגזרו לו משמים, ואם לא יהיה בדבר זה, הרי שהם יהיו בדבר אחר..."

באמונה תמימה...

פעם ביום ש"ק, נכנס אחד מבעלי הבתים בבריסק אל הגר"ד סולובייצ'יק זצ"ל (בעל הבית הלוי) כשעל פניו נסוך צער גדול. הוא תינה צרתו כי בתו מקשה ללדת זה ג' ימים ולדברי הרופאים שרויה היא בסכנה גדולה. הוא ביקש תפלה וברכה בעבורה.

להפתעתו שאל אותו רבי יוסף דוב: "האם כבר קידשת על היין?" "לא" - השיב האיש - "מרוב צערי ודאגתי לא הייתי מסוגל". "אם כך" - פסק הבית הלוי - "קודם כל קדש על היין, ולאחר מכן טול את ידך. הנך מזומן לסעוד על שולחני את סעודת השבת."

נרגע מעט האיש, מתוך אמונת חכמים תמימה, וישב לסעודה. רבי יוסף דב האריך עמו הרבה, ולבסוף שאלו אם נהנה מהסעודה... כמובן השיב האורח בחיוב. "אם כן" - הפטיר רבי יוסף דוב - "לך עתה לשאול מה שלום בתך".

לאחר שעה קלה שב האיש ופניו קורנות מאושר: "בתי ילדה בן במזל טוב... אך רציתי להבין: מדוע "הכריח" אותי רבינו לקדש ולסעוד?"

השיב לו הבית הלוי: הלא מקרא מלא הוא (תהלים לז-ד) "והתענג על ה' - ויתן לך משאלות לבך". לכן גרמתי לך להתענג, כדי שיתמלאו משאלות לבך לטובה..."

ע"פ פניני הגרצ"פ

רפואה מכח אמונת חכמים...

פעם חלה רבי יצחק אבולפיא זצ"ל במחלה קשה מאוד. הוא לא היה יכול לזוז ולא לדבר. הרופאים אמרו נושא לחייו. והנה כאשר בא הסבא קדישא מהר"ש אלפאנדרי זצ"ל לבקר, אמר לו בזה הלשון:

"**חכם** יצחק, הנני מבטיחו שיקום מחולי זה, אבל בתנאי שיאמין בכח הבטחתך, ובאותו כח יקום ויתחזק ויהיה בריא". ורבי יצחק מיהר וענה "אמן!"

ואכן, לאחר מספר ימים קם רבי יצחק מחוליו, לפליאת הכל. בעת זו נודע בעיר כי אחד מקרוביו נפל למשכב ולאחר מספר ימים נפטר.

בהלווייתו השתתף גם מהר"ש אלפנדרי. הביע בפניו רבי יצחק את חששותיו לסיבת האסון: "כששמע הלה את שכת"ר הבטיח לי, התחיל לזלזל ולשחוק כיצד אפשר שאקום ממחלה אנושה כזו... אותה אמונת חכמים שרפאה, היא שהפילה רח"ל. בהעדרה"

המשגיח דקמניץ

ישועת ה' מיהרה לבוא...

הגאון רבי פנחס שרייבר זצ"ל, הרגיש באחד הימים, בשנות חברותו, כאב חד בגרונו כאילו סכין חדה דוקרת בגרונו וכאילו גוש גדול חוסם ומכאיב עד אימה. רבי פנחס, שהיה מפורסם כשקדן של עולם הישיבות, הכאב הטרידו ביותר בעיקר בגלל שלא יכל ללמוד בקול כדרכו, ולא הסכין להשלים עם המצב שיזרע לימודו.

לאחר בדיקה מקיפה של רופא מומחה, הודיע לו כי כיב מוגלתי גדול בגרונו והוא שחוסם את מיתרי הקול, ואין אפשרות להסירו אלא ע"י ניתוח סבוך ומסוכן מאוד, ואחוזי ההצלחה שלו נמוכים. ועליו להחליט אם לוקח את הסיכון, כי יתכן שמיתרי הקול לא ישובו לתפקודם כמקודם.

הייתה זו גזירה נוראה ואיומה עבורו, שלא יוכל להמשיך ללמוד את התורה בקול כהרגלו. בצר לו תינה צרתו אצל רבו החזון איש ושאלו מה עליו לעשות? השיב לו החזו"א נחרצות: "שב ותלמד!" רבי פנחס ניגש לבצע את הוראת החזו"א בתמימות ובפשטות. זמן-מה לאחר מכן קיבל הודעה מהשגרירות הפולנית כי עליו לעבור את הניתוח בדחיפות כי אחרת חייו בסכנה: ניגש שוב לשאל את החזון איש ותשובתו חזרה על עצמה: "שב ותלמד והחולי יעבור!" וכך עשה. התיישב ללמוד.

בכוחות מחודשים החל ללמוד. כהרגלו, החליט לנסות ללמוד את הגמרא בקול רם, בלי להתייחס למגבלה. כשהוא מעודד מהבטחתו של החזו"א. בלבו גמלה החלטה שקיבל על עצמו בנדר: "אם הכל יעבור בשלום ומיתרי הקול ישובו לתקנם, אלמד אך ורק בקול רם!"

בהחלטה נחושה זו המשיך ללימוד במרץ מחודש, וראה זה פלא: הקול לא נחלש אלא התחזק. הכאב נרגע וההרגשה השתפרה. נראה בחוש כי משמים מסייעים לו, עד שלמחרת נעלם הכאב לחלוטין, וקולו הצלול של רבי פנחס שב אליו כמקדם.

התברר כי הכרעתו של החזו"א הייתה בבחינת "צדיק גוזר והקב"ה מקיים!" הניתוח התייתר והרפואה באה מהלימוד עצמו כהבטחת החזו"א. למן אותו יום ועד אחרית ימיו, הקפיד ללמוד בקול. "ובמשך כששים שנה" - העיד רבי פנחס על עצמו - "לא חשתי יותר בכאב הזה!"

ע"פ הספר החדש "ואוותר אני לבדי"

לבטוח בה' שייספק לו כל צרכו. ישמה בחלקו ולא ידאג דאגת המחר!

נלמד מהפסוק: "הנני מומטיר לכם לחם מן השמים ויניח העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו" (פרק טז-ד)

ופירש רש"י (מהמכילתא): "דבר" יום ביומו – צורך אכילת יום, ילקטו ביומו, ולא ילקטו היום לצורך מחר". עוד אמרו חז"ל (במכילתא): דבר יום ביומו – מי שברא היום ברא פרנסתו, מכאן היה רבי אלעזר המודעי אומר: כל מי שיש לו מה יאכל היום, ואומר מה אוכל למחר, הרי זה מחוסר אמנה."

וכן לשון חז"ל (סוטה מה): כל מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר אינו אלא מקטני אמנה. ולכאורה תמוה: מדוע הוא מקטני אמנה. וכי הבטיח לו הקב"ה שיהיה לו מה לאכול למחר!...

ובפשטות הביאור: מדוע להיום אינו דואג, והרי גם על היום הקב"ה לא הבטיח? אלא מאי, על היום הוא "מסתדר" בלי הקב"ה כביכול. הוא סומך על כך שה"פת בסלו" יאכילנו. לכן הרי הוא מקטני אמנה.

עוד ניתן לבאר עפ"י משל מהמשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: אב ובנו קבעו לנסוע ברכבת בשעה עשר בבוקר. הבן הגיע בשעה שמונה והוא דואג על שאינו פוגש את אביו. וככל שעוברות דקות נוספות, כן גוברים דאגתו וחששו של הבן פן לא יבוא אביו... וכי דאגה זו מוצדקת? וודאי שלא! כי למה יגיע מוקדם ויבזבז זמנו בהמתנה?

כך אלו הדואגים "מה נאכל מחר"? הם אינם רעבים היום, אלא חוששים הם פן ירעבו מחר. ויש להם סיבה טובה לדאגתם, שהרי לפי קטנות מדינתם, הם אינם רואים היום את שיאכלו מחר. ומזה "ראיה" לדעתם שמחר ירעבו. על כן דואגים, טורחים ומשתדלים בדרכים חריגות להציל עצמם מרעב המחר.

אך האמת היא שאין כל הצדקה לדאגתם. שכן למה ימציא להם הקב"ה את מזונות המחר, כבר היום? מה צורך יש שימצא בביתם בחינם רק בגלל שהם עצבניים?

כ"ק האדמו"ר מגור בעל הבית ישראל עמד באחת מהשיחות על משמעות הפסוק "אל תצר צרת מחר" והסמיק לכך את פירושו של כ"ק האדמו"ר רבי בונים מפשיסחא זצ"ל בפסוק "ויברכם ביום ההוא לאמר". כלומר: זו גופא היתה הברכה אשר ברכם יעקב, שתמיד יראו לנגד עיניהם רק את היום ההוא שעומדים בו, ולא ידאגו דאגות המחר.

יש בנותן טעם להביא כאן את אגרתו המאלפת של כ"ק האדמו"ר רבי בן ציון מבאבוב זצ"ל (בעל הקדושת ציון) שכתב לאחד מחסידיו שהתאונן על טרדתו הרבה מבוקר עד ערב להביא טרף לביתו. וכך כתב לו:

"ידוע שהתורה הקדושה נדרשת בדרך פרד"ס [פשט, רמז, דרוש, סוד]. מדוע לך לפרש את הכתוב "בזיעת אפיך תאכל לחם" בדרך ה"פשט"... והנך מזיע ועובד בקושי רב להשיג פרנסתך הדלה. והיכן אמונתך בצור עולמים? דע לך שאם התוה"ק לא הייתה מצוה על מדת ההשתדלות ככתוב "וברכתיך בכל אשר תעשה", היה כל ענין זה של ההשתדלות בגדר מחשבת פיגול, והיה זה פגם באמונה, כי מה היותר יש לאדם להתערב בדברים הקשורים להקב"ה שהוא אשר זן את העולם כולו בטובו. ועתה שהתורה התירה לנו ההשתדלות, מ"מ הדאגה והיגון מי התיר לך, וכל השתדלות הפרנסה יותר מגדר הרגיל אינו כי אם מחשבת פיגול, וחסרון באמונה הזכה בבורא עולם, שהוא הזן ומפרנס מקרני ראמים עד ביצי כינים, ובטובו הגדול לא חסר לנו מזון לעולם ועד."

להאמין בהשגחה פרטית...

פעם נסע הבעש"ט הק' עם תלמיד במקום שומם אשר אין בו מים. התלמיד שהיה צמא למים עד כדי סכנה, התאונן בפני הבעש"ט: "רבי, צמא אני מאוד ונתון בסכנה!"

אמר לו הבעש"ט: "ההנך מאמין שבשעה שברא הקב"ה את עולמו ראה צרתך זו והכין לך מים לשתות?" התבונן התלמיד, התיישב בדעתו ואמר: "אני מאמין באמת!"

המשיכו לנסוע והנה הם רואים גוי נושא שני מים גדולים על כתיפיו. כשהתקרב אליהם נתנו לו כמה פרוטות ונתן להם לשתות. שאל הבעש"ט את הגוי: "על מה ולמה אתה נושא כאן מים במדבר שומם?"

השיב הגוי: "השר שלי השתגע, ושלח אותי לשאוב מים במעין אחד, רחוק, ואני נושא את המים שלוש פרסאות ואיני יודע למה..."

פנה הבעש"ט לתלמידו: "ראה את השגחתו יתברך, שברא בשבילך שר שישתגע, כדי להמציא לך מים".

באהלי צדיקים

מצות הבטחון כיצד?...

בעיצומה של מלחמת תש"ח, כשהוכרז על הפוגה, יצאו הגרני"ז סולובייצ'יק זצ"ל ומשפחתו מירושלים, עד יעבור זעם. בדרך מירושלים עצרו חיילים ערבים את הרכב לביקורת. היה ברור שהצדדים הלוחמים נערכים להמשך המלחמה, תוך ניצול הפוגה להציידות בנשק. הזמן עבר והערבים לא הניחו לרכב להמשיך במסעו, והיה חשש שהם מתכוונים להתנכל ליושבי הרכב, בתואנות שוא.

הגרני"ז ישב כל העת ברכב כשהוא מהרהר בקול על המצב אליו נקלעו. הוא פירט את הסכנות שאורבות עתה לפתחם, כגון אם יחליטו הערבים לקחת את כל הנוסעים לשבי וכיו"ב.

בנו הגאון רבי יוסף דוב זצ"ל תמה בפניו על שום מה מוצא לנכון לחשוב ולהביע את האפשרויות הגרועות ביותר שעלולות להתרחש, כאשר גם בלאו הכי יש הרבה ממה לחשוש ולדאוג?

השיב לו הגרני"ז: "מצות הביטחון, אינו להתעלם מן המצב באמירה ש"יהיה בסדר". חובת הבטחון היא להיות מודעים לכל הדברים החמורים ביותר שהמצב עלול להביא, ועם כל זה, להיות שרויים בבטחון בה!"

הרב מבריסק – ח"ג

"ענייני הגשמיות בידו של הקב"ה..."

מו"ר הגאון רבי ישראל זאב גוסטמאן זצ"ל למד בתחילה בישיבת ברנוביץ אצל הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל. המצב הגשמי של הישיבה היה גרוע ביותר עד שכמעט הוכרחו לסגור את הישיבה, ורבי אלחנן נסע לארה"ב להתרים להצלתה.

וסיפר הרב גוסטמאן: יום אחד ביקר משגיח הישיבה הגה"צ רבי ישראל יעקב ליובצאנסקי זצ"ל אצל הגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל. שאלו רבי חיים עוזר על המצב בישיבה, והשיב כי בענייני הרוחניות המצב אינו משיבוע רצון אבל בענייני הגשמיות המצב בהחלט טוב...

רבי חיים עוזר (שהיה גיסו של רבי אלחנן) ידע היטב על המצב הגשמי הגרוע, ולכן תמה: "הרי ידוע שהמצב הגשמי בישיבה הוא רע מאד ולכן הוכרח רבי אלחנן לגלות לאמריקה לגייס כספים ואיד אתה אומר שהמצב טוב?!"

השיב לו המשגיח מנהמת לבו: "הרי ענייני הרוחניים של הישיבה בידנו הם, והנני יודע שחסר לנו הרבה כדי שנוכל לומר שהכל מושלם, אך בענייני גשמיות, הרי הם אך ורק בידו של הקב"ה, והוא נותן לנו מה שהוא חפץ. ואם אינו רוצה לתת לנו כלום, גם זה טוב, ואין לנו טענות ותרעומת עליו ח"ו, ולכן אמרתי שהמצב הגשמי הוא טוב, כי אנו סמוכים ובטוחים בזה על הקב"ה. ואולם מה שרבי אלחנן נסע לגייס כספים לישיבה הוא רק כדי לקיים את חובת ההשתדלות הנדרשת.

הלמות עמלים

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

חידה ופתרונה

הוא חזר על הדברים שוב ושוב, עד שטענותיהם פרחו מהם והם הושיטו את ידיהם זה לזה:

אך את הדין זה לא סיפק והוא החל לצעוק:
"האם לזאת התכוונתי?!"

ששתי חתיכות בשר יגעו זה בזה?

גם באטליז יש חתיכות בשר שנוגעות זה בזה!...

התכוונתי לפיוס בכל הלב!"

נעמדו בעלי הדין וביקשו מחילה אחד מהשני, יד חֲבֵרָה ליד לריקוד משותף - והפעם לא של גושי-בשר כי אם של **לבבות**:

וכך הסתיים לו ה'דין תורה' המוזר.

* * *

במעמד הזה צפה מן הצד ילד לודז'אי קטן, שלימים התפרסם **כרבי גדל**, [הלוא הוא הגה"ח רבי גד אייזנר זצ"ל - משגיח ישיבת חידושי הרי"ם והוא שסיפר זאת ו'מסילות גד' מובא ב'זכרונם לברכה'].

המסר שעולה מן הסיפור נוקב:

האם יעלה על הדעת ששני סוחרים יושפעו מפסק-דין שנימוקיו המוזרים - במחילת כבוד התורה - הם "**כסף אינו דבר חשוב**" או "**שיהודים יריבו זה עם זה בגלל כסף**!"

תענו בבקשה בכנות על השאלה הפשוטה הבאה: האם אתם מכירים סוחר אחד בעולם שיושפע מנימוק כזה שמתחת להגיון?!

אז איך זה בכל זאת קרה שה"פסק" התקבל על ידי שני הסוחרים יחדיו?

על כרחך שלא **המילים** השפיעו עליהם - כי אם **הלב** הענק שניצב מאחוריהן! כאשר הלב יוקד הוא מצליח להעביר את האמת הנוקבת במסילות משלו... הנימוקים הנ"ל אינם מתחת להגיון - כי אם **מעל** ההגיון!

* * *

וזה מעביר לנו מסר חשוב מאוד: האיש עם החיוך שהוזכר בתחילת הסיפור, זה שמצליח לפייס בין אנשים ולהשרות אורה טובה בכל מקום, לא מצליח בגלל המילים החכמות שלו - אלא בגלל הלב הענק שלו!

לאנשים רבים מפריע המצב של בין אדם לחבירו, והם תוהים איך ניתן לשפר ולשנות את המצב? עליהם ועלינו לדעת: ההשפעה תיתכן רק באמצעות הלב. ככל שהלב שלנו יהיה גדול יותר, כך הוא ישפיע לא רק עלינו - אלא גם על הסביבה!

בדוק ומנוסה.

כל אחד מכיר באזור מגוריו את הטיפוס הבא:

יהודי שבכל פעם שהוא נקלע למצב בו אנשים רבים או מתווכחים, הוא מצליח בתוך כמה דקות לשנות את האווירה מקצה אל קצה. הוא מפעיל את החיוך שלו, זורק משפט לפה ומשפט לשם ותיכף הכל מסתדר.

מה סודו של האיש?

הסיפור הבא יוביל אותנו לתשובה!

* * *

לודז', מלחמת העולם הראשונה.

לודז' היא עיר תעשייתית ענקית בפולין, אשר צמיחתה הכלכלית נזקפת במידה רבה למאות אלפי היהודים שהתגוררו בה. פְּנִיָּוֶרֶת ישירה של כמות גבוהה של תעשיינים וחרשתנים שהתגוררו בה, אף התנהלו בעיר דיני-תורה לא מעטים.

אבל דין תורה כמו זה שיתואר כאן - היה נדיר גם בלודז'!

* * *

הדיין היה ספון בחדרו. בחדר החיצוני המתינו שני יהודים ל'דין תורה'.

לפתע יצא מן החדר, התיישב באחת בראש השולחן והושיב את שני הניצים בשני הצדדים. זה מול זה.

ראשית ביקש מהם 'דְּמֵי-פֶסֶק' כמקובל, והשניים הושיטו לו חמישים רובל כל אחד. קרא הדיין לעוזר שלו והתעניין: בשטיבל פלוני יש די פחמים להסקה? כאשר השיב העוזר בחיוב התבקש לרכוש עבור השטיבל לחם וגבינה (מסתמא עבור אותם ילדים שהדיין עצמו אסף במסירות בתקופת המלחמה והעמיד עליהם מלמדים).

לאחר מכן הקשיב לטענות שני הצדדים ואמר: "הפסק הוא שאני לא אפסוק בזה. **מאחר והמריבה היא על כסף - וכסף אינו דבר חשוב**!"

הס הושלך בחדר. פסק דין משונה שכזה...

* * *

את השקט חתכו המילים הבאות: "שיהודים יריבו זה עם זה בגלל כסף?!"

וכמו ב'כל-נדרי' חזר על המילים שוב ושוב - ובכל פעם עלה קולו יותר ויותר.

בשלב זה התחרטו בעלי הדין על הדין שבחרו לעצמם...

אך לפתע הפכו פניו לרכות, והוא החל לדבר אל ליבם שאין טעם לריב על הכסף ושיתפייסו.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בשלח

יכולה להיכנס, שעדיין הנחש מקנן, תחזור לאחורה, לא תהי יכולה, שהנץ עומד בחוץ. מה עשתה היונה? התחילה צווחת ומטפחת באגפיה, כדי שישמע לה בעל השוכך ויבא ויצילה. כך היו ישראל דומים על הים. לירד לים לא היו יכולין, שעדיין לא נקרע להם הים לחזור לאחוריהם לא היו יכולין, שכבר פרעה הקריב. מה עשו? וייראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה'. מיד, "ויושע ה' ביום ההוא".

(מדרש רבה שיר השירים ב, יד)

"ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו" (יד, טו)

נשאלת השאלה: תשובתו של הקב"ה למשה "מה תצעק אלי" תמוהה היא, וכי מה עוד היה ביכולתו של משה לעשות אם לא לצעוק?! ואל מי עוד יוכל לפנות אם לא אל הקב"ה? ואפשר לתרץ בדרך משל. משל לאדם עשיר וגיבור גדול שכעס על בנו יחידו בשל התנהגותו הקלוקלת, ובכעסו כי רב שלח אותו מביתו. הסתובב לו הבן ברחובות העיר בעירום ובחוסר כל, וכשגברה הצינה וכל

מוצא אחר לא נראה לו, הוא פנה אל אחד מן השכנים בבקשה שידבר עם אביו שיחוס וירחם עליו וייתן לו לכל הפחות נעלים ובגדים. השכן התמלא רחמים על הבן המסכן ומיהר לקבל על עצמו את השליחות. הוא הגיע אל שכנו העשיר, והפציר בו: "אנא, רחם על בנך... הוא הולך ערום ויחף, והקור הנורא חודר לעצמותיו והוא חולה מאוד...". כששמע השכן את פנייתו נענה ואמר: אדרבה, במקום לדבר על העניין איתי - דבר על כך עם בני... הרי

אני אביו, וכי סבור אתה שאין לבי שותת דם על שקר לו? אולם בכל זאת אינני יכול לעזור, מכיוון שאני מצווה לחנך אותו... דבר אתו, אתה,

"ויקח שש מאות רכב בחור..." (יד, ז)

למה דוקא שש מאות? י"ל דהנה כתיב "איכה ירדוף אחד אלף ושנים יניסו רבבה" והנה מספר בני ישראל יוצאי מצרים היה ששים רבוא, ולפי זה היה פרעה צריך כדי לרודפם מאה ועשרים רכבים, והנה במצרים היו בני ישראל פי חמשה שהרי 'וחמושים עלו בני ישראל' פרש"י אחד מחמשה, שארבע חלקים מתו בשלשת ימי האפילה. אבל פרעה לא ידע מזה ולכן לקח רכב פי חמישה ועולה לחשבון שש מאות רכב. (הגה"ק רבי חיים הכהן רפופרט)

"ופרעה הקריב... ויראו מאד" (יד, י)

מה הקריב פרעה? הקריב את נפשו שלא לחוס על כבודו, ואסר את רכבו בעצמו. הקריב את נפשו, והסתכן לנסוע ראשון בראש מחנהו. הקריב את ממונו, שאמרו המצרים: "אחלק שלל" - שהבטיח להם פרעה להתחלק עמו בשלל, ולא ליטול לעצמו את הכל, כדי לעודדם להלחם בישראל. כשראו ישראל כל זאת, התייראו מאד, שמא בזכות מסירות נפשו של פרעה, יגבר עליהם, ולכן בקשו שגם להם תהיה מסירות נפש שכזו.

מכיון שכך, אמר הקדוש ברוך הוא למשה: "דבר אל בני ישראל ויסעו" בזה שיסעו ויכנסו לתוך הים, ויכיהו את מסירות נפשם, ויעמוד להם הדבר כנגד מסירות נפשו של פרעה.

(קדושת לוי)

"ויראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה'" (יד, י)

תני דבי ר' ישמעאל: בשעה שיצאו ישראל ממצרים למה היו דומין? ליונה שברחה מפני הנץ ונכנסה לנדיק הסלע ומצאה שם הנחש מקנן, ונכנסה לפנים ולא הייתה

"ויורהו ה' עץ... וימתקו המים" (טו, כה)
לְעֵתִיד לְבֹא, כִּי גָלוּ לָנוּ חַז"ל, יִשְׁתַּנּוּ הַמּוֹן דְּבָרִים בְּטֵבַע הַרְגִיל.
אֶחָד הַדְּבָרִים שִׁיִּשְׁתַּנּוּ לְטוֹבָה יִהְיֶה - טַעְמוֹ שֶׁל הָעֵץ!
אִם כִּיּוֹם בְּשִׁבִיל לְטַעַם טַעַם מְתוֹק שֶׁל פְּרִי עֲסִיּוֹת אֲנִיחֶנוּ נִדְרָשִׁים לְקַטֵּף אֶת הַפְּרִי מִן הָעֵץ - לְעֵתִיד לְבֹא נוֹכַל לְחַתֵּךְ חֲתִיכָה מִן הַגֶּזַע, לְתֵלֵשׁ עֲנָף דָּקִיק - וְהִנֵּה יֵשׁ לָנוּ טַעַם מְתוֹק וְעֲסִיּוֹת, מִמֶּשׁ כְּמוֹ הַפְּרִי עֲצָמוּ!
לְשֵׁם מָה?! בְּשִׁבִיל מָה צָרִיךְ אֶת כָּל זֶה? מָה זֶה מִשְׁנֵה לָנוּ אִם אֲנִיחֶנוּ אוֹכְלִים פִּיסְטוֹקִים - אוֹ אֶת עֵץ הַפִּיסְטוֹק? הֲאֵם צְפוּי מַחְסוֹר כְּלִשְׁהוֹ בַּפְּרוֹת עֲצָמָם - שִׁישׁ צָרָךְ לְסַפֵּק תַּחְלִיף?!
לְמָה זֶה כָּל כֵּן חָשׁוּב שֶׁטַעַם הָעֵץ יִהְיֶה שְׂוֵה לְטַעַם הַפְּרִי???

לעי"נ הרה"צ
ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בשלח

כשנכנסה אל הקודש שאל אותה הרבי מבעלזא: היש לך אמונה?

'רבי', ענתה האשה, 'קודם כתיב 'ויושע ה', ואחר כך 'ויאמינו בה', תחלה צריכה הישועה לבא ואחר כך תבוא האמונה'.

הפטיר הרבי: צודקים דבריה... ואמנם עד מהרה נתמלאה משאלת לבה ונושעה.

(שיחות קודש בעלזא)

"ויאמינו בה' ובמשה וגו'" (יד, לא)

רבי שמחה בונים מפשיסחא נוהג היה בצעירותו לנסוע אל ה"חווה" מלובלין.

כסף לא היה לו ומשום כך מכתת היה את רגליו בדרכים. פעם אחת כאשר הלך בדרך נעצרה לידו כרכרה ובה מספר נוסעים שהציעו לו לעלות ולהצטרף אליהם בדרך.

היו אלה חבורת משכילים ומששמעו כי הוא נוסע אל הרבי מלובלין פצחו את פיהם בצחוק גדול, ועוד הוסיפו ללעוג לו על שהוא שומר תורה ובמצוות ומאמין בשכר ועונש בעולם הזה ובעולם הבא.

אמרו נא לי - שאל רבי שמחה בונים - האם

קונים אתם מדי פעם בפעם כרטיס הגרלה? אכן כן - ענו החבורה - אמנם מחירו של כרטיס הוא כחמשה רובלים אולם הדבר כדאי כי מי שכרטיסו יעלה בגורל, ירוויח סך עצום של מאה אלף רובל! ומה הסיכוי שתזכו בגורל - שאל רבי שמחה בונים - הן יודעים אתם היטב שמאות אלפי אנשים קונים כרטיסי גורל והסיכוי שלכם לזכות הוא קלוש ביותר?

אכן הסיכוי לזכות הוא קלוש - הודו בני החבורה - אולם למרות הכל הסיכוי קיים! בשביל הסיכוי הקטן הזה שווה לנו להוציא סך של חמשה רובלים, אולי נזכה במאה אלף רובל!

אפוא, אמור לו שייטיב את דרכיו ומעשיו, ובאותו רגע שישב אלי - אתן לו הכל!"...

הנמשל: בשעה שהיו ישראל נתונים בצרה, היה שר של מצרים עומד ומקטרג עליהם: "הללו (מצרים) עובדי עבודה זרה והללו (בני ישראל) עובדי עבודה זרה, מה נשתנו אלו מאלו?!"... באותה שעה לא הייתה לאבותינו שום זכות לישועה, כמו שנאמר: "ואעבור עליך... ואת ערום ועריה". ברוב רחמיו רצה הקב"ה להצילם, אלא שהיה צורך בזכות, לפיכך כאשר בא משה וביקש להצילם, עונה לו הקב"ה: לא ממני צריך אתה לבקש זאת - אלא מעם ישראל! - "דבר אל בני ישראל ויסעו" - אמור

להם שיעשו מעשה שכרוכה בו מסירות נפש, ועל ידי כך ייסתם פי המקטרג והם יזכו בכל השפע המוכן עבורם.

(טללי אורות)

"ויסר את אופן מרכבותיו וינהגהו

בכבודות" (יד, כה)

נכנס אל הרב הקדוש רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א אדם שהתאונן שפרנסתו היתה מכך שנסע במרכבתו לכפרים ועיירות, להתעסק בסחורות, עתה נחלש ושוב אין בכוחו להמשיך בזאת,

ולפיכך מבקש הוא ברכה לפרנסה.

נענה לו רבי לוי יצחק זיע"א במליצה, נאמר 'ויסר את אופן מרכבותיו' - באם הוסר ממך אופן המרכבה, היינו שכבר אין לך כח עוד לנסוע בה, אזי 'וינהגהו בכבודות' - הקדוש ברוך הוא ינהג אותך בביתך בפרנסה בכבוד.

(ספר החן)

"ויושע ה' ביום ההוא את ישראל... ויאמינו

בה' ובמשה עבדו" (יד, ל-לא)

אשה אחת באה אל הר"ק רבי שלום מבעלזא זיע"א בגין דבר ישועה ורחמים.

.....
**הַתְּשׁוּבָה הַנוֹקֶבֶת הַיָּא, אִם נִתְקַרַּב לְאֵילָן הַגְּבוּהַ וְהַנָּאָה, וְנִשְׁאַל אֶת עֲצָמָנוּ - מִמָּה נִבְחַר לְטָעַם, הַאִם מִהַפְרֵי - אוּ מִן הַגְּזֹעַ, הַתְּשׁוּבָה מִן הַסֵּתֶם תִּהְיֶה בְרוּרָה! הַפְרֵי הוּא מְתוּק, צְבֻעוֹנִי, רַךְ וְעִסְסִי, הַפְרֵי הוּא מְזֻמֵּן וּמוֹשֵׁךְ!
אָבֵל הַגְּזֹעַ? הָעֵץ עֲצָמוֹ? הוּא קָשָׁה, הוּא מָר, הוּא חֲדָגוֹנִי וּמְשַׁעֲמֵם! מִי יִרְצֶה לְגַעַת וּלְנִסּוֹת אֶת הַגְּזֹעַ?
מָה שְׁאַנְחָנוּ לֹא יוֹדְעִים זֶה, שְׁבִגְזֹעַ הָעֵץ יֵשׁ הַרְבֵּה יוֹתֵר אֲנִרְגִּיָּה וְחִיּוּת, הֲרִי הוּא הַרְבֵּה יוֹתֵר קְרוֹב לְמִקּוֹר הַיְנִיקָה, לְשָׂרְשִׁים - מֵאֲשֶׁר הַפְּרוֹת הַתְּלוּיִים עָלָיו!
בְּזִמְן הַזֶּה, בְּעוֹלָם הַנוֹכְחִי, אֲנַחְנוּ מִחֲפָשִׁים כָּל הַזִּמְן לְבָרֵךְ מִהָעֵץ, מִהַדְּבָרִים הַקָּשִׁים, הַמְרִים לָנוּ, מִהַהֲתַמּוּדֵיּוֹת הַמְפָרְכוֹת.. אֲנַחְנוּ מִחֲפָשִׁים רַק לְשִׁבְתָּ עַל מִי מְנוּחוֹת, לְטָעַם פְּרוֹת מְתוּקִים מְעַמְלִינוּ, לְסַפֵּג מִחֲמֵאוֹת, וְלִהְנוֹת מִחַיִּים יָפִים...
.....**

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בשלח

רבי משה חיים והלה קבלו בסבר פנים יפות. בטוח היה העני שעם קבלת מכתב הבקשה של הרבי מקוצק, יעניק לו הנגיד את כל הוצאות החתונה. לאכזבתו נתן לו הלה סכום קטן מאד ושלחו מביתו. התאכזב האיש, שכן הוצאות הנסיעה עלו יותר מאשר תרומתו הזעומה של הנגיד, ויצא מביתו בפחי נפש. עם יציאתו, הזדרז רבי משה חיים ורכש בגדים נאים ושאר צרכי הנישואין, נטל עמו סכום גדול, הטעין את הכל על מרכבתו ונסע בעקבות העני ששירך את רגליו לביתו. כשהשיגו, אמר לו רבי משה חיים שכל תכולת המרכבה שלו היא, יחד עם הסכום הגדול שהכין בעבורו. תמה העני ושאל: "אם נותן אתה לי בעין יפה וביד רחבה, למה גרמת לי עגמת נפש בחנם?"

השיב הנגיד: "כשבאת לביתי עם המכתב של הרבי מקוצק, ראיתי עליך שבוטח אתה באדם ושכחת לבטוח בה'." על ידי סירובי, עוררתי בך שוב את האמונה והבטחון, ועכשיו סע לביתך לשלום."

"אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת

לה" (טו, א)

"בקשו מלאכי השרת לומר שירה אמר להם הקב"ה מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה?! (מגילה י) יש לשאול מדוע למלאכי השרת לא ניתנה רשות לומר שירה ואילו לבני ישראל ניתנה רשות? מתרץ בעל ה"כלי חמדה": בני ישראל לא אמרו שירה על האסון של המצרים, אלא על תשועת עצמם, כמו שנאמר "ויהי לי לישועה", אבל המלאכים הרי לא נשתעבדו במצרים, ונמצא שכל השירה שלהם היתה על אחרים ואין אומרים שירה כשיש גם אסון של אחרים. (זה השלחן)

"ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתי אם לא" (טז, ד)

שמעו נא מה שפיכם מדבר - אמר רבי שמחה בונים - אני עצמי יודע בבירור שמשה רבינו אמת ותורתו אמת, שהרי לא פסקה מסורת מאתנו מאז ומעולם, אבותינו ספרו לנו את ניסי יציאת מצרים וקריעת ים סוף ואת האמונה הגדולה שהאמינו בני ישראל בה' ובמשה עבדו, ולאחר מכן המעמד הנשגב של מתן תורה בהר סיני, הכניסה לארץ הקודש ובניית בית המקדש עם כל הניסים הגלויים שנראו שם.

אולם אתם - המשיך רבי שמחה בונים - מפקפקים בדבר. אם כן הבה ונחשב: אדם חי בעולם הזה כשבעים שנה ולאחר מכן עולה לתת דין וחשבון על מעשיו, אם חי כראוי הרי שמזומנים לו חיים בגן עדן, עליהם אמרו שיפה קורת רוח בעולם הבא יותר מכל חיי העולם הזה, ואם חלילה עבר בחייו עבירות,

דינו להיענש בגיהנם בייסורים שאין בכח אנוש להבין. אמנם אתם אינכם בטוחים שיש גן עדן וגיהנם, אבל מאידך גם אינכם בטוחים שאין... הדבר אצלכם בגדר של ספק. והרי רק כרגע ראינו שעל הספק אתם מוכנים להשקיע סך של חמשה רובלים אף שהסיכוי לזכות בפרס הוא מזערי... האם לא

כדאי לכם "להשקיע" מעט זמן בלימוד תורה ובקיום מצוות עבור סיכוי לזכות ברווח נצחי שאין לו שיעור?... לכאורה הייתם צריכים להשקיע רבות ב"עסק" כזה שבו סיכויי הזכייה עצומים! אלא מאי? יצרכם הרע הוא המבטל אתכם מכך! תאוותיכם שולטות בכם! האם אין הצדק איתי?!

(וקראת לשבת עונג)

"ויאמינו בה' ובמשה עבדו" (יד, לא)

אל רבי מנחם מנדל מקוצק, נכנס פעם יהודי עני וספר לו על עוניו הגדול ועל בתו שהגיעה לפרקה ואין בידו פרוטה להשיאה.

נתן לו הרבי מכתב אל הנגיד רבי משה חיים רוטנברג, אחיו של החרושי הרי"מ, ובו בקשה לתמוך בעני הגון זה.

נסע האיש עד העיר חנטשין, נכנס לביתו של

לע"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בשלח

בחודשו אני נושא את עיני למרום ואומר: 'ריבוננו של עולם! עיני נשואות אליך! אנא! בטובך הגדול! שלח לי את הכסף שאני צריך!' בצורה שכזאת אני 'חי עם הקב"ה' באופן קבוע! ואכן זוכה אני מידי חודש לראות בחוש את יד ה' המסיעת לי!

אם יהיה לי בכיס אלף דולר להחזקת הכולל לכמה חודשים, הרי שאפסיד את מתיקות הבטחון הזו... וכי משתלם למכור מתיקות שכזו באלף דולר? אצל הבריסקער רב, "השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך" היתה צורת חיים תמידית! הנהגה יום יומית! ישמע חכם ויוסיף לקח!

(יחי ראובן)

"ויקראו בית ישראל את שמו מן והוא כזרע גד לבן וטעמו כצפיחית בדבש" (טז, לא)

התורה הק' מספרת, שטעם המן היה כ"צפיחית בדבש", עוגת דבש.

נשאלת השאלה, בחז"ל מבואר שמתיקות הדבש היא אחד משישים שבמן. היינו, המן היה מתוק פי שישים יותר מהדבש. ובלשון הפסוק משמע שהוא רק כצפיחית בדבש? דהיינו כמו הדבש עצמו?

שמעתי בשם הגאון מוילנא זצ"ל שאדרבה, הן הן דברי הכתוב "וטעמו" - ה'נותן טעם' שלו. כמה הוא 'נותן טעם'? אחד משישים. אחד משישים של המן היה כמו צפיחית בדבש, כי המן עצמו מתוק פי שישים יותר. וכעת, חלק אחד שבמן, נכנס למאכל אחר - עד שישים עדיין טועמים ומרגישים טעם כמו דבש.

(יחי ראובן)

"קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העמר מן והנח אתו... למשמרת לדורותיכם" (טז, לג)

מדוע כבר עכשו צוה ה' לשים את המן בצנצנת כדי להזכיר לדורות את נס המן? הרי ניתן היה לעשות זאת לפני הכניסה לארץ ישראל, שהרי דור המדבר אינו זקוק לתזכורת זו, כולם ראו את נס המן במו עיניהם!?

אלא, כאשר שם אהרן את צנצנת המן לפני הארון, ראו בני ישראל נס נוסף. עם ישראל ידע שהמן מתקלקל תוך יום, ולא ניתן להותיר ממנו ליום למחרת, שהרי נאמר "ויותרו אנשים ממנו עד בוקר וירום תולעים ויבאש", אך המן שבצנצנת עמד בטריטות ימים רבים. לכן צוה ה' לקחת צנצנת מן ביום שבו הוקם המשכן.

(אזנים לתורה)

סיפר הרב הקדוש רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זיע"א: בעת שהסתופף הרב הקדוש רבי מנדל מרימנוב זיע"א בצל קדשו של הרב הקדוש רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א, היה דרכו בקודש לישב שם חצי שנה ויותר.

כבדוהו מאוד ונתנו לו כל הצטרכותו, כשהוא סועד וסמוך בכל יום על שלחן הטהור של הרבי ר' אלימלך. פעם אחת התיישב בדעתו רבי מנדל זיע"א שלא להתפלל על פרנסה; כי למה לי להתפלל על כך אם נותנין לי כל הצטרכותי.

ויהי באחד הימים בישובו בשולחן הרבי ר' אלימלך זיע"א, נתן המשמש לפני כל אחד ואחד צלחת עם כף, ולפני רבי מנדל זיע"א שכח להניח כף, ולא יכול היה לאכול. שאל אותו רבי אלימלך זיע"א, מדוע לא תאכל? נענה רבי מנדל ואמר שאין לו כף.

אמר לו הרב הקדוש רבי אלימלך זיע"א: הלא תראה, אפילו על הכף צריכים לבקש מאת הקדוש ברוך הוא... ומאז קבל עליו רבי מנדל זיע"א שלא יחסר מלהתפלל על פרנסה. (זבד טוב)

"למען אנסנו הילך בתורת" (טז, ד)

המן היה בבחינת ניסיון לכל אחד אם הוא באמת חרד לדבר ה'. כי להיות מובטח בפרנסה ברווח, בלי דאגות, ולהישאר חרד, זה ניסיון גדול יותר מלהיות עני ולהאמין בה'.

(המגיד ממזריטש)

"ולא העדיף המרבה, והממעט לא החסיר" (טז, יח)

לרב מברסק זצ"ל היה כולל אברכים. כל ערב ראש חודש הוא היה משלם להם את המלגה, ויהי מה. אם ארע פעם שלא היה לו את הכסף במועד - הוא היה לווה אותו ובלבד שישלם לאברכים בזמן.

והנה הגיע ערב ראש חודש אחד שלא היה לו כסף לשלם... הוא גם לא מצא רעיון ממי ללוות... הוא ישב על מקומו תפוס בהרהוריו...

עבר שם אחד המתפללים שהבחין במצוקתו של הרב, ואמר לו: "אה! כמה טוב היה המצב אם היה מגיע עכשיו עשיר מלונדון ותורם אלף דולר, סכום שיש בו כדי להחזיק את הכולל למשך חצי שנה... אה! היה זה ממש א-מחיה..."

נענה הרב מברסק ואמר לו: "אם יבוא עכשיו עשיר מלונדון ויתן לי אלף דולר - אני לא לוקח! אני לא אחליף את המתיקות של הבטחון תמורת אלף דולר! מידי חודש

{ אז נדברו }

פרשת בשלח תשפ"ב | לסדר: "ויהי לי ישועה..." | גליון מספר: 542

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

0795319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!:

בבנק: בנק פאיי

סניף 182

חשבון 747815

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

מי שזכה להשאיל בהוצאה מהדורה אגדה
ל 8 הספי ויליאם (מי) אפניו אס"ל:
0527683095

יש סיפורי ישועות!!! ויש סיפורי השגחה פרטית!!!

האם שמת לב שזה שני דברים שונים?? האם זיהית שיש הבדל בין סיפורי ישועות לסיפורי השגחה פרטית?? נו... מה באמת ההבדל ביניהם?? **אז ככה: ההבדל הבסיסי הוא מאוד פשוט:**

סיפורי ישועות זה מסוג הסיפורים שהדור שלנו מאוד אוהב להירדם איתם בלילה... יענקלה תרם לקופה פלונית ואז נכנס לו באופן פתאום 15.000 שקל לחשבון וזה היה כמו אויר לנשימה... או לחילופין הם עשו סגולה פלונית... ותוך שלושה חודשים שלושת הבנות המתעכבות התארכו אחת אחרי השניה... איזה ישועות... או לחילופין הם הלכו לקבל ברכה והצדיק בייך ואז הגיע הישועה ולפקודת השנה נולד להם שלישיה לאחר כמה שנות ציפיה... לזה קוראים סיפורי ישועות!!! מה שנקרא "בית חלומות..." לכל אחד יש משאלות לב... וסיפורי ישועות זה סיפורים שיש בהם את הגשמת החלומות... (ויש ישועות ועם ישראל חונך על סיפורי ישועות... הבעיה היחידה בדור שלנו שכל אחד לוקח את זה לשיווק של המוסדות שלו או לצדיק שהוא החליט לשווק אותו משום מה... סיפורי ישועות אמורות לחזק אותנו בתקווה לה' ולא לדמות או לקבר מסוים... עכ"פ לא זה הנושא שלי היום... עכ"פ זה סיפורי ישועות)

קצת נעבור לסיפורי השגחה פרטית!!! סיפורי השגחה פרטית זה בדרך כלל סיפורים הרבה יותר מינוריים... זה סיפורים שמצד אחד לוקחים אותנו לרמה אחת יותר גבוהה... אבל מאידך הסיפורים הם הרבה פחות צבועים בורוד... (בדרך כלל זה הולך ביחד)

לפניך כמה דוגמאות בעלמא: הארנק נאבד... ואז חיפשו אותו וחיפשו... ואז היתה השגחה פרטית מופלאה שבזכות ברכת המזון נמצא הארנק... או לחילופין... הוא איחר את האוטובוס והיה לו עגמת נפש... ובדיקת הגיע מישוה בהשגחה פרטית מופלאה וזה בכלל לא היה בכיוון ולקח אותו במיוחד למחוז חפצו... הסיפורים האלו נורא מרגשים?? קרתה פה איזה ישועה בלתי נתפסת?? נכנסו לנו פה כמה עשרות אלפי שקלים לחשבון?? לא!!! לא בהכרח... לא התגשם פה איזה חלום קסום בהכרח... אבל מה כן יש פה? יש פה השגחה פרטית... רואים פה את יד ה'... **זה עיקר הסיפור!** זה בעיקר ההבדל בין סיפורי ישועות לסיפורי השגחה פרטית...

עד כאן ברור??? דא עקא שדווקא בגלל זה!!! דווקא בגלל שסיפורי השגחה פרטית באמת לוקחים אותנו לרמה יותר גבוהה... דווקא בגלל זה יש בסיפורים של ההשגחה פרטית יש איזה טעם לווי חמצמץ... יש איזשהו נותן טעם לפגם...

למה?? כי שורה תחתונה... מה הסיפור??

שהארנק נאבד... ואז בהשגחה פרטית מופלאה מצאו את הארנק בדרך לא דרך... בינינו... עם יד על הלב... אני מוותר על ההרפתקאות האלו... אני הייתי הרבה יותר מעדיף שהארנק לא יאבד בכלל... ולא נצטרך למצא אותו... גם לא בהשגחה פרטית... מה אעשה... אני עברתי את הגיל של ההרפתקאות... אתה אולי כן... אני לא!!! תבין: מילא אם היה בארנק רק 100 שקל... ואז הוא נאבד ואח"כ הגנב החזיר אותו עם עוד 900 שקל... אוהו... כאן התחלת לדבר... הרווחתי משהו... היה שווה לאבד את הארנק... ה' רצה לפנק אותי ולכן זה נאבד...

אבל לא!!! הארנק נאבד... ובסה"כ הוא חזר אלי כמות שהוא וכמובן שזה חזר עם השגחה פרטית מופלאה... ודווקא אני משום מה פחות מתלהב... בינינו... מה יצא לי מכל הסיפור הזה?? שהיה לי ארנק... ונשאר לי ארנק... ובאמצע היו רגעים קשים של מתח ועגמת נפש... עם השגחה פרטית בסוף... אני הייתי מוותר על ההשגחה פרטית... שלא יאבד ולא ימצא...

במילים אחרות: בא נתרם את השאלה לשפה תורנית: כולנו מתרגשים מהסיפור של ר"ע שהאריה טרף את החמור והחתול את התרגנות והרוח את הנר ובסופו של דבר הכל היה לטובה כי הגיעו שודדים ור"ע ניצל... בינינו... הכל טוב ויפה... מישוה רוצה לשחזר את הסיפור של ר"ע?? מישוה מאיתנו מחפש להיקלע לכזו סיטואציה מפחידה ולהישאר בחיים כי הרכב שלו הלך... והפלאפון שלו נגמר... ובזכות זה מה?? מה קרה בזכות זה?? בזכות זה הוא מצא אוצר מתחת הגשר? לא!!! הוא בסה"כ נשאר בחיים?? מישוה מחפש כזו הרפתקאה??

ברור שהשכל הישר אומר שהכי מומלץ היה שאם כבר השגחה פרטית... שלא יהיו בכלל שודדים והכל יהיה בסדר וחמור נוער ותרגנוול מקרקר והכל כשורה?? לא מסכים איתי?? זה הטעם לוואי החמצמץ שתמיד מלווה אותי בכל סיפורי ההשגחה פרטית... כן... הסיפור מאוד מרגש... תכל'ס... בתור בן אדם האם אני אמור לשמוח עם ארנק שנאבד ואח"כ נמצא... או לוותר על התענוג??

אז בדרך כלל מה שמקובל לענות על השאלה הזו... שלא!!! היתה גזירה שהארנק באמת יאבד ולא ימצא... רק בהשגחה פרטית ה' עשה שבסוף הוא נמצא משום מה אני לא מקבל את התשובה הזו... זה לא מריח לי... אז מה כן?? זו שאלה מהותית!!! אנא... תקרא את התשובה בעיון

ולסיום: עוד שאלה אחת לא קשורה (או שכן קשורה) שירת היים!! אני מאוד מאוד מתקשה להתחבר לשירת היים... כל יום אבל כל יום מחדש לשיר ולזמר ולהלל לה' על המצריים שטבעו בים... צללו כעופרת במים אדירים... נו... בסדר... הם כבר טבעו אתמול... מה צריך להטביע אותם שוב?? אז נכון שיחיד כולם הודו והמליכו... נכון שמלכותך ראו בניך בוקע ים לפני משה... בסיידר... נכון... זה קרה... לכן כל יום אני צריך לחזור על זה שוב ושוב? בסיידר... עברנו עוד כמה חוויות רוחניות במרוצת הדורות... איך אפשר כל יום מחדש שוב לפגוש את סוס פרעה ורכבו שרמה בים וכל פעם להתרגש מחדש... דיי... כמה אפשר להטביע את המצרים ועוד כל פעם לשמוח עם זה??

“

כן... הזוה"ק אומר: שכל האומר שירת היים בשמחה מוחלין לו כל עוונותיו... אני מנסה לשמוח... אבל כמה אפשר...

התשובה לשאלה בעמוד 6 בגיליון זה...

הדרן עלך מסכת מגילה ומשם נוחתים הישר למועד קטן...

זוכים אנו לסיים את מסכת מגילה האהובה... מסכת שכל כולה גישמאק... כולה שמחה של מצוה... החל ממצוות היום דפורים וכלה בהלכות בית כנסת וקריאת התורה... אבל רק הדרן עלך מסכת מגילה... **ומשם אנחנו נוחתים הישר ל... למסכת מועד קטן!!**

בינינו... מסכת מועד קטן זו מסכת שאיכשהו הרבה חומקים ממנה... למה?? אל תשאל... יש שם הלכות אבלות... ולך תדע... מאן דקפיד וכו'... **אז זהו!!!** שאני רוצה לגלות לך שיש משהו הרבה יותר מפחיד ומלחיץ במסכת מועד קטן שלזה אף אחד כמעט לא שם לב לזה... **אתה יודע מה??** אנחנו בתור יהודים מחויבים במ"ע דאורייתא של ידיעת התורה... ויש מסכת שנקראת מועד קטן ואתה ואני **לא** יודעים אותה!!! וזה כבר מאן דקפיד... זה לא סימנא מילתא... **זו עובדה מוגמרת!!! ומי אמר לך שזה לא יותר גרוע??** מילא אם לא למדת עדיין מסכת ערכין כי לא הגעת לשם... אבל יש לך תכנית יום אחד להגיע לשם נו... אבל מועד קטן כבר חלפה על פנינו הרבה פעמים... וכל פעם אנחנו דוחים אותה... מצטער מאוד מועד קטן... אני אותך לא אלמד... כי אבלות ומאן דקפיד וכו'... תכל"ס החור הזה בידיעת התורה הוא חור **אמיתי!!!** יש פה הכרזה רשמית שאני חלק מסוים מהתורה לא מתכנן ללמוד... ולא ללמוד חלק מהתורה באופן מוצהר זה הרבה יותר מפחיד מכן ללמוד הלכות אבלות... כי זה כמעט בחינה של "ישב ויסרים מלבנו..." (-עוד לפני שהתחיל ללמוד...)

אז את מועד קטן אנחנו נלמד כי זה תורת ה'!! נקודה!!! ואת תורת ה' אנחנו חייבים ללמוד... נקודה!!! אה... מה עושים עם המאן דקפיד?? עם זה איכשהו נסתדר... יש כל מיני שיטות ודרכים איך מסלקים את החשש הזה... אבל לדלג על מועד קטן בשיטתיות?? זו לא אופציה שבאה בחשבון!!! אסור לי כיהודי שמחויב לידיעת התורה לגשת עם כזו מוסכמה... אגב: שורות אלו נכתבו בעיקר בשבילי... אני פה ההונגרי שרועד מפחד ממתים ועניינים... ואני צריך לשכנע בעיקר את עצמי... אז לכה"פ זה יועיל לכל חברי המועדון שלי...

(בינינו... לא צריך להגיע פה להונגריות שלי... סו"ס לכולנו יש יצה"ר שלא לקבוע עיתים לתורה... אז בחודש הקרוב היצה"ר מסודר עם נימוק תורני... מספיק שאתה טיפה עייף... והיצה"ר לוחש לך: תקשיב... הדוד המבוגר אמור לעבור בשבוע הבא ניתוח מעקפים ואם ח"ו יקרה משהו... תדע לך שזה בגלל המועד קטן שאתה למדת... ואני מכין אותך מראש שגם אם ח"ו נגזר על מישהו להסתלק מן העולם באמצע שאתה לומד מו"ק זה יקרה בין כך... ואם אתה בגלל זה לא תלמד דף היומי... היצר הרע כבר עכשיו פותח בראנפן ולעקעך... לא על הדוד!! אלא עליך!! שהוא הצליח לסובב אותך על האצבע... עכשיו: רק במילה אחת... **באמת למה מועד קטן קיבלה כזו סטיגמה??** מה יש?? מה כ"כ נורא?? וכי בגלל שיש שם עשר דפים שמדברים על אבלות?? מה תגיד על מסכת אהלות שכל כולה גולגלות ודם תבוסה וגולל ודופק ובית קברות... וכי מישהו הסתייג מללמוד מסכת אהלות?? ומה תגיד על מסכת נגעים וסוטה ויבמות?? אתה יודע מה זה יבמות?? יבמות זו טרגדיה כפולה... לא רק שמישהו מת... אלא עוד בלי בנים... ואל תשאל... גם לאח שלו אין בנים... ואז זה אחות זקוקה... חסרים טרגדיית בשי"ס?? ומה תגיד על מסכת סנהדרין ומכות שעסקות ברוצחים ובסקילה שריפה הרג וחנק?? כל זה בסדר... רק הגענו להלכות אבלות... הלכות הכי קלאסיות... פה פתאום כולם מסתייגים??

אז תרשה לי לומר... (הארכתי בהמחשה בנושא זה במדור הלכה בקרוב ממש למעשה בשבוע זה) שלענ"ד האבלות זה לא עיקר הטרגדיה של מסכת מועד קטן!!! הלכות אבלות זה כבר תחנה שניה... התחנה הראשונה זה הלכות נידוי!!! מסכת מו"ק מדברת על הלכות חול המועד מדרבנן... ובחול המועד הייתה רגישות מיוחדת אצל אלו שלא היו נכנעים לדעת חכמים... וממילא מסכת מועד קטן היא מסכת רגיש... כל דינא דגמי זכתוב שם... יש כך וכך יהודים שחייבים נידוי שבזו את המועדות ולא נכנעו לדעת חכמים... וזה עיקר הטרגדיה של מסכת מועד קטן... הלכות אבלות של מועד קטן זה לא היהודי הקלאסי שנשפר בשיבה טובה ובי"ד הבנים שלו יושבים עליו שבעה כדרך כל הארץ (ולא הוא עליהם ח"ו) ההלכות אבלות של מו"ק זה אותו יהודי שהתחייב נידוי לשמים... על זה שהוא לא שמע בקול חכמים ופורץ גדר ישכנו נחש... ועליו!! עליו באו הלכות אבלות... אם יש רגישות למסכת מועד קטן... זו ההכרזה שלנו שאנחנו מציינים ונכנעים ומקבלים על עצמנו את מרותם של חכמים!!! ואנחנו יושבים ולומדים בחיבה את כל הדינים דרבנן של הלכות חול המועד... שברגע שחכמים תקנו אותם זה בבת אחת נהפך מדרבנן לדאורייתא!!! (זה מקפצה שקיימת רק בהלכות חול המועד...)

ובאמת הלכות חול המועד די זנוחות... אנחנו כמעט ולא יודעים אותם... כבר יותר קל למצא מישהו שבקי בסדר קדשים טהרות מאשר מישהו שבקי בהלכות חול המועד...

וכעת זו ההזדמנות!!! אל תשכח שהלכות חול המועד זה דבר מאוד נצרך... דבר ראשון: חשבון פשוט: הלכות יום טוב הרי אנחנו יותר לומדים... וכמה יו"ט יש לנו?? בסה"כ שבעה ימים בשנה (עכ"פ בא"י) ואילו חול המועד יש לנו עשרה ימים בשנה בערך... ואל תשכח שהלכות יו"ט בדורנו הרבה פחות רלוונטים כי מי היום מבעיר ומלקט עצים ושוחט ומכסה ביו"ט **אבל חוה"מ??** אין לך חוה"מ שלא מתעוררים לכל אחד מאיתנו שאלות מעשיות ממש... ולמען הגילוי הנאות: אני יכול להעיד על עצמי שכמעט תמיד ששאלתי רב שאלה בהלכות חוה"מ התשובה תמיד הפתיעה אותי... תמיד חשבתי אחרת... בקיצור: יש מה ללמוד ב-י"ד דפים הקרובים... ואח"כ יש כמה דפים על הלכות מנודה... זה שביזה את המועדות שאין לו חלק לעולם הבא אא"כ נהג נידוי בעצמו... ואז!! מדף י"ט ואילך מתחיל הלכות אבלות... **וכעת אני יכול להגיד לך בתור אחד שישבתו שבעה!!!** תסלח לי על הביטוי... אתה מכיר את החילונים שמגיעים ללויות עם כיפה מקרטון?? אז זהו... שברגע שמתיישבים שבעה כולם פתאום לובשים כיפה של קרטון... פתאום מצאתי את עצמי יושב כמו איזה מסורתי וכל שתי דקות מתקשר לרב... כבוד הרב... לשבת או לקום? לסגור את הדלת או לפתוח?? ואז רב אחד שליט"א אמר לי: שכמו שצוואה **צריך לכתוב לפני...** ככה הלכות אבלות **צריך לדעת לפני!!!** אה... כמה זמן לפני?? עשרות שנים לפני... יהי רצון שתלמד עכשיו ועד הסיבוב הבא של הדף היומי תספיק לשכוח ושוב תלמד מו"ק ושוב תשכח ושוב תלמד... העיקר שתלמד לפני!!! ועכשיו זה ברוך ה' לפני... אני עכ"פ למדתי את רוב הלכות אבלות לא לפני אלא אחרי שסיימתי לשבת שבעה... והלכות אבלות זה הלכות חמורות!!! זה לא מנהגים... זה לא הידורים... זה הלכות!!! והכי הכי: אף אחד מאיתנו לא מחפש להקל ראש בהלכות האלו... גם מי שמרשה לעצמו לשמוע שירה וואקלית בתשעת הימים... לא מרשה לעצמו את זה בשנת האבלות... בקיצור: אם בחודש הקרוב יהיה לך איזה חתונה... תתנצל ותגיד לו שהיה לך דף היומי ועל זה נאמר: טוב ללכת אל בית אבא מלכת אל בית משתה... מה שבטוח: והחי יתן אל לבנו!!! יש משהו חי בהלכות אבלות...

חודעה: עקב הביקוש המפתיע (או יותר נכון המרדף) של הספר 'וימאן', שהספקנו כבר להתעדכן (עוד לפני הוצאת הגיליון) שהספר אזל מרוב המוקדים של דוכני 'בלוי'... החלטתם מהרגע להרגע גם בשבוע הבא להעמיד את הספר בדוכני המכירה "בלוי" (החזת לתורמים עליהם שם שעל ידם התאפשר חלק מעלויות המכירה הנספח)

אשר על כן:

גם בשבוע הבא פרשת יתרו,

ניתן יהיה להשיג את הספר "וימאן" בדוכני מכירת הספרים 'בלוי'

באזור המרכז בלבד,

כמות הספרים מוגבלת!!!

(כזכור בשבוע שעבר, מכירת הספר באזור הצפון והדרום תתקיים א"ה בשבוע אחד לאחמ"כ - פרשת מושפטים)

עוד כמה נקודות הפצה ספציפיות (של יהודים יקרים שגרתו... חוץ מהמתנדבים הקבועים איש בשמו יבורד):

- א. במודיעין עילית ישנה כעת כמות מצומצמת של הספר "וימאן" ע"י ידידנו המוקד הנייד... מוכן להגיע לכל פינה בעיר, (אפשרות לדיסקרטיות למי שזה חשוב לו) בפלא': 0527137444**
- ב. בנתיבות, מוקד חדש, רח' הרב גרשונוביץ 42, טל- 089934274**
- ג. ניתן לקנות את הספר גם במוקדי ההפצה של גיליון זה ברחבי הארץ לברור מוקד ההפצה הקרוב אליך: פלא': 0527683095**
- ד. שוב נדגישי: באזור צפון ודרום... מכירת הספר וימאן תתקיים בדוכני בלוי בשבוע פרשת מושפטים!!! מיום ראשון עד יום חמישי.**
- ה. בשאר תפוצות העולם, ניתן ליצור קשר במייל.**
- ו. חדש!!! במקסיקו ניתן להשיג ע"י הרב יצחק חוסני הי"ו, טל'- 5512778074**
- ז. עקב הביקוש הגובר... יש בהחלט עדיין מקום לסיוע בתרומות להדפסת ולהפצת הספר. למעוניינים...**

צרו קשר בטל': 052-7683095

או במייל: a8447168@gmail.com

וכל העוסקים והמסייעים יבורכו בכל הברכות!!

עם עשרת אלפי איש משבט נפתלי ו... ועוד שבט אחד... תנחש מי??? **שבט זבולון!!!**

הפעם לא נאריך בשבט זבולון... אבל בפרט הנקודתי הזה של הצניעות יש לזבולון מאפיין מאוד דומה לשבט נפתלי... זבולון זה אותו סיפור... גם הוא מחרף את נפשו ועוזב משפחה לחצי שנה ויוצא לפרגמטיא... בשביל מה??? בשביל לתת לתוך פיו של יששכר! יששכר הוא מלכה של תורה... יששכר זוכה לכבוד חכמים ינחלו... יששכר מקבל את כל הקרדיט ואילו זבולון מצטנף לו בפינה באנונימיות ואף אחד לא יודע את חלקו המכריע בתורה של יששכר... זה הזבולון המקורי!! זה הזבולון שהתורה בקנאות מדגישה שהוא חשוב לא פחות מיששכר... (אבל זבולון שלוקח לעצמו את כל הקרדיט ורוצה שיששכר ירקוד לצלילי החליל שלו... צר לנו!!! לכה אחד עדיין לא קוראים הליגער זבולון... יש לך עדיין מה להתקדם בצניעות בשביל להתעשר בתואר זבולון... אבל בסיידר... לאט לאט... עובדים על זה...) ובה יש סיעתא דשמיא גדולה במלחמה... בשלב מסוים חלק גדול מהשבטים מצטרפים לסייע במלחמה וגם הכוכבים מצטרפים... ואז דבורה פותחת בשירה... 'ותשר דבורה וברק בן אבינועם ביום ההוא לאמר', ושם בשירה, דבורה מפרטת ומונה לפרטי פרטים את כל מי שנטל חלק במלחמה וכל מי שלא נטל!!!, היא משבחת את שבט יששכר ש'בעמק שולח ברגליו', היא כועסת על שבט ראובן וגלעד ודן שבחרו לעמוד מהצד ולא להתערב במלחמת ה', היא משבחת בדרך אגב גם את שבט נפתלי וזבולון... ואז כמובן מגיע הנצחון הסופי: 'תבורך מנשים יעל...', היא המנצחת הגדולה!! היא מקבלת את הקרדיט... ואז!!! לפתע כשדבורה מגיעה לפסוק האחרון של השירה... דבורה מסיימת בפסוק: **כִּן יֵאבְדוּ כָל אוֹיְבֵיךָ הָאֵוָהבֵּי כְצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבּוֹרָתוֹ!!!** וכולנו יודעים את דרשת חז"ל שלומדים מכאן: שהנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים עושים מאהבה ושמהים ביסורים... עליהם הכתוב אומר: 'ואוהביו כצאת השמש בגבורתו', והשאלה כמובן זועקת: מה זה קשור לכאן??

אילה שלוחה... שליח שעושה שליחותו בשקט... נאמן לשליחותו... מסיים את שליחותו ולא משאיר עקבות ולא מחפש הנצחות... טוב... יופי... מצאנו את השבט שמתאים... **אבל!!! פה מתעוררת בעיה גיאוגרפית חמורה...** יבין מלך חצור!!! אתה יודע איפה זה הר חצור?? הר חצור זה ליד תל ציון... ליד בית אל... בקיצור: בין ירושלים למודיעין עילית... (אגב: זה הר הכי גבוה באזור... כמעט כמו הר מירון... כשאומרים שירד שלג בפסגות הרי המרכז הכוונה היא להר חצור וכיוצא ב) ולעומת זאת: שבט נפתלי איפה נמצא?? בקצה השני לגמרי של ארץ ישראל... בטבריה... צפת... קרית שמונה... נו... מה עושים?? זה שתי קצוות!!! וזה לא פשוט!! תנסה לחשוב מהיבט של טכסיסי מלחמה איך בדיוק 'מפגישים' את סיסרא שר צבא יבין עם ברק בן אבינועם מקדש נפתלי... אבל אין מה לעשות!!! זו האופציה היחידה... ההכרח לא יגונה!!! ובאמת דבורה שולחת לברק בן אבינועם מקדש נפתלי, **כִּרְ וּמְלַכְתָּ בַחֲרָת הַחֹר וּלְקַחְתָּ עִמָּךְ עֶשְׂרֵת אֲלָפִים אִישׁ מִבְּנֵי נַפְתָּלִי וּמִבְּנֵי זְבֻלֹן, וּבְמַלְחַמְתָּ אִתָּךְ אֶל זֹחֵל קִישׁוֹן אֵת סִיסְרָא שֶׁר צָבָא יִבִּין אֶת רִכְבּוֹ וְאֵת הַמִּזְוֵה וְתַתִּילֵהוּ בַיַּרְדֵּן, שִׁים לָב: יֵשׁ כֹּאן שְׁתֵּי 'מְשִׁיכוֹת'!!! אתה- ברק בן אבינועם- תמשוך את שבט נפתלי להר תבור... ואני- דבורה- אמשוך אליך את סיסרא... כלומר: אתה תעשה חצי דרך לכיוון סיסרא... קח את כל שבט נפתלי... שיתקרבו קצת... מאצבע הגליל... שיתקרבו לכיוון צומת יגור יקנעם... המוביל... **ואז אני במקביל!!!** אדאג בטכסיסי מלחמה לגרות את סיסרא ולגרור אותו למלחמה שגם הוא יעשה כברת דרך מאי שם... ממודיעין עילית... עד אזור עמק יזרעאל... עפולה... מגדל העמק... (ושוב: את כל זה דבורה עושה... בזמן שיש כאן את שבט בנימין, ושבט יהודה ושומרון ודן שמתגוררים פה **ממחת האף** של יבין מלך חצור... והם הרבה יותר גיבורים במלחמה משבט נפתלי... וגם הם למעשה סובלים יותר מכולם מיבין מלך חצור, והם אמורים להיות הראשונים שנלחמים נגדו... אבל לא!!! הפעם כל השבטים האחרים מורחקים מהזירה... כי שוב: היות וישראל לא ראוים לנס ולא מגיע להם להגיש מנצחים... לכן צריך כאלו שיהיו מוכנים להילחם עם כל המוטיבציה בו בזמן שהקרדיט לא יהיה רשום על שמם והם נשארים באנונימיות שלהם וזה משהו שרק יחידים סגולה מסוגלים לעשות... זה המאפיין היחודי של שבט נפתלי...)**

אני כבר מודיע לך מראש... שאני לא הייתי מסכים... מה... שאני אסכן את החיים שלי ואלחם בעוז ותעצומות נגד חיל סיסרא... ואח"כ תבא איזה גברת בשם יעל ותגנוב את הבמה... אין על מה לדבר... (מילא אם זה מה שקרה בסוף... והנצחון חמק לנו מתחת הידיים... נו... קורה... אבל כאן דבורה מראש מודיעה: אפס כי לא יהיה תפארתך על הדרך!!! לא מגיע לעם ישראל להרגיש מנצחים... לכן מראש אנחנו יודעים שאנחנו נלחם וננצח והנצחון לא יהיה נזקף לזכותנו... אני עכ"פ לא הייתי מסוגל... אני חושב שגם אתה לא...) ותכל'ס דבורה מחפשת מסביבה מי מתאים לכזו משימה... ואין!! כי זו באמת משימה שקשה לבקש אותה... אבל בסוף דבורה מצאה שבט אחד ויחיד בישראל... השבט היחיד שכן מסוגל לקחת על עצמו משימה שכזו... לעשות הכל ולהישאר אנונימי... תנחש מי היחיד שמסוגל לגשת לכזה דבר??? **שבט נפתלי!!!**

אילחם לשלוחה... שליח שעושה שליחותו בשקט... נאמן לשליחותו... מסיים את שליחותו ולא משאיר עקבות ולא מחפש הנצחות... טוב... יופי... מצאנו את השבט שמתאים... **אבל!!! פה מתעוררת בעיה גיאוגרפית חמורה...** יבין מלך חצור!!! אתה יודע איפה זה הר חצור?? הר חצור זה ליד תל ציון... ליד בית אל... בקיצור: בין ירושלים למודיעין עילית... (אגב: זה הר הכי גבוה באזור... כמעט כמו הר מירון... כשאומרים שירד שלג בפסגות הרי המרכז הכוונה היא להר חצור וכיוצא ב) ולעומת זאת: שבט נפתלי איפה נמצא?? בקצה השני לגמרי של ארץ ישראל... בטבריה... צפת... קרית שמונה... נו... מה עושים?? זה שתי קצוות!!! וזה לא פשוט!! תנסה לחשוב מהיבט של טכסיסי מלחמה איך בדיוק 'מפגישים' את סיסרא שר צבא יבין עם ברק בן אבינועם מקדש נפתלי... אבל אין מה לעשות!!! זו האופציה היחידה... ההכרח לא יגונה!!! ובאמת דבורה שולחת לברק בן אבינועם מקדש נפתלי, **כִּרְ וּמְלַכְתָּ בַחֲרָת הַחֹר וּלְקַחְתָּ עִמָּךְ עֶשְׂרֵת אֲלָפִים אִישׁ מִבְּנֵי נַפְתָּלִי וּמִבְּנֵי זְבֻלֹן, וּבְמַלְחַמְתָּ אִתָּךְ אֶל זֹחֵל קִישׁוֹן אֵת סִיסְרָא שֶׁר צָבָא יִבִּין אֶת רִכְבּוֹ וְאֵת הַמִּזְוֵה וְתַתִּילֵהוּ בַיַּרְדֵּן, שִׁים לָב: יֵשׁ כֹּאן שְׁתֵּי 'מְשִׁיכוֹת'!!! אתה- ברק בן אבינועם- תמשוך את שבט נפתלי להר תבור... ואני- דבורה- אמשוך אליך את סיסרא... כלומר: אתה תעשה חצי דרך לכיוון סיסרא... קח את כל שבט נפתלי... שיתקרבו קצת... מאצבע הגליל... שיתקרבו לכיוון צומת יגור יקנעם... המוביל... **ואז אני במקביל!!!** אדאג בטכסיסי מלחמה לגרות את סיסרא ולגרור אותו למלחמה שגם הוא יעשה כברת דרך מאי שם... ממודיעין עילית... עד אזור עמק יזרעאל... עפולה... מגדל העמק... (ושוב: את כל זה דבורה עושה... בזמן שיש כאן את שבט בנימין, ושבט יהודה ושומרון ודן שמתגוררים פה **ממחת האף** של יבין מלך חצור... והם הרבה יותר גיבורים במלחמה משבט נפתלי... וגם הם למעשה סובלים יותר מכולם מיבין מלך חצור, והם אמורים להיות הראשונים שנלחמים נגדו... אבל לא!!! הפעם כל השבטים האחרים מורחקים מהזירה... כי שוב: היות וישראל לא ראוים לנס ולא מגיע להם להגיש מנצחים... לכן צריך כאלו שיהיו מוכנים להילחם עם כל המוטיבציה בו בזמן שהקרדיט לא יהיה רשום על שמם והם נשארים באנונימיות שלהם וזה משהו שרק יחידים סגולה מסוגלים לעשות... זה המאפיין היחודי של שבט נפתלי...)**

זוכר שמדי פעם הייתי תופס את אחד משנים עשר שבטים ומדבר עלינו??

אם אזרוק אותך לשבוע במטולה מה תעשה...??

אז זהו!!! שהשבוע... אני מנצל את ההזדמנות לדבר על שבט נפתלי!!! מה קרה?? למה דווקא שבט נפתלי?? אז ככה: בשבת הזו... בהפטרה של שירת דבורה מדברים הוא שבט נפתלי... בעצם סליחה... התבלבלתי... דווקא לא מדברים על שבט נפתלי ובדיוק על זה אני רוצה לדבר!!!

מה אני מתכוין?? מדברים על נפתלי או לא מדברים עליו?

אז ככה: אני אגש ישר לנקודה בלי הקדמות: אחד מהמאפיינים המהותיים של שבט נפתלי זה לא פחות ולא יותר: **צניעות!!!**

נפתלי הוא איש סוד!!! הוא איילת שלוחה!! נפתלי הוא הבן המסור שיעקב אבינו יכול לשלוח אותו לשליחויות סודיות שיש עליהם צו איסור פרסום... על נפתלי אפשר לסמוך שהוא יעשה את השליחות שלו בצורה המושלמת ביותר... והכל בשקט ובצניעות בלי שאף אחד ידע... נפתלי הוא היחיד שהוא מסוגל לסיים את שליחותו האינטרטיגטי בהצלחה מטאורית ושארף אחד לא ידע!!! הוא לא יקבל אותות הצטיינות... הוא לא יקבל מודעות בעיתון... לא "ברכה לראש משביר" ולא "טוב עין הוא יבורך"... הוא ישאר אנונימי ויתהלך כאחד האדם ואף אחד לא ידע מה הוא עשה וזה לא יהיה חסר לו... **ולא די בזה!!!** יתכן שיהיו כאלו שאפילו יכעסו על נפתלי... למה אתה משתמט??? למה אתה לא מתגייס לצבא? למה אתה לא מצטרף למאמץ המלחמתי?? ונפתלי ימלא את פיו מים... הוא לא יחשוף את הסוד הצבאי שלמייעשה הוא הסוכן מוסד הכי מתמסר שהרגע חזר מלוע הארי וחירף את נפשו יותר מככולם... הוא ימשיך באדישות בדרכו ולא יחוש להתלחשויות שסביבו...

זה בדיוק מה שקרה במלחמת דבורה הנביאה מול סיסרא...

הסיפור שם היה שישראל עשו את הרע בעיני ה'... 'וימכרם ה' ביד יבין מלך כנען אשר מלך בחצור', ובאותו אזור התגוררה דבורה הנביאה ששפטה את ישראל בעת ההיא, ודבורה קבלה בנבואה מה' שצריך להילחם ביבין מלך חצור ולגאול את ישראל מידו... **דא עקא!!!** שישראל שבאותו הדור לא היו ראויים לישועה ולנס... ולכן!!! התנאי היה שאמנם ה' יושיע את ישראל מיד אויביהם בגלל רחמיו... אבל זה לא יהיה בדרך של נצחון מוחץ... לא מגיע להם להרגיש מנצחים!!! **'אפס כי לא יהיה תפארתך על הדרך... כי ביד אשה ימכור ה' את סיסרא!!!'**

וכעת מתעוררת בעיה!!! דבורה צריכה כעת לחפש מישהו שיש לו את הנכונות לצאת למלחמה בחירוף נפש... בו בזמן **שהוא יודע מראש** שהוא לא

ותכל'ס... יוצאים למלחמה... ברק בן אבינועם יוצא

יש מדרש תמוה מאוד במדרש רבה ויגש (לנוסחאות מסוימות): 'ובני נפתלי, יחצאל וגוני ויצר ושלם', אומר המדרש: יחצאל שחיצו אלוהות בידם, והם מצאצאים שיניהם ומלעיגים בשפתותיהם, וגוני- שהיו מגונים בלשונם, ויצר- שהיה יצרן קשה מכל בני אדם, ושלם- שהיו מושלמים ליצר ומשלמין רעה תחת טובה', **המדרש הזה כ"כ תמוה... עד כדי זעזוע:** כתוב כאן דברים כ"כ קשים ובוטים על שבת נפתלי... כתוב שהם היו לא פחות ולא יותר אנשים מגונים... לעגי שפה... ויצרם קשה מכל אדם... וכפויי טובה... משלמים רעה תחת טובה... רבש"ע: מה קרה לשבת נפתלי? וכי שבת נפתלי היו כזה שבת רע ובלתי נסבל? (פעם כשהתעצבני על איזה חבר טברייני שלפתי לו את המדרש הזה) אבל תסלח לי... מדברים פה על שבת? איך זה יכול להיות? **והביאור בזה (כך משמע גם במפרשים):** היא היא! השמות המגונים של שבת נפתלי זה חלק מהסוכנות מוסד שלו... שבת נפתלי ערוך לקבל משימות סודיות שהוא אמנם מבצע אותם במסירות, אבל אנו- העומדים מהצד, לא מקבלים את התמונה המושלמת מה ולמה...

ממילא קח בחשבון שאתה עלול לפגוש יהודי משבת נפתלי שידמה לך ש'יצרו קשה מכל אדם'!! בטח... יוסלה קמצן קדוש... בכל העיר אין קמצן יותר גדול מיוסלה... 'יצרו קשה מכל אדם...' אבל אם היית יודע מה הוא עושה עם זה מאחורי הקלעים היית רואה את הדברים באור אחר... אצל נפתלי קח בחשבון הפתעות מסוג הזה... אתה עלול לפגוש אנשים שהם 'מגונים...' והגנות שלהם נובעת מזה שאתה רואה רק חצי תמונה... אתה עלול לראות את נפתלי מגיב באדישות תהומית ואתה לא תבין למה... אתה תחשוב שהוא 'מגונה בלשונו', אתה תהיה בטוח ש'יצרו קשה מכל אדם', והוא ינתן לך לחשוב ככה... הוא לא ירוץ אחריו כמוני כדי לספר לך שזה לא כמו שאתה חושב... לא!! הוא ערוך נפשית לבלוע את הרוק, ולתת לך להמשיך להסתכל עליו כאדם מוזר וחסר פשר... הוא מוכן לשלם את המחיר בשביל להיות נאמן לשליחות הסודית שלו!!

לא כל אחד מסוגל להיות נפתלי... ממש לא... כמעט אף אחד...

ומעתה: נפתלי זה לא רק שם של אדם, או שם של שבת... אלא זה גם שם של תפקיד!! **ובחלק מהדורות זה גם שם של תקופה!!!** יש תקופות שעם ישראל נמצאים ברום מדרגתם... סולם הערכים ברור... וכולם יודעים להעריך את התורה ולומדיה... אבל!! יש דורות שכבוד התורה שח לעפר... וחוצפא יסגיי... וסר מרע משתולל על הבריות... וכאן כולנו צריכים להתדפק על דלתו של שבת נפתלי... אנא נפתלי... תלמד אותנו חוקי חיים... איך מצליחים לשמור את האמת בצניעות... איך מצליחים להיות הנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים? איך מצליחים מצד אחד לקיים את כל העולם ע"י עסק התורה מתוך ידיעה

ואמונה ברורה שהתורה שלנו מחזיקה את העולם... בו בזמן שמחפרים ומגדפים אותנו ואומרים שדווקא אנחנו המשתמטים ואנחנו הסחטנים ומאי אהני לך רבנן...? איך אפשר להיות עובד ה' שעליו עומד כל העולם... בו בזמן שיש לך בממשלה אנשים שמשוכנעים שהוא הורס את העולם?? בדרך שלנו מבחינה מסוימת, כולנו צריכים ללמוד משבת נפתלי איך לחיות את האמת ולשמור אותה לעצמנו... כן... ולא תהיה תפארתך על הדרך!!! אתה תהיה האברך שמחזיק את העולם... ומי שיקח את הקרדיט ואת הבמה זה מישהו שעושה רעש וצלצולים שכרסו עבה מחכמתו... כן... זה קורה... (והתופעה הזו כבר התחילה להתרחש בזמן הגמ'... כבר אז גדולי האמוראים היו נאלצים להיכנע תחת כל מיני אנשים שהיו במעלה פחותה מהם כדי שיעניקו להם חסות...) וזה לא קל!!! לא קל להיות שבת נפתלי!!! לא לחינם הגלות האחרונה שגלתה סנהדרין זה היה בשבת נפתלי... בטבריה שעמוקה מכולם... מאז חורבן בית המקדש הסנהדרין היו מוכרחים לאמץ את התכונות של שבת נפתלי!! אתה סנהדרין... עליך עומד העולם... האם מישהו יודע את זה?? אדרבה... יש הרבה משוכנעים שאתה עומד עליהם ואתה צריך אותם... **ושם!! בתפיסה הזו הייתה התחנה האחרונה של הסנהדרין!!!** כלומר: אם אתה מחפש איפה הסנהדרין נמצאים ואתה לא מוצא... אל תחפש אותם אצל אלו שעושים רעש ומכריזים שעליהם עומד העולם... אדרבה... תחפש אותם אי שם בצידי הדרכים... הנעלבים ואינם עולבים... יושבים ועוסקים בתורה מאהבה כי זה רצון ה'... **ומשם עתידך ליגאל!!!** ככל שתהיה יותר קטיגוריה בתלמידי חכמים... ככל שהעבדים יותר ירכבו על הסוסים ויכריזו שאנחנו מנהלים את העולם... ואילו בני מלכים ילכו לצידם בהכנעה וימשיכו להחזיק את העולם בשקט ובצניעות... משם עתידך ליגאל!!!

לשם יגיע המשיח ויעשה סדר מופתי ויעמיד כל אחד במקומו הראוי לו!!!

עד כאן הכל טוב ויפה... אבל כעת בא נהיה ריאליים... בא נודה בחולשות שלנו... סו"ס נפתלי זה שבת אחד!!! וחוז' ממנו יש עוד י"א שבטים... ואני מודיע בשער בת רבים שאני ככל הנראה לא שייך לשבת נפתלי... מה שנכון נכון... אני כנה איתך... אני לא מסוגל לעשות דברים לגמרי לגמרי בשקט שאף אחד לא ידע מה עשיתי... אני לא מסוגל לעשות דברים נשגבים שמישהו אחר יקח עליהם קרדיט...

ואני חושב שהצורך הזה הוא נורמלי ולגיטימי!!!

אמנם זכיתי!!! זכיתי ויש לי קשר עם כמה יהודים אצילים שפועלים גדולות ונצורות ויש להם תנאי קודם למעשה שלא תהיה תפארתם על הדרך והם לא מסכימים בשום אופן שמישהו ידע על קיומם... ובזכותם אני בכלל מאמין שיש כזה בר אינש בעולם... (יש כאלו שלא מאמינים שקיימים כאלו מלאכים בעולם... אז זהו שאני מוכרח לבשר שקיימים כאלו אנשים ולא מעבר לסמבטיון!!!)

אבל מותר לי להיות כנה... ועם כל הקנאת סופרים שיש לי בייחס אליהם... אני מודה שאני לא מסוגל להיות כזה!! אגב: ניסיתי... היו כמה מעשי חסד וזיכוי הרבים שניסיתי לעשות בצניעות מופלגת ולא להחזיק טיבותא לנפשי והרגשתי שאני נכבה... הרגשתי חסר כנפיים... הרגשתי שכל היצירתיות שלי דועכת... הרגשתי כבדות ועייפות... וברגע שהחלטתי שאני מפסיק מתחבא חזר לי הצבע ללחיים... כן... אצלי ואצלך זה מנוע!!! אנחנו צריכים מחמאות וכמה שיותר... זה לא חכמה להיות נחבא אל הכלים בכח... אם אני אתחיל להיות נחבא אל הכלים אני אפשע בתפקידי... אבל זה לא סתירה שאני אמשך להצדיע ולהתמלא בהערצה לאותם אנשים צנועים שבינינו לבין עצמנו הם תמיד יושיטו יד ותמיד יעשו מה שצריך למען כבוד שמים כי אצלם זה לא תלוי בפופולריות ולא מעניין אותם מה הולך היום... אם הם ישתכנעו שזה מה שצריך לעשות אז הם יעשו בנחישות וביסודיות... ואנחנו צריכים אותם איפה שהבמה מתקפלת והזרקורים נעלמים וכל אלו שמחפשים קרדיט נעלמים מהזירה... וכאן צריך אנשים שעושים מאהבה ושמחים ביסורים... תהיו פה!!! אל תעלמו...

וכמובן!!! שמותר גם לי לעשות קצת שטייגן...

זה שאני לא כזה... זה לא סתירה שמותר לי קצת כן להיות כזה... אז נכון שבזיכוי הרבים שלי אני צריך את הקופלימנטים... אבל במישור האישי שלי... האם כולם צריכים לדעת איזה חיזוק קבלתי ע"ש השבוע?? האם כולם חייבים לדעת שהתחלתי לקום מוקדם השבוע?? (הוי... גם את זה גיליתי באלגנטיות... איזה גאון אני...) לא!! מותר לי להשאיר משהו שרק ה' ואני יודעים... מותר גם לי להתמלא קצת מבפנים... שלפחות חלק מהדברים שאני עושה יהיו לגמרי לשם פועלם... גם אם תשעים אחוז מהדברים יש כח אחר מעורב בהם... אבל לכה"פ עשר אחוז שיהיה בלתי לה' לבדו... אביסלע צניעות... אביסלע עומק ושייכות וחבור עצמי למי שאני עושה... שזה יהיה אני לגמרי... שזה יגיע ממני... ושאני אעמוד מאחורי זה לגמרי... אי אפשר להיות מאה אחוז חיצוניות!!! זה ודאי בלתי אפשרי!! מי שהוא מאה אחוז חיצוניות זה אישיות שכל מוטלת על קרני הצבי... בקיצור: אם כבר דברנו על שבת נפתלי... אזי בזאת נבחן: אם מחר אני אזרוק אותך אי שם בקרית שמונה או במטולה לשבוע ימים?? מה אתה תמשיך לעשות בעבודת ה' למרות שאף אחד לא לידך?? כמה שעות אתה תמשיך ללמוד? איך התפילה שלך תראה? בקיצור: מה שתעשה גם במטולה... בזה אתה שבת נפתלי!!! ומה שאני ואתה יודעים לעשות רק בבני ברק ובאשדוד ובמודיעין עילית לעיני כל ישראל... אז מותר לנו מידי פעם ללמוד מנפתלי שיש דברים שצריך לעשות כי צריך... גם אם אף אחד לא רואה ודו"ק

משהו קטן לפרשת שבוע - פרשת

בשלה:

כתוב שכשעם ישראל הגיעו למרה... בכ"ה בניסן... שם שם לו חוק ומשפט ושם ניסהו... אומר רש"י שחוקב"ה נתן להם מקצת דינים והלכות כדי שיתעסקו בהם... תחשוב: עם שלם... 600.000 איש תקועים במדבר!!! משועממים!!! אין להם מה לעשות...

עם כל הכבוד... עם כל הניסים והנפלאות שהם ראו במצרים... תכל'ס... מה הם עכשיו הולכים לעשות עם עצמם מהבוקר עד הלילה?? מילא עוד חודש וחצי בערך הם יקבלו את התורה ומאז יש להם תר"ג מצוות... הם מתחייבים בכל התורה כולה ומאז אין להם דקה פנויה... אבל עכשיו בימי הביניים האלו שבין יציאת מצרים למתן תורה... ותחשוב שהרגע הם עברו קריעת ים סוף... ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי... איזה אורות... איזה השפעות... איזה גילויים... אבל אפס כלים!!! אין לעם ישראל מה לעשות עם האורות האלו... אתה יודע מה זה בן אדם עם אורות בלי כלים??

שלא תדע!!!! תחשוב... יהודי רואה את הרבש"ע בעיניו... ו... ומה אני עושה עם זה?? אין לי תורה שאני יכול להגיד לרבש"ע... זה קלי ואנוהו... מעכשיו אני מתחזק בלימוד... מתחזק בדקדוק הלכה... בעבודת התפילה... כלום!!! אין לך כלום בידיים... ומדובר בשש מאות אלף איש שמסתובבים במדבר... מהבקים את העצים... ואין להם על מה לתרגם את ההשגות הנוראות שהם ראו בים סוף וכל עשרת המכות... זה שלב מאוד מאוד מסוכן!!!

זה אחד מהסיכונים הגדולים או בבעלי תשובה שפתאום נכנסים לאורות ואין להם מספיק קרקע מעשי איך לתרגם את זה לחיים... או ישיבוחר שפתאום נכנס לאורות של דבקות ובטחון בה' ולמיישעה אין לו שייכות עם פרקטיקה של החיים שהוא יכול לאן לתרגם את זה... זה היה הסיכון הגדול של ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי!!!

יחזקאל בן בוזי זכה השגה פחות גדולה מאותה שפחה אבל היה לו מה לעשות עם זה... לאורך כל ספר יחזקאל הוא מכונה "בן אדם"!! יש כאן אדם- שהוא מצד אחד "אדמה לעליון" שיודע לקחת את ה"עליון" הזה שהוא ראה... ולתרגם אותו למשמעות השניה של אדם- אפר דם מרה... הוא יודע לקרקע את זה לחיי המעשה... ואילו השפחה שראתה על הים את הים הגדולה אשר עשה ה'... ברגע שלאחמ"כ לא היה לה מה לעשות עם זה... לכן כ"כ קרטי להזדרז מיד לתת לעם ישראל מקצת דינים של תורה כדי שיתעסקו בהם... שיהיה מינימום של כלים שיוכלו להכיל את ההארה הזו...

משהו העיר את תשומת לבי: שלא לחינם... במרה ה' נתן לעם ישראל רק מקצת דינים... כי... כי כל מילה תורה שעם ישראל לומדים במרה לפני מתן תורה... אתה יודע מה זה?? זה ללמוד לפני ברכת התורה!!!! הרי מה זה ברכת התורה?? אשר קדשנו במצוותיו וצונו לעסוק בדברי תורה... אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו... כל זה לא שייך לפני מתן תורה!!!! ללמוד תורה בלי ברכת התורה זה לא מצב אידיאלי... אבל אין ברירה... אתה רוצה להשאיר את עם ישראל כרג בלי מים?? או נותנים להם... אבל במידה ובמשורה... מקצת דינים של תורה ודו"ק...

הבן דוד שנשף לי בעורף בעיצומו של היום הקדוש במקדש...

אימה ויראה... רטט של קדושה באויר... יום הכיפורים במקדש... הכהן גדול ברגעים אלו מסיים תמיד של שחר... עוד מעט הוא מתחיל להקריב את הפר ושבעת כבשים של מוסף יוה"כ... ועוד חצי שעה ככל הנראה תתחיל עבודת היום בבגדי לבן... אבייתר עומד בחיל ורעדה בעיניים דומעות... אפוף כולו בהרהורי תשובה תפילה... סו"ס הוא מצא איזה פינה שקטה להתמקם שם בשעת העבייידה של הכה"ג... הוא התמקם שם והתחיל להתבודד בחדרי רוח... אבייתר כולו אחוז בשרעפי קודש... שיר היחוד ושיר הכבוד... אמנם באוירה הכללית יש כעת קצת שברון לב... כי הכה"ג הנוכחי... הפעם הוא די מזוהה עם הצדוקים... אמנם כל שנה חכמים קצת חושדים בו אולי יש לו נגיעה לצדוקים... אבל הפעם זה קצת יותר מחשד בעלמא... הפעם יודעים בבירור שיש לו נגיעה צדוקיות!!!! אבל יודעי דבר אומרים שכמה שיש לכה"ג שייכות צדוקית הוא לא יעזי להבעיר את הקטורת מבחוץ ולהכניס... אבא שלו כבר הזהיר אותו שלא יעזי... שלכה"פ ישרוד את יו"כ... (זו ההתמחלות בין חכמים לצדוקים, שחז"ל קבעו מסמרות שנתן את הקטורת על אש דווקא לפני ה"ו ולא מבחוץ... והצדוקים מתעקשים "כי בענן אראה על הכפורת שיתקן מבחוץ ויכניס") עכ"פ אבייתר עומד בכבוד ראש... עיניו למטה ולבו למעלה... ואז לפתע הוא מרגיש ש... ש... **מישהו נצמד אלי!! מישהו שם נושף לי בעורף!!** מישהו פה מנסה לגרום אותי לשיחה... אבייתר מסתובב אחורה... אוי אוי... חשכו עיניו...

זה בנצי הבן דוד!!!! אוי אוי... בדיוק הוא?? האחרון שהייתי רוצה לפגוש אותו היום... מה הוא נטפל עלי עכשיו?? ובנצי מחייך חיוך רחב... וכפסיו... הוא מתחיל לסנון: אגוטע יום טוב אבייתר מה נשמע?? אה... איזה שמחה ורגשות קודש!!! השנה יהיה פה סו"ס עבויידת יום הכיפורים אמיתית לפי ההשקפה הצרופה!!! אה... אגיוואלדיג... וכל מילה שלו מקפיצה את העצבים של אבייתר עד גגו של היכל...

כן... יש לנו דוד שלאחרונה נמשך אחרי הצדוקים ואיתו כל בני משפחתו... הרבה כאב ותסכול יש במשפחה המורחבת על ה"נפילה" הזו... אבל הוחלט שאנחנו ממשכיים לשמור איתם קשר... סו"ס הם לא לגמרי צדוקים... הם עדיין יושבים על הגדר... אבל הם?? הם בעיקר מייצרים פרובוקציות... הם שאהידים... כל היום עסוקים במסיונריות צדוקית... ומחפשים בכל דרך אפשרית להבעיר את השטח ולגרור אותנו לויכוחים מיותרים... ובדיוק היום!!! שהכה"ג שייך לצד שלהם וזה הרי כ"כ כואב לנו כסילון מסאיי... **ובדיוק היום הוא נפל עלי!!** ואני כבר יודע מראש מה הולך להיות פה... בנצי הולך עכשיו להיצמד אלי ולקדוח לי בראש כמו נקר... הנה... הצדוקים זה האמת הצרופה... הנה... הכה"ג שלנו... דידן נצח!! הוא יודע טוב מאוד שהמשפטים שלו מכאיבים לי מאוד... אבל מבחינתם של הצדוקים זו המצוה הכי גדולה בתורה... להעמיד את ה"דת" על תילה ולמסוץ את דמם של הפרושים בכל נצחון עלוב שהם רושמים לעצמם...

ואכן הוא נצמד אלי!! אני מנסה להתרכז בידויו... והוא קודח לי... כל כמה דקות הוא מסנון לי עוד איזה משפט מקניט ומכאיב... ואז הוא לוחש לי... בעזה"ש בעוד שבוע בסוכות... אתה תראה שהכה"ג יקח לעצמו את ניסוך המים... הוא לא ישחרר את זה לאף כהן אחר!! כי אנחנו הרי מתנגדים לניסוך המים והכה"ג ידאג או שהמים יהיו פסולים או שינסך ע"ג רגליו... וככה הוא נושף לי בעורף... ועסוק בחובה הקדושה לגייר אותי!!! אין לו עברות לחזור עליהם בתשובה... הוא רק עסוק בלהציק ולהקניט אותי ולמסוץ את דמיו...

ודי... בשלב מסוים לא החזקתי מעמד!!! הסתובבתי לעברו וסינתי לו בחזרה משפט אחד קצר בלבד:

בנצי... אתה עכשיו מנפנף לי ביום כיפור עם הכהן גדול הצדוקי שלכם... חכה חכה... ניפגש בעוד פחות משבוע ימים בחול המועד סוכות!!! ואז גיע תורי לנפנף לך בגאווה גלויה עם לשכת הגזית שלנו...

הדבר יצא מפי אבייתר... ובבת אחת החיוך המזופת נסחף מפניו של בנצי... פניו לפתע האדימו בכעס והוא מיד סינן כמה קללות וגידופים על חכמים... קללות מסוג שרק צדוקים מסוגלים להעלות אותם על דל שפתייהם וכמובן בשם ההשקפה והצדקות... השתקתי אותו בניזיפה... ולא נותר לי אלא להתחרט ולאכול את הלב למה עוררתי את הדוב. למה גרמתי לשאר בשירי לדבר סרה בסנהדרין ועוד בעיצומו של יום הקדוש.

מה קרה?? על מה יצא הקצף?? מה כבר אמרתי לו שתוך רגע הוא יצא מהכלים??

אז ככה: רקע קצר... בדיוק כמו שביום כיפור עם ישראל כולנו נאלץ להתאחד תחת כה"ג אחד... ואם יש לו נגיעה של צדוקי... לא נותר לפרושים אלא לנשוך שפתיים ולבלוע את הגלולה... מה לעשות... זה הכה"ג שלנו השנה!!! זו הסחורה! **אזו סופר בדיוק כשמגיעים לחול המועד!!!** בחול המועד יש דין דאורייתא יוצא דופן **שלא מצאנו אותו בכל התורה כולה!!! שמדאורייתא** אסור לעשות מלאכות ביום טוב... אבל איזה מלאכות אסור לעשות?? את זה **התורה מוסרת לחכמים להחליט**... וכאן מתחיל הסיפור: מגיע צדוקי שהוא כופר לגמרי במושג שנקרא תורה שבע"פ... כל התקנות שיוצאים מלשכת הגזית הוא מצפצף עליהם ובז להם ומבחינתו זה לא קיים... אפילו לא יוצא לו לכעוס על חכמים... כי... כי הם לא רלוונטים בשבילו!!! (דווקא מי שמציית לחכמים... יש לו לפעמים רגעי משבר של סמור או חוסר ניענה... אבל מי שלגמרי מצפצף... הוא בכלל לא בפרשה)... **כל זה במשך כל השנה!!!** אבל כשמגיע חול המועד... פה גם הצדוקי שעד הרגע לא הכיר בתורה שבעל פה והוא צמוד רק לתורה שבכתב... הרי כעת התורה שבכתב בעצמה מכתובה לו שבחוק"מ הסמכות שקובעת מה מותר ומה אסור זה חכמים... וממילא חוק"מ זו נקודת החיכוך היחידה בשנה שהצדוקים נאלצים בע"כ להיות כפופים לדעת חכמים!!! (בו בזמן שבמשך השנה הם לא מכירים בהם כסמכות) ואתה מבין לבד איך זה נראה... זה נראה בדיוק כמו שאני עומד ביו"כ בבית המקדש ויש לי עסק עם כהן צדוקי שמוציא לי את המיץ בעצם נוכחותו... אז כשמגיע חול המועד... הצדוקי מוצא את עצמו באותה סיטואציה... נאלץ להיות כפוף להוראות חכמים בו בזמן שהוא לא מכיר בהם... זה מה שאבייתר סינן לבנצי ברגע של חוסר שליטה... בנצי- היום הכה"ג שלכם מצליח להוציא לי את המיץ... חכה חכה... בעוד כמה ימים... לשכת הגזית שלנו תוציא לכם את המיץ... מילא אני ש-כנוע ומציית לכל תקנה נוספת שיוצאת מלשכת הגזית וסופר אותה בחיבה ו"אידי דיאיתי ליה מדרשה חביבה ליה" הרי כל גזירה חדשה שיוצאת משם אני עושה מזה רייעד ושטייגן... חקירות וחבורות... **אבל אתה בנצי??** אצלך כל גזירה כזו שיוצאת מבי"ד זה כמו עוד חוק שנשני נוסף שיצא מהממשלה שאתה באופוזיציה הלוחמת שלה ואתה נאלץ בע"כ להיכנע לחוק ה"דקרוני"...

תלס"ס... זה לא צחוק... פגשתי את בנצי באמצע חול המועד... לא רציתי לעורר אותו שוב... לא רציתי להקניט אותו... ובדאי לא להכשיל אותו בבזיון ת"ח... אבל הוא רץ אחרי... והקיא עלי את כל הרפס והגועל... קילל וגינה וחירף וגידף את קדושי עליון חכמים... הזדעזעתי ועשיתי בפניו קריעה בעיצומו של חול המועד... הודעתי לו: תדע לך אתה מחויב נידוי על ביזוי תלמידי חכמים שביזית ואתה משחק באש... הוי זהיר בגחלתך שלא תכווה שנשיכתך נשיכת וכו'... כאבתי מאוד על הבן דוד היקר (שפעם היה יקר)... נצבתי מאוד בעיצומו של חג הסוכות על האזהרה של חכמינו ז"ל ביחוד אודות המבזה את המועדות... לאחר כמה חודשים שמענו בשורה מעציבה על הסוף העצוב של אותו **מועד קטן!!!** שאמנם התחיל בהלכות חול המועד!!! המשך בהלכות נידוי על ביזוי ת"ח!!! והסתיים ליידער ליידער בהלכות אבלות... הלכות אבלות של דף י"ט לא זה האסון של מו"ק... הלזול וחוסר הערכה ב"משקין בית השלחין" של דף ב' זה האסון!! אם נרצה לזכות שבאמת יהיה לנו מועד קטן שמח... לא נותר לנו אלא להסתער באהבה ובחיבה על דף ב' במועד קטן.

מהו שם המוצר בעסק של עבודת ה'???

לכל מפעל ולכל עסק יש את המילה שלו!!! יש את שם המוצר!!! מה אהנו רוצים כאן... לאן חותרים כאן... ולאן פנינו מועדות... לדוגמה: אם אני איש עסקים וכעת נכנסתי למשרד... מה המילה שלי?? מהו שם המוצר שאילו חותרים פה? **התשובה היא: בביזנס המוצר הוא כסף!!!!** זה המילה!!! זה שם המוצר!!! איש עסקים חדור מטרה אחת ברורה... אני צריך להפוך כל דולר לשני דולר... זה הנושא!!! זה ה"דבר"!!! כל עסקה שתנחית עלי ואני אגיד לך... תן לי לחשוב על זה כמה דקות... תנחש מה אני הולך כעת לחשוב?? פשוט מאוד: אני הולך לשבת מול המחשבון ולעשות את השיקול הפשוט האם אני הולך להרויח מהעסקה הזו כסף או הולך להפסיד... זה הנושא!!! אצל איש עסקים השיקולים מאוד ברורים... הכל מסתובב סביב ציר אחד ומוצר אחד ומילה אחת שנקראת **כסף!!!** כל מה שמכניס כסף ברוך הבא... וכל דבר שמפסיד לי כסף קישטא... החוצה... לא בא בחשבון...

אז בביזנס סיכמו שהמוצר והמילה זה כסף... כעת נעבור לעסק אחר... לדוגמה: מטה הבחירות של מפלגת ג' או ש"ס... גם כאן יש עסק... גם לעסק הזה יש את המילה שלו ואת שם המוצר שלו!!! תנחש מה פה המילה? כאן המילה היא **קולות נוספים!!!** פה זה שם המוצר... דווקא פה כסף זה ממש לא נושא... אדרבה... מבזבזים פה כסף כמו מים... בשביל מה?? בשביל להביא קולות נוספים!! כל מי שנמצא פה במטה יודע ש-מה הנושא שלנו? גיוס קולות!!! מה שמביא עוד קולות ברוך הבא... מה שמרחיק מאיתנו קולות... או ואבוי... ועוד דוגמה אחת אחרונה לצורך העניין... נניח בן אדם שמחפש כבוד... אז זה של המוצר שלו... אם תבקש ממנו משהו והוא יגיד לך תן לי לחשוב... מה הוא הולך לחשוב? האם זה יוסיף לי כבוד או לא יוסיף לי...

המסר עד כה מובן??? אני מקווה שכן... אז זהו שעד כאן ההקדמה...

כעת בא נגיש לשאלת השאלות במהותו של יהודי בעולמו:

בתור יהודי שעובד את ה'... מהו **שם המוצר** שלי בעבודת ה' המעשית? מהי **המילה**? האם הבנת את השאלה?? הרי בביזנס סיכמו שיש מילה!!! המילה היא כסף!!! במטה בחירות סיכמו שיש מילה!!! המילה היא קולות נוספים!!! עכשיו אני עובר לעסק חיינו בתור עובד ה'... עסק שנקרא עבודת ה'... אני קם כל בוקר והולך למפעל של עבודת ה'...

האם אתה יכול להגדיר לי במילה אחת מה שם המוצר?? אתה יכול למקד אותי מול **מילה** מסוימת ומוגדרת... לאיזה מוצר אני חותר??

התשובה היא: יש!!! תתפלא לשמוע... אבל גם לעבודת ה' **יש מילה!!!** יש מוצר מוגדר שאילו אהנו חותרים!!! למוצר הזה קוראים לא פחות ולא יותר **כבוד!!!** ברוך אלוקינו שבראו **לכבוד!!!** כל הנקרא בשמי **ולכבוד** בראתנו... אהנו באנו לעולם כדי לכבד את ה'!!! ה' רוצה מאיתנו כבוד!!! (אה... יבא מי שיבא וישאל: בשביל מה הקב"ה רוצה ממני כבוד...?? וכי חסר לו כבוד? זה אין לי רשות לשאול... זה בדיוק כמו סדרן מדפים באוסף עד שיוודע שהוא פה בשביל שהבוס ירויח עוד כמה מיליונים... ותאר לעצמך שהוא יבא וישאל: רגע... הבוס של אושר עד כבר סיים לחתן את הילדים אז בשביל מה הוא צריך עוד כסף?? הוצפן שכמותך... זה לא ענייך למה אני רוצה כסף... אתה פה בשביל להביא לי עוד כסף!!! להבדיל אפלי הבדלות על אותו משקל: אני פה בשביל לתת לה' כבוד!!! אה... למה ה' רוצה ממני כבוד? מה יש לו מהכבוד שלי? סליחה... זה לא ענייך... אם יום אחד ייהיך לך עסק בנסחרות ולא דווקא ותבין מה טוב... אבל גם אם לא... כעת זה תפקידך!!! להרבות כבוד שמים.)

שעמעת? זו המילה!!! זו הפואנטה!!! זה שם המוצר: כבוד!!!!!!!

כלומר: כמו שעמקלים יש הגדרה ברורה לאן חותרים... אהנו רוצים כסף... בעסקים מאוד קל לי לדעת איפה אני אוהז... כי אני יודע שאני רוצה כסף... אז אם הרווחתי היום כסף אני יודע שאני בכיוון הנכון... ואם לאחרונה אני רק מפסיד כסף... אני יודע שאני בכיוון הלא נכון...

על אותו משקל: אם אני רוצה לדעת איפה אני אוהז בעבודת ה'... **מהי המילה??** המילה היא **כבוד שמים!!!** אני פה בשביל להרבות כבוד שמים!!! אני בתור יהודי קם בבוקר... ומה הנושא שלי?? **כבוד שמים!!!** והיה: אם זכיתי היום והתרבה כבוד שמים על ידי... היה לי היום יום טוב... עשיתי את היומית שלי! זה היום היותר מוצלח שלי בחיים כעובד ה'... ואם לא זכיתי שיתרבה כבוד שמים על ידי... או חלילה וחס אפילו התמעט כבוד שמים... זה לא היום שלי... היום חזרתי אחרונה...

וכמדומני שהמילה הזו והמוצר הזה זו הגדרה מאוד חשובה... **אתה יודע למה???** כי כפי שכבר הזכרת... בביזנס מאוד קל לדעת איפה אני אוהז... כי יש מילה מאוד ברורה!!! יש מוצר מוגדר וממילא גם השיקול דעת מאוד חד וברור... ואילו בעבודת ה' הרבה פעמים מרוב עצים אתה לא מוצא את היער... היהדות כ"כ גדולה ורחבה... יש כ"כ הרבה ערכים ביהדות שלפעמים אתה לא יודע באמת איפה אתה אוהז... כי חסר לי את המילה!!! חסר לי את שם המוצר!!! אז זהו!!! שהנה לך שם המוצר: **כבוד שמים!!!** שם נמצא הציר... ולפי זה תבדוק איפה אתה... יהודי ששומע בקול ה' ומקיים מה שכתוב בתורה הרי הוא מכבד את ה'!

מי שעמל בתורה ומתייעק בה בכל כוחו הוא מכבד את התורה!!!

כבוד החכמים זה תולדה לכבוד ה'... ש"ע' כבוד כבוד ה' מתרבה... וככה כל דבר... כל ערך ביהדות השורש שלו מזה שהוא מוסיף בכבוד שמים!!!

בא נעשה תרגיל קטן: קח איזה תחום בעבודת ה' לטוב ולמוטב ותשאל את עצמך מה פה הערך?? מה העניין בזה? ומיד תקח את זה למקום של כבוד שמים!!! אם זה מוסיף לכבוד שמים... הנה... הסברת מה העניין בזה... ואם זה ממעט בכבוד שמים... הנה... אמרת פה למה זה אסור...

כי זה שם המוצר!!! אני פה בשביל להרבות כבוד שמים!!! ממילא לכבד את החכמים... זה ענף בכבוד שמים!!! ולבדות עושי רשעה... זה שוב ענף בכבוד שמים... לאכוף את רצון ה' ולהכניע את הסוררים למו סלה... בקיצור: ברגע שיש לך שם של מוצר!!! יש לך את המילה מול העיניים... השיקולים הניים ברורים... נהיה מאוד ברור מה רצוני יתברך ומה לא...

---וכעת נגיש לשאלה ששאלה בפתח הגיליון:

מה יש לי מהארנק שנאבד ואח"כ נמצא בהשגחה פרטית מופלאה... מה אני הרווחתי מההפרתלגה והעמדת נפש שהייתה לי פה? **התשובה היא:** אם אני באמת חושב על עצמי... מצדדי הסיפור הזה בפתח מיותר לחלוטין... אני מוותר לאדיבות על כל סיפורי ההשגחה פרטית... לא מחפש לאחר אוטובוסים ולהגיע בסוף בהשגחה פרטית וגם לא מחפש לאבד ארנקים ולמצא אותם בהשגחה פרטית... תודה!!! עברתי את הגיל של ההרפתקאות... **אז זהו!!! שבין הייתר אני גם עבד ה'...** ובאותו כן לעולם לא רק בשביל שהארנק שלי לא יאבד... אני פה בשביל לעבוד במפעל של ה'... ובמפעל הזה המילה ושם המוצר זה **כבוד שמים!!!** כל מאורע שמתרחש סביבי או חוויה שעוברת עלי... לא משנה אם זה חיובי או שלילי... איך אני בודק האם זה קידם אותי בחיים

אז לקח אותי אחרונה? **פשוט** תבדוק את נסיבות האירוע... אם הצלחתי לקחת את המאורע ולתרגם אותו להרבות כבוד שמים... עשיתי את העיסקה המוצלחת ביותר... ואם בנסיבות הקיימות התמעט כבוד שמים אז יצאתי מופסד... **זה הסיפור!!!** וממילא: אם נאבד לי ארנק ובסוף הוא נמצא בהשגחה פרטית מיוחדת... **מה קרה פה??** אז בהסתכלות מצומצמת... נגזר שיאבד לי ארנק ובסוף בהשגחה פרטית ה' החזיר לי אותו... איזה יופי לי... זו הסתכלות צרה של בן אדם שכל סיבת ביאתו לעולם בשביל שהארנק שלו לא יאבד!!!

אז זהו שלא!!! קרה פה משהו הרבה יותר דומיננטי... קמתי בבוקר כמו יהודי עבד ה' והלכתי לעסק שלי... העסק שלי זה להרבות כבוד שמים... דווקא הבוקר לא יודע... לא הלך... לא זכיתי כ"כ ללמוד תורה ומשאי ומתני לא היה ככזה בנחת עם הבריות... לא זכיתי להרבות כבוד שמים... **ואז קרתה התפנית!!!** הארנק נאבד... ובסוף הוא נמצא בכזו השגחה פרטית מופלאה... סיפורתי לכולם את ההשגחה פרטית שהייתה לי... וכולם התרגשו... הנה... רואים את יד ה'!!! זכיתי שכבוד שמים התרבה על ידי בעולם!!! עשיתי את העיסקה שלי היום!!!

מה?? מה העיסקה?? שהארנק חזר? לא... אם כבר ארנק... עדיף כבר היה שלא יאבד... לא!!! העיסקה שלי היתה שעל הארנק הזה שנאבד ונמצא... עשיתי עליו קופה של כבוד שמים!!! זה הסיפור!!! זה האושר!!!

זה מה שמרגש בסיפורי ההשגחה פרטית!!! ההתרגשות היא לא הסייעתא דשמיא העצומה ואיזה ישועות הגיעו בזכות זה... עזוב!!! פה זה לא קשור לישועות... מי שמחפש ישועות שירד כיתה... שפתח את עלוני הישועות ושם יקבל את כל הישועות... פה יש לנו עסק ברמה אחרת!!! פה המוצר הוא כבוד שמים!!! פה הביזנס זה- תראה איך הצלחתי לקחת ארנק שהיה ונשאר ועל הדרך להוציא ממנו תוצרת מפעימה של גילוי כבוד שמים שבשביל מה אני כאן אם לא בשביל זה...

זה המוצר וזו התוצרת של סיפורי ההשגחה פרטית... מי שעדיין לא הפנים שיש מוצר כזה שנקרא כבוד שמים!!! שזה נכס ויעד והישג בפני עצמו... מי שעדיין מחפש את הרווח האישית מה יצא לי מההשגחה פרטית... חבל עליך... רד כיתה... תחזור לסיפורי הישועות ותכנס לריגושים.

--- זה גם הסיפור עם רבי עקיבא והחמור והתרגול והנר... אם ר"ע היה נגיש לסיפור הזה מהזווית האישית שלו... זה סיפור בכלל לא אידיאלי... וכי משהו הנה מהחיים להיקלע להתנפלות של שוודדים באמצע הלילה... ובסוף להישאר בחיים בסדסי שמים אודות לרכב שנתקע והתאורה שנכבתה בהשגחה פרטית מופלאה... תודה... אני הייתי מוותר על התענוג... נו... אז למה ר"ע כ"כ מתלהב ומתרגש מהסיפור הזה ומודיע בהתלהבות ש"ל מאן דעביד רחמנא לטב עביד...??

מה התשובה?? רבי עקיבא הוא עבד ה'!!! לר"ע יש מוצר אחד ויחיד שאילו הוא חותר כל היום... מה המוצר? **להרבות כבוד שמים!!!**

עכשיו: תנסה לחייך את כלל ישראל **בלי** הסיפור המיתולוגי של ר"ע על החמור והתרגול שנטרפו... כמה זיוזיק בהשגחה פרטית היה לכלל ישראל לאורך שנות דור בזכות הסיפור הזה... וכל הגילוי כבוד שמים הנפלא הזה... איפה התרחש?? באותו לילה מסייט עם החמור שנטרף והנר נכבה והשוודדים הגיעו... ורבי עקיבא קם בסערת רגשות ומכריז: רבותי... אתם רואים?? כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד!!!

ממה ר"ע מתרגש?? מהקופה האדירה של גילוי כבוד שמים שהצלחנו להוציא מהלילה הזה... לא מזה שבסוף נשארו בחיים... הבנת??

לפניך כמה דוגמאות פרקטיות: חיכיתי לילדים... ובסוף ב"ה נולד לי ילד... אני מאוד שמח... סליחה... מה השמחה?? שבסוף בסוף זה הגיע? נו נו... אם כבר... הייתי שמח שהוא גיע יותר מהר... אבל לא!!! יש סיבה לשמוח... אם זכיתי לנצל את תקופת ההמתנה הזו לקשר עם ה' ולהעצים את גילוי כבוד מלכותו יתברך בבית שלי בנאמנות ותקוה לה' זה הסיפור... זה לא רק הגיע בסוף... אלא עשינו גם קופה של כבוד שמים על ההמתנה הזו... לא בזבזנו רגע... אותו דבר בשידוכים... סו"ס הגיע השידוך... איזה שמחה... איזה השגחה פרטית... סליחה... מה השמחה הגדולה?? שבסוף זה הגיע? נו נו... היינו שמחים שהשידוך היה מגיע לפני כמה שנים... אבל לא!!! זכיתי לסיים תקופה של גילוי כבוד מלכותו באמונה ובטחון בתקווה ובתפילה... עשיתי קופה של כבוד שמים על הדרך... כן... יש אנשים שבאו לעולם בשביל לסמן וי... יופי... התחתנתי בזמן... יופי... יש לי ילדים... אני עומד בקצב החברתי... ואם לא נפציז קצת ונקבל ישועות ונסדר לעצמנו את החיים... אבל לא!!! זכיתי ולי יש עסק!!! אני לא באתי לכאן בשביל לסמן וי... יש לי עסק של גילוי כבוד מלכותו יתברך... ואם זכיתי בכל תחנה בחיים לנצל את זה לגילוי כבוד מלכותו יתברך ולפגוש את ה' בכל פינה וגם בהסתרה... זו הקופה שעשיתי... זו ההתרגשות שלי מההשגחה פרטית שליוותה אותי...

---ונסיים בפרשת שבוע... שירת הים!!! בפתח הגיליון שאלתי שאלה פשוטה: כמה פעמים אני יכול להתרגש שוב ושוב שסוס ורוכבו רמה בים?? כמה פעמים אני עוד מסוגל לדמיין שמלכותך ראו בניך בוקע ים לפני משה זה קלי ענו ואמרו... איך אפשר כל יום מחדש להתרגש??

עד שיום אחד נפל לי האסימון... פתאום קלטתי שכשאתי מנסה להתרגש בשירת הים... ממה אני מתרגש?? אה... איזה חוויה מדהימה... תראה איך הים נקיע... איזה גלים מרהיבים... תראה איזה אילנות ה' ברא לנו בים וגם קולרים במבחר טעמים... כן... אם זה הסיפור... אם זה הריגוש... אני באמת צודק... יאלה... היינו כאן... נהנינו... היה מדהים... אבל זהו... הגיע הזמן לגוון... תביא נוסטלגיה אחרת... **אז זהו שלא!!!** ההתרגשות הגדולה בקריעת ים סוף זה מלכותך ראו בניך!!! זה מלכותו ברצון קבלו עליהם... זה הגילוי כבוד מלכותו יתברך שהתגלה שם בשיא הגילוי... שזה המוצר והמילה שאליה אהנו חותרים... השמחה שלנו בשירת הים מידי יום שהנה... קרה כזה דבר... וליעד הזה אהנו חותרים... שתגלה ותראה מלכותו עליון בזמן קרוב... השמחה הזו היא עכשווית!!! היא העסק שלנו!!! שירת הים זה החלון האוה של המוצר שלי... חבל... חבל שאין כבר מקום ביריעה... עכ"פ זכור נא את שם המוצר!!!!

גיליון מס' 457 פרשת בשלח
תשפ"ב שנה עשירית

להקדשה ע"ג הגליון
ולשותפות בדברי התורה של רבינו
פנה עוד היום למס' 053-3145900
ותזכה להיות שותף בהפצת תורתו
של מרן רבינו שליט"א
ואשרי מי שזוכה לכך

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

זכרון להולכים

ביום ראשון השבוע ז' שבט נסתלק מעמנו הגאון רבי ברוך אברהם נדל בנו של הגאון האדיר רבי גדליה נדל זללה"ה, בהלויתו שיצאה מבית הכנסת 'לדרמן' סחו אחריו המתפללים כי הנה אנו מלויים לדרכו אחרונה מי שניתן לומר עליו 'צנוע ומעלי' בלי שום גוזמא, כאשר למעלה משבעים שנותיו שמר על פיו מלדבר דברי הבאי ורכילות, והיה מעולה במעלות גדולות ונפלאות.

יום אחרי שבא רבי ברוך ז"ל בברית הנישואין עב"ג תבלחטו"א, השיא רבינו מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א את בתו הבכורה עם החתן רבי שרגא שטינמן שליט"א, בנו של רשכבה"ג זצ"ל. ומכיון שבתיהם של משפחות נדל וקניבסקי היו סמוכים, הציע הרה"ח ר' דוד פרנקל זצ"ל להגאון רבי גדליה נדל שיעשה שבע ברכות משותף.

הוא קיבל את ההצעה, ואכן באחד הערבים נערכה שמחת שבע ברכות בביתו של רבי גדליה לחתנים הצעירים, רבי ברוך נדל ולהבחל"ח רבי שרגא שטינמן. בשמחה נכחו מספר מצומצם מבאי ביתו של רבי גדליה.

אנקדוטה מעניינת שמענו מפיו של הגאון הגדול רבי שרגא שליט"א, שאף שנהגו ישראל שהחתן אומר דבר תורה במהלך השמחה, אצל ר' גדליה הדברים היו שונים. היחיד שנאם במהלך השמחה היה סב החתן - חמיו של רבי גדליה, הג"ר אליהו וינר ז"ל שהאריך בדברים אודות שבחו של החתן המופלג ברוך ז"ל.

ובמהלך דבריו, האירו את תשומת ליבו כי יש כאן חתן נוסף שצריכים לשבח אותו... אך התברר שהוא כלל לא הבחין בכך שיושבים כאן שני חתנים...

יצוין כי מחמת שחס על זמנו, אבי החתן השני, מרן הגרא"ל שטינמן זצ"ל לא הופיע כלל בשמחת השבע ברכות, ועסק בתורה באותה עת.

"אלא ד' אמות של הלכה"

לאחר שאזל מן השוק בשנה האחרונה הספר ההלכתי המפורסם ורב המכר 'אלא ד' אמות של הלכה' (340 עמודים) אשר בו מובא בצורה מיוחדת ומבוארת כל הנהגות וההלכות בהם נוהג רבינו ע"ס השולחן ערוך מלווה בתמונות הנוגעות להלכות המובאים בספר, יצא לאור בימים אלו מהדורה חדשה נוספת, ניתן להזמין דרך מערכת "דברי שי"ח" במחיר מיוחד בסך 45 ₪ בלבד להזמנות ניתן לפנות: 053-3145900

מעניני הפרשה

"וילונו העם על משה לאמר" (טו, כד)

אמר רבינו בבדיחותא: כתוב בתהילים (קו טז) ויקנאו למשה במחנה לאהרון קדוש ה'. אבא זללה"ה היה אומר בדרך רמז, כי יש כאלה שתמיד יש להם תלונות והערות הפוכות בכל דבר. על משה רבינו שהיה פרוש מאישה והיה כמלאך שלא אכל ארבעים יום וכו', טענו שאינו מספיק במחנה, וזהו ויקנאו למשה במחנה, ואילו על אהרון שכן היה מעורה עם הבריות ורודף שלום, בין אדם לחברו ובין איש לאשתו, אמרו הפוך, שהוא לא מספיק קדוש ה'... ומזה רואים שלא להתפעל מכל ביקורת של אנשים. והוסיף עוד עובדה בעניין "בעלי התלונות", שכבר הובאה בספרי הקדמונים: פעם אחת הלכו אב ובנו עם חמור. האב רכב על החמור, והבן הלך לידו רגלי. עבר שם אדם אחד, ראה את המחזה ואמר לאב: וכי לא תרחם על בינך, שהולך ברגל דרך ארוכה? קיבל האב את הדברים, ירד מהחמור והעלה עליו את בנו. עבר שם אדם נוסף וראה את הבן רוכב והאבא הולך ברגל. פנה לבן והעיר לו: וכי זה כיבוד אב? קיבל הבן את הדברים ועלו שניהם וישבו על החמור. פגשו אדם שלישי ואמר: וכי לא תרחמו על החמור שסוחר משא כה כבד? וירדו שניהם. פגעו באיש רביעי שהביט בהם והעיר: מחזה כה משונה אני רואה, שלשה חמורים (שני אנשים וחמור...) הולכים, ואין אחד רוכב על חברו... סוף דבר היה שלקחו שני האנשים החמור ושמוהו על שכמם. זה הסוף של מי שמתפעל מכל מה שאומרים לו...

(שבענו מטוביך)

הדאגה הכלכלית גוברת מה ענה רבינו...

לפני תקופה עמד מוסד כל שהוא לפני קריסה. התחושות היו קשות. על פי כללי הסטטיסטיקה ודרכי הטבע, הסברות והתחזיות, נראה שהכל נסגר, מתאדה, מתפוגג. ההווה היה בסדר, אבל העתיד הנראה לעין, היה נראה קשה, קשה מאד.

מאחר שהיה לי קשר אישי לנושא, דאגתי מאד. פניתי במכתב למרן הגר"ח קניבסקי שליט"א ושטחתי בפניו את כל הנתונים המוכיחים לכאורה שגם אם אתמול והיום נסתדר, הרי שכך לא יהיה בעתיד. ביקשתי עצה וברכה.

ומרן שליט"א השיב במכתב נוקב, במילים הבאות: "אל תצר צרת מחר כי לא תדע מה ילד יום".

מקור אמרה מופלאה זו היא ביבמות (סג: וסנהדרין ק:): והדברים מדברים בעד עצמם. היום בסדר? מדוע לדאוג את דאגת המחר? כל הנוגעים בדבר צילמו לעצמם את מכתבו של רבינו שליט"א והמשפט "אל תצר צרת מחר" שגור מאז על לשונם, בהתרגשות גדולה. וכן, הכל הסתדר, הכל נפלא, פועל כהלכה, ביתר עוז וביתר שאת, ממש מצוין, ברוך השם.

(יי"ש"כ להרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א על מסירת הדברים)

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ב. לרפואה ולהצלחה וכו'. נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

שָׁנִים קְדֻמוֹת

על גדולי הדורות

חדש! לא בא כבושם הזה!

מדור שָׁנִים קְדֻמוֹת - לשבועות הבאים בעזה

פרשת משפטים - על רבו שלימדו תורה, הג"ר יעקב שניידמן זצ"ל מייסד ישיבת תפארת ציון (יו"ד כ"ו שבט)

פרשת תצוה - על הגאון רבי יואל קלופט זצ"ל מרבני 'חיפה' (יו"ד ט' אדר)

פרשת ויקהל - הגאון האדיר רש"ז אורבך זצ"ל (יו"ד כ' אדר)

נשמח לקבל מוקראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

(אודות הערכת הגר"י אבוחצירא כלפי מן הקהילות יעקב ראה בהספדו של הגר"ש ברעוודא, בספר אשכבתיה דרבי, חלק ב', שהעיד שאמר כי הוא מעורר בכל יום רעש גדול בשמים)

אודות האי צדיקא ופרישא

הגר"י אבוחצירא 'באבא סאלי' זצ"ל

מים מבורכים

סיפר הגאון הגדול ר"ש שטינמן שליט"א: בעודו בחור צעיר בישיבה, חזר פעם גיסי הצעיר רבי יצחק שאול קניבסקי שליט"א, וסיפר לאביו רבינו שליט"א שיש לו חבר שהוא בן של הרב משה מלכה, המקורב להגאון רבי ישראל אבוחצירא מנתיבות, והחבר הציע לו שהיות והם עומדים ליסע עם בחורי ישיבתו, ישיבת 'אוהל משה' לקבל ברכה מהצדיק, שיצטרף לנסיעה, וחמי - רבינו שליט"א התחמק, ואמר לו שהוא לא מכיר אותו, ושישאל את הסבא - מרן הסטייפלר זצ"ל. ואכן הוא שאל ואמר שאפשר ליסוע. ואכן הם הוא נסע לקבל את ברכתו.

זכורני שאח"כ הוא חזר הביתה עם 'מים מבורכים' על ידי הצדיק ומכיון שחמי שליט"א לא הכיר דברים כאלה, הוא לא התפעל ולא הראה סימן שהוא מרוצה מזה...

נהג לברך מים.

הצדיק רבי ישראל אבוחצירא זי"ע

הבאבא סאלי מזדעזע

וכדי להביא העובדא הנ"ל בשלימות, נביא מה ששמענו מבעל המעשה בן רבינו הגר"י שליט"א: אכן הייתי צעיר וביקשתי מאבי רבינו שליט"א רשות ליסוע אך הוא חשש שאסע לבדי לכה מקום רחוק, כי באותם ימים זה היה מרחק של כמה שעות נסיעה, ולכן ביקש מאחי הגדול הגאון רבי אי"ש שיצטרף גם. ואכן הוא הצטרף, ונסענו באוטו גדול עם תלמידי הישיבה, זה היה בחול המועד פסח תשמ"ג, הייתי כבן חמש עשרה, ותלמידי הישיבה שהם בני עדות מזרח אכלו בדרך, ונותר לי בזכרון שאנו לא נגענו בכלום כי אנו אשכנזיים...

כשהגענו לנתיבות, מקום מגוריו של הבאבא סאלי, נכנסנו מיד אל ביתו, היה לו בית גדול ונאה, והוא ישב בצד החדר בישיבה מזרחית שהוא רגיל בה, ולצידו עמד תלמידו הרב אלפסי, שהיה בקי לשוחח איתו בשפה שהוא דיבר - השפה הערבית.

הרב מלכה הציג את תלמידי הישיבה וכל אחד קיבל ברכה, והבאבא סאלי נתן לכל אחד מים מבורכים, אחרי זה הגיע תורי, אז הגבאי הציג אותי כנכד של הרב יעקב קניבסקי מבני ברק. הבאבא סאלי, הגיב בסימן שאינו מכיר. או אז הוסיף הרב אלפסי שאנו משפחה של החזון איש. כאן ראיתי שהוא מרים את העיניים כמתפלל, ושאל אם אנו ממשפחתו של החזון איש, וכשהזכיר את שמו של החזון איש הזדעזע כל כולו מיראת הכבוד, ואמר, לחזון איש לא היו ילדים אבל הספרים שלו הם כמו הילדים שלו, שהתקבלו בעולם. ובירך אותי שאמצא את זיווגי זיווג טוב בקרוב.

מופת ממש

בדרך אגב מספר הגר"י: הרב אלפסי היה ידיד טוב של אחי הגר"ר אי"ש, וכשכולם התברכו הוא נפנה לשוחח איתנו לצד, והוא מספר לו, שהוא לא יודע מה קורה היום לצדיק, שנראה כל הזמן מהורהר מאוד וטרוד במשהו, הוא לא יודע מה קרה לו, כי נראה שיש משהו שמטריד את מנוחת ושלמות נפשו. והנה למחרת, י"ז ניסן תשמ"ג, בפתע פתאום הסתלק בנו הצדיק רבי מאיר זי"ע, וראיתי בחוש איך שהבאבא סאלי הרגיש יום קודם שעומד לקרות משהו.

עם משמשו בקודש הרב אלפסי ז"ל (תודתנו לבנו שיחי')

הקדמת 'פתח האוהל'

אחיו הגדול של הגר"י אבוחצירא, הגה"ק רבי דוד זי"ע נפטר בצעירותו והשאיר אחריו כתבי יד רבים בתורת הפרד"ס, רבי ישראל זי"ע התעסק בהדפסת כתביו ואף שכמעט לא היה כותב בעצמו חידו"ת מטעמים שלו, מכל מקום לכבוד אחיו כתב בעצמו את ההקדמה, בשפה מליצית ומבוססת על מקורות מדרשי חז"ל והתלמוד.

אחרי פטירתו ביקשו לבאר את ההקדמה, ופנו לרבינו שליט"א שיאות לפרש אותה, ואכן הוא נהג טובת עין מיוחדת וטרח לבאר את ההקדמה ובבקיאות נוראה מכל לשונות חז"ל"ם בנגלה ובנסתר פינח את הנעלם וגילה את הסתום. התברר שבכתיבתה כלל הבאבא סאלי מובאות ומקורות מכל מכמני תורה, ואין בה שורה מיותרת שאין לה מקור. הקדמה זו עם מקורות שכתב רבינו נדפס בספר אגרות וכתבים - דרך אמונה (תשפ"א, חלק ב' עמוד רנ"ז).

(וראה גם בספר פתח האוהל המבואר, בראשית, הוצאת עוז והדר).

ניכר שהוא בקי

נכדו של הבאבא סאלי, האדמו"ר רבי דוד חי אבוחצירא מנהריה העיד, כי אחרי שסיים רבינו לכתוב מקורות להקדמת הבאבא סאלי, הוא התבטא ואמר כי ניכר על כותבו שהוא בקי גדול במדרשים ואגדות חז"ל (שמע ממנו מקורבו הגר"ר יצחק חי אוהב ציון, ואמר לו רבי דוד שהוא שומר היטיב על כתב ידו המקורי של רבינו שליט"א בבית גנזיו).

באבא מאיר

אגב, אחרי הסתלקות הצדיק רבי מאיר בנו של הבאבא סאלי, המכונה 'באבא מאיר', התבטא רבינו ואמר שאת אביו אינו מכיר אבל את רבי מאיר הכיר כי למד תקופה כולל אברכים חזון איש, וגם ראה פעם מאמר תורני שכתב והוא תלמיד חכם (בן רבינו, הגר"ש).

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדירים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדירים פלוס 03-7630585 - שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה-4310